

АН РАЙС ПАНДОРА

Част 0 от „Нови истории за вампирите“

Превод от английски: Александра Павлова, 2006

chitanka.info

Посвещава се
на
Стан, Кристофър и Мишел Райс
На
Сюзън Скот Куъроуз
и
Виктория Уилсън

На паметта на Джон Престън

На ирландците от Ню Орлиънс, които през 50-те години на XIX век построиха на Констънс стрийт голямата църква на св. Алфонс и по този начин, чрез вярата, архитектурата и изкуството ни завещаха един прекрасен паметник.

На
„Славата на Гърция
и
величието на Рим“

За мисис Мур и ехото в пещерите на Марабар:

...но ехото, по някакъв неописуем начин, започна да подкопава жителските ѝ устои.

Появило се в момент, когато бе обзета от умора, то успя да промълви:

„Патос, набожност, смелост — те съществуват, но са едно и също нещо, както и мръсотията.

Всички съществуващи неща са без стойност.“

Е, М. Форстър
„Пътешествие до
Индия“

„Ти вярваш, че Бог е един: добре правиш; и бесовете вярват, и треперят.“

*„Съборно послание
на Яков“, 2:19 Библия,
издание на Св. Синод от
1925 г.*

*„Колко нелепо и необичайно постъпва онзи,
който се изненадва от нещата, които се случват
в живота.“*

*Марк Аврелий,
„Размисли“*

*„Друга част от нашето всеобщо
убеждение е, че много създания ще бъдат
прокълнати; например ангелите, които паднаха
от небето заради гордостта, а сега са демони; и
онези хора на земята, които умират, неприели
вярата на Светата Църква, а именно
езициците; а също и онези, които са
покръстени, но не водят християнски живот и
така умират извън любовта — всички тези ще
бъдат осъдени на вечен ад, както ме учи да
вярвам Светата Църква. С оглед на това, аз
реших, че е напълно невъзможно всичко да се
развие добре, както сега ми показва нашият Бог.
Но не получих друг отговор на това откровение
освен този: «Онова, което е невъзможно за теб,
не е невъзможно за мен. Аз ще удържа на думата
си във всяко отношение и ще носоча всичко в
благоприятна посока.»*

Така ме учеше Божията милост...“

*Джулиан от Норуич,
„Откровения за
Божествената любов“*

1

Не са изминали и дваисет минути, откакто ме остави тук, в кафенето, откакто отхвърлих молбата ти и ти казах, че никога няма да опиша историята на моя простосмъртен живот, историята за това как станах вампир — как срещнах Мариус едва няколко години след като бе изгубил човешкия си облик.

А ето ме сега, разтворила твоя бележник, хванала в ръка една от химикалките с остър писец и неизтриваемо мастило, които ми даде, очарована от чувствения допир на черното мастило до скъпата безупречна хартия.

Съвсем естествено е ти, Дейвид, да ми оставиш нещо изтънчено, една предразполагаща страница. Този бележник, подвързан с тъмна лъскава кожа, е украсен с десен от разкошни рози без бодли, но пък с листа — десен, който и след крайния анализ си остава просто Десен, но издава авторитет. Написаното под тази тежка красива корица ще бъде значимо, имайки предвид вида й.

Плътните страници имат светлосини редове — ти си практичен и толкова внимателен и вероятно знаеш, че аз почти никога не си служа с химикалка, за да пиша каквото и да било.

Дори звукът, издаван от химикалка, е примамлив — острото скърцане, наподобяващо най-тънките пера в древен Рим, когато ги опирах до пергаментата, за да пиша писма на баща си или да описвам в дневник воплите си... ах, този звук. Единственото липсващо нещо тук е миризмата на мастило, но пък разполагаме с чудесната пластмасова химикалка, която няма да се свърши дори да напиша томове и ще останат черни отпечатьци — толкова красиви и дълбоки, колкото пожелаея.

Мисля си за молбата ти да пиша. Виждаш, че ще получиш нещо от мен. Улавям се, че се поддавам на писането, почти както ни се поддават нашите човешки жертви. Вероятно го установявам, докато дъждът навън продължала да вали, а в кафенето шумният брътвеж не спира и си мисля, че може би няма да се окаже онази агония, която

предчувствах — да се върна две хиляди години назад, — а ще бъде почти удоволствие, подобно ла това да пиеш кръв.

Сега посягам към жертва, която няма да ми бъде лесно да победя: собственото ми минало. Може би тя ще избяга толкова бързо, колкото бягам и аз. Но във всеки случай сега търся жертва, която никога не съм виждала. И в това откривам тръпката от преследването — онова, което съвременният свят нарича разследване.

Защо иначе сега виждам толкова ярко онези времена? Ти нямаше вълшебен еликсир, който да ми дадеш, за да освободя мисълта си. За нас съществува само един еликсир и това е кръвта.

По едно време, докато вървахме към кафенето, ми каза:

— Ще си спомниш всичко.

Ти, който си толкова млад за нас, но пък като смъртен си бил доста стар и голям учен. Може би е естествено, че толкова дръзко опитваш да събереш нашите истории.

Но защо да търсим обяснение за любопитство като твоето, за такава смелост пред лицето на една пропита с кръв истина?

Как успя да разпалиш у мен този копнеж да се върна назад с почти точно две хиляди години — да разкажа за дните си като смъртна в Рим и как тръгнах с Мариус и колко малък бе шансът му срещу Съдбата.

Как е възможно корените ми, погребани толкова дълбоко и толкова отдавна отречени, внезапно да се изправят пред мен. Една врата се отваря рязко. Светва лампа. Влез.

Отново съм в кафенето.

Пиша, но спирам и се оглеждам да видя хората тук. Виждам скучните универсални материи на епохата, младото американско момиче с тъмнозелени дрехи в милитъри стил, преметнала през рамо раница, побрала всичките й вещи; виждам стария французин, който от години идва тук, просто за да погледа голите крака и ръце на младежите, да черпи сили от жестовете им, сякаш е вампир, в очакване на някой екзотичен скъпоценен момент, в който жена се обляга смеейки се назад, с цигара в ръка, синтетичната материя на блузата се опъва около гърдите й и зърната се очертават под нея.

Ах, какъв старец. Косата му е посивяла и носи скъпо палто. Не представлява заплаха за никого. Живее изцяло от видения. Довечера ще се прибере в някой скромн, но изискан апартамент, който

поддържа от последната голяма световна война и ще гледа филми на младата красавица Бриджит Бардо, Той живее чрез очите си. Не е докосвал жена от десет години.

Не съм отплавала, Дейвид. Пускам котва тук. Защото няма да оставя историята си да се излее сякаш разказана от пиян оракул.

Наблюдавам тези простосмъртни по-внимателно. Толкова са свежи, екзотични, а също и така сладки за мен, тези простосмъртни. Приличат на тропическите птици, които сигурно съм виждала като дете; толкова са изпълнени с пулсиращ, бунтарски живот, че ми се ще да ги сграбча, за да го изпия, да накарам крилете им да пърхат в ръцете ми, да уловя полета им, той да стане мой и да полетя. Ах, онзи ужасен момент в детството, когато човек неволно смачква и убива някои яркочервена птичка.

И все пак някои от тях са зловещи в тъмните си одежди: неизбежният наркодилър — те са навсякъде, нашата най-добра плячка, — който очаква връзката си в далечния ъгъл. Дългото му кожено палто е изработено от прочут италиански дизайнер, косата му е гладко обръсната отстрани, а отгоре е оставена да израсте, за да го отличава от околните. И наистина го отличава, макар това да не се налага, ако човек погледне огромните му черни очи и твърдостта на онова, което природата е създала като плътни устни. Той прави онези бързи нетърпеливи движения по малката мраморна маса със запалката си — отличителен белег за наркоманите. Шава, върти се, не може да си намери място. Не знае, че никога вече няма да намери мястото си в живота. Исква да си тръгне, за да смръкне от кокаина, за който изгаря, но все пак трябва да изчака свръзката си. Обувките му са твърде лъскави, а дългите му тънки ръце никога няма да остарят.

Мисля, че този мъж ще умре тази вечер. Усещам как в мен бавно се надига желанието да го убия. Дал е прекалено много отрова на толкова много хора. Когато го проследя и сграбча с ръце, дори няма да ми се налага да го обгръщам с видения. Ще го оставя да си мисли, че смъртта е дошла под формата на жена, която е прекалено бледа, за да е човешко същество, прекалено омаломощена от вековете, за да е нещо повече от съживена статуя. Но онези, които чака, също се готвят да го убият. Тогава защо да се месея?

Как ли изглеждам в очите на тези хора? Жена с чуплива и дълга кестенява коса, която ме е покрил като мантия на монахиня; с лице,

чийто прекомерна белота сякаш е постигната чрез козметични средства и очи, чийто неестествен блясък личи дори и под златистите очила.

Ах, трябва да сме много благодарни за разнообразието от стилове сред слънчевите очила на тази епоха — защото, ако се наложи да сваля моите, би трябвало да държа главата си наведена, за да не стряскам хората с игривите жълти, кафяви и златни отблясъци, които през вековете са заприличали още повече на скъпоценни камъни, и заради които приличам на сляпа жена с топази вместо очи, или по-скоро с изящно оформени очни ябълки от топаз, сапфир и аквамарин.

Виждаш ли, запълних толкова много страници, само за да се съглася: „Да, ще ти разкажа как започна всичко.“

Да, ще ти разкажа историята на живота си като простосмъртна в древния Рим, как обикнах Мариус и как се събрахме, а после разделихме.

Това решение е повратен момент за мен.

Колко силна се чувствам, докато държа тази химикалка и колко съм нетърпелива да наложя безспорна и кристална яснота помежду ни, преди да се заема с изпълнението на молбата ти.

Това е Париж във време на мир. Вали дъжд. От двете страни на булеварда се извисяват внушителни високи сиви сгради, с двойни прозорци и железни балкони. По улиците се надпреварват шумни, миниатюрни и опасни автомобили. Кафенетата, като това са препълнени с чуждестранни туристи. Тук древните църкви са превърнати в евтини жилища, а дворците — в музеи, из чиито зали бродя с часове, вгледана в предмети от Египет или Шумер, които са по-стари и от мен. Римската архитектура е навсякъде, стопроцентови копня на храмове от моето време, сега изпълняват функцията на банки. Думите от родния ми латински изобилстват в английския език, Овидий, моят любим Овидий, поетът, предсказал, че поезията му ще надживее Римската империя, се оказа нрав.

Влез в която и да е книжарница и ще го откриеш в малки спретнати издания с меки корици, създадени да се харесат на студентите.

Римското влияние е посято и от него никнат огромни дъбове наред тази съвременна гора от компютри, дигитални дискове, микровируси и космически сателити.

Тук, както винаги, е лесно да откриеш осезаемо зло, отчаяние, което си струва тихото задоволство.

А при мен винаги трябва да има любов към жертвата, някакъв вид милост, самозалъгване, че смъртта, която нося, не помрачава величествения саван на неизбежното, изтъкан от дървета, пръст и звезди, и човешки събития, вечно кръжащ около нас, готов да се спусне над всичко създадено и познато нам.

Снощи, когато ме намери, какво си помисли? Бях сама на моста над Сена, разхождах се в последната опасна тъма преди изгрева.

Ти си ме видял, преди да разбере, че си там. Бях свалила качулката и оставих очите си да се порадват на мимолетната си слава сред приглушената светлина на моста. Жертвата ми стоеше на парапета, беше още дете, но тормозена и ограбвана от стотици мъже. Искаше да умре във водата. Не знаех дали Сена е достатъчно дълбока, за да се удавиш в нея. Толкова близо до Ил Сен Луи. Толкова близо до Нотр Дам. А може и да е, ако човек успее да устои на последния порив за живот.

Но душата на тази жертва ми се стори като пепел, сякаш духът ѝ е бил кремиран и е останало само тялото — една изхабена, разяждана от болести обвивка. Обгърнах я с една ръка и когато видях страха в малките ѝ черни очи, когато видях въпросът да се оформя, я покрих с образи. Саждите, с които се бях намазала, не бяха достатъчни да ме отърват от вида на Дева Мария и тя зашепна набожни химни, докато ми се отдаваше, дори видях воала ми с цветовете, така познати ѝ от църквите, където бе ходила като дете. А аз — макар да знаех, че не бива да пия, и въпреки това изпълнена с жажда за нея, жажда за болката, която щеше да изпита в последния си миг, жажда за вкусната червена кръв, която щеше да изпълни устата ми и да ме накара за един кратък миг да се почувствам човек сред цялата тази чудовищност — аз се поддадох на виденията ѝ, извих врата ѝ, прокарах пръсти по наранената и нежна кожа, и точно тогава, когато впих зъби и пих от нея — точно тогава разбрах, че си там. Наблюдаваше ме.

Разбрах го и го усетих, а в погледа ти, макар и разсеяно, видях нашето отражение, понеже въпреки всичко удоволствието се разля из мен и ме накара да повярвам, че съм жива, по някакъв начин извика асоциация за поляни с детелини и дървета, чиито корени са по-дълбоко впити в земята от клоните, извисяващи се в небесата.

Първо те намразих. Гледаше ме как пирувам. Видя как се поддавам, без да знаеш нищо за месеците, прекарани в гладуване, ограничения, бродене. Видя само внезапното отприщване на нечистото ми желание да изсмуча от нея душата ѝ, да накарам сърцето ѝ да подскочи в плътта, да извлека от вените ѝ всяка нейна частица, все още желаеща да оцелее.

А тя наистина искаше да оцелее. Заобиколено от светци, и внезапно изпълнено с блянове за гърдта, която го е кърмила, младото ѝ тяло се съпротивляваше, пулсирайки срещу мен — тя бе толкова мека, а моята фигура бе твърда като статуя и пресъхналите ми зърна, покрити с мрамор, не помагаха. Нека види майка си: мъртва, изчезнала, а сега очакваща я. Нека зърна през умиращите ѝ очи Светлината, сред която тя забързано се движеше към това сигурно спасение.

После забравих за теб. Нямаше да се оставя да ме ограбят. Забавих пиенето, оставих я да си поеме дъх, а дробовете ѝ да се изпълнят със студения въздух, идващ откъм реката, докато майка ѝ все повече се приближаваше и смъртта за нея вече бе безопасна като утробата. Взех от нея и последната капка, която можеше да ми даде.

Тя увисна в несвяст като човек, когото бях спасила и щях да сваля от моста — едно отчаяно, болно, пияно момиче. Пъхнах ръка в тялото ѝ, разкъсвайки плътта лесно дори с тези нежни пръсти и стиснах сърцето ѝ, поднесох го към устните си и засмуках, склонила глава до лицето ѝ. Смучех сърцето ѝ като плод, докато не остана кръв в нито една фибра или камера, а после бавно — може би заради тебе — я повдигнах и я оставих да падне в реката, за която толкова бе жадувала.

Вече нямаше да се съпротивлява, щом дробовете ѝ се изпълнеха с речна вода. Вече нямаше да има последно отчаяно мятане, Всмукнах от сърцето за последен път, за да изтръгна от него дори и цвета на кръвта, а после го запратих след нея — като смачкано грозде — клето дете, дете на сто мъже.

После се обърнах с лице към теб, за да разбереш, че знам, че ме наблюдаваш от кея. Мисля, че опитах да те уплаша. Вбесена, аз ти дадох да разбереш колко си слаб и че цялата кръв, дарена ти от Лестат, не би те превърнала в достоен противник, ако реша да те разчлени, да влея в тялото ти смъртоносна топлина и да те принеса в жертва, или

само да те накажа с дълбок белег — просто заради това, че си ме шпионирал.

Всъщност, никога не съм постъпвала така с по-млад вампир от мен. Става ми жал за тях, когато ни видят, нас, древните, и затреперят от ужас. Но трябваше, доколкото се познавам, да се оттегля набързо, за да не успееш да ме проследиш в нощта.

Нещо във вида ти ме очарова, начинът по който се приближи до мен на моста, младото ти тяло от англо — индийски произход с кафява кожа, което поради действителната ти възраст на простосмъртен бе надарено с толкова прелъстителна изящност. Сякаш самата ти поза ме викаше, без следа от унижение:

— Пандора, може ли да поговорим?

Умът ми блуждаеше. Ти може би знаеше това. Не си спомням дали те изключих от мислите си, а знам, че телепатичните ти способности всъщност не са много силно. Умът ми внезапно започна да блуждае, може би от само себе си, или пък ти беше предизвикал това. Мислех за всички неща, които бих могла да ти разкажа и които бяха толкова различни от историите на Лестат и тези на Мариус, разказани от Лестат, а и исках да те предупредя, да те предупредя за древните вампири от Далечния Изток, които щяха да те убият, ако навлезеш в територията им, просто защото се намират там.

Исках да се уверя, че разбираш онова, което всички ние трябва да приемем — източникът на нашия безсмъртен вампирски глад всъщност обитава две същества — Мекари Махарет — толкова древни, че е повече ужасяващо, отколкото красиво да ги погледне човек. И ако те бъдат унищожени, всички ние ще загинем с тях.

Исках да ти разкажа за другите, които никога не са ни познавали в цялост, нито знаят историята ни, но бяха оцелели в ужасния пожар, стоварен от нашата Майка Акаша върху чедата ѝ. Исках да ти кажа, че по земята се движат същества, които изглеждат като нас, но не са от нашата раса, а до голяма степен са хора. И внезапно ми се дощя да те взема под крилото си.

Сигурно ти бе предизвикал това. Стоеше там, английски джентълмен, носещ своето благоприличие с такава лекота и естественост, каквито не бях виждала у никого другогото сред мъжете. Дивях се на изисканите ти дрехи, на това че си бе позволил да облечеш лека черна пелерина от камгарна вълна, че дори си бе позволил лукса

да сложиш искрящочервен копринен шал — нещо толкова нетипично за теб, когато беше още новосъздаден.

Разбираш ли, аз не знаех за нощта, в която Лестат те бе превърнал във вампир. Не усетих този момент.

Само че целият свръхестествен свят бе обзет от трепет седмици преди това, научил, че един простосмъртен е преминал в тялото на друг. Ние научаваме тези неща, сякаш звездите ни ги казват. Един свръхестествен мозък доловя вълните от този внезапен пробив в структурата на ординерното, после друг мозък приема образа и така новината се разпространява нататък.

Дейвид Талбог, името, което всички ние знаехме от многоуважавания орден на спиритистите, наречен Таламаска, бе успял да прехвърли цялата си душа и етерно тяло във физическото тяло на друг човек. То било притежание на крадец на тела, когото ти си изхвърлил оттам. И щом си се наместил в младото тяло, ведно с всичките си скрупули и ценности, цялото познание, трупано в продължение на седемдесет и четири години, се загнездило в младите клетки.

И така си се превърнал в Преродения Дейвид, Дейвид с бляскавата красота на Индия и грубата, добре поддържана сила на британското потекло, когото Лестат бе превърнал във вампир, прехвърляйки и тялото и душата, извършвайки чудо посредством Черния Номер, за пореден път сторил грях, който да стъписа съвременниците му и по-възрастните от него.

И това, това ти е било причинено от твой най-добър приятел!

Добре дошъл и мрака, Дейвид. Добре дошъл във владението на шекспировата „колеблива луна“.

Ти дръзко се приближи към мен по моста.

— Прости ми, Пандора — каза толкова тихо. Безупречен британски акцент, характерен за висшата класа и обичайният очарователен британски ритъм — толкова изкусителен, сякаш казва, че „всички ние ще спасим света“.

Застана на порядъчно разстояние, сякаш бях девица от миналия век, а ти не желаете да тревожиш нито мен, нито крехката ми чувствителност. Усмихнах се.

После се поглезих. Огледах те от главата до петите, новака, когото Лестат — противно на заповедта на Мариус — бе дръзнал да

сътвори. Видях твоите човешки съставки: необятна човешка душа, безстрашна, макар и наполовина отчаяно влюбена, и тяло, заради което Лестат едва не се бе наранил, за да превърне в могъщо. Беше ти влял повече кръв, отколкото с лекота би ти дал по време на трансформацията. Бе опитал да ти даде своя кураж, своята интелигентност и хитрост; беше се постарал заедно с кръвта да ти влее защита.

Беше се справил добре. Силата ти бе всеобхватна и очевидна. Кръвта на нашата кралица — майка Акаша се бе смесила с тази на Лестат. Мариус, моят стар любовник, също бе дал част от своята. Ах, този Лестат! Сега дори се говори, говори се, че може би е пил и от Христовата кръв.

Именно този въпрос бе първият, който ти зададох, тъй като любопитството ми надделя, защото проучването на света за знания, често е свързано с такова мъчително търсене, от което се ужасявам.

— Кажи ми истината — казах. — Тази история за Мемнох Дявола. Лестат твърдеше, че е бил и в Ада, и в Рая. Донесъл оттам воала на света Вероника, на който бил ликът на Христос! Този воал покръстил хиляди хора в христовата вяра, излекувал отчуждението и облекчил горестта. Накарал други Деца на Мрака да устремят ръце към смъртоносната утринна светлина, сякаш слънцето не било нищо друго освен Божия огън.

— Да, всичко това се е случило, както съм го описал — каза ти и сведе глава с вежлива, но не пресиленна скромност. — А знаеш, че някои от... нас загинаха в този огън, а журналистите и учените събираха изпепелените ни останки, за да ги изследват.

Учудих се на невъзмутимото ти отношение. Светоусещане, типично за двадесети век. Разум, воден от неизмеримо богатство от информация и бързина на говора, чийто интелект се отличава с пъргавина, синтез и вероятности и всичко това на фона на ужасни преживявания, войни, кланета, може би най — голямото зло, което светът някога е виждал.

— Всичко това се е случило — каза ти. — Аз наистина се срещнах с Мекар и Махарег, древните, и няма защо да се страхуваш, че не знам колко крехък е коренът ни. Беше мило от твоя страна да се отнесеш толкова покровителствено с мен.

Вътрешно бях очарована.

— А ти самият, какво си помисли за този Свещен Воал? — попитах го.

— Помислих си за Фатима — каза ти тихо, — За Покрова от Торино, една вълна, надигнала се от чудодейните води на Лурд! Каква ли утеха носи това да го приемеш толкова лесно.

— Но ти не си?

Ти поклати глава.

— Нито пък Лестат. Онова простосмъртно момиче Дора му отне Воала и го показа на света. Но казвам ти, той бе най — уникалната и съвършено изработена вещ, най — достойна да бъде наречена „реликва“ сред всички неща, които съм виждал.

Внезапно в гласа ти прозвуча униние.

— Сътворен е с някаква могъща цел — каза ти.

— А вампирът Арман, нежният Арман с момчешки вид, повярва ли? — попитах. — Арман го погледна и видя лика Христов — казах, в очакване да го потвърдиш.

— Достатъчно, за да умре заради него — отвърна ти тържествено. — Достатъчно, за да разтвори ръце към утринното слънце.

Ти погледна встрани и затвори очи. Това бе проста и неподправена молба към мен да не те карам да говориш за Арман и начина, по който е попаднал в утринния пожар.

Въздъгнах — изненадана и леко очарована, че те намирам толкова открит и скептичен, и все пак неразривно и откровено свързан с околиите.

Промълви с треперещ глас:

— Арман, — Продължи да гледаш встрани. — Какъв Реквием. Знае ли той сега дали Мемнох наистина съществува, дали Божието олицетворение изкусило Лестат, всъщност не е бил самият Божи Син? Знае ли някой това?

Бях поразена от сериозния ти тон, от страстта ти. Не бе преситен, нито пък циничен. Беше неподправен в чувствата си към тези събития, тези същества и въпросите, които отправяше.

— Знаеш ли, те заключиха Воала — каза ти, — Във Ватикана е. След две френетични седмици в катедралата „Свети Патрик“ на Пето Авеню, в които хората се стичаха да видят очите Божии, той изчезна,

взеха го и го занесоха в своите крипти. Съмнявам се, че в момента на Земята има нация, която да притежава властта дори да го зърне.

— А Лестат — казах аз. — Къде е той сега?

— Парализиран и ням — отвърна ти. — Лестат се намира на пода на един параклис в Ню Орлиънс. Не помръдва. Не говори. Майка му е при него. Ти я познаваше, Габриел, той я превърна във вампир.

— Да, помня я.

— Дори тя не може да изтръгне дума от него. Каквото и да е виждал по време на пътуването си из Ада и Рая, той изобщо не знае истината — опитал е да го каже на Дора! Накрая, след като написах цялата история, за да я прочете, след няколко нощи той изпадна в това състояние. Очите му са неподвижни, а тялото — отпуснато. Двата с Габриел наподобяват някаква странна Пиета в онзи изоставен манастир и неговия параклис. Умът му е блокирал, даже по — зле — празен е.

Установих, че много ми харесва начинът, по който говориш. Всъщност беше ме сварил неподготвена.

— Изоставих Лестат, защото не бе по силите ми да му помогна и да намеря път към него — каза ти. — А трябва да разбере дали сред старите има такива, които искат да ме унищожат; трябва да продължа напред, за да опозная опасностите на света, в който съм попаднал.

— Толкова си прям. У тебе няма лукавство.

— Напротив. Не ти разкривам най — силните си качества. — Ти се усмихна бавно и вежливо. — Твоята красота доста ме обърква. Свикнала ли си с това?

— Напълно — отвърнах, — И това ме уморява. Опитай да я превъзмogneш. Нека само те предупредя, че има по — стари, непознати и непонятни никому. Говори се, че си бил при Махарет и Мекар, които сега са Най — стари и са Източникът, от който всички произлизаме. Очевидно са се оттеглили от нас и целия свят на някое тайно място и нямат влечение към властта.

— Напълно си права — каза ти — и аудиенцията ми при тях бе прекрасна, но кратка. Те не искат да управляват никого, а Махарет, що се отнася до световната история и физическото потомство, който е оставила в нея — хилядите нейни човешки потомци още от незапомнени времена, Махарет никога няма да унищожи себе си или сестра си, а с това и всички нас.

— Да — отвърнах, — тя вярва в това, в Голямото семейство, поколенията, чийто хилядолетен произход е проследила. Видях я, когато всички се събрахме. Тя не ни възприема като възплъщение на злото — теб, мен или Лестат — смята, че сме като природните сили, нещо като огнени вулкани, бошуващи из горите, или мълнии, убиващи хора.

— Именно — съгласи се ти. — Кралицата на Прокълнатите вече не съществува. Боя се само от един друг безсмъртен и това е твой любовник Мариус. Защото точно той, преди да напусне останалите, наложи строгото правило да не се създават повече кръвопийци. Аз съм роден от ума на Мариус. Което ще рече, че ако беше англичанин, би произнесъл тези думи.

Поклатих глава.

— Не вярвам, че би те наранил. Не е ли ходил при Лестат? Не дойде ли да види Воала със собствените си очи?

Ти отговори отрицателно и на двата въпроса.

— Вслушай се в този съвет: когато усетиш присъствието му, говори с него. Говори му така, както го направи с мен. Започни разговор, който той не би имал увереността да прекъсне.

Ти отново се усмихна.

— Представи нещата твърде изтънчено.

— Но не мисля, че има за какво да се боиш от него. Ако той искаше да напуснеш земята, вече нямаше да те има. Онова, от което трябва да се боим, са същите неща, от които се страхуват и хората — че съществуват други представители на нашия вид, притежаващи различна, сила и вяра, а ние никога не сме съвсем сигурни къде са и какво правят. Това е съветът ми към теб.

— Много мило, че ми отделяш от времето си — каза ти.

Едва не заплаках.

— Напротив. Ти не познаваш тишината и самотата, сред които бродя, и се моли никога да не ги познаеш. Сега получих от теб топлина без смърт, ти ме нахрани, но не с кръв. Радвам се, че дойде.

Видях, че поглеждаш небето, както правят младите.

— Сега трябва да се разделим, зная.

Ти внезапно се обърна към мен.

— Да се срещнем утре вечер — гласът ти прозвуча умоляващо.
— Нека продължим разговора си! Ще дойда при теб в кафенето,

където седиш и размишляваш! Ще те намеря. Нека си поговорим.

— Значи си ме виждал там?

— О, често — отвърна ти. — Да. — Отново извърна поглед. Разбрах, че го направи, за да прикриеш някакво чувство. После тъмните ти очи отново ме погледнаха.

— Пандора, светът е наш, нали? — прошепна.

— Не знам, Дейвид. Но ще се срещнем утре вечер. Защо не дойде при мен там? На това топло и осветено място?

— Стори ми се, че ще бъде далеч по — грубо натрапване, ако дойда при теб в свещеното уединение на едно пълно кафене. Хората ходят по такива места, за да останат насаме, нали? Реших, че тук ще е някак по — уместно. И не исках да се превръщам във воайор. Както повечето новаци и аз трябва да се храня всяка нощ. Беше случайност, че се видяхме по това време.

— Това е очарователно, Дейвид — казах. — От доста време насам никой не ме е очаровал. Ще се срещнем там... утре вечер.

А след това бях обладана от порочно усещане. Доближих те и те прегърнах със съзнанието, че твърдостта и студът на вековното ми тяло ще събудят у теб най — дълбок ужас, тъй като беше новосъздаден и лесно можеше да минеш за смъртен.

Но ти не се отдръпна. И когато те целунах по бузата, ми отвърна със същото.

Сега се питам, докато седя тук в това кафене и пиша... и с тези думи вероятно се опитвам да ти дам повече, отколкото искаш... какво ли щях да направя, ако не ме бе целунал, ако се бе отдръпнал от страх — нещо толкова типично за младите.

Дейвид, ти наистина ме озадачаваш.

Виждаш, че започнах да описвам тук не живота си, а онова, което се случи с нас двамата през тези две нощи.

Позволи ми това, Дейвид. Позволи ми да говоря за нас двамата, а може би после ще си върна спомена за изгубения си живот.

Когато влезе в кафенето онази вечер, не обърнах особено внимание на бележниците. Носеше два. Бяха дебели.

Кожената им подвързия излъчваше хубав и старинен аромат, и едва когато ги сложи на масата, по блясъка на твоя сдържан, дисциплиниран ум разбрах, че имат нещо общо с мен.

Бях избрала тази маса в центъра на претъпкания салон, сякаш исках да бъда в центъра на водовъртежа от движещи се, ухаещи простосмъртни. Ти изглеждаше щастлив и безстрашен, напълно в свои води.

Беше облякъл поредния зашеметяващ костюм с модерна кройка, с дълга пелерина от камгарна вълна — много изискано и все пак европейско, а със златистата си кожа и искрящи очи накара всички жени, както и някои мъже в кафенето да се извържат след теб.

Усмихна се. Сигурно съм ти заприличала на плужек под наметалото и качулката си, със златистите очила, закрили лицето ми наполовина и едва доловимото евтино червило с лек пурпурно — розов цвят по устните, който ми навяваше мисли за синини по кожата, Беше ми се сторило много съблазнително в огледалото на магазина и се радвах, че устата ми не бе сред нещата, които се налага да крия. Устните ми са вече почти безцветни. С това червило можех да се усмихвам.

Носех ръкавиците си от черна дантела с отрязани пръсти, за да мога да усещам допир, а ноктите си бях покрила със сажди, за да не искрят като кристал в кафенето. Подадох ти ръка и ти я целуна.

Беше все така благоприличен и дързък. Последва най — топлата усмивка, в която мисля, че преобладаваше предишната ти същност, защото изглеждаше твърде мъдър за толкова млад и набит човек. Удивих се на свършената визия, която си бе създал.

— Нямах представа колко се радвам — каза ти, — че дойде, че ми позволи да седна до теб на тази маса.

— Ти ме накара да го пожелаая — отвърнах, вдигайки ръце и видях, че въпреки саждите очите ти са заслепени от кристалоподобните ми нокти.

Протегнах се към теб в очакване да се отдръпнеш, но ти остави топлата си тъмна ръка в моите студени бели пръсти.

— Приличам ли ти на живо същество? — попитах те.

— О, да, със сигурност, най — сияйното и свършено живо същество.

Поръчахме кафе, както очакват от нас простосмъртните, като изпитвахме много по — голямо удоволствие от топлината и аромата, отколкото биха могли да си представят, дори разбъркахме течността в малките чашки с лъжичките. Пред себе си имах червен десерт. Той все

още е тук, разбира се. Поръчах го, просто защото е червен — ягоди, заляти със сироп — със силен, сладък аромат, който би привлякъл пчелите.

Усмихнах се на ласкателството ти. Харесваше ми.

Развеселена, аз се включих в играта. Оставих качулката си да се смъкне и разпилях косата си, за да могат гъстотата и тъмнокафявият ѝ цвят да блеснат на светлината.

Разбира се, за смъртните това не е такъв знак, какъвто е русата коса на Мариус или тази на Лестат. Но аз обичам косата си, обичам да усещам воала, който образува, спусната върху раменете ми, а и ми хареса онова, което видях в очите ти.

— Някъде дълбоко в мен има жена — казах ти аз.

Това, че го пиша сега — в този бележник, както си седя тук сама — придава известен стил на един тривиален момент, а и звучи като много откровено признание.

Дейвид, колкото повече пиша, толкова повече ме вълнува идеята да разказа, толкова повече — вярвам в значимостта на една логическа последователност, възможна на хартия, но не и в живота.

Но все пак аз не знаех, че изобщо ще се наложи да взема твоята химикалка. Продължавахме да си говорим:

— Пандора, ако някой не знае, че си жена, значи е глупак — каза ти.

— Колко ли би се разсърдил Мариус, ако знаеше, че това ме радва — отвърнах, — О, не. Той по-скоро би го използвал като аргумент в полза на своята теза. Аз го напуснах, напуснах го без да кажа и дума, когато бихме заедно за последно — това беше преди Лестат да извърти малката си лудория и да обикаля наоколо в човешко тяло, и много преди да срещне Мемхор Дявола — аз напуснах Мариус, а внезапно ми се ще да го докосна! Ще ми се да можах да говоря с него, както го прави сега с теб.

Ти изглеждаше толкова разтревожен за мен и с основание. В известна степен сигурно си знаел, че не съм проявявала такъв ентузиазъм към каквото и да било в продължение на много мрачни години.

— Ще ми напишеш ли историята си, Пандора? — попива ти внезапно.

Бях страшно изненадана.

— Ще я напишеш ли в тези бележници? — настоя ти. — Опиши времето, когато си била жива, периода, в който сте се събрали с Мариус, напиши каквото пожелаеш за него. Но аз искам най-вече твоята история.

Бях поразена.

— Защо, за Бога, би искал това от мен?

Ти не отговори.

— Дейвид, нали не си се завърнал, а онзи орден на човешките същества, Таламаска, те знаят твърде много...

Ти вдигна ръка.

— Не, и никога няма да го направя. И ако е останала и капка съмнение, научих го от архивите на Махарет.

— Позволила ти е да видиш архива ѝ, книгите, които е съхранявала през цялото това време?

— Да, беше забележително, разбираш ли... хранилище на дървени плочки, свитъци, пергаменти — книги и поезия от различни култури, непознати за света според мен. Книги, заличени от времето. Тя, разбира се, ми забрани да издавам каквото и да е от видяното или да разказвам подробно за срещата ни. Каза, че е прекалено прибързано да се месея в нещата и потвърди опасенията ти, че може да отида в Таламаска — моите стари смъртни приятели — медиуми. Но не го направих. И няма да го направя, Това е обещание, което много лесно може да бъде спазено.

— Защо?

— Пандора, когато видях всички онези древни писания, разбрах, че вече не съм човек. Разбрах, че вече не притежавам тази история, очакваща да бъде събрана! Аз не съм един от тях! — Погледът ти обходи залата. — Разбира се, ти сигурно си го чувала хиляди пъти от новосъздадени вампири! Но разбираш ли, аз страстно вярвах, че философията и разумът ще се превърнат в мост за мен, но който да мога да се движа свободно между двата свята. Е, няма такъв мост. Той изчезна.

Мъката ти струеше от теб, проблясвайки в младите ти очи и в мекотата на новата ти плът.

— Значи го знаеш — казах. Думите сами излязоха от устата ми. — Знаеш. — Засмях се тихо и тъжно.

— Така е. Разбрах го, докато държах документи от твоето време, толкова много от твоето време, от Римската империя, както и други рушащи се парчета надписан камък, които дори не бих си мечтал да разпозная. Разбрах. Не се интересувах от тях, Пандора! Интересува ме какви сме ние, какви сме сега.

— Колко забележително — отвърнах. — Не знаеш как ти се възхищавам и колко ме привлича характерът ти.

— Радвам се да го чуя — каза ти. — После се наведе към мен: — Не казвам, че не носим със себе си човешките си души и историята си, естествено, че е така.

— Помня как веднъж преди много време Арман ми каза, че попитал Лестат: „Как изобщо да разбере човешката раса?“ Лестат му отвърнал: „Прочети или гледай пиесите на Шекспир и ще узнаеш всичко, което трябва да знаеш за човешката раса.“ — Арман го направил. Поглъщал стиховете, изгледал пиесите, гледал великолепните нови филми с Лорънс Фишбърп, Кенет Брана и Леонардо ди Каприо. И когато последно говорихме с Арман, ето какво ми каза за своето образование: „Лестат беше прав. Той не ми даде книги, а ключ към разбирането. Този човек Шекспир пише така — (и сега цитирам едновременно Арман и Шекспир; както той ми го каза, го предавам на теб) — сякаш думите излизат от сърцето му:

*С туй «утре», «утре», «утре» всички най
Пълзим със ситни стъпки, ден след ден.
До крайната преграда на живота.
И всеки ден изминал по ни свлича
В праха и съсията на смъртта.
Угасвай, малка свещ!
Животът е бързоподвижна сянка...
И жалък, клет актьор:
В театъра се пъчи и се перчи.
Додето трае неговата сцена —
А после вече никой не го слуша...
Туй е животът: разказ на глупак
Надут и многословен, но безсмислен.“*

— „Този човек с написал това — ми каза Арман — и всички ние знаем, че то е самата истина и всяко едно разкритие рано или късно се сринало пред нея. И все пак ни се ще да обичаме така, както той го е казал, искаме да го чуем отново! Искаме да го запомним! Ще ни се никога да не забравим и думичка.“

За миг и двамата замълчахме. Ти сведе поглед, подпрял брадичката си с юмруци. Знаех, че усещаш цялата тежест от просветлението на Арман, и толкова ми бе харесало как рецитираш думите му, а и самите те ми харесваха.

Накрая казах:

— И това ми доставя удоволствие. Помисли за това, удоволствие. Фактът, че сега ми рецитираш тези думи.

Ти се усмихна.

— Искам да узная какво можем да научим сега — каза ми. — Искам да знам какво можем да видим! За това идвам при теб, Дете на хилядолетията, вампир пил от кръвта на самата кралица Акаша, оцелял две хиляди години. И те питам, Пандора, би ли ми написала историята си, би ли написала каквото пожелаеш.

За един дълъг миг не ти отговорих.

После рязко отвърнах, че не мога. Но нещо в мен се бе размърдало. Видях и чух спорове и тиради отпреди столетия, видях възвишената светлина на поети да озарява епохи, които бях познавала отблизо чрез любовта. Други епохи не бях познавала никога — един бродещ невеж дух.

Да, имаше история за разказване. Имаше. Но в този миг не можех да го призная.

Ти беше нещастен, сетил се беше за Арман, спомнил си беше как той бе заминал при утринното слънце. Скърбеше за него.

— Имаше ли връзка помежду ви? — попита ме. — Прости ми за дързостта, но искам да кажа имаше ли връзка помежду ви, когато се запознахте, тъй като Мариус бе дарил н двамата ни с Мрачния Дар? Знаем, че не съществува завист, която да не усетя. Не бих споменал и самото име на Арман, ако усетех болка в теб, но всичко останало е липса, мълчание. Нямахте ли някаква връзка между вас?

— Връзката е единствено мъка. Той се отправи към слънцето. А мъката със сигурност е най-лесната и безопасна връзка.

Ти се засмя сподавено.

— Какво да направя, за да те накарам да обърнеш внимание на молбата ми? Съжали се над мен, милостива жено, довери ми своята песен.

Усмихнах се снизходително, но реших, че е невъзможно.

— Прекалено неблагозвучна е, мили — отвърнах. — Прекалено...

Затворих очи.

Щеше ми се да кажа, че песента ми е прекалено болезнена, за да бъде изпята.

Внезапно очите ти се устремиха нагоре. Изражението ти се промени. Сякаш умишлено си придаваше вид, че изпадаш в транс. Бавно завъртя глава. Посочи с ръка близо до масата, а после я отпусна.

— Какво има, Дейвид? — попитах, — Какво виждаш?

— Духове, Пандора, призраци.

Потрепери, сякаш да проясниш съзнанието си.

— Но това е нечувано — казах аз и все пак знаех, че казваш истината. — Мрачният Дар отнема тази способност. Дори древните вещици, Махарет и Мекар, ни казаха, че щом кръвта на Акаша е влязла в тях и са се превърнали във вампири, никога повече не са чували или виждали духовете. Ти скоро си бил с тях. Каза ли им за тази си способност?

Той кимна. Очевидно някаква преданост го задължаваше да не споменава, че не я притежават. Но аз знаех, че не я притежават. Видях го в съзнанието му, а и сама го бях разбрала при срещата ми с древните близначки — близначките, победили Кралицата на Прокълнатите.

— Виждам духове, Пандора — каза ти със силно разтревожен вид. — Мога да ги види навсякъде, ако опитам, както и на някои много специални места, когато те решат, Лестат виждаше духа на Роджър, неговата жертва в Давила Мемнох.

— Но това бе изключение, изблик на любов в човешката душа, която по своеобразен начин се опълчи срещу смъртта, или забави свършека на душата — нещо, което ние не можем да разберем.

— Виждам духове, но не съм дошъл да те обременявам с това или да те плаша.

— Трябва да ми разкажеш повече — казах. — Какво видя точно сега?

— Слаб дух. Не бе в състояние да навреди никому. Един от онези много тъжни хора, които не знаят, че са мъртви. Те образуват атмосферата около планетата. Наричат ги „приковани към Земята“. Но Пандора, в себе си имам още много неща за проучване.

Ти продължи:

— Очевидно всяко столетие ражда нов вид вампир, или да кажем, че ходът на нашето развитие не е бил предопределен от самото начало в по — голяма степен от този на човешките същества. Може би някоя вечер ще ти разкажа всичко, което виждам — тези духове, които никога не са ми били понятни, докато бях смъртен — ще ти разкажа нещо, което Арман ми довери за цветовете, които вижда, когато отнема живот, как душата напуска тялото сред вълни от искрящ цвят!

— Никога не съм чувала подобно нещо!

— Аз също го виждам — каза ти.

Виждах, че изпитваш почти непосилна болка да говориш за Арман.

— Но от какво е бил обзет Арман, за да повярва във Воала? — попитах, внезапно учудена от собствения си плам. — Защо пое към слънцето? Как е възможно подобно нещо да унищожи разума и волята на Лестат? Вероника. Знаели ли са, че самото име означава Vera Iron, че никога не е съществувал такъв човек, че не е могла да бъде открита от никой, върнал се в древен Ерусалим в деня, когато Христос е носил кръста си; тя е била измислена от свещениците. Не са ли го знаели?

Мисля, че съм взела двата бележника в ръка, защото когато погледнах надолу, видях, че наистина ги държа. Всъщност ги притисках към гърдите си и разглеждах едната химикалка.

— Разум — прошепнах, — О, безценен разум! И съзнание в една празнина. — Поклатих глава и ти се усмихнах мило. — А сега и вампири, разговарящи с духове! Хора, способни да се прехвърлят от тяло в тяло.

Продължих със съвсем непозната енергия.

— Някакъв нов, моден съвременен култ към ангелите, набожност, ширеща се навсякъде около нас. И хора, които стават от операционната маса, за да говорят за живот след смъртта, за тунел и всеобхватна любов! О, вероятно си бил създаден в забележително време! Не знам какво да мисля за това.

По всичко личеше, че си доста впечатлен от тези думи, или по-скоро от начина, по който бях описала възгледите си. И аз бях впечатлена.

— Аз започва едва сега — каза ти — и ще общувам по един и същ начин и с великолепните деца на хилядолетията, и с уличните гадатели, които хвърлят карти Таро. Изгарям от желание да гледам в кристални топки и затъмнени огледала. Сега ще търся сред онези, отхвърлени от другите заради лудостта, силните сред нас — сред онези като тебе, видели неща, които смятат, че не бива да споделят! Така е, нали? Но аз те моля да го споделиш. Приключих с обикновената човешка душа. Приключих с науката и психологията, с микроскопите, а може би дори и с телескопите, насочени към звездите.

Бях съвсем смаяна. Как силно вярваше в това. Усещах как докато те гледам, лицето ми се изпълва с топлина от чувствата към теб. Мисля, че дори зяпнах от учудване.

— Сам по себе си аз съм чудо — каза ти. — Безсмъртен съм и искам да науча повече за нас! Ти имаш какво да разкажеш, древна си и дълбоко сломена. Изпитвам любов към теб и храня надежда, че е именно това и нищо друго.

— Какви странни неща говориш!

— Любов. — Ти сви рамене. Погледна нагоре, а после пак към мен, за да подсилиш ефекта. — И валя безспир милиони години, и вулканите закипяха, а океаните изстинаха, а после се появи любовта? — Ти сви рамене, за да осмееш нелепата идея.

Не можах да не се засмея на малката ти закачка. Прекалено съвършена е, помислих си. Но внезапно бях така обзета от терзания.

— Това е много неочаквано — отвърнах. — Защото дори и да имам история, съвсем малка история...

— Да?

— Ами, историята ми — ако имам такава — има много общо с темата. Свързана е с нещата, за които ми говори.

Ненадейно нещо ме връхлетя. Отново се засмях тихо.

— Разбирам те! — казах. — О, не това, че виждаш духове, защото сама по себе си това е необятна тема. Но вече разбирам откъде черпиш силите си. Изживял си цял един човешки живот. За разлика от Мариус и мен, не си бил отнет от него в разцвета на силите си. Отнели са ги малко преди настъпването на естествената ти смърт и няма да

плащаш за авантюрите и грешките на земните! Решен си да дерзаеш напред с куража на човек, умрял от старост, а после станал от гроба. Отритнал си погребалните венци. Готов си за връх Олимп, нали?

— Или за Озирис в дълбините на мрака — отвърна ти. — Или за сенките в Хадес. Със сигурност съм готов за духовете, за вампирите, за онези, които виждат бъдещето и твърдят, че познават минали животи; за вас, които притежавате изумителен интелект в красива опаковка, за да издържи толкова много години — интелект, който вече сигурно е унищожил сърцата ви.

Ахнах.

— Прости ми. Беше непочтено от моя страна — каза ти.

— Не, обясни какво имаш предвид.

— Вие винаги отнемате сърцата на жертвите си, не е ли така?

Искате сърцето.

— Може би. Не очаквай от мен такава мъдрост, каквато би получил от Мариус или древните близначки.

— Ти ме привличаш към себе си — каза ти.

— Защо?

— Защото наистина криеш в себе си история; тя си стои там съвсем завършена и чака да бъде написана — зад твоето мълчание и страдание.

— Твърде романтичен си, приятелю — отвърнах аз.

Ти чакаше търпеливо. Мисля, че усещаше вълнението ми, трепетът на душата ми, изправена пред толкова много нови емоции.

— Това е една много малка история — казах аз. Виждах образи, спомени, моменти — всичко онова, което може да подтикне душите към действие и съзидание. Виждах и съвсем смътната възможност за вяра.

Мисля, че ти вече знаеше отговора.

Ти знаеше какво ще направя, без самата аз да го знам.

Усмихна се дискретно, но бе нетърпелив и изпълнен с очакване.

Погледнах те и реших да опитам да я напиша, да напиша всичко докрай...

— Искаш да си тръгна сега, нали? — каза ти. Изправи се, взе опръсканото си с дъждовни капки палто и грациозно се наведе да целунеш ръката ми.

Аз здраво стисках бележниците.

— Не — отвърнах. — Не мога да го направя.

Ти не избърза с преценките.

— Върни се след две нощи — казах аз. — Обещавам да ти дам двата бележника, дори и ла са съвсем празни, или просто да съдържат по — добро обяснение за причината, поради която не мога да възстановя изгубения си живот Няма да те разочаровам. Но не очаквай нищо повече от това да дойда и да сложа тези две книги в ръцете ти.

— Две нощи — отвърна ти — и ще се срещнем тук отново.

Наблюдавах мълчаливо как излизаш от кафенето.

А сега виждаш, че започна, Дейвид.

А сега виждаш, Дейвид, че превърнах срещата ни във въведение към историята, която ти искаше от мен да разкажа.

ИСТОРИЯТА НА ПАНДОРА

Родена съм в Рим по време на царуването на Август Цезар, в годината, която сега изчислявате като 15 пр.н.е, или петнадесет години „преди Христа“. Всички исторически факти и личности от римската епоха, които цитирам тук, са достоверни, не съм ги подправяла, нито пък съм си намислила истории или политически събития. Всичко казано е в подкрепа на окончателната ми участ и тази на Мариус. Няма нищо включено от любов към миналото.

Спестила съм фамилното си име. Направих го, защото семейството ми има история и не мога да си наложа да свързва древната им репутация, делата и епитафиите им с този разказ. Както и Мариус, когато се довери на Лестат, не спомена пълното име на римското си семейство. Аз уважавам това и също не го разкривам.

Август бе император в продължение на повече от десет години и този период бе прекрасен за една образована жена в Рим, където жените разполагаха с неограничена свобода, а аз имах богат сенатор за баща, петима заможни братя и израснах без майка, но бях обгрижвана от множество гръцки учители и бавачки, които ми даваха всичко, от което се нуждаех.

И сега, ако наистина исках да те затрудня, Дейвид, щях да пиша на класически латински. Но няма да го направя. И трябва да ти кажа, че за разлика от теб получих образованието си по английски оттук — оттам, и определено не съм го научила от шекспировите пиеси.

Всъщност преминах през много етапи от английския език докато бродех и четях, но в по — голямата си част го опознах истински през този век, затова ти пиша на разговорен английски.

Съществува и друга причина за това, която съм сигурна, че ще разбереш, ако си чел съвременните преводи на „Сатирикон“ на Петроний или сатирите на Ювенал. Съвременният английски е наистина точен еквивалент на латинския от моето време.

Официалните писмени паметници на Имперския Рим няма да ти разкрият това. Но графитите, надраскани по стените на Помпей, ще го

покажат недвусмислено. Пие имахме изискан език, безброй умно измислени комуникативни знаци и общоприети изрази.

Поради това ще пиша на такъв английски, който ни се струва близък и естествен.

Нека спомена набързо — докато действието не е започнало. — че никога не съм била, както казва Мариус, гръцка куртизанка. Живеех сред толкова преструвки, когато Мариус ме дари с Мрачния Дар и може би в името на старите тайни на простосмъртните ме е описал така. Или пък обрисувайки ме по този начин е изразил презрението си. Не зная.

Но Мариус знаеше всичко за римското ми семейство, че беше семейство на сенатор, също толкова аристократично и привилегировано, както неговото смъртно семейство, и че предците ми можеха да бъдат проследени до времето на Ромул и Рем, както и смъртният произход на Мариус. Мариус не ми се отдаде, защото имах „красиви ръце“, както е казал пред Лестат. Това тривиално представяне на нещата вероятно е било вид провокация.

Не тая нищо против нито един от двамата — Мариус или Лестат. Не зная кой какво е разбрал погрешно.

Чувствата ми към баща ми са толкова силни дори в този нощ, докато седя в това кафене и ти пиша, Дейвид, че съм удивена от силата на писането — на предаването на думите на хартията и начина, по който споменът за любящото лице на баща ми толкова ярко изплува пред мен.

На баща ми бе писано да срещне ужасен край. Не заслужаваше това, което му се случи. Но някои от роднините ни оцеляха и възстановиха семейството ни по-късни времена.

Баща ми беше богат, един от истинските милионери на онази епоха и бе инвестирал капиталите си с размах. Сражаваше се по — често, отколкото се изискваше това от него и бе сенатор, а по характер бе тих и внимателен човек. След ужасите на Гражданската война, той бе голям поддръжник на Цезар Август и до голяма степен се радваше на благоразположението ни императора.

Разбира се, той мечтаеше за възстановяването на Римската република, както всички нас. Но Август внесе единство и мир в империята.

На младини много често срещах Август, и все но някакви многолюдни обществени събития, без това да доведе до нещо повече. Приличаше на изображенията от портретите си — слаб мъж с дълъг тънък нос и обикновено лице. По природа бе доста разумен и прагматичен и не притежаваше никаква прекомерна жестокост. Не беше суетен по отношение на личността си.

Клетият човек бе наистина благословен заради това, че не може да вижда в бъдещето — че нямаше ни най-малка представа за всички ужаси и безумия, които щяха да настъпят при Тиберий, неговият наследник, и щяха да продължат толкова дълго при други членове на семейството му.

Едва в по — късни времена осъзнах цялата изключителност на постиженията от продължителното управление на Август. Четиридесет и четири години на мир, възцарил се из градовете на Империята.

Уви, да се родиш по това време означаваше да си роден в епоха на съзидание и подем, когато Рим бе *saput mund* или столица на света. И когато обръщам поглед назад, осъзнавам каква могъща комбинация бе да притежаваш и традиции, и огромни суми пари; да имаш стари ценности и нова власт.

Животът в семейството ни бе консервативен и строг, дори малко скучен, И въпреки това имахме всякакви луксозни предмети. С годините баща ми ставаше все по — тих и консервативен. Радваше се на внуците си, които бяха родени; докато бе все още деен и енергичен.

Макар, че се бе сражавал основно в северните кампании по река Рейн, за известно време бе разпределен в Сирия. Беше учил в Атина. Беше служил толкова дълго и толкова добре, че му позволиха да се пенсионира рано в годините, докато аз растях — така той се оттегли от обществения живот, който кипеше и императорския дворец, макар по онова време да не го съзнавах.

Петимата ми братя се бяха родили преди мен. Така че когато се родих, нямаше „ритуално римско скърбене“. Сигурно си чувал да се говори за него в римските семейства при появата на момиче на бял свят. Нищо подобно.

Баща ми бе заставал пет пъти в атриума на нашата къща — главния заграден вътрешен двор, наричан още колонада, с неговите колони и стълби и мраморни статуи — пет пъти бе застанал там пред събралото се семейство с новороден син в ръце, беше го огледал, а

после го беше обявявал за съвършен и достоен да бъде отгледан като негов син, което би било негова изключителна привилегия. Сега знаеш, че от този момент нататък той е разполагал с живота и смъртта на синовете си.

Ако баща ми по някаква причина не е искал тези момчета, би могъл да ги „изложи“ на гладна смърт. Било незаконно да се краде такова дете и да се превръща в роб.

След като вече имал пет момчета, някои хора очаквали той да се отърве от мен незабавно. На кого му я притрябвало момиче? Но баща ми така и не изоставил или отхвърлил никое от децата на майка ми.

И когато съм се появила, както ми разказах, плакал от радост.

— Слава на боговете! Малко момиченце! — Слушала съм тази история до втръсване от братята си, които всеки път, когато бях непослушна — и направех някоя неприлична лудория, или се лигавех, казваха подигравателно: „Слава на боговете, малко момиченце!“ — Това се бе превърнало в любимата им закачка!

Майка ми почина, когато бях на две години и спомените ми за нея са свързани единствено с нежност и благост. Бе изгубила толкова деца, колкото бе родила и ранната ѝ смърт не беше нещо неочаквано. Епитафията ѝ бе красиво написана от баща ми, а паметта ѝ тачена през целия ми живот. Баща ми никога не доведе друга жена в къщата. Той спеше с някои от робините, но това не беше нещо необичайно. И братята ми го правеха. Това бе общоприето в римското домакинство. Баща ми не доведе нова жена от друго семейство, която да ме контролира.

Аз не тъгувах по майка си, просто защото съм била твърде малка за това и дори и да съм плакала, когато тя не се е върнала, не го помня.

Това, което помня, е как тичам из голяма стара правоъгълна римска къща, подобна на дворец, с много правоъгълни стаи, построени върху основния правоъгълник, една над друга, и всички сгушени в огромна градина високо на Палатинския хълм. Къщата бе с мраморни врати и ярко боядисани стени, а градината лъкатушеше около всички стаи.

Аз бях същинско съкровище в очите на баща си и си спомням, че си прекарвах страхотно като гледах братята си да се упражняват навън с късите си мечове, или като слушах как учителите им ги напътстват, а

после имах свои прекрасни учители, които ме научиха да прочета цялата „Енеида“ на Вергилий преди да съм навършила пет години.

Обичах думите. Обичам да ги произнасям напевно и дори сега, трябва да призная, се поддадох на удоволствието да ти пиша. Не бих могла да ти го кажа преди няколко нощи, Дейвид. Ти ми припомни нещо и трябва да направя това признание. И не бива да пиша твърде бързо в това смъртно кафене, да не би човешките същества да забележат!

Ах, ето че продължаваме.

Баща ми смяташе, че е истерично да мога да рецитирам стихове от Вергилий в толкова ранна възраст и нищо не му доставяше по — голямо удоволствие от това да ме показва на банкети, на които забавляваше своите консервативни и малко старомодни приятели от Сената, а понякога и самия Цезар Август. Цезар Август бе приятен човек. И все пак не мисля, че баща ми наистина някога е искал той да бъде сред гостите му у дома, но предполагам, че от време на време се е налагало императорът да бъде гощаван с вино и храна.

Аз нахълтвах с бавачката си, изнасях вълнуващ рецитал, а после ме отправяха някъде, където да мога да виждам гордите римски сенатори, които се тъпчеха с мозък от пауни и гарум — сигурно знаеш какво е гарум. Това е онзи ужасен сос, който римляните слагат на всичко, нещо като днешния кетчуп. Той определено обезсмисля наличието на змиорки и сепии в чинията ти, или мозък от шраус или агнешки зародиш, или каквито и да било други абсурдни деликатеси, които бяха поднасяни върху отрупани плата.

Работата е там, че, както знаеш, римляните сякаш отделяха специално място в сърцата си на истинската лакомия и банкетите неизбежно се превръщаха в позорна гледка. Гостите се отбиваха до вомитория в къщата, където избулваха първите пет ястия, за да могат после да погълнал останалите. А аз си лежах на горния етаж и се кикотех в леглото си, слушайки целия този смях и повръщане.

После следваше изнасилване на целия обслужващ персонал от роби, без значение дали биха момчета, момичета, или и двете.

Храненето в семейството беше нещо съвсем различно. Тогава се държахме като древни римляни. Всички сядаха на масата. Баща ми беше неоспоримият господар на къщата си и не понасяше критика

срещу Цезар Август, който, както знаеш, беше братовчед на Юлий Цезар и всъщност не управляваше като император по закон.

— Когато настъпи подходящият момент, той ще се оттегли — казваше баща ми. — Знае, че не може да го направи сега. Той е по — уморен и мъдър от времето, когато го водеше амбицията. На кого му е нужна още една Гражданска война?

Всъщност времената бяха твърде доходоносни за хората с власт, та да се вдигат на бунт.

Август поддържаше мира. Той изпитваше дълбоко уважение към Римския сенат. Възстанови старите храмове, защото смяташе, че на хората им е нужна набожността, която бяха познали по време на Републиката.

Даде безплатна царевица от Египет на бедните. Никой не гладуваше в Рим. Той поддържаше главозамайващо много от старите фестивали, игри и спектакли — достатъчно, за да му прилошее на човек. Но често, като патриотични римляни, ни се налагаше да присъстваме на тях.

Естествено, на арената властваше изключителна жестокост. Извършваха се жестоки екзекуции. Присъстваше и неизменна жестокост към робите.

Но онова, което днешните хора не разбират е, че успоредно с това съществуваше и чувство за свобода на индивида, дори и у най — бедния човек.

Съдилищата бавно обмисляха решенията си. Консултираха се със законите на миналото. Следваха логиката и кодекса. Хората можеха съвсем открито да изразяват мнението си.

Отбелязвам това, защото е ключът към настоящата история: и двамата с Мариус се родихме в епоха, когато римското право бе, както би казал той, основано на разума, а не на божие откровение.

Ние сме коренно различни от онези кръвопийци, обитаващи мрака по земите на Магията и Мистерията!

Не само че приживе вярвахме в Август, но се уповавахме и на осезаемата власт на Римския сенат. Вярвахме в обществените благодетели и нрави, придържахме се към начин на живот, изключващ практикуването на ритуали, молитви или магии, освен само на повърхностно ниво. Добродетелта се въплъщаваше в характера. Това

бе наследство от Римската империя, което и двамата с Мариус споделихме.

Разбира се, къщата ни бе пълна с роби. Имаше прекрасни гърци и сумтящи работници, както и цяла орда жени, тичащи насам — натам, лъскайки бюстове и вази, а самият град се задъхваше от освободени роби, някои от които много богати.

Всички те бяха наши хора, нашите роби.

С баща ми не мигнахме цяла нощ, когато старият ми учител по гръцки умираше. Държахме ръцете му, докато тялото му не изстина. Никой в римското ни имение не беше бит, освен по изричната заповед на баща ми. Робите ни в провинцията се излежаваха под овощните дръвчета. Нашите икономи бяха богати и демонстрираха това с облеклото си.

Помня един период, когато в градината имаше толкова много стари гръцки роби, че можех ден след ден да седя и да ги слушам как се карат. Нямаха какво друго да правят. Научих много от това.

Растях много повече от щастлива. Ако смяташ, че преувеличавам степента на полученото от мен образование, прочети писмата на Плиний или други съвременни мемоари и кореспонденция от онази епоха. Малките момиченца със знатен произход бяха добре образовани. Съвременните римлянки в по — голямата си част живееха свободни от мъжка намеса. Ние деляхме равни житейски права с мъжете.

Аз, например бях едва осемгодишна, когато за първи път ме заведоха на арената с няколко от съпругите на братята ни, за да изпитам съмнителното удоволствие от вида на екзотични същества като жирафи, свирепи разкъсани, преди да бъдат простреляни със стрели. След този спектакъл малка група гладиатори се заемаха да съсичат други гладиатори, а после тълпа престъпници ставаха храна на гладните лъвове.

Дейвид, и до днес чувам звуците, издавани от онези лъвове, сякаш съм там. Нищо не ме дели от мига, в който седях на дървените пейки, може би на втория ред — най-добрите места — и гледах как тези зверове поглъщат живи същества, както се очакваше от мен, с удоволствие, целящо да демонстрира душевна сила и неустрашимост пред лицето на смъртта, вместо обикновена, недвусмислена жестокост.

Публиката пицеше и се смееше, докато мъже и жени бягаха от зверовете. Ала някой от жертвите не достави подобно удоволствие на тълпата. Те просто стояха там, докато гладният лъв се нахвърлеше върху тях. Онези, които биваха поглъщани живи, почти неизменно лежаха в ступор, сякаш душите им вече бяха отлетели, макар лъвът още да не бе стигнал до гърлото им.

Помня и миризмата. Но най — добре си спомням виковете на тълпата.

Издържах изпита по сила на характера, можех да гледам всичко това. Можех да гледам гладиатора шампион, който накрая срещна смъртта, легнал окървавен в пясъка, докато мечът прониза гърдите му.

Но си спомням много добре как баща ми мърмореше под нос, че цялата тази работа е отвратителна. Всъщност всички мои познати смятаха, че е много отблъскващо. Баща ми, както и останалите, смятаха, че обикновените хора имат нужда от цялата тази кръв. Ние, хората с потекло, трябваше да стоим начело на всичко това заради простолюдието. В цялото това грандиозно зло имаше религиозен оттенък.

Провеждането на подобни ужасни спектакли се считаше за нещо като социална отговорност.

Освен това животът в Рим бе свързан с това да си навън, да участваш в нещата, да посещаваш церемонии и спектакли, да те виждат, да проявяваш интерес, присъединявайки се към останалите.

Човек излизаше с всички останали — знатни и незнатни хора от града и се сливаше с тях в една маса, за да стане свидетел на триумфално шествие, голямо жертвоприношение при олтара на Август, древна церемония, игра, или надбягване с колесници.

А сега, в двадесети век, когато гледам безкрайните интриги и убийства по кината и телевизията на целия Западен свят, се питам дали хората не изпитват нужда от това, нужда да гледат убийства, кланета и смърт под всякаква форма. Понякога телевизията прилича на непрекъснатата поредица от гладиаторски борби и кланета. А да вземем и днешната търговия с видеозаписи на истинска война.

Архивните кадри от войните са се превърнали в изкуство и забавление.

Гласът зад кадър говори тихо, докато камерата обхожда купчините тела или измършавелите деца, плачещи до гладуващите си

майки. Но това е завладяващо. Човек би могъл да тъне в цялата тази смърт, клатейки глава. Нощите, прекарани в гледане на телевизия, са посветени на стари филми за мъже, умиращи с оръжие в ръка.

Мисля, че гледаме, защото се страхуваме. Но в Рим човек трябваше да гледа, за да стане издръжлив, без значение дали е мъж или жена.

Всъщност мисълта ми е, че аз не бях изолирана, както би могла да бъде някоя жена от древногръцко семейство. Не пострадах от някогашните обичаи на Римската република.

Запазила съм ярък спомен за неоспоримата красота на онова време и за съкровено то призвание на баща ми, че Август е бог и че Рим никога не е бил по — благосклонен към божествата си.

Сега искам да споделя с теб един много важен спомен. Нека уточним местото на действието. Първо да се заемем с въпроса за Вергилий и написаната от него „Енеида“, която силно преувеличава и възхвалява приключенията на героя Еней — един троянец, бягаш от ужасите на разгрома, нанесен от гърците, които излезли от прочутия Троянски кон, за да опустошат Троя, градът на Елена.

Очарователна история. Винаги съм я харесвала, Еней напуска умиращата Троя, безстрашно изминава целия път до красива Италия, където става основоположник на нашата нация.

Но въпросът е това, че Август с обичал и подкрепял Вергилий през целия му живот, а самият той бил уважаван поет. Прекрасен поет, когото често цитирали — всепризнат и патриотичен. Било съвсем в реда на нещата да харесваш Вергилий.

Вергилий е починал преди да се родя. Но до десетгодишна възраст бях прочела всичко, написано от него, както и Хораций и Лукреций, повечето творби на Цицерон и всички гръцки ръкописи, които имахме, а те далеч не бяха малко.

Баща ми не бе построил библиотеката си за показ. Тя беше място, където членовете на семейството прекарваха часове наред. Пак там, той сядаше да пише писмата си — нещо, което почти непрекъснато правеше — пишеше писма до Сената, императора, съдилищата, приятелите си и така нататък.

Но да се върнем на Вергилий. Бях чела и друг римски поет, тогава още жив, но изпаднал в дълбока и опасна немилост от страна на

Август, Богът. Това бе поетът Овидий, авторът на „Метаморфози“, както и на още десетина светски, весели и неприлични творби.

И така, когато съм била твърде малка, за да го помня, Август се обърнал срещу Овидий, когото някога също харесвал, и го осъдил на изгнание в някакво ужасно място на Черно море. А може би не било толкова ужасно. Но било такова място, което за цивилизованите римски граждани изглеждало ужасно — много отдалечено от столицата и пълно с варвари.

Овидий живя там дълго време, а книгите му бяха забранени в цял Рим. Човек не можеше да ги открие в книжарниците или обществените библиотеки. Нито пък по щандовете с книги на пазара.

Знаеш, че популярната литература бе доста нашумяла по това време. Книгите бяха навсякъде — както под формата на свитъци, така и като кодекси, тоест, с подвързани страници — и много книжари имаха екипи от гръцки роби, които по цял ден преписваха книги за масово потребление.

Но да продължим. Овидий бе изпаднал в немилост пред Август, и беше забранен, но хора като баща ми не възнамеряваха да изгорят своите копия на „Метаморфози“ или която и да е друга негова творба единствената причина, поради която не молеха да де помилван, бе страхът.

Целият скандал имаше някаква връзка с дъщерята на Август, Джулия, която бе прочута развратница, откъдето и да го погледнем. Не зная как Овидий се е забъркал в любовните истории на Джулия. Вероятно ранната му чувствена поезия „Любовни елегии“, се е смятала за упадъчна. Освен това, по време на царуването на Август, из въздуха доста често витаеше думата „реформа“ и много се говореше за стари ценности.

Не мисля, че някой знае какво се е случило в действителност между Цезар Август и Овидий, но Овидий бе осъден да прекара остатъка от живота си в изгнание, далеч от Рим.

Аз бях прочела протритите копия на „Любовни елегии“ и „Метаморфози“ преди случая, който исках да разкажа. А и много от приятелите на баща ми постоянно се тревожеха за Овидий.

Ето и конкретния спомен. Бих на десет години, прибрах се от игра, цялата изпоцапана, с разпусната коса, и се втурнах в голямата приемна на баща ми. Отпуснах се в долния край на леглото му, за да

слушам какво се говори, докато той се излежаваше с подобаващо римско достойнство, бърбейки си с неколцина други полегнали мъже, дошли да го посетят.

Познавах всички с изключение на един — русокос, синеок и много висок. Той се обърна по време на разговора — който се състоеше изцяло от шепнене и кимане с глава — и ми намигна.

Това беше Мариус. Кожата му бе с лек загар от пътуванията, а очите му бяха ослепително красиви. Имаше три имена, както всички останали. И пак казвам, че няма да разкрия фамилното му име, макар да го знаех. Знаех, че е нещо като „лошо момче“ в интелектуалните среди, „поетът“ и „скитникът“. Онова, което никой не бе ми казал, бе че е красив.

Тогава, в онзи ден, това бе живият човек Мариус, близо петнадесет години преди да го превърнат във вампир. Мога да изчисля, че е бил само на двайсет и пет. Но не съм сигурна.

Нека продължа разказа си. Мъжете не ми обръщаха внимание и малкият ми, вечно любопитен мозък осъзна, че съобщават на баща ми вести за Овидий и че високият русокос мъж, с невероятно сини очи, на име Мариус току — що се бе върнал от балтийското крайбрежие и бе донесъл няколко подаръка на баща ми, които всъщност представляваха качествени копия на творбите на Овидий — стари и нови.

Мъжете уверяваха баща ми, че още е твърде опасно да се ходатайства пред Цезар Август за Овидий, и той прие това. Но ако не греша, даде известна сума за Овидий на Мариус, русокосия.

Когато господата си тръгнаха, видях Мариус в атриума, огледах го в цял ръст (а той бе доста необичаен за римлянин), и ахнах по момичешки, а после се разсмях. Той пак ми намигна.

По онова време Мариус беше с къса коса, подстриган като римски войн, с няколко скромни къдрици по челото. Косата му бе дълга, когато по — късно го превърнаха във вампир, а и сега я носи дълга, но тогава това бе характерната еднотипна подстрижка на римската армия. Но тя беше руса и огряна от слънцето в атриума и той ми се стори най-ослепителният и прекрасен мъж, когото съм виждала. Беше изпълнен с нежност, когато ме погледна.

— Защо си толкова висок? — попитах го аз. Баща ми реши, че това е забавно и не се интересувахе от мнението на околните за

изпоцапаната му дъщеричка, увиснала на ръцете му и говореща с височайшата му компания.

— Сладка моя — отвърна Мариус, — висок съм, защото съм варварин! — Той се засмя и в смеха му имаше флирт, примесен с уважение към мен като към малка дама — нещо твърде необичайно.

Внезапно се престори на мечка, вдигнал ръце като лапи, за да ме сграбчи. Обикнах го на мига!

— Не, наистина! — настоях аз. — Не е възможно да си варварин. Познавам баща ти и всичките ти сестри — живеят долу на хълма. Семейството ти все говори за теб на масата и само хубави неща, разбира се.

— Не се съмнявам в това — отвърна той, избухвайки а смях.

Разбрах, че баща ми започва да се тревожи.

Но онова, което не знаех бе, че едно десетгодишно момиченце може да се врене във вярност на мъж.

Мариус се изправи и каза с нежния си, изящен глас, шлифован в произнасянето на публични речи, но и на любовни слова:

— По майчина линия произхождам от келтите, малка красавице, музо моя. Произлизам от високите русокоси люде от Севера, народа на Галия. Майка ми е била принцеса там, поне така казват. Знаеш ли кои са те?

Отвърнах, че със сигурност знам и започнах да цитирам дословно очерка на Юлий Цезар за покоряването на Галия, или земята на келтите: „Галия е съставена от три части...”

Мариус бе искрено впечатлен. Както и всички останали. А аз продължавах безспир: „Келтите са разделени от аквитанците посредством река Гарона, а племето на белгите разделят реките Марна и Сена...”

Баща ми, който вече леко бе притеснен от вниманието, на което се радваше дъщеря му заговори, за да увери деликатно всички, че аз съм драгоценната му радост, след което ме пусна да си играя и ги помоли да не ми обръщат внимание.

А аз, тъй като бях смела и родена да създавам неприятности, казах:

— Поздравете от мен великия Овидий! Защото и аз искам да се прибере в Рим.

И после изстрелях няколко еротични строфи от „Любовни елегии“:

*И се усмихна, дари ми тя тези целувки, които
биха отнели гърма на разгневения Зевс.
Мъчи ме, че може би сладостта ти
и другият вкуси,
а не желая и той да те целува така.*

Всички се засмяха, освен баща ми, а Мариус изпадна в дива радост и започна да ръкопляска. Не ми бе нужно повече насърчение, за да се спусна към него като мечка, както бе направил той, и да продължа и припявам еротичните слова на Овидий:

*Учих я аз, но сега несравнима тя повече знае,
взела освен това ти нещо след моя урок.
Че ми харесаха, зле бе: езикът ти целият беше
в моите устни влепен, в твоите моят език.*

Баща ми ме сграбчи за ръката и каза:

— Достатъчно, Лидия, престани! — А мъжете се смееха все по-силно, потупваха го съчувствено по рамото и продължаваха да се смеят.

Но аз трябвате да нанесе последния си победоносен удар над тази група възрастни.

— Моля те, татко — казах, — нека завърша с няколко мъдри и патриотични слова, изречени от Овидий: „Честит съм, че не съм се появил на този свят в по — ранни времена. Нашата епоха отговаря на вкуса ми.“

Това като че по — скоро изненада Мариус, отколкото да го развесели. Но баща ми ме придърпа към себе си и каза съвсем отчетливо:

— Лидия, Овидий не би изрекъл тези думи сега, а ти, задето си такъв... учен и философ едновременно, ще убедиш най — близките

приятели на баща си, че добре знаеш, че Август с основание прогони Овидий от Рим и той никога не може да се върне вкъщи.

С други думи, той ми караше: „Престани да говориш за Овидий.“

Но Мариус непоколебимо падна пред мен на колене с хипнотичните си сини очи, хвана ръката ми, целуна я и каза:

— Ще предам поздравите ти, малка Лидия. Но баща ти е прав. Ние всички трябва да приемем цензурата, наложена от императора. Все пак сме римляни. — А после стори нещо много странно и ми заговори така открито, сякаш бях възрастен човек: — Смятам, Август Цезар е дал далеч повече на Рим, отколко сме се надявали, А и той също е поет. Написал с поема, наречена „Аякс“ и сам я е изгорил, понеже решил, че не е хубава.

Това бе най — значимият момент в живота ми. Бях готова да избягам с Мариус още тогава!

Можех обаче само да се въртя около него, докато излизаше от вестибюла и през портата.

Помахах му.

Той се спря.

— Довиждане, малка Лидия — каза ми. После тихо размени няколко думи с баща ми, когото чух да казва!

— Ти си луд!

Баща ми обърна гръб на Мариус, който тъжно ми се усмихна и изчезна.

— Какво ти каза? Какво се случи? — попитах баща си. — Какво има?

— Чуй ме, Лидия — отвърна той. — Срещала ли ся думата „сгоден“, докато си чела?

— Да, разбира се, татко.

— Ами, този скитник и мечтател има желание да се сгоди за невръстно момиче на десет години, защото на тази възраст момичето не може да се омъжи, а на него му остават години свобода, без да бъде наказан от императора. Такива неща се случват често.

— Не, не, татко — казах аз. — Аз никога няма да го забравя.

Мисля, чо го забравих на следващия ден.

През последвалите пет години не видях Мариус нито веднъж.

Помня това, защото бях на петнайсет и вече трябваше да се омъжа, а никак не ми се щеше. Успях да се измъкна от брака година

след година, преструвайки се на болна или луда, като изпадах в напълно неконтролируеми пристъпи. Но времето ми изтичаше. На практика бях годна за брак от дванайсетгодишната си възраст.

По това време всички се бяхме събрали в подножието на Палатинския хълм, за да наблюдаваме една свещена церемония — луперкалиите (Древноримски празник в чест на бог Пан, 15 февруари) — поредният от многобройните празници, неразривна част от живота на Рим.

Тогава луперкалиите, бяха много важни за нас, макар че няма как да свържем значимостта им с християнските представи за религия. Бе израз на набожност да се радваш на такъв празник, да участваш като гражданин и благочестив римлянин.

А освен това носеше и голямо удоволствие.

Така че аз стоях там, не много далеч от пещерата на Луперкал, и гледах с други млади жени как двама от избраните тази година мъже, опръскани с кръвта от принесени в жертва кози, обличаха окървавените кожи на животите. Не можех да виждам всичко много добре, но го бях гледала много пъти и когато преди години двама от братята ми участваха в празника, си бях проправила път най — отпред, за да мога да ги виждам.

Но сега виждах сравнително добре, когато всеки от двамата младежи избра своя компания и започна да тича около основата на Палатинския хълм. Придвижих се напред, защото така трябваше. Младежите удряха леко ръката на всяка млада жена с ивици козя кожа, която трябва да ни пречисти и да ни направи плодови.

Пристъпих напред и получих обредния удар, после отново отстъпих, като ми се щеше да съм мъж, за да мога да тичам около хълма с другите — мисъл, която често ме спохождаше пред живота ми на смъртна.

У мен се прокрадваха известни саркастични помисли относно „пречистването“, но на тази възраст вече се държах прилично на обществени места и в никакъв случай не бих унизила баща си или братята си.

Както знаеш, Дейвид, ивиците козя кожа се наричат „февра“, и оттам произлиза името на февруари. Но толкова за езика и неосъзнатата магия, която той носи в себе си. Луперкалиите вероятно са свързани с Ромул и Рем, а може би са отзвук от някое древно

човешко жертвоприношение. В крайна сметка главите на младежите бяха опръскани с козя кръв. Настръхвам от това, защото по времето на етруските — дълго преди да се родя — ритуалът би бил далеч по — жесток.

Може би това е бил поводът Мариус да види ръцете ми. Защото ги бях разголила заради обредния удар, а и както вече разбра, като цяло бях доста шумна, смеех се с останалите, докато групата мъже продължаваха да тичат.

Видях Мариус в тълпата. Погледна към мен, а после пак в книгата си. Много странно. Видях, че се е облегнал на един дънер и пише. Никой не правеше така — да стои облегнат на дърво, държейки книга в ръката си, докато с другата пише. Робът му стоеше до него с шише мастило.

Косата на Мариус бе дълга и много красива. И много буйна.

Казах, на баща си:

— Виж, ето го нашият приятел, варваринът Мариус, онзи високият, който пише.

Баща ми се усмихна и отвърна:

— Мариус непрекъснато пише. За това го бива, ако не за друго. Не го гледай, Лидия. Стой мирно.

— Но той ме погледна, татко. Искам да говоря с него.

— Не го прави, Лидия! Не го удостоявай дори с усмивка!

На път за вкъщи попитах баща си:

— Ако смяташ да ме омъжиш за някого — и няма друг начин да избегна това непосилно бреме, освен да се самоубия, — защо не ме омъжиш за Мариус? Не разбирам. Богата съм, той също е богат. Знам, че майка му била варварска келтска принцеса, но баща му го е осиновил.

Баща ми попита смразяващо:

— Откъде знаеш всичко това?

Спря да върви, което винаги бе лош знак. Тълпата се разпръсна и хората ни заобикаляха.

— Не знам, то е всеобщо достояние. — Обърнах се. Мариус все така блуждаеше, взирайки се в мен. — Татко — казах, — моля те, нека поговоря с него!

Баща ми приклекна. Повечето хора ни бяха задминали.

— Лилия, знам, че това е ужасно за теб. Отстъпих на всичките ти възражения по отношение на ухажорите ти. Но повярвай ми, самият император не би одобрил брака ти с такъв смахнат странстващ историк като Мариус! Никога не е служил във войската, не може да постъпи в Сената, абсолютно невъзможно е. Когато се омъжиш, ще бъде за подходящ човек.

Докато се отдалечавахме, отново се обърнах с единствената мисъл да открия Мариус сред останалите, но за мое учудване той стоеше като вцепенен и ме гледаше. С тази разпиляна коса много приличаше на вампира Лестат. По — висок е от Лестат, но има същата гъвкава снага, същите наситеносини очи и пращяща сила, а квадратното му лице е почти красиво.

Отскубнах се от баща ми и се затичах към него.

— Е, аз поисках да се омъжа за теб — казах му, — но баща ми не разреши.

Никога няма да забравя израза на лицето му. Но преди да проговори, баща ми ме бе настигнал и поде с него благоприличен разговор:

— Е, Мариус, как вървят нещата с брат ти, който служи в армията? А какво става с твоята история? Чуя, че си написал тринайсет тома.

Баща ми отстъпи назад, като буквално ме теглеше след себе си.

Мариус не помръдна и не проговори. Не след дълго ние забързахме по хълма заедно с останалите.

В този миг се бе променил целият ход на живота ни. Но не бе възможно някой от нас двамата да го знае.

Щяха да изминат двадесет години, преди да се срещнем отново.

Тогава бях на трийсет и пет. Мога да кажа, че в много отношения се срещнахме в царството на мрака.

Но на първо време нека разкажа онова, което пропуснах.

Бях се омъжвала два пъти под натиска на императорския дворец. Август настояваше всички ние да имаме деца. Аз нямах такива. Но съпрузите ми щедро сееха семето си сред нашите робини. Така че аз бях законно разведена и след като два пъти го бях правила, реших да се оттегля от обществения живот. Направих го, за да нямам проблеми с император Тиберий, който се бе възкачил на престола на петдесетгодишна възраст и за разлика от Август, бе по — голям

обществен пуритан и семеен диктатор. Ако си останех вкъщи и не посещавах банкети и тържества в компанията на императрица Ливия, съпруга на Август и майка на Тиберий, може би нямаше да ме принудят да бъда нечия мащеха! Щях да си стоя у дома. Трябваше да се грижа за баща си. Той го заслужаваше. Макар да бе в отлично здраве, вече беше стар!

При цялото уважение, с което споменавам съпрузите си, оставили някаква следа в цялостната история, аз бях лоша съпруга.

Разполагах с предостатъчно лични средства от баща си и не се вслушвах в нищо. Отдавах се на любовния акт само при условия, диктувани от мен, винаги го постигах, тъй като бях надарена с достатъчно красота, за да карам мъжете истински да страдат.

Станах член на култа към Изида, само за да ядосам съпрузите си и да избягам от тях, така че често се отбивах в Храма на богинята, където прекарвах дълги часове с други интересни жени някои, от които далеч по — авантюристични и оригинални, отколкото самата се осмелявах да бъда. Блудниците ме привличаха. Гледах на тези прекрасни разкрепостени жени като на хора, прекрачили граница, която аз, любящата дъщеря на баща си, никога нямате да прекрача.

Станах редовен посетител в Храма. Накрая бях посветена в тайна церемония и участвах във всяка процесия на Изида в Рим.

Съпрузите ми гледаха с лошо око на това. Може би поради това, когато се прибрах у дома при баща си, се отказах от култа. Във всеки случай, може би направих добре, че го сторих. Нито едно мое решение не би могло толкова лесно да предначертае съдбата ми.

Тогава Изида, естествено бе богиня, възприета от Египет, а древни те римляни бяха така подозрителни към нея, както и към ужасната Кибела, Всемогъщата майка от Далечния Изток, която призоваваше своите изследователи мъже да се кастрират. Тези „източни култове“ се ширеха из целия град, а консервативните жители ги смятаха за ужасни.

Подобни култове не бяха рационални, основаваха се на екстаз и еуфория. Те даваха възможност за цялостно обновление посредством разбиране.

Типичният консервативен римлянин бе твърде практичен за това. Ако до петгодишната си възраст човек не бе разбрал, че боговете са измислени същества, а митовете — съчинени истории, значи бе глупак.

Но Изида притежаваше интересна особеност — нещо, което я отличаваше от жестоката Кибела, Изида любяща майка и богиня. Тя прощаваше всичко на своите поклонници. Беше се появила преди цялото Сътворение. Бе мъдра и търпелива.

Затова и най — падналата жена можеше да се моли в Храма. Затова и оттам не отпращаха никого.

Подобно на Светата Дева Мария, така позната днес на Изток и на Запад, кралица Изида заченала божие то си чедо по свръхестествен начин. С помощта на силата си извлякла животворното семе от мъртвия, кастриран Озирис. И многократно е рисувана или извайвана с божествения си син Хор седнал на коляното ѝ. Гръдта ѝ е невинно разголена, за да може невръстният бог да суче от нея.

А Озирис властвал в земята на мъртвите, фалосът му потънал навеки във водите на Нил, откъдето безспир се леело семе и оплождало прекрасните египетски поля, когато реката всяка година излизала от бреговете си.

Музиката в нашия Храм бе божествена. Използвахме сестър, наподобяващ малка твърда метална лира, също флейти и дайрета. Танцувахме и поехме заедно. Поезията на молебствията в чест на Изида бе изящна и омайна.

Изида бе Кралица на мореплаването, каквато по — късно щяха да нарекат и Светата Дева Мария: „Нашата Звезда в Морето“.

Когато всяка година носеха статуята ѝ на брега, шествието бе така прекрасно, че цял Рим се стичаща да види египетските божества с животински глави, огромното изобилие от цветя и статуята на самата Кралица — майка. Въздухът се огласяваше от химни. Жреците и жриците вървяха, облечени в бели ленени роби. А самата тя, изваяна от мрамор и носена високо със свещения сестър в ръка, бе с кралски одежди — гръцка тога и гръцка прическа.

Такава бе моята Изида След последния си развод се отказах от нея. Баща ми не харесваше култа, а аз самата му се бях наслаждавала достатъчно дълго. Като свободна жена, не се изкуших да стана проститутка. Бях нещо далеч по — добро. Поддържах дома на баща си, за което той бе твърде стар, въпреки черната си коса и невероятно острото зрение, така че императорът ме остави на мира.

Не мога да кажа, че си спомних или мислех за Мариус. Никой не го беше споменавал от години. Бе изчезнал от мислите ми след

луперкалиите. Нямаше сила на Земята, която да застане между мен и баща ми.

Всичките ми братя имаха късмет. Ожениха се сполучливо, родиха им се деца и се прибираха вкъщи от тежките войни, в които се сражаваха, за да опазят границите на империята.

Не харесвах особено най — малкия си брат, Луций. Той постоянно бе малко изнервен и се бе отдал на пиянство, а изглежда и на хазарт, което много тревожеше съпругата му.

Нея обичах, както и всичките си снахи и племенници. Обичах да идват в къщата — тази многобройна челяд, която пишеше и лудееше с „благословията на леля Лидия“, тъй като това им бе забранявано вкъщи.

Най — големият ми брат, Антоний, имаше заложи да стане велик човек. Съдбата го лиши от величие. Ала той бе напълно подготвен за него — добре образован, обучен и много мъдър.

Единственото глупаво нещо, което ми е известно някога да е привил Антоний бе, че веднъж съвсем недвусмислено ми заяви, че Ливия, съпругата на Август, го отровила, за да може синът ѝ Тиберий да се възкачи на престола. Баща ни, който бе единственият друг присъстващ и стаята, му каза строго:

— Антоний, никога вече не говори за това! Било тук, или някъде другаде! — После се изправи и без да иска описа обективно начина на живот, който водехме двамата с него. — Стой настрана от императорски дворец, както и от роднините на императора, винаги бъди на челна позиция в игрите и Сената, но без да се замесваш в техните сплетни и интриги!

Антоний бе много ядосан, но ядът му нямаше нищо общо с баща ми.

— Казах го само пред онези двама души, на които мога да го кажа — пред теб и Лидия. Крайно ми е неприятно да вечерям с жена, отровила съпруга си! Август трябваше да възстанови Републиката. Той знаеше, че смъртта приближава.

— Да, но знаеше, че не може да възстанови Републиката. Беше просто невъзможно. Империята се бе разраснала до Британия на север и отвъд Партия на изток, обхващаше и Северна Африка. Ако искаш да бъдеш добър римлянин, Антоний, стани и изрази мнението си в Сената. Тиберий приветства това.

— О, татко, тънеш в голяма заблуда — отвърна Антоний.

Баща ми прекрати спора.

Но двамата с него живеяхме точно по начина, който бе описал.

Тиберий бе извънредно непопулярен сред шумната римска тълпа. Бе твърде стар и съсухрен, без чувство за хумор, прекален пуритан и тиранин в същото време.

Но едно негово качество балансираше всичко това. Освен голямата му любов и познания по философия, той бе много добър войн. А това бе най-важната черта, която трябва да притежава всеки император.

Войската го почиташе.

Той подсили императорската гвардия около Двореца и назначи човек на име Сеянус да я ръководи от негово име, но не доведе легиони в Рим и произнесе няколко дяволски добри слова за личните права и свободата, ако човек успеете да не заспи, за да ги чуе. Аз намирах, че е прекален мислител.

После се случи нещо ужасно, което ме накара отявлено да презирам императора до дъното на душата си и да изгубя цялата си вяра в този човек и способността му да управлява.

Случаят бе свързан с Храма на Изида. Някакъв хитър злосторник, представящ се за египетския бог Анубис, прелъстил една знатна поклонничка на Изида в храма и преспал с нея, заблуждавайки я напълно, макар за нищо на света да не мога да си представя как е успял да го стори.

И до днес съм я запомнила като най — глупавата жена в Рим. Но вероятно има и още нещо.

Както и да е, всичко това станало в Храма.

А после този човек, мнимият Анубис, се изправил пред знатната целомъдрена жена и съвсем недвусмислено ѝ заявил, че е била негова! Тя с писък отишла при съпруга си. Скandalът придоби застрашителни размери.

Бяха изминали години, откакто не ходех в Храма и се радвах, че е така.

Но отговорът, който последна от страна на императора, бе по — ужасен, отколкото можех да си представя.

Целият Храм бе сринат със земята. Всички поклонници бяха прогонени от Рим, а някои от тях екзекутирани. А нашите жрици и

жреци бяха разпнати — телата, им висяха по дърветата, според един стар римски израз, за да умират бавно и да изгниват пред очите на всички.

Баща ми влезе в спалнята ми. Отиде до малкия олтар на Изида. Взе статуята и я разби в мраморния под. После събра по — големите парчета и ги натроши едно по едно. Превърна я в прах.

Аз кимнах.

Очаквах да ме порицае заради предишните ми навици. Обзе ме тъга и бях шокирана от случилото се. И други източни култове бяха преследвани. Императорът се готвеше да отнеме правото да бъдат светилища на различни храмове из цялата империя.

— Този човек не иска да бъде император на Рим — каза баща ми. — Обезумял е от жестокост и от понесените загуби. Той е непреклонен, скучен и изпитва панически страх за живота си! Човек, който не ще император, не може да бъде такъв. Не и сега.

— Може би ще се оттегли — казал, тъжно. — Осиновил е младия генерал Германик Юлий Цезар. Това ще рече, че Германик е негов наследник, нали?

— Каква полза имаха предишните наследници на Август от това, че ги осинови? — попита баща ми.

— Какво искаш да кажеш?

— Разсъждавай логично — отвърна той. — Не можем да продължим да се преструваме, че сме република. Трябва да определим задълженията на този император, както и пределите на властта му! Трябва да посочим форма на унаследяване, различна от убийството!

Опитах да го успокоя.

— Татко, да напуснем Рим. Да отидем в къщата ни в Тоскана. Там винаги е красиво.

— Там е работата, че не можем, Лидия — отвърна той. — Налага се да остана тук. Трябва да съм предан на своя император, да го направя заради семейството си. Трябва да стоя в Сената.

След месеци Тиберий изпрати младия си и красив племенник Германик Юлий Цезар на изток, просто да го отдалечи от хвалебствията на римската общественост. Както казах, хората даваха гласност на мнението си.

Германик трябваше да бъде наследник на Тиберий. Но Тиберий бе твърде завистлив, за да слуша как тълпите го възхваляват за

победите му на бойното поле. Искаше да го държи далеч от Рим.

И така, този толкова чаровен и прелъстителен млад генерал замина на изток, в Сирия, изчезна от любящия поглед на римския народ, от сърцето на империята, където градската общественост можеше, да решава световните съдбини.

Рано или късно предстоеше нова кампания на север, мислехме си ние. При последната си кампания, Германик бе нанесъл тежък удар по германските племена.

Моите братя ми го описаха ярко по време на обяда.

Разказваха как се върнали да отмъстят за ужасното клане на генерал Вар и войската му в Хевтобургската гора. Можели да довършат започнатото, ако отново ги призоват, а братята ми щяха да отидат. Те бяха точно от онзи тип старомодни патриции, които щяха да го направят!

Междувременно се носеха слухове, че те, прочутите шпиони от императорската гвардия присвояват една трета от имуществото на онези, срещу които доносничат. Намирах това за ужасно. Баща ми поклати глава и каза:

— Това започна по времето на Август.

— Да, татко — отвърнах, — но тогава за измяната се съдеше по делата, а не по думите.

— Което е още една причина да си мълчим. — Той се облегна назад уморено. — Лидия, попей ми. Донеси лирата си и съчини една от твоите смешни епични поеми. Не си го правила от доста време.

— Прекалено съм стара за това — казах, като си мислех за глупавите непристойни сатири на Омир, които някога съчинявах толкова бързо и с такава лекота, че всички се учудваха. Но с готовност приех идеята. Толкова осезаемо си спомням онази нощ, че сега не мога да си наложа да не я опиша, макар да знам колко болка ще трябва да споделя и преоткрива.

Какво значи да пишеш? Дейвид, често ще виждаш този въпрос, защото с всяка страница разбирам все повече — проумявам неща, които преди са ми убягвали и са ме карали да мечтая, вместо да живея.

Онази нощ наистина съчиних много забавна епична поема. Баща ми се смя. Заспа на леглото си. А после, сякаш изпаднал в транс, проговори:

— Лидия, недей да прекарваш живота си в самота заради мен. Омъжи се по любов! Не бива да се отказваш.

Докато се обърна, той отново дишаше дълбоко.

Две седмици, или може би месец по — късно, нашият живот неочаквано завърши.

Един ден се прибрах и заварих къщата съвсем празна, ако не броим двама ужасени стари роби — който всъщност принадлежаха към домакинството на брат ми Антоний — които ме пуснаха да вляза и здраво залостиха вратата.

Прекоших огромния вестибюл, минах през колонадата и оттам влязох в трапезарията. Съзрях удивителна гледка.

Баща ми бе в пълно бойно снаряжение, с меч и кинжал, липсваше само щитът му. Дори облякъл червеното си наметало. Предницата на броня му бе лъсната и блестеше.

Той гледаше в пода и с основание, защото подът бе разкопан. Старото бащино огнище от преди генерации бе разкопано. Това бе първата стая в къщата, построена още в зората на древен Рим и около това огнище семейството се събираше, хранеше, отправяше молитвите си.

Аз дори не го бях виждала. В къщата имахме свои олтари, и все пак — този огромен кръг обгорели камъни! Всъщност там имаше само разпиляна пепел — видът ѝ бе така зловещ и свещен.

— Какво става, за Бога? — попитах. — Къде са всички?

— Отидоха си — каза баща ми. — Освободих робите, казах им да си съберат багажа. Чаках те. Трябва незабавно да напуснеш това място!

— Не и без теб!

— Недей да ми противоречиш, Лидия! — В изражението на лицето му долових молба, но и достойнство каквито не бях виждала никога преди. — В задния двор има каруца, готова да те закара до брега и един еврейски търговец — най — верният ми приятел — ще те изведе от Италия с кораб! Искам да заминеш! Парите ти са натоварени на кораба, заедно с дрехите и в останало. Търговецът и синът му са хора, на които имам доверие. Все пак вземи този кинжал.

Той взе един кинжал от близката маса и ми го подаде.

— Достатъчно си гледала братята си, за да знаеш да го използваш. Вземи и това — той се протегна да вземе една кесия. —

Това е злато: валутата, която приемат по цял свят. Вземи го и тръгвай.

Винаги носех кинжал, прикрепен под лакътя ми, но сега не бе моментът да го тревожа, така че затъкнах оръжието в пояса си и взех кесията.

— Татко, не се боя да остана с теб! Кой ни заплашва татко, та ти си римски сенатор. Ако си обвинен в някакво престъпление, имаш право на съдебен процес пред Сената.

— О, моята прескъпа умна дъщеря! Да не мислиш, злият Сеянус и неговите делатори повдигат открити обвинения? Спекулаторите му вече са изненадали братята ти, жените и децата им. Това са роби на Антоний. Изпратил ги е да ме предупредят, докато се е биел, умирайки. Видял е как размазват сина му в стената. Тръгвай, Лидия.

Разбира се, аз знаех, че това е римският обичай — да бъде избито цялото семейство, заедно със съпругата и децата на осъдения. Дори такъв бе законът. А в случай като този, щом се разчуеше, че императорът е обърнал гръб някому, всеки от враговете му можеше да го убие.

— Идваш с мен — казах. — Защо да оставаш тук?

— Ще умра като римлянин в дома си — отвърна той. — Сега тръгвай, ако ме обичаш — ти, моята поетеса, певица и умница. Моята Лидия. Тръгвай! Недей да ми противоречиш. Прекарах последния час от живота си в подготовка на твоето избавление! Целуни ме и прави, каквото ти казвам.

Затичах се към него целунах го по устата и робите веднага ме поведоха през градината.

Познавах баща си. Не можех да се опълча срещу последното му желание. Знаех, че по стара римска традиция сигурно ще се самоубие преди спекулаторите да са разбили входната врата.

Когато стигнах до портата и видях еврейските търговци с тяхната каруца, не можах, да тръгна. Ето какво видях.

Баща ми бе прерязал китките си и обикаляше в кръг около семейното огнище, а кръвта се стичаш по пода. Наистина бе прерязал китките си. Бе започнал да пребледнява, докато се движеше. Изражението, което се четеше в очите му щях да разбера едва покъсно.

Чу се силен трясък. Разбиваха входната врата. Баща ми спря, напълно спокоен. Тогава двама от императорската гвардия се

нахвърлиха върху него, а единият подхвърли подигравателни забележки:

— Защо не се довършиш. Максимус и да ни спестиш неприятностите. Хайде, давай.

— Нима се гордеете със себе си! — каза баща ми. — Страхливци. Харесва ли ви да избивате цели семейства? Колко ви плащат? Някога сражавали ли сте вистинска битка? Хайде, умрете заедно с мен!

След като им обърна гръб, той изтръгна меча и кинжала си и повали и двамата, пробождайки ги изневиделица, когато му се нахвърлиха. Наръга ги по няколко пъти.

После залитна, сякаш щеше да припадне. Беше пребледнял. От китките му не спираше да тече кръв. Очите му се завърнаха нагоре.

Аз кроях дръзки планове. Трябваше да го качим в каруцата. Но един римлянин като баща ми никога не би се съгласил на подобно нещо.

Внезапно евреите, един млад и един възрастен, ме хванаха за ръцете и ме изведоха от къщата.

— Обещах да те спася — каза старецът. — И няма да позволя да ме превръщаш в лъжец пред стария ми приятел.

— Пуснете ме! — прошепнах. — Ще му помогна!

След като се изскубнах от тях поради вежливата им скромност, аз се обърнах и отдалече видях тялото на баща си до огнището. Беше се довършил със собствения си кинжал.

Хвърлиха ме в каруцата, както бях със затворени очи, закрила уста с ръце. Паднах сред меки възглавници и топове плат и се претърколих, когато каруцата бавно започна да се спуска по лъкатушещия път на Палатанския хълм.

Някакви войници ни крещяха да се разкараме от пътя.

Старият евреин каза:

— Аз съм почти глух, господине, какво казахте?

Това свърши чудесна работа. Отминаха ни.

Евреинът знаеше много добре какво прави, Докато шумните тълпи ни подминаваха, той поддържаха темпото бавно.

Младият дойде в задната част на каруцата.

— Казвам се Яков — каза той, — Ето, сложи това бяло наметало. Сега приличаш на жена от Изтока. Ако те питат нещо на бариерата,

вдигни воала си и се прави, че не разбираш.

Преминахме Римските порти с невероятна лекота. Казаха ни само:

— Привет, Давид и Яков, добре ли пътувахте?

Помогнаха ми да се кача на борда на голям търговски платноход с каторжници, в което нямате нищо необичайно, а оттам се озовах в малка дървена стаичка.

— Това с всичко, което можем да ти предоставим — каза Яков.

— Но сега отплаваме. — Той имаше дълга вълниста кафява коса и брада. Носеше раирани дрехи, дълги до земята.

— По тъмно? — попитах аз. — Ще плаваме по тъмно?

Това беше необичайно.

Но щом потеглихме и веслата загребяха, а корабът пое своя курс, движейки се на юг, разбрах какво правим.

Целият красив югозападен бряг на Италия бе ярко осветен от стотиците великолепни вили. По скалите имаше фарове.

— Никога вече няма да видим републиката — каза уморено Яков, сякаш бе римски гражданин, какъвто всъщност мислех, че е, — но последното желание на баща ти е изпълнено. Сега сме в безопасност.

Старецът се приближи към мен. Каза ми, че името му е Давид.

Той дълго ми се извинява, че не разполагам с женска прислуга. Бях единствената жена на борда.

— О, моля ви, избийте подобни мисли от главата си! Защо поемате такъв риск?

— От години работим с баща ти — каза Давид. — Преди време, когато корабите ни бяха потопени от пирати, той изплатил нашите дългове. За пореден път ни се бе доверил, а ние му се отплатихме петкратно. Той е натрупал богатства за теб. Всички те са скрити сред стоките, който натоварихме, все едно са нещо незначително.

Отидох в каютата и се отпуснах на малкото легло. Старецът извърна очи и ми донесе завивка.

Постепенно осъзнах нещо. Бях почти сигурна, че ще ме предадат.

Останах без думи. Не можех да помръдна, не изпитвах нищо. Обърнах глава към стената.

— Спете, госпожо — каза той.

Споходи ме кошмар — сън, какъвто никога в живота си не бях сънувала. Бях до една река. Исках да пия кръв. Спотайвах се сред висока трева, за да хвана един от селяните и когато сграбчих клетия човек за раменете, забих кучешките си зъби във врата му. Устата ми се изпълни със сладка кръв. Беше прекалено хубаво и силно изживяване, за да бъде описано и аз го разбирах дори в съня си. Но трябваше да продължа. Мъжът бе почти мъртъв. Оставих го да падне. Преследвах ме други, по — опасни същества. А и ужасна заплаха грозеше живота ми.

Стигнах до развалините на един храм далеч от блатото. Това бе пустиня — просто с едно щракване на пръстите бях преминала от мочура към пясъка. Страхувах се. Утрото приближаваше. Трябваше да се скрия. Освен това ме преследвах. Преглътнах сладката кръв и влязох в храма. Нямаше къде да се скрия! Притиснах се към студените стени! В тях бяха издълбани рисунки, но нямаше нито едно кътче, където да се скрия.

Трябваше да поема към хълмовете преди изгрева, но бе невъзможно. Движех се право към слънцето!

Внезапно над хълмовете се появи смъртоносната светлина. Очите ме боляха непоносимо. Те горяха „Очите ми!“ — извиках и посегнах да ги закрия с ръце. Огънят ме обгърна. Аз пицях. „Амон Ра. Проклинам те!“ Извиках още едно име. Знаех, че означава Изида, но не бе това име, друго нейно название се изтръгна от устата ми.

Събудих се. Седнах съвсем изправена, треперейки.

Сънят бе така ярък, като видение. Бе оставил траен отпечатък в паметта ми. Дали бях живяла преди?

Излязох на палубата на кораба. Всичко бе наред. Крайбрежието все още се виждаше ясно, фаровете също, и корабът се движеше нататък. Погледнах морето и ми се прииска кръв.

— Това е невъзможно. Това с някаква лоша поличба, някаква странна мъка — казах си. Усещах огъня. Не можех да забравя вкуса на кръвта, толкова естествен ми се бе сторил, така хубав и утоляващ жаждата ми. Отново видях разкривеното тяло на селянина сред блатата.

Това бе някакъв ужас: не беше бягство от онова, което току-що бях преживяла. Бях разярена и трескава.

Яков, високият младеж, дойде при мен. Водеше себе си един млад римлянин. Младият мъж вече обръснал първата си брада, но иначе приличаше на свенливо сияйно дете.

Уморено си зададох въпроса дали на трийсет и пет бях толкова стара, че всеки младеж ми се струва красив.

Той проплака:

— И моето семейство е предадено. Майка ми ме накара да замина!

— На кого дължим тази всеобща катастрофа? — попитах аз. Сложих ръце върху мокрите му бузи. Той имаше бебешка уста, но бръснатата брада бе твърда. Беше силен и широкоплещест и носеше само една лека непретенциозна туника. Защо ли не му бе студено тук вън, при водата? А може би усещаше студа.

Той поклати глава. Беше много спокоен и след време щете да стане красив. Тъмната му коса бе хубава и чуплива. Не се боеше от сълзите си, нито се извини заради тях.

— Майка ми остана жива, за да ми разкаже. Лежеше стенойки, докато дойда. Когато делаторите заявили на баща ми, че е организиран заговор срещу императора, той се разсмял. Наистина се разсмял. Бил обвинен в заговор с Германик! Майка ми не можа да издъхне, преди да ми го разкаже. Каза, че единственото, в което го обвиняват е това, че говорил пред други мъже как отново би служил на Германик, ако ги пратят на север.

Кимнах уморено.

— Разбирам. Сигурно и братята ми са казали си същото. А Германик е наследник на Императора и Imperium Maus на Изтока И при все това, да говориш, че ще служиш на Рим, ръководен от красив генерал, е измяна.

Понечих да си тръгна. Това, че разбирах, не беше утеха.

— Ние ви водим в различни градове — каза при различни приятели. Но но — добре да мълчим.

— Не ме оставяйте — помоли момчето. — Не и тази нощ.

— Добре — отвърнах, — Заведох го в каютата и затворих вратата, като учтиво кимнах на Яков, който наблюдаваше всичко това като мой попечител.

— Какво искаш? — попитах.

Момчето ме гледате втренчено. Поклати глава после разпери ръце. Обърна се, придърпа ме към себе си и ме целуна. Отдадохме се на страстни целувки.

Свалих роклята си и двамата се хвърлихме на леглото. Все пак той беше мъж, въпреки невръстния си вид.

А щом достигнах до екстаза, което не бе никак трудно при неговата невероятна физическа сила, усетих вкуса на кръв. Бях кръвопийцата от съня ми. Силите ме напуснаха, но това нямаше значение. Той имаше всичко необходимо, за да доведе до край ритуала, който щеше да му донесе удовлетворение.

Той се изправи.

— Ти си богиня — каза ми.

— Не — прошепнах аз. Сънят се надигаше в мен. Чувах как вятъра свири над пясъците. Усещах мириса на реката. — Аз съм бог. Бог, който пие кръв.

Отдадохме се на любовно свещенодействие до пълно изтощение.

— Бъди особено предпазлив и благоприличен пред нашите спътници евреи — казах му. — Те никога не биха разбрали подобно нещо.

Той кимна.

— Обожавам те.

— Не е необходимо Как се казваш?

— Марсел.

— Добре, Марсел... заспивай.

От този момент нататък с Марсел се любехме всяка нощ, докато накрая видяхме прочутия фар на Фарос и разбрахме, че сме пристигнали в Египет.

По всичко личеше, че Марсел ще остане в Александрия. Обясни ми, че баба му по майчина линия бе още жива — била гъркиня, както и целият ѝ род.

— Не изпадай в подробности, просто върви — казах му — бъди благодарен и се пази.

Той ме помоли да отида с него. Каза, че се с влюбил в мен. Искаше да се оженим. Не го интересувахе, че може да не му родя деца. Не го интересувахе, че бях на трийсет и пет. Засмях се нежно и снизходително.

Яков забеляза всичко това и сведе поглед. А Давид погледна встрани.

Марсел се отправи към Александрия с доста сандъци.

— А сега — обърнах се към Яков, — ще ми кажете къде ме водите? Възможно е да имам мнение по въпроса, макар да се съмнявам, че бих могла да променя плана на баща си.

Не спирах да се чудя. Щяха ли да постъпят почтено с мен? Особено сега, когато ме бяха видели да развратнича с момчето? Те бяха много набожни хора.

— Пътуваш към велик град — отвърна Яков, — Няма по-добро място от него. Баща ти има приятели гърци там!

— Но с какво е по-добър от Александрия? — попитах аз.

— О, несравнимо по — добър е — каза Яков. — Нека говоря с баща си, преди да продължим нашия разговор.

Бяхме в открито море. Сушата се отдалечи! Египет. Стъмваше се.

— Не се страхувай — каза Яков. — Изглеждаш ужасена.

— Не се страхувам — отвърнах. — Само дето трябва да лежа в леглото си, терзана от мисли, спомени и сънища. — Погледнах го, а той свенливо извърна поглед. — Прегръцах онова момче като негова майка — правех го против волята си, нощ след нощ.

Това бе възможно най-голямата лъжа, която бях през живота си.

— Той бе като дете в ръцете ми. — „Какво дете!“ — А сега се боя от кошмари. Трябва да ми кажеш — накъде пътуваме? Каква съдба ни очаква?

3

— Антиохия — каза Яков, — Антиохия на Оронт (река в Сирия). Гръцките приятели на баща ти те очакват. А те са приятели на Германик. Може би след време... но те ще ти бъдат предани. Ще се омъжиш за заможен и знатен грък.

Да се омъжа! И то за грък, някакъв грък от провинцията? Грък, живееш, в Азия! Преглътнах смеха и сълзите си. Това нямаше да ми се случи. Горкият човек! Ако наистина бе грък от провинцията, щеше да му се наложи отново да преживее римското нашествие.

Продължихме да плаваме от пристанище на пристанище. Не спирах да мисля върху това.

Естествено, именно досадните дреболии ме набавяха от пълната, неизбежна скръб и шока от всичко случило се. Погрижи се роклята ти да е правилно закопчана. Не си представяй картина на мъртвия си баща, от чиито гърди стърчи собственият му кинжал.

Що се отнася до Антиохия, бях твърде ангажирана с живота в Рим, за да узная или чуя нещо за този град. Щом Тиберий бе разквартирувал там своя наследник Германик, за да го откъсне от популярността му в Рим, тогава, мислех си, Антиохия трябва да е краят на цивилизования свят.

Питах се защо, за бога, не бях избягала в Александрия? Това бе най-великият град в империята след Рим. Градът бе нов, построен от Александър, чие име носеше, но бе прекрасно пристанище. Никой не би посмял да срине Храма на Изидата в Александрия. Изидата бе египетска богиня, жена на могъщия Озирис.

Но какво общо имаше това с всичко останало? Сигурно някъде в дъното на съзнанието си вече крояла планове, но не позволих на нито един от тях да изплува на повърхността и да накърни моралния ми облик на знатна римлянка.

Смирено благодарих на своите еврейски покровители за тяхната съобразителност, за това, че укрили самоличността ми дори от младия Марсел — другият човек, когото бяха спасили от главорезите на

императора, и помолих да отговорят честно на някои въпроси по повод моите братя.

— Всичко станало изневиделица — каза Яков. — Делаторите, тези шпиони от императорската гвардия са толкова ловки. А баща ти имаше толкова много снове. Единствено робите на най-големия ти брат прескочили оградата по нареждане на господаря си и изтичали да предупредят баща ти.

Антоний. Надявам се да си пролял кръвта им, че си се бил до последен дъх. И моята племенница, малката ми племенница Флора, дали е избягала от тях с писъци, или са го направили милостиво? Императорската гвардия да прояви милост! Беше глупаво дори да си го помисли човек.

Не казах нищо на глас. Само въздъхнах.

В крайна сметка, щом ме погледнеха, тези двама еврейски търговци виждаха тяло и лице на жена. Беше естествено моите покровители да мислят, че вътре в мен се крие жена. Това несъответствие между външния вид и вътрешното ми настроение ме бе тревожило през целия ми живот. Защо трябваше да тревожа и Яков и Дейвид? Но да се върнем към Антиохия.

Само че аз не възнамерявах да живея в някакво старомодно гръцко семейство, ако все още имате такива в гръцкия град Антиохия. Семейство, в което жените живееха отделени от мъжете и по цял ден преда вълна, без да излизат и да участвам по какъвто и да е начин в заобикалящия ги живот. Бавачките ми ме бяха научили на всички добродетелни женски занаяти и наистина можех да правя всякакви неща с прежда, конци или стан, както и всяка друга жена, но добре знаех какви са били „старите методи“, и смътно си спомнях майката на баща ми, починала когато бях много малка. Тя бе благочестива римска матрона, която непрекъснатоо предеше вълна. Затова в епитафията и бяха написали, то всъщност и в тази на моята майка, следното: „Тя поддържаше домакинството и предеше вълна.“

По същия начин бяха споменали и майка ми! Със същите безлични думи.

Е, на моята нямаше да пише същото. (Колко смешно ми стана като се замисля сега, стотици години по-късно, че всъщност нямам епитафия!)

Онова, което не осъзнавах, в пълното си униние бе, че Римският свят е необятен и източната му част коренно се различава от варварските земи на Север, където се бяха сражавали братята ми.

Цяла Мала Азия, накъдето плавахме, бе завладяна от Александър Македонски преди стотици години. Както знаете, Александър е бил ученик на Аристотел. Той е искал да разпространи гръцката култура навсякъде. А в Мала Азия гръцките идеи и маниера попаднали не просто в провинциални градчета сред земеделци, а се изправили срещу древни култури, като тази на Сирийската империя, които желаели да възприемат новите идеи, изаящността и красотата на Гръцкото просвещение, и да приведат в унсон с тях своята вековна литература, религии, начин на живот и облекло.

Антиохия бил построен от един генерал на Александър Велики, който искал да конкурира красотата на други елински градове с нови прекрасни административни сгради и библиотеки с книги на гръцки език и училища, където преподавали гръцка философия. Въвели елинска форма на управление — доста напредничава в сравнение с древния източен деспотизъм, и все пак под повърхността на всичко това прозираха знанията и обичаите, а може би и мъдростта на загадъчния Изток.

Римляните покорили Антиохия скоро след това, защото той бо огромен търговски център. Беше уникален по този начин, както Яков ми го описа, рисувайки груба скица с павлажнен пръст върху дървената маса. Антиохия бе пристанище на величественото Средиземноморие, защото се намирал само на двайсет мили нагоре по течението на река Оронт.

Но от източната страна градът бе отворен към пустинята: всички стари маршрути на керваните водеха към Антиохия, търговците на камили, които носеха чудни стоки от приказни страни — за които днес знаем, че са били Индия и Китай — коприна, килими и бижута, които никога не стигаха до римските пазари.

Безброй други търговци идваха и заминаваха от града. Удобни пътища го свързваха на изток с река Ефрат и Партиянската империя отвъд нея, на юг човек можеше да стигне до Дамаск и Юдея, а на север, разбира се, разположени всички градове, основани от Александър, които процъфтяваха под Римска власт.

Римските войници обожаваша това място. Животът там бе лек и интересен. А Антиохия обичаше римляните, защото те охраняваха търговските маршрути и керваните и поддържаха мира в пристанището.

— Ще намериш открити пространства, аркади, храмове — всичко, от което се нуждаеш, и такива пазара, че няма да повярваш. Навсякъде има римляни. Моля се на Всевишния някой от твоите среди да не те познае! Това е една опасност, която баща ти не е имал време да предвиди.

Аз я отхвърлих.

— А дали сега има учители и пазари на книги?

— От всички части на света. Ще намериш книги, които никой не може да прочете. И всички говорят гръцки. Трябва да отидеш в провинцията, за да попаднеш на някой беден селянин, който не разбира гръцки. Латинският вече се смята за езика на простолюдието.

— Философите никога не спират, говорят ча Платон и Питагор — имена, почти непознати за мен, говорят за халдейска магия от Вавилон. Разбира се, има храмове на всевъзможни богове.

Той продължи, отдавайки се на размишления, докато говореше:

— Евреите ли? Моето лично мнение е, че са прекалено земни — искат да се движат заедно с гърците, облечени в къси туники и да ходят в обществените бани. Твърде много се интересуват от гръцка философия. Тя завлабява всичко, цялата тази някогашна гръцка мисъл. Това не е за добро. Гръцкият град е цял съблазнителен свят.

Той вдигна поглед. Баща му ни гледаше отгоре, а ние бяхме твърде близо един до друг на тази маса на палубата.

Набързо ме затрупа с още информация:

Германик Юлий Цезар, наследник на императорския престол, официално осиновен син на Тиберий, бил удостоен с Imperum Maus в Антиохия. Това ще рече, че контролирал цялата територия. А Гней Калпурний Пизон бил губернатор на Сирия.

Уверих го, че те не значат нищо за мен или консервативното ми семейство, нито пък за старата ми тиха къща на Палатинския хълм, сгушена сред толкова много други екстравагантни нови имения.

— Всичко е по римски маниер — възмути се Яков. — Ще видиш. А и ти си дошла с пари! И, прости ми, но си все още красива за възрастта, си кожата ти е свежа, походката ти е като момиче.

Въздъгнах и благодарих иа Яков. Трябваше вече да си тръгва, ако искахме баща му да не ни се скара. Гледах вечно бушуващите сини вълни. Тайно бях благодарна, че семейството ми се бе оттеглило от тържествата и банкетите в императорския дворец, но после се обвиних за тази си благодарност, като знаех, че уединението ни вероятно бе сложило началото на нашия упадък.

Бях виждала Германик по време на триумфални му шествия из Рим — великолепен млад мъж, каъвто е бил и Александър, и знаех от баща си и братята си, че Тиберий, поради страха от популярността на законния си наследник, го бе отпратил на изток, за да отдели от римските тълпи.

Губернаторът Пизон? Никога не го бях виждала. Според слуховете бе изпратен на изток, за да тормози Германик. О, какво разхищение на талант и мисъл.

Яков се върна при мен.

— Е, ти ще влезеш безименна и непозната в този огромен град — каза той. — А твоите покровители са с висок сан и са любимци на Германик. Той е млад и внася живот и радостна атмосфера в града.

— А Пизон? — попитах.

— Всички го мразят. Особено войниците, а ти знаеш какво значи това в една римска провинция.

Човек може да гледа бушуващото вълнисто море от парапета на палубата вечно, или поне много дълг време.

Онази нощ ми се присъни вторият кървав сън. Имаше поразителна прилика с първия. Бях жадна за кръв. А по петите ме следваха врагове, които знаеха, че съм демон и трябва да бъде унищожена. Тичах. Собственият ми род ме бе изоставил и ме бе захвърлил беззащитна пред хорските суеверия. После видях пустинята и разбрах, че ще умра. Събудих се, седнах в леглото и нададох вик, но бързо закрих уста с ръка да не ме чуе някой.

Това, което не ми даваше мира, бе жаждата кръв. Докато бях будна, не бих допуснала подобно нещо, но и онези сънища се превръщах в чудовище наричано от римляните Ламя. Поне така ми се стуваше. Кръвта бе сладка, кръвта бе всичко. Дали, древният грък Питагор бе прав? Дали душите преминават от едно тяло в друго? Но тогава душата ми е принадлежала на чудовище в онзи минал живот.

Понякога през деня притварях очи и се озовавах опасна близост до съня, сякаш бе капан в ума ми, очакваща погълне съзнанието ми. Ала нощем бесовете ме връхлитаха най-неудържимо. „Служила си ми и преди!“ Какво ли значете това? „Ела при мен.“

Жажда за кръв. Затварях очи, свита на кълбо в леглото, и се молах. „Майко Изида, прочисти съзнанието ми от безумното желание за кръв.“

Тогава реших ла прибягна до обикновените, чисто плътски удоволствия. Да вкарам Яков в леглото си! Не се получи. Нямах представа, че евреите са били и винаги ще бъдат мъже, които най-трудно се подлагат на съблазън!

Това ми бе показано съвсем деликатно и тактично.

Огледах всички роби. Изключено. Най-напред отхвърлих каторжниците, сред които не бе приковал някой велик „Бен Хур“, очакващ да го освободя. Те идваха от дъното на бедното, престъпно римско общество и щяха да се издавят, ако корабът потъне. Умираха както всички каторжници, от тежкия труд и ударите с камшици. Да слезеш в някоя галера и да видиш тези мъже с превити гърбоие не бе приятна гледка.

Но погледът ми бе така хладнокръвен, като на амереканец, който гледа по телевизията цветни кадри с гладуващи африкански бебета — малки черни скелети с големи глави, които плачат за вода. Извънредни новини, прекъсване за реклама, политическа изявления, а сега CNN предава Палестина: замеряне с камъни, гумени куршуми. Кръвопролития, излъчвани по телевизията.

Останалите пътници на борда бяха скучни моряци и двама стари, набожни еврейски търговци, които ме гледаха сякаш бях проститутка, или нещо по-лошо, и извърщаха глави всеки път, когато из палубата с дългага си туника и разпусната дълга коса.

Колко ли пропаднала съм изглеждала! А и глупачка бях тогава наистина, че живеях като вцепенена, а пътуването бе толкова приятно — защото истинската мъка и ярост още не ме бяха обладали. Нещата се развиха твърде бързо.

Тайно се любувах на последния си спомен за баща ми, който бе убил онези войници на Тиберий — елитни убийци, изпратени от страхлив и нерешителен император. А всичко останало пропъдих от мислите си, предпочела отношението на закоравелия римлянин.

Един съвременен ирландски поет, Йейтс, най-добре описва тогавашното официално отношение на римляните към провала и трагедията:

„Гледай хладнокръвно на живота и смъртта.
Препускайте, ездачи.“

Едва ли имаше истински римлянин, който не би се съгласил с това.

Такова бе и моето становище — на единствената оцеляла от една голяма къща, чийто баща ѝ бе наредил „да живее“. Не си позволявах да мисля за участието на братята си, техните красиви съпруги и невръстни деца. Не можех да си представя как са били избити децата — малки момченца, пронизани с мечове или бебета, размазани в стената. О, Рим, проклета да е древната ти мъдрост. Избий потомството. Убий цялото семейство!

Нощем, докато лежах сама, се озовавах сред още ужасяващи сънища, изпълнени с кръв. Приличаха на епизоди от изгубен живот в изчезнала страна. Бяха огласяни от силна кълтяща музика, сякаш някой удря гонг, а до него тържествено бият барабани с меки калъфи. Виждах смъртно един свят на застинали, плоски чуждоземни рисунки по стените. Заобикаляха ме очи. Пиех кръв! Пиех от дребни, разтреперани човешки същества, коленичили пред мен, сякаш бях Майка Изида.

Събуждах се, за да взема голямата кана с вода до леглото и я изнивах до дъно. Пиех вода, за да се опълча срещу тази жажда от съня си и да я утоля. От пиенето на вода почти ми прилошаваше.

Напрягах мозъка си. Бях ли сънувала такива неща като малка?

Не. А сега тези сънища ме изгаряха като живи спомени! Спомени за посвещения в обречения Храм на Изида, докато още беше популярен. Там ме опиянявах и потапях в биволска кръв, после диво танцувах в кръг. Главата ми се напълваше с молитви към Изида. Обещавах ни да се преродим! „Не казвай, не казвай, не казвай...“ Как би могъл да разкаже за ритуалите един новопосветен, след като бе толкова опиянен, че едва си ги спомняше?

Сега Изида извикваше спомени за прекрасната музика на лири, флейти и дайрета, за силния магически звук от металните струни на

систъра, който самата Майка държеше в ръка. Изникваха само мимолетен спомени за онзи гол кървав танц и нощта, в която извисяваш до звездите и виждаш размаха на житейския цикъл и приемаш безпрекословно поне за малко, че луната все така ще се променя, а слънцето залязва, както винаги е изгрявало. Прегръщат те други жени. Меки бузи, целувки и тела, поклащащи се в унисон. „Живот, смърт, прераждане, това не е низ чудеса — казваше жрицата. Чудото е да ги разбереш и приемеш. Нека чудото стане вътре в теб.“

Разбира се, че не пиехме кръв! А и биволът бе само жертвоприношение в чест на посвещаването, не принасяхме беззащитни животни пред нейните отрупани с цветя олтари — не, нашата Света майка, иска не искаше това от нас.

И сега, сред морето, аз лежах сама и будна, за да се избавя от тези кървави сънища.

Когато умората надделя, заспах и ме споходи сън, който сякаш само бе чакал да затвори очи.

Лежах в златна стая. Пиех кръв — кръв от гърлото на един бог, или поне така ми се стори. Около мен монотонно припяваха хорове — това бе досаден, повтарящ се звук, недостоеен да бъде наречен музика. И когато се напих с кръв, този бог или какъвто там беше, това гордо създание с копринена кожа ме повдигна и ме постави на един олтар.

Съвсем ясно усетих студения мрамор под себе си. Разбрах, че не нося дрехи. Не изпитвах срам. Някъде отдалеч, отекващ из огромното помещение, долетя плач на жена. Бях се напила до насита с кръв. Тези, които припяваха, се приближиха с малки глинени газени лампи Лицата, които ме заобикаляха, бяха черни — достатъчно черни, за да идват от далечна Етиопия или Индия. Или Египет. Видях изрисувани очи! Погледнах ръцете си. Бяха черни. Но аз бях човекът, лежащ на олтара, и сега казвам човек, защото по време съня ми бе станало съвсем ясно, че бях мъж, лежи там. Бях разкъсван от болка. Богът каза: „Това е само преходно състояние. Вече ще пиеш от всички нас само по малко кръв.“

Това, както и всичко останало, ме озадачи едва когато се събудих. Бях пропита с усещане за египетски изкуство, египетска мистрия — както ги бях виждала в златните статуи, които продаваха на пазара или като египетските танцьори танцуваха на някой банкет, подобни на крачещи скулптури с изрисуваните с черли линии очи и перуки с черни

плитки, шепнещо на нещо на своя загадъчен език. Какво ли си мислят за нашата Изида в римски одежди?

Една мистерия не ми даваше мира, нещо нахлу в разума ми. Същото нещо, заради което римските императори толкова се страхуваха от култовете от Египет и Ориента, сега ме бе завладяло: мистерия и емоция, които вземат превес над разума и закона.

Моята Изида наистина бе римска боигиня, световна богиня. Майка на всички нас. Култът към нея се бе разпространил в земите на римляни и гърци, дълго преди да се появи и самия Рим. Нашите жреци бяха гърци и римляни, клетите хора. А ние, нейното неговово, до един бяхме гърци и римляни.

Нещо глождеше съзнанието ми. Казваше ми: „Спомни си“. Беше слаб, отчаян глас, идващ от собствения ми мозък, който ме подтикваше да „си спомня“ заради мен самата.

Но това, че си спомних, ми донесе само объркани, хаотични мисли. Изведнъж между реалността на моята корабна кабина в бушуващото море и един неясен и страховит свят — свят на храмове, изпълнение думи, които правят магигически заклинания, се спусна було! Издължени, тесни лица с красив тен. И нашепващ глас: „Пази се от Жреците на Ра, те лъжат!“

Потръпнах. Затворих очи. Кралицата-майка бе прикована с вериги към трона си. Тя плачеше! Нейния плач бях чула. Това бе нечувано „Разбираш ли тя е забравила как да управлява. Прави, каквото ти казваме.“

Размърдам се, за да се събудя. И исках, но не да знам. Кралицата плачеше иззад ужасните си окови. Не я виждах ясно. Всичко ставаше пред очите ми. Беше оживено. „Кралят е при Озирис, разбираш ли. Виж как гледа, всеки един, чиято кръв си изпила, ще водиш при Озирис, всеки ще се превръща в Озирис.“

„Но защо плаче Кралицата?“

Не, това бе лудост. Не можех да допусна този хаос да ме обземе. Не можех съзнателно да премина от разума към тези фантазии или спомени, ако изобщо в тях имате капка истина.

Сигурно бяха безсмислици, изкривени образи, породени от мъка и вина — вината, че не бях изтичала към огнището, за да забия кинжала в гърдите си.

Опитах ла си припомня утешителния глас на баща си, който някога ми бе обяснил, че кръвта на гладиаторите утолява жаждата на мъртвите, на маните (душите на умрелите).

— И така, някои твърдят, че мъртвите пият кръв — говореше баща ми по време на отдавна минала вечеря. — Затова толкова се страхуваме от злощастните дни, когато мъртвите ще могат да ходят по Земята. Лично аз смятам, че това са глупости. Трябва да почитаме дедите си...

— А къде са мъртвите, татко? — попита брат ми Луций.

Кой бе продумал от другия край на масата, за да цитира Лукреций с тъжен момичешки глас, който при все това възнари тишина сред тези мъже? Лидия:

*„Също тъй тава, което е произлязло от земята.
се възвръща пак към нея и тава, което е изпълнено
от етерните области, пак се издига и обратно
бива прието от небесния свод. Смъртта
разрушава нещата, но не унищожжава елементите
на материята им, а само ризтрогва техните
съединения...“*

— Не — отвърна баща ми съвсем благо. — По-добре да цитираш Овидий: „Духовете искат съвсем малко, те ценят набожността повече от скъпия дар,“ — Той отпи от виното си. — Духовете са в Подземния свят, където не могат да ни сторят нищо лошо.

По-големият ми брат каза:

— Мъргвите не съществуват и не живеят никъде.

Баща ми вдигна чашата си.

— За Рим — каза и този път той цитира Лукреций: — „Твърде често религията ражда престъпност и порочност.“

Последва вдигане на рамене и въздишки. Римският светоглед, Дори жреците и жриците на Изида биха се съгласили с Лукреций, който пише:

„И тъй, този страх и мрак, в душата трябва да се

*разсее не с лъчите на слънцето, нито с
блестящите стрели на деня, но с изследването на
вида и устройството на природата.*“^[1]

Опиянение? Замаяност? Биволска кръв? Последователност? Е, всичко се свеждаше до едно и също нещо. Знай! Тълкувай поезията, както желаш, А фалосът на Озирис живее завинаги в Нил, и водите на реката оплождат Майка Египет навеки, смъртта ражда живот с благословията на Майка Изида. Просто един конкретен план и някаква последователна форма на размисъл.

Корабът плаваше пататък.

Продължих да крея в тези мъки още осем дни, като често лежах будна в тъмното и спях само през дена, за да избегна сънищата.

Внезапно, в една ранна утрин Яков почука на вратата ми.

Бяхме преполовили Оронт на път за града.

От Антиохия ни деляха двайсет мили. Нагласих косата си по пай-добрия начин, на който бях способна (никога не го бях правила без помощта на робиня), събрах я в кок на тила, после покрих римските си одежди с голямо черно наметало и се приготвих да сляза от кораба — жена от Изтока, с покрито лице, пазена от евреи.

Когато градът се появи пред нас — и необятното пристанище ни посрещна, а после ни обгради със своите мачти, врява, аромати и викове, аз изтичах на палубата и погледнах към този град. Той бе прекрасен.

— Видя ли? — каза Яков.

След като ме взеха от кораба с носилка видях как набързо ме преведоха през огромни крайбрежни пазари, а после към голям открит площад, пълен с хора. Навсякъде виждах, храмове, портици, книжарници дори високите стени на един амфитеатър — всичко, което бих могла да открия в Рим. Не, това не беше малко градче.

Младите мъже се тълпяха пред бръснарниците, готови да се сдобият със задължителната бръсната глава и неизбежните изящни лимби по челото — модната тогава прическа, наложена от Тиберий. Навсякъде имаше винарни. Пазарите за роби бяха препълнени. Зърнах

входелите към занаятчийските улици — на производителите на шатри и на златарите.

И там, в целия си блясък, в самия център на Антиохия, се извисяваше Храмът на Изида!

Моята богиня Изида, чиито многобройни необезпокоявани влизаха и излизаха от нейния храм. На вратата стояха няколко съвсем порядъчни жреци в ленени одежди. Мястото гъмжеше от хора.

Помислих си, че мога да избягам там от всеки съпруг.

Постепенно осъзнах, че на Форум — центъра — на града, е настанала голяма суматоха. Чух как Яков нарежда на мъжете бързо да напуснат широката търговска улица, и да свият в задните улички. Моите носачи тичаха. Яков спусна пердетата, за да не мога да виждам какво става вън.

Чувах как новината се разпространява с викове на латински, гръцки и халдейски „Убийство, убийство. Отрова, предателство.“

Надникнах през пердето.

Хората плачеха и проклинаха римлянина Гней Калпурний Пизон и неговата съпруга Плацина. Защо ли? Не харесвах особено нито един от двамата, но значеше всичко това?

Яков отново подвикна на носачите да побързат. Нахлухме пред портите, а оттам във вестибюла една голяма къща, чиято конструкция и фасада не различавах от тези на римския ми дом, освен с по-малките си размер. Видях същата изисканост, далечната колонада и групи ридаещи роби.

Бързо свалиха носилката на земята и аз слязох от нея, силно обезпокоена, че не ме оставиха при вратата, за да измия краката си, както бе редно. А и цялата ми коса се бе разпуснала в дълги къдрици.

Но никой не ми обърна внимание. Не спирах да се оглеждам, удивена от ориенталските завеси и пискюли, окачени над вратите, както и от затворените в клетки птици, които огласяха цялата къща иззад малките си килии. Целият под бе покрит с тъкани килими, катрупани един върху друг.

Две дами, които явно живеяха там, се приближиха към мен.

— Какво е станало? — попитах.

Те бяха облечени в стила на богатите жени в отрупани с гривни и с рокли, обточени със злато.

— Умолявам ви — каза една от жените, — за добро е, вървете си! Върнете се в носилката!

Опитаха да ме избутат в закритата със завеси носилка. Аз не исках да вляза. Бях разярена.

— Не зная къде се намирам — казах. — И не знам кои сте! А сега спрете да ме блъскате!

Господарят на дома, или поне така ми се стори, се втурна към мен, а по бузите му се стичаха сълзи. Косата му несресана сива коса бе в безпорядък — сякаш я бе скубал от мъка. Дългата му туника бе разкъсана. Цялото му лице бе изпоцалано! Човекът бе стар и гърбен, с голяма глава и увиснала сбръчкана кожа.

— На младини баща ти бе мой колега — каза той на латински. После ме сграбчи за ръцете. — Обядвал съм в дома ви, когато ти беше още бебе. В сън те да пълзиш на четири крака.

— Колко мило — побързах да отговоря.

— С баща ти учихме заедно в Атина, спяхме един покрив.

Жените стояха сковани от ужас, с ръце на устата.

— Двамата с баща ги се сражавахме с Тиберин по време на първата му кампания. Бихме се срещу ужасни варвари.

— Много храбро — отвърнах.

Черното ми наметало падна и изложи на показ моята дълга несресана буйна коса и скромната ми рокля.

Никой не обърна внимание.

— Германик се е хранил в този дом, защото баща му е говорил за мен.

— Боже мой, разбирам — казах аз.

Една от жените ми направи знак да се кача в носилката. Но къде беше Яков? Старецът не ме оставя да си тръгна.

— Не измених на баща ти и Август, когато до нас достигна весла за разгрома на войската ни при Тевтобурпжата гора, където бяха заклали генерал Вар и хората му. Синовете ми се сражаваха с братята ти в легионите на Германик, когато той даде урок на онея племена от Севера. О, Боже!

— Да, това наистина е чудесно — отвърнах печално.

— Върнете се в носилката и изчезвайте оттук — каза една от жените.

Старецът ме сграбчи.

— Бихме се срещу онзи безумен, крал Арминий! — той. — Можехме да победим! Брат ти Антоний не искаше да се откажем и да се оттеглим, нали?

— Аз... не...

— Отведете я оттук! — извика един млад патриций, също плачеше. Той се приближи и ме избута носилката.

— Махни се, идиот такъв! — казах аз и го зашлевих.

През цялото това време Яков бе разговарял с робите, за да разбере какво е станало.

Той застана до мен, докато сивокоият мъж ридаеше и ме целувате по бузите.

Яков се намеси и ме поведе към носилката.

— Току-що са убили Германчк — прошепна тихо в ухото ми. — Всички негови поддръжници са убедени, че император Тиберий е платил на Пизон за това. Извършено е с отрова. Из целия град се говори за това.

— Тиберий, безумец такъв! — прошепнах, въртейки очи. — Поредната ти страхлива постъпка!

Отпуснах се пазад в тъмнината. Повдигала носилката.

Яков продължи:

— Разбира се, Гней Калпурний Пизот има съюзници тук. Всеки се сражаа срещу останалите. Уреждат се сметки. Подклаждат скандали. Тона гръмко семейство е пътувало с Германик до Египет и ги смятат за бунтовници. Тръгваме!

— Сбогам, приятелю — извиках на стария грък, докато ме отнасяха от къщата. Но се съмнявам, че ме бечул. Той бе паднал на колене и проклинаше Тиберий. Крещете, че ще се самоубие и молеше да му дадат кинжала.

Отново бяхме навън и забързахме по улицата.

Лежах наклонена в носилката и мрачно размишлявах в тъмнината. Германик бе мъртъв. Отровен от Тиберий.

Знаех, че неотдавнашното пътуване на Германик в Египет много бе разгневilo Тиберий, Египет не беше като останалите римски провинции. Рим бе силно зависим отг неговото гръно и сенаторите не може да ходят там. Но Германик бе отишъл „просто да огледа древните останки“, както разправяха приятелите му из римските улици.

„Това е само предлог! — мислех си с отчаяние. — Къде е съдебният процес? Присъдата? Само отрова!“

Моите носачи тичаха. Хората около нас крещяха и ридаеха.

— Германик. Германик! Върнете ни нашия красив Германик! Антиохия бе обезумяла.

Накрая се озовахме на малка тясна уличка, не много по-голяма алея — сецаш се от кой тип, тъй като сред руините на Помпей и Италия откриха цяла мрежа такива. Усещате се миризмата на мъжка урина, събирана в кани по ъглите. От високите комини носеше ароматът на готвено. Носачите тичаха и се препъваха в неравния калдъръм.

Внезапно всички политнахме на една страна, когато една колесница ни блъсна и това тясно пространство, където колелата ѝ безпогрешно бяха попаднали в коловозите между камъните, предназначени за тях.

Главата ми се удари в стената. Бях ядосана и уплашена. Но Яков ми каза:

— Лидия, ние сме с теб.

Покрих цялото си тяло с наметалото и само с едно око можех да виждам светлината между завесите от двете ми страни. Държах ръката си върху кинжала.

Свалиха носилка на земята. Намирахме се на прохладно закрито място. Чух гласа на Давид, бащата на Яков, който спореше с някого. Не знаех юдейски. Дори не бях сигурна, че говори на юдейски.

Накрая Яков заговори на гръцки и разбрах, че те всъщност купуват подходящо жилище за мен, ъ се продаваше с цялото прекрасно обзавеждане, включително и много хубави мебели, оставени неотдавна от богата вдовица, живяла там сама. Но, уви, робите бяха продадени. Нямаше роби. Ставаше дума за бърза продажба с плащане в брой.

Накрая чух Яков да казва на гръцки:

— Молете се на Бог да не сте ме излъгали.

Щом вдигнаха носилката, аз му кимнах.

— Вече за втори път ти дължа живота си. А онова гръцко семейство, където щях да отседна? Наистина ли са в опасност?

— Разбира се — каза той. — Когато започне бунт, кой ще подбира? Те са били с Германик в Египет! Хората на Пизон го знаят!

Всеки, който разполага и с най-малкия повод, ще напада, убива и граби останалите. Виж, огън. — Той каза на мъжете да побързат.

— Добре — отвърнах аз. — Никога вече ще произнасяй сая истинското ми име. Обсега нататък ще ме наричаши Пандора. Аз съм гъркиня от Рим. Платила съм ти да ме доведеш гук.

— Така да бъде, скъпа Пандора — отвърна той. — Ти си силна жена. Документите за покупката на новата ти къща са съставени с фалшиво име, макар и не толкова очарователно. Но го удостоверяват, че си вдовица, освободена и римска гражданка. Ще ги получим, когато се разплатим със златото, но няма да го направим, преди да сме влезли в къщата. И ако онзи мъж не ми даде документите, попълнени точно по начина, осигуряващ ти безопасност, ще го удуша!

— Много си умен, Яков — казах уморено.

Продължавахме да пътуваме в подскачащата тъмна носилка, докато най-накрая тя спря да се движи. Чу превъртането на металния ключ в портата, след юето ни въведоха в големия вестибюл на самата къща.

Редно бе да изчакам, от уважение към своите покровители, но аз изскочих като обезумяла от малкия окаян, забулен чурен затвор, захвърлих наметалото и дълбоко поех въздух.

Намирахме си в просторен вестибюл на една прекрасна къща, в която имаше много очарование и всичко бе изкусно подредено.

Дори и в този момент, когато мислите ми блуждаеха, аз видях фонтани с лъвска глава непосредствено до портата, през която току-що бяхме влезли, и измих краката със студената му вода.

Гостната, или така нареченият атриум, бе огромна, а зад нея видях масивите кушетки на трапезарията, разположена в далечния край на доста голяма закрыта градина.

Това не бе моят вековен, солиден и разкошен дом на Палатинския хълм, където поколепия наред бяха градили нови коридори и стаи, плъзнали из просторните му градини.

Всичко тук бе твърде бляскаво, но и някак внушително. Стените бяха прясно боядисани, както си помислих, в ориенталски стил — с много извивки и заврънкулки. Как бих могла да преценя? Можех да припадна от облекчение. Щял ли наистина да намеря покой тук?

В атриума имаше бюро, а до него книги! По портиците от двете страни на градината видях много врати. Погледнах нагоре и зърнах

затворените прозорци на верандата и втория етаж. Сигурност и разкош.

Мозайките по пода бяха стари, стилът ми бе познат — изобразяваха празничен парад по време на сатурналиите. Вероятно ги бяха донесли от Италия.

Имаше малко истински мрамор и колони, изказани с хоросан, но пък толкова много добре изрисувани стенописи, изобразяващи задължителните щастливи нимфи.

Излязох сред меката влажна трева на колонадата и погледнах синьото небе.

Щеше ми се само да дишам, но бе настъпил часът на истината за моите лични вещи. Бях твърде замаяна, за да питам кои от нещата са мои. А и се оказа, че това изобщо не се надага.

Най-напред Яков и Давид направиха пълен опис на домакинските принадлежности, които бяха купили от мое име, докато азстоях и не можех да повярвам на очите си колко внимателно се отнасяха и към най-малката подробност.

И след като се увериха, че всички стаи са в добро състояние, както и спалнята от дясната страна в дъното на коридора, и една открита градина някъде вляво от кухнята, те се качиха на горния етаж, установиха, че всичко е наред и се заеха да разтоварят вещите ми. Сваляха сандък след сандък.

После, предизвиквайки пълното ми изумление, бащата на Яков, Давид, извади друг свитък и започна да прави пълен опис на всяка моя вещ — от фиби за коса до мастило и злато.

Междувременно Яков бе изпратен да свърши никаква работи.

Видях отривистия почерк на баща ми върху този списък, който Давид четете шепнешком.

— Лични тоалетни принадлежности — каза Давид като обобщаващ завършек на част от тази проверка. — Дрехи: един, два, три сандъка — носете ги в най-голямата спалня! Домакинската посуда в кухнята. А книгите тук ли да оставим?

— Да, моля, — Бях твърде шокирана от неговата почтеност и добросъвестност, за да мога да говоря.

— О, колко много книги!

— Добре тогава, не ги бройте! — каза аз.

— Не бих могъл, нали разбирате, тези чупливи...

— Да, знам. Продължете натагък.

— Искате ли да поставим лавиците от слонова кост и абанос тук, в първата стая?

— Чудесно.

Отпуснах се тежко на пода, по мигом двама услужливи азиатски роби ме повдигнаха и ме настаниха в изумително мек римски стол с кръстосани крака. Дадоха ни чаша прясна, ухаеща на чисто кода. Пресуших я, като си мислех за кръв. Затворих очи.

— Мастило, пособия за писане — да ги сложим на бюрото? — попита старецът.

— Ако обичате — въздъхнах.

— А сега, всички да излязат — каза той, като бързо и щедро раздаде монети на азиатските роби, които се кланяха до земята, излизайки с гръб към вратата и едва не се препъваха един в друг.

Тъкмо се капех да изрека няколко смислени думи на благодарност, когато в спалнята нахлу ново попълнение роби, които почти се сблъскаха с онези, които си тръгваха. Новодошлите носеха кошници с всевъзможни неща за ядене, които могат да се намерят на пазара, включително и поне девет вида хляб, стомни олио, пъпеша, зарзават и много пушена храна, която нямаше да се развали с дни — риба, говеждо и екзотични морски твари, изсушени така, че приличаха на пергамент.

— Незабавно да се отнесат в кухнята, освен една чиния с маслини, сирене и хляб, които веднага да бъдат поднесени на дамата върху масата от лявата ѝ страни. Донесете на дамата виното, изпратено от баща ѝ.

О, това беше невероятно. Виното на баща ми.

После на всички отново бе наредено да излязат, след като щедро им бяха раздадени монети, и старецът тутакси се върна към своя списък.

— Яков, ела тук, преброй златото, докато аз ти чета списъка! Позлатели предмети, монети, още монети, изключително скъпи бижута? Монети, кюлчета злато. Да...

Не спираха да броят забързано. Къде бе крил баша ми цялото това злато? Трудно ми бе да си го представя.

Каква щях да правя с него? Наистина ли щяха да ме оставят да го задържа? Бяха почтени мъже, но това бе такова богатство.

— Трябва да изчакаш всички да си отидат — каза Давид, — а после сама да скриеш златото на различни места из къщата. Ще намериш такива. Ние не можем да го направим вместо теб, защото така ще знаем къде е. Ами бижутата? Част от тях оставям тук, за да ги скриеш, тъй като са твърде ценни, за да ги показваш навън пред хората през първите дни. — Той отвори ковчеже със скъпоценни камъни. — Виждаш ли този рубин? Първокласен е. Погледни размера му. Той ще ти осигури прехраната за остатъка от живота ти, ако го продадеш на почтен човек на половин цена. Всяко бижу в тази кутия е изключително. Разбирам от бижута. Тези са грижливо подбирани сред най-добрите. Виждат ли тези перли? Съвършени са. — Той върна рубина и перлите в ковчезето и затвори капака.

— Да — казах едва чуто.

— Перли, още злато, сребро, позлатени изделия... — мърмореше той, — Всички е тук! Трябва да бъдем по-внимателни, но...

— О, не, вие направихте чудеса — заявих аз.

Погледнах хляба и виното в чашата. Видях бутилката с вино на баща си. Неговите амфори бяха из цялата стая.

— Пандора — каза Яков, като ми говореше съвсем сериозно, — в ръката си държа нотариалния акт за къщата. И още един документ, удостоверяваш това, че официално си преминала пристанището с ново, измислено име Джулия Еди-коя-си, и така нататък, Пандора, трябва да тръгваме.

Старецът поклати глава и прехапа устни.

— Трябва да отплаваме за Ефес, дете мое — каза той. — Срамувам се, че се налага да те изостава, и скоро ще блокират пристанището!

— Вече са подпалили някои кораби там — каза Яков щепнешком. — Съборили са статуята на Тиберий на Форума.

— Сделката е приключена — каза ми старецът. — Човекът, който продаде къщата, никога не те е виждал и не знае истинското ти име, а тук не са останали никакви соказателства. Тези, които те доведоха, не бяха негови роби.

— Вие извършихте чудеса за мен — казах аз.

— Оставаш сама, моя прекрасна римска принцеса — отвърна Яков. — Сърцето ми се къса да те оставя така.

— Налага се — каза старецът.

— Не излизай навън три дни — продължи Яков и дойде съвсем близо до мен, сякаш дори бе готов да наруши всички правила и да ме целуне по бузата. — Тук има достатъчно legionari, които да потушат бунта, но ще го оставят а утихне от само себе си, вместо да убиват римски граждани. И забрави за онези гърци. В дома им вече цари истински ад.

И те понечиха да си тръгнат!

— Добре ли ви платиха за всичко това? — попитах. — Ако не, вземете от моето злато, колкото пожелаете. Настоявам.

— Дори не си помисляй подобно нещо — отвърна старецът. — Но за да се успокоиш, чуй какво ще ти кажа баща ти на два пъти ми даде пари, след като корабите ми бяха пленени от пирати в Адриатика. Той инвестира заедно с мен и аз донесох печалби и за двамата ни. Онези гърци му дължаха пари. Повече недей да се тревожиш за това. Но ние трябва да потегляме!

— Нека Бог бъде с теб, Пандора — каза Яков.

Бижута. Къде бяха те? Скочих и отворих ковчежето. Вътре имате стотици, свършени, ослепителни и шлифовани до блясък. Разбрах колко са скъпи по тяхната прозрачност и старанието, с което бяха шлифовани. Взех големия рубин с яйцевидна форми, който Давид ми бе показал, после и друг от същия вид, и ги подадох на мъжете.

Те вдигнаха ръце, отказвайки да ги вземат.

— О, трябва да ги вземете — казах. — Окажете ми тази чест. Докажете ми, че съм свободна римлянка, която ще живее според повелята на баща си! Това ще ми даде кураж. Приемете това от мен.

Давид категорично поклати глава, но Яков взе рубина.

— Пандора, вземи ключовете. Ела с нас и заключи портата към улицата, а после и входа на вестибюла, не се страхувай. Навсякъде има лампи с достатъчно газ...

— Вървете! — казах, щом прекрачиха прага. Заключих портата и се хванах за решетките, вгледана в мъжете. — Ако не успеете да напуснете града и имате нужда от мен, върнете се тук.

— Имаме свои хора на това място — отвърна Яков утешително. — От все сърце благодаря за красивия рубин, Пандора. Ти ще оцелееш. Върни се вътре и залости вратите.

Отидох до стола, но не седнах в него. Строполих се на земята и започнах да се моля: „Lares familiars... покровители на дома, трябва да

открива вашия олтар. Моля ви да ме приемете, защото никому не нося зло. Ще отрупам олтара ви с цветя и ще поддържам вашеяогън. Дарете ме с търпение. Позволете ми да... си почина.“

И все пак не направих нищо. Прекарах часове, седнала на пода с отпуснати ръце, докато не започна да се стъмва. Малката странна къща потъна в мрак.

Присъни ми се кървав сън, но го пропъдих. Не исках пнзи чуждоземен храм. Нито пък олтара, не! Не и кръв. Изтръгнах се от всичко това и си представих, че съм вкъщи.

Бях малко момиченце. Сънувай това, казах си, че слушаш най-големия си брат Антоний да разказва за войната, на Север, как са прогонили обезумелите германци обратно в морето! Той толкова обичаше Германик. Също и другите ми братя, Луций, най-малкият, бе толкова слабохарактерен. Сърцето ми се късаше като си помислех как е плакал за милост, докато войниците са го съсичали.

Империята беше целият свят. Всичко извън нейните предели носеше хаос и мизерия борби и раздор. Бях войн, можех да се бия. Сънувах, че си слагам бронята. А брат ми каза: „Каква утеха е за мен да открива, те си мъж. Винаги съм вярвал в това.“

Събудих се едва на следващата сутрин.

А после ме връхлетяха мъка и болка, каквито не бях познала никога преди.

Обърни внимание на това. Защото аз познавах цялата абсурдност на съдбата, щастието и природата по-добре, отколкото е по силите на едно човешко същество. И може би описвайки това, макар и накратко, бих могла да утеша останалите хора. Злото само избира кога да дойде и да си отиде.

Истината е, че никого не можеш ли подготвиш за това, или да го накараш да го разбере чрец езика. То трябва да се познае. А това не пожелавам никому на този свят.

Бях сама. Ходех от стая в стая из малката къща, удрях стените с юмруци, плачех със стенат зъби и се въртах в кръг. Майка Изида не съществуваше.

Нямаше богове. Философите бяха глупаци! Поетите възпяваха лъжи.

Плачех и скубех косата си, разкъсах роклята си толкова естествено, сякаш това бе някакъв нов обичай. Събарях столове и

маси.

На моменти изпитвах огромна радост. Чувствах се свободна от всички заблуди и условности, които държат в плен душата и тялото.

А после внушителната същност на тази свобода изпълни цялото ми същество, сякаш къщата не съществуваше, а мракът не зачиташе прегради.

Прекарах три дни и нощи в тази агония.

Забравих да се храня и да пия вода.

Не палех лампите. Луната, която бе почти пълна, осветяваше достатъчно този безсмислен лабиринт от малки, изрисувани стаички.

Сънят ме бе напуснал завинаги. Сърцето ми биеше ускорено. Ръцете и краката ми се свиваха, после се отпускаха, за да се свият отново.

Понякога лягах на мократа земя в двора заради баща ми, понеже никой не бе положил тялото му в мократа земя, както бе родно да се направи след като бе починал, без изобщо да бъде погребан.

Изведнъж разбрах защо този позор бе толкова важен — тялото му, покрито с рани, неполужено в земята. Осъзнах важността на този пропуск, както малцина някога са проумявали смисъла на нещо. То бе изключително значимо, защото всъщност нямате никакво значение!

„Живей, Лидия.“

Погледнах малките разлистени дръвчета в градината. Изпитах странна благодарност за това, че достатъчно дълго се бях взирала в този земен мрак, за да прозра подобни неща.

Припомних си Лукреций:

„Това, което е изпратено от етерните области, пак се издига“?

Безумие!

Уви, както казах, аз се лутах, пълзях, плаках и виках три дни и нощи.

[1] Тит Лукреций Кар, „За природата на нещата“, 3.31–93 „Задачта на книга трета: изучаване на духа и душата, освобождаване от стрха пред смъртта“ прев. М. Марков, С., 1950 (1971) ↑

Накрая, когато една сутрин слънцето се процеждаше през пролуките в покрива, погледнах предметите в стаята и осъзнах, че не знам какви са и за какво са предназначени. Не знаех как се наричат. Бях се, откъснала от тяхната същност. Не познавах дори мястото, където се намирах.

Изправих се и разбрах, че гледам Лариума, светилището на покровителите на домашното огнище.

Това, разбира се, си беше трапезарията — там бяха кушетките и благословеното брачно ложе!

Лариумът представляваше високо триъгълно светилище, малък храм с три фронтона, в който имаше статуи на древните духове-полокровители на домашното огнище. Никой в този езически град не се бе сетил ги изнесе заедно с мъртвата жена.

Цветята бяха увяхнали. Огъняг бе угаснал от само себе си. Никой не го бе угасил с вино, какво бе редно да се направи.

Пълзях на четири крака в скъсаната си рокля из градината зад колонадата, за да набера цветя за тези богове. Намерих дърва и запалих сищслшч огън Гледах ги втречено Виращ се счасове Стор се, че никога вече не ще помръдна.

Настъпи нощта.

— Не заспивай — прошепнах. — Остани да бдиш през нощта! Те те причакват по тъмно, онези египтяни! Виж луната, тя е почти пълна, остава й само нощ, за да се напълни.

Но най-тежката част от моята агония бе преминала и бях изтощена — тогава дойде сънят, за да ме прегърне. Сънят дойде, сякаш казваше: „Не се тревожи повече.“

Споходиха ме сънища.

Видях мъже в позлатени одежди, „Сега ще те заведат в светилището.“ Но какво има там? Не исках го виждам. „Нашата Майка, обичаната ни Майка на Скръбта“ — каза жрецът. Рисунките по

стените представляваха редове с изображения на египтяни в профил и пиктограми. Бяха запалили смирна.

„Ела — казаха тези, които ме държаха. Всички нечистотии вече те напуснаха и ще станеш част от свещения Извор.“

Чувах как една жена плаче и стене. Надзърнах в голямата стая преди да вляза. Те бяха там, Кралят и Кралицата, върху своите тронове. Кралят бе неподвижен и втрещен, както в последния сън, а Кралицата се мъчеше да свали златните си окови. Носеше короната на Горен и Долен Египет. Беше облечена в надиплен лен. На главата си нямаше перука, а истински плитки. Плачеше и бледите ѝ бузи бяха обагрени в червено. Червени бяха и огърлицата и гърдите ѝ. Изглеждаше омърсена и опозорена.

„Моята Майка, моята богиня — казах аз. Та това е поругаване“
Насилих се да се събудя.

Изправих се и поставих ръка в Лариума. Поледнах паяжините по дърветата в градината, огрявани от издигащото се слънце.

Стори ми се, че чух някакви хора да шепнат на древноегипетски!
Нямаше да го допусна! Нямаше да полудея.

Достатъчно! Единственият човек, когото някога бях обичала, баща ми, бе казал: „Живей.“

Дошло бе време за действие. Трябваше да стана и да се размърдам. Внезапно бях обзета от сила и целеустременост.

Дългите нощи, прекарани в скръб и плач, олидетворяваха въвеждането в храма, смъртта бе упоителното питие, а прозрението свързвах с промяната.

Вече всичко бе приключило и лишеният от смисъл свят не поносим, без да се нуждае от обяснения. А и такива никога не биха се намерили — колко глупава съм била, че изобщо съм ги търсила.

Тежкото ми положение налагаше да се действа.

Налях чаша вино и я взех със себе си на път към входната врата.

Градът ми се стори притихнал. Хората вървяха напред-назад, извъръщайки очи от полусъблечената, опърпана жена, застанала в своя вестибюл.

Най-сетне се появи работник, който едва ходеше под товара от тухли на гърба си.

Побутнах виното напред.

— Болна съм от три дни — казах. — Какио стана след смъртта на Германик? Как я приемат в града?

Мъжът бе много благодарен за виното. Тежката работа го бе състарила. Ръцете му бяха слаби и трепереха.

— Благодаря, госпожо — каза той. Пресуши чашата, сякаш не можеше да спре да пие. — Изложиха нашия Германик на обществения площад, за да го видят всички. Колко красив беше само. Някои го сравняваха с великия Александър. Хората не можеха да решат. Дали го бяха отровили? Някои казваха да, други — не.

Войниците му го обичаха. Слава богу, император Пизоп не е тук и не смее да върне. Жената на Германик, благородната Агрипина, държи пепелта му в урна, която носи до гърдите си. Ще замине за Рим, за да търси справедливост от Тиберий.

Той ми подаде чашата.

— Покорно благодаря.

— Значи в града всичко е постарому.

— О, да, какво би накарало това прочуто тържище да замре? — заяви той. — Търговията продължава както винаги. Верните на Германик войници поддържат мира в очакване на справедливост. Те няма да позволят на онзи убиец Пизон да се върне, а Сентий застана начело на всички, който са служили на Германик. Градът е доволен. Поддържат огъня в чест на Германик. Ако има война, няма да се води тук. Не се тревожете.

— Благодаря, ти ми помогна много.

Взех чашата, заключих портата, затворих вратата и се залових за работа.

Хапнах малко хляб, за да се подсили и докато произнасях на глас мъдростите на Лукреций разгледах обстойно къщата. От дясната страна на вътрешния двор имате голяма луксозна баня. Беше много добре осветена. От раковините на нимфите в измазанага с хоросан миква постоянно течеше вода, която беше приятна. Нямаше нужда да паля огън, за да я стопля.

Дрехите ми бяха в спалнята.

Както знаеш, римското облекло бе семпло и се състоеше само от дълги рокли или туники, от които обличахме по две или три. Върху тях намятахме друга туника, наречена стола, и накрая идваше ред на пала — мантия, която стигаше до глезените и се връзваше под гърдите.

Избрах три от най-хубавите туники от ефирна коприна, а отгоре поставих прекрасна червена пала, която ме покрива цялата.

През целия ми живот не ми се беше налагало сама ди обувам сандалите си. Това начинание ме раздрали и изнерви почти до истерия!

Всичките ми тоалетни принадлежности бяха наредени върху маси с полирани до блясък огледала. Каква бъркотия!

Седнах в един многото позлатени столове, закрих бляскавото огледало и опитах да справя с гримовете, както го правеха робите ми.

Успях да потъмня веждите си, по ужасът от изрисуваните очи на египтянините ми попречи да продължа. Начервих устните си, спожих малко бяла пудри на лицето си, но спрях дотам. Не се осмелих да напудря и ръцете си, както биха го направили и вместо мен в Рим.

Не зная как съм изглеждала. Сега трябваше да сплета ужасната си коса, и се справих: прикрепих плитките на тила си в голям кок. Фибите, които използвах, щяха да стигнат за двайсет жени. След като пригладих немирните къдрици към челото си и бузите си, се погледнах а огледалото. Реших, че приличам на скромна, миловидна римлянка с разделена см пътя кестенява коса, почернени вежди и червени като роза устни.

Най-много неприятности имах с обличането. Опитах да съчета различните части по дължина Помъчих се да задържа изправени копринена стола, за да я закопчая здраво под гърдите си. Оказа се трудно, заради всичките тези гънки и дрипли. Винаги ми бяха помагали моите робини. Накрая, облечена с две туники и красива дълга червена стола, грабнах една копринена пала. Тя бе много голяма и украсена със златни ресни.

Сложих пръстени и гривни. Но възнамерявах да скрия с мантията колкото се може повече от тях. Спомня си как приживе баща ми всеки ден се проклинаше, задето трябва да носи тога — официалната върхна дреха на римските благородници. Е само проститутките носеха тоги. Поне не се налагаше да правя и това.

Поех направо към пазарите за роби.

Яков беше прав за местното населеност. Градът бе пълен с мъже и жени от всякакви националности. Много от жените се движеха по двойки, хванати под ръка.

Свободните гръцки мантии бяха съвсем приемливи тук, както и екзотичните дълги финикийски и вавилонски одежди. Носеха ги и

мъже, и жени. Повечето мъже бяха дългокоси и с гъсти бради. Туниките на някои от жените не бяха по-дълги от мъжките. Имаше и такива, които ходеха напълно забулени, така че само очи с им се виждаха, докато се движеха със слугите и охраната си.

Улиците бяха по-чисти от тези в Рим, тъй като отходните води се оттичаха в по-широки тръби и центъра и по-бързо достигаша крайната си цел.

Дълго преди да стигна до Форума, или централния площад, минах покрай три врати, пред които куртизанки саркастично се пазаряха за цената с богати млади гърци и римляни.

Докато минавах, една от тях кача на красив млад мъж:

— Искаш ме в леглото? Мечтай си! Казах, ти, че можеш да имаш всяко от момичетата. Ако искаш мен върви си у дома и продай всичко, което имаш!

Пред винарите стояха брадати римляни с дълги тоги, които отвърщаха на свенливия ми поглед с почиттелно кимване.

Молах се някой от тях да не ме познае. Във всеки случай това бе малко вероятно, а и бяхме толкова далеч от Рим, където дълго време бях живяла в дома на баща си. Благодарение на него имах щастието да си отдъхна от банкети и вечери, дори и от някои официални събирания.

Форумът бе много по-голям, отколкото го помнех след първия бегъл поглед. Щом стигнах съзрях точи огромен, окъпан в слънце площад, заобиколен от портици, храмове и имперски здания, бях удивена.

На покритите пазари се продават всичко. Златарите стояха на едно място, тъкачите си имаха свое, а търговците на коприна се бяха наредили един до друг. Видях, че на една странична уличка от дясната ми страна продават роби. Там бяха само по-добрите, които едва ли някога щяха да изпатят на търг.

В далечината виждах високите корабни мачти. Усещах мириса на реката. Там се намираше Храмът на Август, огньовете му горяха, а униформените легионери отпред стояха лениво на пост.

Беше ми горещо и притеснено, защото мантията ии непрекъснато се свличаше — сякаш цялата тази коприна щеше да падне, а имаше много открити винарни, където жените се събираха на групички, за да си побъбрят. Бих могла да седна близо до някоя от тях за едно питие.

Но трябваше да имам домакинство. Трябваша ми верни роби.

Естествено, в Рим никога не бих ходила на пазар за роби. Никога не ми се бе налагало да го правя. Освен това имахме толкова много робски семейства в именията си в Токсана и Рим, че рядко купувахме нови. Даже напротив, баща ми имате навик да получава в наследство грохналите и мъдри роби на приятелите си, а ние често го дразнехме заради негоната „Академия“ — градината за роби, където единствената извършена дейност бяха историческите спорове.

Но сега се налагеше бъда далновидпа светска дама. Огледах внимателно всеки един от изложените за продан роби за домакинска работа и веднага се спрях на две сестри. То биха много млади и много уплашени, защото на обяд щяха да ги продадат на търг и да отидат в борден. Изпратих да донесат стол чета и ние седнахме ласдно.

Разговаряхме.

Те идваха от домакинството на прекрасно малко семейство в Тир. Бяха се родили роби. Знаеха добре гръцки и латински. Но гореха арамейски. Бяха мили като ангели.

Имаха невероятно сръчни ръце. Владееха всички умения, които изисквах. Знаеха как да правят притески, да гримират и да готвят. Казаха ми рецепти за източни ястия, койтоо никога не бя чукала, знаеха имената на различни помади и ружове. Едната от тях изчерви от страх, а после каза:

— Госпожо, мога ла гримирам лицето ви, при това много бързо и безпогрешно!

Това ми даде да разбере, че изобщо не се бях справила с тази задача.

Освен това знаех, че щом идват от малко домакинство, владеят много повече неща от нашите робя вкъщи.

Купих и двете момичета, и така отговорих на молитвите им. Заявих, че искам и двете да носят чисти туники с порядъчна дължина и им купих такива т син лен, макар да не бяха много хубави. После открих един пътуват търговец, натоварен с пали. Дадох на всяка от сестрите по една синя мантия. Бяха толкова щастливи. Заради своята сдържаност искаха гланите им да бъдат покрити.

Не се съмнявах в тях. Бяха готови да умрат за мен.

Не ми бе хрумнало, че са гладни. Но докато търсех още роби, чух как един противен търговец на роби напомни на някакъв нагъл

образован грък, че няма да получи храна преди да го продадат.

— Това е ужасно — казах. — Момичечка, сигурно сте гладни. Вървете в гостилницата на Форум. Погледнете надолу по улицата. Виждате ли — там, където са струпали пейки и маси.

— Сами ли? — политаха те смаяни.

— Вижте какво. Нямам време да ви храня като птичета от ръката си. Не поглеждайте мъжете в очите яжте и пийте, каквото пожелае. — Дадох им толкова много пари, че се стреснаха. — И не си тръгвайте от гостилницата, докато не дойда да ви взема. Ако някой мъж дойде при вас, престорете се на стъписали, наведете глави и положете всички усилия да го убедите, че не говорите неговият език. А ако стане лошо, отидете в Храма на Изида.

Те побягнаха по тясната улица към далечната гостилница. Сините им мании бяха толкова красиви, развявани от бриза, че дори сега ги виждам. Небесносиньото прорязва гъстата потна тълпа под лабиринта от навеси. Мия и Лия. Не бе трудно да се запомни, но не можех да ги различавам.

Сепнах се от нисък, ироничен смях. Беше гръцкият роб, чийтоо господар току-що го бе заплашил с глад.

Той каза на господаря си:

— Добре, остави ме да гладувам. И после какво ще остане за продан? Един болен, умиращ мъж, вместо изключителен и велик учен.

Изключителен и велик учен!

Обърнах се и погледнах мъжа. Седеше на столче и не стана заради мен. Облеклото му се състоеше само от една мръсна препаска около бедрата, което много глупаво от страна на търговеца. Но тази небрежност определено разкриваше, че този роб е красив мъж, с хубаво лице, мека кестенява коса и продълговати зелени бадемовидни очи, а върху прекрасните му устни се четеше саркастично изражение. Вероятно бе трийсетгодишен или малко по-млад. Беше в добра форма за възрастта си, по типично гръцки маниер, и имаше здрава мускулатура.

Кестенявата му коса беше мръсна и ниско подстригана, а на врата му висеше най-окаяната табел, която някога бях виждала. Беше гъсто изписана на латински с дребни, разкривени букви.

След като отново скрих лнисю си зад мантията, пристъпих много близо до прекрасния му гол гръдел кош, леко развеселена от дръзкия

му поглед, и опитах да прочета всичко това.

Оказа се, че той би могъл да преподава всякаква философия, всевъзможни езици, математика, да пее всичко, познава всеки поет, може да иодготви цели угощения, търпелив е с децата, бил е на рсенна служба на Балканите с римския си господар, може да бъде въоръжена охрана, освен това е покорен и добродетелен и е прекарал целия си живот в една къща в Атина.

Прочетох това с известно пренебрежение. Той ме изгледа нагло, когато го забеляза. Най-безцеромони скръсти ръце точно под малкага табела, после се облегна на стената.

Внезапно разбрах защо търговецът, който се навърташе наоколо, не бе накарал гърка да се изправи. Робът беше с един здран крак. Левият му крак под коляното бе направен от добре оформена слонова кост, с прилежно издълбани стъпало и сандал. Пръстите на крака бяха безупречни. Разбира се, кракът и стъпалото бяха сглобени, но от три съразмерни части, всяка от които покрита с декоративни елементи. Стъпалото бе изработено отделно, с оформени нокти и съвършено издълбани каиши на сандала.

Никога не бях виждала подобен изкуствен крайник, такова отаване на изкуството, а не просто жалък опит за подражание на природата.

— Как загуби крака си? — попитах го на гръцки. Никакъв отговор. Посочих крака му. Отново не получих отговор.

Попитах го пак на латински, но той продължаваше да мълчи.

Търговецът вече стоеше на пръсти от нетърпение и кършеше ръце.

— Госпожо, той може да води документация и да отговаря за всякаква дейност, пише много добре и смята точно.

Хм. Значи нито дума за това, че преподава на деца. Не приличах на съпруга и майка. Не беше уместно да се споменава.

Гъркът се изсмя злобно и погледна встрани. Прошепча тихо на чист латински, че ако дам парите си за него, ги давам за мъртъв човек. Гласът му бе нежен и красив, макар и уморен и изпълнен с презрение. Говореше непринудено и изискано.

Изубих цялото си търпение. Заговорих бързо на гръцки.

— Чуй какво ще ти кажа, надут атински идиот! — казах аз, почервенияла от яд заради това, че бях така подценена от един роб и

неговия господар. — Ако изобщо можеш да пишеш на гръцки и латински и ако наистина си изучавал Аристотел и Евclid, а между другото си написал името му погрешно, ако си получил образованието си в Атина и си станал свидетел на сражения из Балканите, ако и половината от тази велика епопея отговаря на истината, защо не би пожелал да станеш собственост на най-интелигентната жена, която никога ще срещнеш и която ще се отнесе към теб достойно и с уважение в замяна на твоята преданост? Какво толкова знаеш за Аристотел и Платон, което аз да не знам? Никога през живота си не съм удряла роб. Пренебрегваш единствената жена, която би възнаградила твоята преданост по начин, за който само можех да мечтаеш. Тази табела е пълна с лъжи, нали?

Робът бе смаян, но не и ядосан. Седна по-близо, за да опита да ме разгледа внимателно без да се набива на очи. Търговецът разярено размахна ръце на кара роба да се изпрани, и той го направи, като се извиси с няколко глави над мен. Над протезата от слонова кост краката му бяха здрави и силни.

— Защо не ми кажеш самата истина за това какво можеш да правиш? — казах аз, вече на латински.

Обърнах се към търговеца.

— Донесете ми писалка, за да поправи грешките в имената. Ако този човек, има никакви шансове да стане и учител, то лошият правопис ще ги провали. Прилича по-скоро на глупак, задето ги е написал така.

— Нямах достатъчно място да пиша! — внезапно заяви робът, шепнейки на перфектен лачински в тнева си. Наведе се към мен, сякаш за да го разбере по-добре. — Погледнете тази малка табела щом сте толкова интелигентна! Осъзнавате ли колко невеж е този търговец? Умът му не стига да разбере, че притежава смараг, който взема за зелено стъкълце Това е тъжно. Надрасках тук всякакви общи приказки, които ми дойдоха наум.

Разсмях се. Бял изкусена и развълнувана. Не можех да спра да се смея. Това бе твърде забавно! Търговецът на роби се озадачи. Дали да набие роба и да намали цената му? Или да ни остави да се разберем помежду си.

— Какво ми оставаше да направя — продължи да шепне поверително той, само че този път на гръцки, — да крещя на всички

минувачи; „Тук седи велик учител и философ!“? — Успокои се малко, вече бе излял гнева си. — Имената на прадедите ми са изсечели върху Акропола в Атина.

Търговецът се обърка.

Но аз бях така видимо очарована и изпълнена с интерес.

Мантията ми отново се свлече и аз силно я дръснах. Ах тези дрехи. Никой ли не ми бе казал, че коприната се пързала върху коприна?

— Ами Овидий? — попитах и дълбоко си поех дъх. Едва не ми потекоха сълзи от смях. — Написал си името му. Овидий. Той популярен ли е тук. Уверявам те, че никой не би посмял да напише името му върху табела в Рим. Знаеш ли, аз дори не съм сигурна, че той още е жив, а това е позор Овидий ме научи да целувам, когато бях десетгодишна и прочетох „Любовна елегии“. Чел ли си го някога?

Цялото му изражение се промени. Чертите му се смекчила и аз видях как го обзема смътна надежда, че може би ще се окажа добра господарка за него. Но не можеше да си позволи да повярва в това.

Търговецът чакаше и най-малкия знак за това какво да прави. Очевидно следеше разговора ни.

— Виж какво нахален еднокрак робе — казах аз. Ако знаех, че можеш дори само да ми четеш Овидий всяка вечер, щях да те купя веднага. Но тази табела те превръща в някаква нелепа смесица от прославните Сократ и Александър Велики. В коя война на Балканите си бил оръженосец? Защо са те хвърлили в ръцете на този нищо и никакъв търговец, вместо веднага да те заведат в някоя хубава къща? Кой би повярвал на всичко това? Ако слепият Омир бе възпял подобна нелепа история, хората щяха да се разотидат от пивницата.

Той се разгневи, беше разстроен.

Търговецът протегна ръка в знак на предупреждение, сякаш искаше да обуздае мъжа.

— Какво по дяволите, е станало с крака ти? — попитах аз. — Как го загуби? И кой направи тази невероятна протеза?

Като сниши гласа си до гневен, но красноречив шепот, робът бавно и търпеливо заяви.

— Изгубих го при лов на глигани заедно с римския ми господар. Той ми спаси живота, Често ловувахме. Това сее случи на Пентеликон, планината...

— Знам къде се намира Пентеликон, благодаря. — онвърнах.

Изражението на лицето му бе деликатно. Той бе напълно объркан. Облиза пресъхналите си устни и каза:

— Просто накарай този търговец да донесе пергамен и мастило. — Говореше латински така красив, сякаш бе актьор или ретор, при това без да полага усилия. — Ще напиша „Любовни елегии“ от Овидий по памет — каза той, смилено молещ през стиснати зъби, а това бе сериозно постижение. — А после ви напиша и цялата история на персите от Ксенон, ако имате време — на гръцки, разбира се! Господарят ми се отнасяше с мен като към свой син, сражавах се с него и се учех от него. Пиших писмата му. Превърнах неговото образование в свое, кана бе волята му.

— Ааа — казах аз, изпитала гордо облекчение.

Сега той приличаше на истински благородния — ядосан, попаднал в абсурдна ситуация, но без да достойнство, докато пламенният му ум търсеше начин да вдъхне сили на душата му.

— А в леглото? Как си в леглото? — попитах. Не зная дали гневът или отчаянието ме накараха да задам този въпрос.

Той бе истински шокиран. Това беше достатъчно. Ококори очи и сбърчи вежди.

В това време се появи търговецът на роби. Носеше маса, стол, пергамент и мастило и постави всичко това върху горещия калдъръм.

— Ето, пиши — каза той на роба. — Напиши нещо на дамата. Събери няколко цифри. Иначе ще те убия и ще продам крака ти.

Отново избухнах в неудържим смях. Погледанах роба, който бе все така зашеметен. Той отмести поглед от мен и надменно изгледа търговеца.

— Ще бъдеш ли безопасен за робините? — попитах покровителствено. — Момчета ли предпочиташ?

— Можете напълно да разчитате на мен. — отвърна робът. — Не съм способен да извърша престъпление пред господарите си.

— Ами ако аз те пожела в леглото си? Аз господарка на къщата, на два пъти овдовяла и сега съм сама. Освен това съм римлянка.

Лицето ме помръкна. Не мога да определя точно чувствата, които преминаха през него сега, нерешитеност, смутение и пълно объркване, което го преобрази.

— Е? — попитах.

— Нека сеизразя така, госпожо. Ще изпитате много по-голямо удоволствие ако ви рецитирам Овидий, отколкото ако опитам да приложа на практика поезията му.

— Харесваш момчета — отвърнах с кимане на глава.

— Аз съм се родил роб, госпожо. Живял съм сред момчета. Не познавам друг начин на живот. А и не ми е потребен. — Лицето му вече бе пламнало и той сведе очи.

Прекрасна атинска свенливост.

Направих му знак да седне.

Той го направи с учдваща лекота и изящност за обстоятелства: горещината, мръсотията, тълпите, нестабилният стол и клатещата се маса.

Взе писалката и започна да пише бързо на перфектен гръцки: „Бях ли така глупав, че да засегна тази достойна дама, която е извънредно образована и търпелива? Дали заради своята прибързаност сам предреших съдбата си?“ Продължи да пише на латински: „Дали Лукреций ни казва истината, когато твърди, че няма нищо страшно в смъртта?“ Помисли малко после отново поде на гръцки. „Верилигий и Хораций наистина ли могат ли могат да се мерят с нашите велики поети? Дали римляните искрено вярват в това, или само се надяват, че е така, като знаят, че техните постижения са ненадминати в други области?“

Прочетох много внимателно всичко това като се усмихвах съвсем добронамерено. Бях се влюбила в него. Погледнах, тънкия му нос, цепнатата му брадичка и зелените очи, ошравени към мен.

— Как се озова тук? — попитах го. — На пазараш роби в Антиохия? Както сам казваш, произходът ти е гръцки.

Понечи да стане, за да ми отговори. Блъснах го да седне.

— Нищо не мога да ви разкажа за това — отвърна той. — Мога да кажа само, че господарят ми много ме обичаше, че умря в леглото си, заобиколен от своето семейството си. А ето че аз съм тук.

— Защо не те е освободил в завещанието си?

— Направи го, госпожо, остави ми и пари.

— Какво се случи?

— Не мога да ви кажа повече.

— Защо не? Кой те продаде, защо?

— Госпожо — каза той, — моля ви да уважите моята преданост към дома, в който съм служил през целия си живот. Не мога да говоря повече. Ако стана ваш слуга, ще можете да разчитате на същата преданост от моя страна. Домът ви ще бъде мой дом, при това свещен. Каквото и да се случи зад стените му, ще си остане там. Говоря за добродетелите и почтеността на господаря си, защото в това няма нищо нередно. Позволете ми да спра дотук.

Блажен древногръцки морал.

— Пиши още, побързай! — каза търговецът.

— Замълчи — отвърнах. — Той написа достатъчно.

Хубавият роб с кестенява коса, този изкусително красив еднокрак мъж бе пропаднал в дълбока бездна от отчаяние и се взираше в далечния Форум, докато забързани хора пъплеха нагоре-надолу по улицата.

— Какво бих правил като свободен човек? — попита той гледайки ме с равнодушието на пълен самотник. — По цял ден да пита в някоя книжарница срещу мизерна заплата? Да пиша писма за жълти стотинки? Моят господар рискува живота си, за да ме спаси от онзи глиган. Сражавах се за Тиберий в Илирия, където той потуши всички бутове със своите петнадесет легиона. Отсякох главата на един мъж, за да спася господаря си. А какъв съм сега?

Изпитах болка.

— Какъв съм сега? — повтори той въпроса си. — Ако бях събоден, щях да живея в мълчание и, както си спя в някое мръсно жилище, да разглобят и откраднат крака ми от слонова кост!

Ахнах като забулих устата си с ръка.

Очите му се пълнеха със сълзи, докато ме гледаше, а гласът му стана още по-тих, но съвсем отчетлив:

— О, бих могъл да преподавам философия там някъде под арките, нали, да дърдорая за Диоген и да се преструвам, че ми харесвала нося дрипи, подобно на неговите последователи в наши дни. Какъв цирк е това, виждали ли сте го? През целият си живот не съм виждал толкова философи, колкото в този град. Погледнете ги навръщане. Знаете ли какво е нужно, за да преподаваш философия тук. Трябва да лъжеш. Трябва да засипваш младежите с порой безсмислия думи, да изпадаш в дълбок размисъл, щом не можеш да отговориш на

никой въпрос, да си съчиняваш безмислици и да ги преписваш на старите стоици.

Той замълча и опита да се овладее.

Бях почти разплакана, когато го погледнах.

— Но знаете ли, аз не умея да лъжа — каза той. — И това бе причината за моя провал пред вас, добра жено.

Бях съкрушена, раните ми бавно се отвари. Онази сила, която ме бе извадила от уединението, постепенно чезнеше. Но той несъмнено бе пилял сш те ми.

Отново погледна към Форума.

— Мечтая за почтен господар или господарка. За почтен дом. Може ли един роб да стане почтен само с гледане? Според закона не може. Затова всеки роб призован за свидетел в съдебен процес, трябва да бъде измъчван, защото той няма чест! Но разумът е друго мнение. Аз съм се научил и мога да уча другите на храброст и чест. И всичко написано върху тази табела е вярно. Нямах възможност и време да смекча наперения й стил.

Той сведе глава и пак погледна към Форума, сякаш бе някакъв изгубен свят. Поизправи се в стола, за да си придаде по-храбър вид. Отново се опита да дтане.

— Не, седни — казах.

— Госпожо — продължи той, — ако търсите услугите ми за дом с лоша слава, нека ни кажа... ако става въпрос да тормозя и насилвам млади момичета като тези, които купихте, и ми заповядате да хваля достойнствата им навън, няма да го направя. За мен то е толкова непочтено, все едно да крада или лъжа. За какво ви трябвавам?

Сълзите му секпаха, превърнали се в преграда между него самия и представата му за околния свят. Лицето му бе спокойно.

— Приличам ли на уличница? — попитам го ужасена. — О, Боже, облякох най-хубавите си дрехи. Полагам всички усилия да изглеждам отблъскващо почтена сред цялата тази луксозна коприна! Долавяш ли жестокост в очите ми? Не би ли могъл за допуснеш, че калената душа превъзмогва мъката? Не е нужно човек да се сражава на бойното поле, за да бъде храбър.

— Не, госпожо, не! — отвърна той. Колко дълбоко съжаляваше.

— Тогава защо ми нанасяш такива обиди? — попитах, изпълнена с болка. — И да, съгласна съм с това, което написа, нашите римски

поети не могат да се мерят с гръцките. Не зная каква ще бъде съдбата на нашата империя и това тегне над мен така силно, както над баща ми и нетовия баща! Защо ли? Не зная! — Извърнах се, все едно си тръгвах, но нямах намерение да го правя! Беше стигна твърде далеч в обидите си.

Той се наведе към мен през масата.

— Госпожо — каза, шепнейки още по-тихо и с още по-голяма загриженост, — простете прибързаните ми думи. Но вие сте пълен парадокс. Лицето ви е трагично гримирано, а мисля, че и червилото не е нанесено правилно. И по зъбите ви има по него. Ръцете ви не са напудрени. Облякла сте три копринени рокли, но и трите прозират! Косата ви е сплетена на две плитки като при варварите и от главата ни непрекъснато падат сребърни и златни фиби. Погледнете тези падащи фиби. Те ще ви наранят, госпожо. Мантията ви, която е по-подходяща за вечерта, се е свякла на земята. Дрехите ви се влачат в праха.

Без да спира да говори, той ловко се протегна вдигна моята пола и веднага стана да ми я подаде. Обиколи масата, като е усилие движеше крака си, и постави палата на раменете ми.

— Говорите с невероятна бързина и тъпка насмешка — продължи той, — а пък в пояса си сте затъкнали огромен кинжал. Трябва ла го носите под лакатя, скрит под мантията. А и кесията ни. Вадите злато от нея, за да плащате на момичетата. Прекалено е, а и много небрежно я излагате на показ. И ръцете ви — те са красиви изящни, като вашия латински и гръцки, но напукани от кал, все едно сте ровили в земята.

Усмихнах се. Бях спряла да плача.

— Много си наблюдателен — отвърнах развеселена. Бях очарована. — Защо трябваше да ровя толкова надълбоко, за да стигна до душата ти? Защо не може просто да сме открити един с друг? Трябва ми силен управител, пазач, който да може да носи оръжие, да отговаря за къщата и да я пази, защото съм сама. Наистина ли коприната провира?

Той кимна.

— Е, сега вече мантията е на раменете ви и скрила кинжала и пояса... — Изчерви се. И когато му се усмихнах, опитвайки да възвърна спокойствието си и опълча срещу падащия мрак, който щеше

да отнеме цялата ми увереност и вярата в успеха на всяко начинание, той продължи да говори:

— Госпожо, ние се научаваме да крием душите си, когато хората са ни продали. Но аз ще ви разкрия своята! Сигурен съм в това, ако сте склонна да промени решението си! Мога да ви пазя и да се грижа за вас. Няма да задирам вашите момичета. Но трябва да отбележа, че изгубих крака си не по време на продължителните битки в Илирия. Прибрах се у дома след непрекъснати тригодишни кървави сражения, а кракът ми бе погубен от гиган, защото копието, с което го промуших, бе зле направено и се счупя.

— Как се казваш? — попитах.

— Флавий — отвърна той. Това бе римско име.

— Флавий — повторих.

— Госпожо, палата отново се свлича от главата ви. А и тези фиби — остри са и са навсякъде, ще ви наранят.

— Не се тревожи за това — казах, макар че го оставих отново да ме приведе в нормален вид, сякаш бе Пигмалион а аз — неговата Галатея. Използваше върха на пръстите си, но мантията бе вече изцапана.

— Онези момичета — продължих аз. — които видя са част от моя дом едва от половин час. Трябва да бъдеш техен мил господар и ако ще спиш с някоя жена под моя покрив, най-добре това да бъде аз, защото съм от плът и кръв!

Той кимна, изгубил ума и дума.

Отворих кесията си и платих сумата, която бях решила да платя. Цената би била разумна в Рим, мислех си, където робите винаги се перчеха колко скъпо струват. Оставих жълтиците, без да поглеждам какво е изсечено отгоре им, само прецених стойността им.

Робът ме гледаше с нарастващо оживление, после стрелна с очи търговеца.

Този безпощаден, мазен и хитър търгар изду бузи като жаба и ми каза, че такъв безценен гръцки учен трябва да бъде продаден на висока цена. Няколко богаташи проявили интерес. Цял училищен клас щял да разговаря с него след час, а и римски офицери пращали своите управители да го огледат.

— Аз нямам повече сили за това — отвърнах и отново бръкнах в кесията си.

Моят нов роб Флавий мигом протегна ръка, за да ме възпре деликатно.

Изглежда търговеца самоуверено и с дръзко презрение.

— И всичко това за човек с един крак! — процеди през зъби Флавий — Крадец такъв! Искаш такава цена от моята господарка тук, в Антиохия, където робите са толкова много, че ги извозват с кораби до Рим, защото само така могат да намалят загубите си!

Бях много впечатлена. Всичко вървеше добре. Мракът ме напусна и в този миг топлината на слънцето сякаш придоби божествен смисъл.

— Ти мамиш господарката ми и го знаеш! Нищожество! — продължи той. — Госпожо, ще купуваме ли отново от точи мошеник? Моят съвет е никога вече да не го правите!

Търговецът се ухили тъпо — това бе противна гримаса на раболепно малодушие, поклони се леко и ми върна една трета от парите.

Едва се сдържах да не прихна отново. Наложих се пак да вдигам мантията от земята. Направи го Флавий. Този път здраво я върза отпред.

Погледнах златото, което ми бяха върнали, събрах го, дадох го на Флавий и потеглихме.

— Е, Флавий, ти вече ме защитаваши — спести ми пари и ми даде ценни съвети. Ако в Рим имаше повече мъже като теб, светът би бил по-добро място.

Той дишаше на пресекулки. Не можеше да говори. С големи усилия прошепна:

— Госпожо,верявам ви навеки душата и тялото си.

Вдигнах се на пръсти и го целунах по бузата. Разбрах, че голотата му и мръсната препуска са позор, който той понася безропотно.

— Вземи — казах и му подадох малко пари. — Заведи момичетата вкъщи, накарай ги да се хванат за работа, после отиди на баня. Измий се. Стани чист като истински римлянин. Ако искаш, вземи си някое момче. Даже две. После си купи хубави дрехи, по внимавай — не робски, а такива, каквито би си купил някой богат млад римски госпопар!

— Госпожо, моля ни, скрите кесията! — каза той, докато взимаше парите. — А как се казва моята подарка? На кого да кажа, че принадлежи, като ме попитат?

— Наричай ме Пандора от Атина — отвърнах. — Макар че трябва да ми разкажеш повече за сегашното положение на родното ми място, тъй като всъщност ти не съм била там. Но гръцкото име ме устройва. Тръгвай. Виж, момичетата ни гледат!

Доста хора ни гледаха. Ах, тази чернени коприра. А и Флавий бе невероятно красив мъж.

Отново го целунах и, каквато съм лоша, тихо шепнах в ухото му:

— Имам нужда от теб, Флавий.

Той ме погледна със страхопочитание.

— Ваш съм завинаги, госпожо.

— Сигурен ли си, че няма да се справиш в леглото.

— О, вярвайте ми, опитвал съм! — призна той и за пореден път се изчерви.

Ударих с юмрук неговата мускулеста ръка.

— Много добре — казах.

Девоиците вече бяха станали при този мой жест. Разбраха, че го изпращам при тях.

Дадох му своя ключ, упътих го как да стигне до дома ми, като описах подробно портата и стария бронзов фонтан с лъвска глава непосредствено зад нея.

— А вие, госпожо? — попита той. — Сама ли ще се движите из тълпата? Кесията ви е твърде голяма! Пълна е със злато.

— Почакай да видиш златото в къщата — отвърнах. — Заяви пред останалите, че си единственият, който има право да отваря сандъците, а после ги скрий на явни места. Смени всички мебели, които съм счупила в... самотата си. В стаите на горния етаж има доста.

— Злато в къщата! — Той се разтревожи. — Сандъци злато!

— И вече не се тревожи за мен — казах. — Сега знам къде да търся помощ. Ако ме измамиш и откраднеш наследството ми, а когато се прибера заваря къщата опустошена, сигурно ще съм го заслужила. Покрий с килими сандъците със злато. Това място е пълно с малки персийски килими. Погледни на втория етаж. И погрижи за Светилището!

— Ще направя всичко, което пожелаете и много повече!

— Така си и мислех. Човек, неспособен да лъже не може и да крале. Но слънцето вече пече непоносимо. Върви при момичетата. Те чакат.

Извърнах се.

Той ме задържа, като застана пред мен.

— Госпожо, трябва да ви кажа нещо.

— Какво! — казах със зловещо изражение. — Не ми казвай, че си евнух — заявих. — Евнусите не такива мускули по ръцете и краката.

— Не — отвърна той. После внезапно си придаде сериозен вид. — Овидий, говорехте за Овидий. Той е мъртъв. Почина преди две години в бедното градче Томи, в горната част на Черно море. Мястото бе ужасно за заточение — варварско укрепление.

— Никой не ми е казал. Какво ужасяващо мъчение. — Закрих лицето си с ръце. Мантията падна. Той я повдигна, но аз почти не го забелязах. — Така се молах Тиберий да позволи на Овидий да се завърне в Рим! — Казах си, че нямам време да спирам заради това. — Овидий. Сега нямам време да скърбя за нея...

— Без съмнение тук има доста от неговите книги — каза Флавий. — В Атина се намират много лесно.

— Хубаво, сигурно ще имаш време да ми намериш няколко. А сега тръгвам: не ме е грижа за фиби, паднали плитки или смъкваща се мантия. И не гледай толкова разтревожено. Щом излезеш от къщата просто заключи момичетата и златото.

Когато се извърнах да го погледна, той вървеше към момичетата много грациозно. Слънцето рисуваше прекрасни извивки по мускулестия му гръб. Косата му бе къдрава и кестенява, съвсем като моята. Спря за малко, когато един търговец го обсипа с много туники, наметала и какво ли още не — със сигурност стоката бе крадена, боядисана с багила, които щяха да потекат при първия дъжд, но знае ли човек? Той набързо си купи една туника, нахлузи я през глава, после взе и червен колан, който върза на кръста си.

Как го преобрази това. Туниката стигаше до средата на коленете му. Сигурно е изпитал голямо облекчение, че облича нещо чисто. Трябваше да се сетя за това, преди да тръгна. Каква глупачка бях.

Възхищавах му се със или без дрехи, човек не би могъл да излъчва такава красота и достойнство, ако не е роден за любов. Той

носеше одеждите на дарената му любов, която бе вплетена дори в извивките на крака му от слонова кост.

По време на кратката ни среща се роди здрава връзка, която щеше да трае вечно.

Той поздрави момичетата. Прегърна ги и ги поведе далеч оттълпата.

Отидох направо в Храма на Изида. И така неолно направих първата сигурна крачка към едно откраднато безсмъртие, към безславна и незаслужена свръхестественост — непреходна и напълно безсмислена участ.

Още щом влязох в двора на Храма, бях посрещната от няколко богати римлянки, които ме приеха великодушно. Ръцете и лицата им бяха прилично напудрени, веждите им добре очертани, а устните — начервени. Бяха спазили всяка една подробност, която аз бях оплескала тази сутрин.

Обясних, че макар и заможна, съм сама. Те бяха готови да ми помогнат всячески. Щом чуха, че съм била посветена в Рим, ги обзе страхопочитание.

— Слава на Майка Изиди, че не са те разкрили, за да те екзекутират — каза една от римлянките.

— Влез да видиш жриците — подканиха ме те. Повечето от тях още не бяха преминали през тайните обреди и чакаха богинята да ги призове за това важно събитие.

Там имаше още много жени — някои египтянки, други вероятно вавилонки. Можех само да предполагам. Бижутата и коприната бяха много актуални. Щедро изрисувани златни ивици обточваха мантиите им, някои носеха скромни рокли.

Но ми се стори, че всички говорят гръцки.

Не можех да си наложа да вляза в Храма. Погледнах нагоре и в съзнанието ми изплуваха нашите разпнати жреци в Рим.

— Слава Богу, че не са те разпознали — каза една жена.

— Доста хора избягаха в Александрия — добави друга.

— Аз не надигнах глас — отвърнах мрачно.

Последва хор от съчувствени възгласи.

— Как би могла, под властта на Тиберий? Повярвай ми, всички, които успяха, избягаха.

— Не се натъжавай — каза една млада синеока гъркиня, облечена съвсем порядъчно.

— Но аз се отказах от култа — добавих.

Заля ме нова вълна утешителни слова.

— Влез сега — каза една жена, — и поискай да се помолиш в самата Светая светих на нашата Майка. Ти си посветена. Повечето от нас не са.

Кимнах.

Изкачих се по стълбите на Храма и влязох вътре.

Поспях, за да отърся от мантията си всичко светско, с други думи, онези маловажни неща, които бях обсъждала. Умът ми се съсредоточи в богинята и отчаяно искаше да повярва в нея. Ненавиждах лицемерието си, това, че използвах този Храм и култ, но сега то ми се стори маловажно. Отчаянието от онези три нощи бе проникнало твърде дълбоко в мен.

Но какъв ужас ме очакваше, щом се озовах вътре.

Храмът бе много по-древен от нашия в Рим и стените му бяха покрити с египетски рисунки. Веднага ме побиха тръпки. Колоните бяха в египетски стил не набраздени, а гладко заоблени и ярко боядисани в оранжево, извисили се към огромните лотосови листа при капителя. Миризмата на тамян бе всепоглъщаща и чух, че откъм светилището се носи музика. Долових тънкия гласец на лирата и струните на сестра, дърпани от нечия ръка и разбрах, че отправят напевни молитви.

Но мястото беше типично египетско и ме обгърна така силно, както кървавите ми сънища. Едва не припаднах.

Сънищата се завърнаха — дълбокото парализиращо чувство, че се намирам в някакво тайно светилище в Египет, а душата ми е погълната от друго тяло!

Жрицата дойде при мен. Това също ме порази.

В Рим облеклото ѝ щеше да бъде изцяло римско и може би щеше да носи малък екзотичен накит на главата си — вероятно някоя малка шапчица до раменете.

Но тази жена бе облечена в египетски дрехи от надиплен лен, както в миналото, а на главата си имаше величествен египетски накит и перука, състояща се от множество дълги черни плитки, които сковано падаха на раменете ѝ. Доколкото знаех, и Клеопатра бе изглеждала толкова екстравагантно.

Бях слушала само разкази за любовта между Юлий Цезар и Клеопатра, за нейната връзка с Марк Антоний и последвалата я смърт на египетската царица. Всичко това се случило преди да се родя.

Но знаех, че бляскавото въвеждане на Клеопатра в Рим доста бе разклатило древното чувство за морал у римляните. Винаги съм знаела, че древните римляни се страхуват от египетската магия. По време на неотдавнашното назидателно клане, което вече описах, много се шумеше за разюзданост и похот, но под повърхността на всичко това се криеше неизказан страх от мистерията и силата, царящи зад вратите на Храма.

И сега, докато гледах тази жрица и изрисуваните ѝ очи, усетих в душата си този страх. Познах го. Разбира се, жената сякаш бе излязла от сънищата ми, но не това ме впечатли толкова, защото в крайна сметка какво са сънищата? Това бе жена от Египет — напълно чужда и непонятна за мен.

Моята Изида бе полуримлянка, полугъркиня. Дори статуята ѝ в римското Светилище бе с прекрасни гръцки одежди, а косата ѝ бе нежно оформена в древногръцка прическа, чиито къдри обрамчваха лицето ѝ. В ръка държеше сестра си и една урна. Тя бе романизирана богиня.

Вероятно същото се бе случило и с богинята Кибела в Рим. Рим поглъщаше всичко и го приспособяваше към себе си.

Едва след няколко столетия, макар тогава да не го знаех — и как бих могла? — Рим щеше да погълне и пресъздаде последователите на Исус от Назарет, като посвети тези християни в лоното на Римокатолическата църква.

Предполагам знаеш този съвременен израз: „Когато си в Рим, прави като римляните.“

Но тук, в червеникавия сумрак, сред трептящите светлини и дълбокия мускусен аромат на тамян, по-силен от всеки друг досега, аз безмълвно презирах своята боязливост. И тогава сънят наистина се спусна, подобно на толкова много воали, падащи един след друг, за да ме обгърнат. След миг видях красивата Кралица да плаче. Не. Тя пицеше. Викаше за помощ.

— Махнете се от мен — прошепнах на заобикалящия ме въздух. — Отлетете от мен, всички нечистотии и злини. Напуснете ме, щом вляза в дома на моята Света Майка.

Жрицата ме хвана за ръка. Чух гласовете от съня си да спорят ожесточено. Напрегнах се да проясня погледа си, да видя как влизат богомолци и отиват до светилището, за да размишляват или извършат

жертвоприношение, молейки за някаква услуга. Опитах да проумея, че това е голяма шумна тълпа, не много по-различна от тази в Рим.

Но допирът на жрицата ме омаломощи. Изрисуваните ѝ очи всяваха ужас. Широка ѝ огърлица ме накара да примигна. Състоеше се от няколко реда плоски камъни.

Тя ме въведе в уединено помещение в Храма и ме покани да седна на луксозна кушетка. Отпуснах се в нея изтощена.

— Отлетете от мен, всички злини — прошепнах. Дори и сънища.

Жрицата седна до мен и ме прегърна с меките си като коприна ръце. Вдигнах поглед и видях маска!

— Говори ми, страдалнице — каза тя на латински със силен акцент. — Изречи всичко, което трябва да излееш.

Изведнъж, съвсем неконтролируемо, разказах цялата си семейна история: изстребването на моето семейство, вината, която изпитвах, и непосилните мъки.

— Ами ако съм причината за краха на моето семейство — заради посещенията ми в Храма на Изида? Ако Тиберий си е спомнил за тях? Какво направих? Разпънах жреците, а аз не направих нищо. Какво иска от мен Майка Изида? Ще ми се да умра.

— Не това иска тя от теб — отвърна жрицата, вторачена в мен. Очите ѝ бяха огромни, или може би това се дължеше на грима? Не, виждах бялото на очите ѝ, така чисто и искрящо. От начервената ѝ уста монотонно се лееха думи, подобно на лек порив на вятъра.

Аз се унасях неусетно и губех напълно разума си. Прошепнах онова, което можах за своето посвещаване, без да изпадам в подробности пред една жрица, защото всичко това бе много поверително, но не ѝ спестих, че съм била преродена по време на ритуалите.

Цялата слабост, трупана в мен, се отприщи като потоп.

После споделих вината си. Признах, че преди време съм напуснала култа към Изида и че през последните години съм участвала само в публичните процесии към морето, когато отнасяха богинята на брега, за да благослови корабите. Изида, богинята на мореплаването. Не бях живяла като истинска богомолка.

Не бях сторила нищо, когато разпънах жреците на Изида, освен, че злословех с останалите зад гърба на императора. Бях солидарна с онези римляни, които мислеха Тиберий за чудовище, но ние не

надигнахме глас в защита на Изида. Баща ми ми бе казал да мълча. И аз го направих. Това бе същият човек, казал ми да живея.

Претърколих се и се свлякох от кушетката, като легнах на покрития с плочки под. Не зная защо го направих. Опрях буза в студените плочки. Харесваше ми да усещам студа с лицето си. Бях обзета от лудост, но можех да я контролирам. Лежах и се взирах.

Разбрах нещо. Искях да изляза от Храма! Не го харесвах. Идеята да дойда тук се оказа несполучлива.

Внезапно се намразих заради слабостта, която бях проявила пред тази жена която и да бе тя, и отново потънах в света на кървавите сънища.

Отворих очи. Жрицата се надвеси над мен. Видях разплаканата Кралица от моите кошмари. Обърнах се на другата страна и затворих очи.

— Успокой се — каза жената със своя премерен съвършен глас. — Не си сторила нищо лошо.

Изглеждаше абсурдно този глас да принадлежи на така изрисуван човек, но го чувах отчетливо.

— Най-напред — каза жрицата, — трябва да разбереш, че Майка Изида прощава всичко. Тя е Майка на Състраданието. — После добави: — По думите ти съдя, че си била посветена по-истински от всеки друг. Постила си дълго. Окъпали са те в свещената биволска кръв. Сигурно си пила от еликсира. В съня си ти си се видяла преродена.

— Да — казах, опитвайки да съживя предишния екстаз, безценния дар да вярваш в нещо. — Да. Видях звездите и огромни цветни поляни, такива поляни...

Нямаше смисъл. Страхувах се от тази жена и исках да напусна това място. Щях да се прибера вкъщи и да призная всичко на Флавий, а после да поплача на рамото му.

— Не съм набожна по природа — признах аз. — Бях млада. Харесвах свободните жени, които ходеха там. Жените, които спяха, с когото решат, блудниците на Рим, собственици на домовете за забавления. Допадаха ми жени със собствено мнение, които следваха развитието на империята.

— И тук можеш да се радваш на такава компания каза жрицата, без да й мигне окото. — И не се страхувай, че твоите някогашни

връзки с Храма са станали причина за провала ти в Рим. Ние научихме, че Тиберий не е преследвал благородници при разрушаването на Храма. Винаги страдат бедните: уличницата и обикновената тъкачка, фризьорката или зидарят. Няма благородническа фамилия, подложена на гонения заради Изидата. Знаеш, че е така. Някои жени избягали в Александрия, защото не искали да се откажат от култа, но там били във от опасност. Сънищата приближаваха.

— О, Божа майко — прошепнах.

Жрицата продължи да говори.

— Ти, подобно на Майка Изидата, си станала жертва на трагедия. И ти като нея трябва да намериш сили да продължиш сама, както го е направила тя след смъртта на съпруга си, Озирис. Кой ѝ е помогнал, докато е претърсвала цял Египет за тялото на убития си съпруг? Вървяла сама. Тя е най-великата от всички богини. Когато открила тялото на Озирис без органа, от който да зачене и да създаде потомство, тя се сдобила със семе от духа му. Затова бог Хор е дете на жена и божество. Със своята сила Изидата изтръгнала духа от мъртвеца. Именно тя подмамила бог Ра да разкрие името си.

Това бе познатата стара история.

Извърнах очи от жрицата. Не можех да гледам натруфеното ѝ лице! Тя усети отвращението ми. Не биваше да я наскърбявам, защото бе добронамерена. Не беше виновна, че ми прилича на чудовище. Защо, по дяволите, бях дошла тук!

Лежах замаяна. В стаята проникваше мека златиста светлина, идваща главно от трите врати. Те също бяха направени в египетски стил — по-широки в основата, отколкото в горния край. Оставих тази светлина да замъгли погледа ми. Помолих я да го направи.

Усещах ръката на жрицата. Такава копринена топлина. Колко приятен бе допирът ѝ, така благоуханен.

— Нима вярваш във всичко това! — прошепнах внезапно.

Тя не обърна никакво внимание на въпроса ми. Вярата ѝ сякаш струеше от изрисуваната маска.

— Трябва да бъдеш като Майка Изидата. Да не зависиш от никого. Ти не си обременена с това да си върнеш изгубен съпруг или баща. Свободна си. Приемай с любов в дома си избрани от теб мъже. Ти принадлежиш единствено на Майка Изидата. Помни, че Изидата е

богинята, която обича и прощава, богинята на безпределното разбиране, защото самата тя е страдала!

— Страдала! — ахнах. Аз стенех, макар да не го бях правила никога през живота си. Но видях плачещата Кралица от моите кошмари, прикована към трона ѝ.

— Чуй ме — казах, — сега ще ти разкажа своите сънища, а после ти ще ми кажеш защо ги сънувам. Знаех, че звуча ядосана и съжалявах за това. — Тези сънища не са предизвикани от вино и еликсири, или от дълго будуване, което изкривява съзнанието.

После се впуснах в друга, съвсем непредвидена изповед.

Разказах на тази жена за кървавите сънища, за древен Египет, където бях пила кръв — за олтара, Храма, пустинята и изгряващото слънце.

— Амон Ра! — казах. Това бе египетското име на бога на слънцето, но никога не го бях изричала на глас. Сега го казах. — Да, Изида го подмами да разкрие името си, но той ме уби и аз пих от кръвта ѝ, чу ли ме, превърнах се в жадно божество!

— Не! — каза жрицата. Седеше неподвижна.

Тя дълго мисли. Бях я изплашила, а това ме изплаши още повече.

— Можеш ли да разчиташ древните египетски пиктограми? — попита ме тя.

— Не — отвърнах.

После заговори, вече по-спокойна и уязвима:

— Говориш за много стари легенди, погребани в историята на нашия култ към Изида и Озирис. В тях се разказва, че те наистина веднъж изпили кръвта на принесените им в жертва хора. Тук има свитъци, в които го пише. Но никой не може да ги разгадае правилно, с изключение на един...

Гласът ѝ заглъхна.

— Кой е той? — попитах. Подпрях се на лакти. Разбрах, че плитките ми са се разплели. Хубаво. Беше хубаво усещане, защото сега косата ми бе свободна и чиста. Прокарах ръце през нея.

Какво ли бе да си покрит с гримове и перуки като тази жрица?

— Кажи ми — настоях аз, — кой може да разчете тези легенди. Кажи ми!

— Това са злокобни истории — отвърна тя — и според тях Изида и Озирис продължават да живеят някъде в осезателна форма, и дори

сега пият кръв. — По лицето ѝ се изписа отвращение и неодобрение. — Но това не е нашият култ! Ние не принасяме в жертва хора! Египет е бил стар и мъдър още преди да се зароди Рим!

Кого се опитваше да убеди? Мен ли?

— Никога не съм сънувала подобни неща в такава последователност и на същата тема.

Тя много се разгорещи в обясненията си.

— Нашата Майка Изида не обича кръвта. Тя е победила смъртта и превърнала своя съпруг Озирис в Крал на Мъртвите, но за нас тя е олицетворение на живота. Твоите сънища не са изпратени от нея.

— Сигурно е така! Съгласна съм с теб. Но тогава кой ми ги праща? Откъде идват? Защо ми се присъниха в морето? Кой може да разчете древните надписи?

Тя бе потресена. Беше пуснала ръката ми и гледаше встрани, а очите ѝ придобиха измамна жестокост заради черните очертания.

— Може би някога в детството си си чула стара приказка, сигурно някой египетски жрец ти я е разказал. Забравила си я, а сега тлее в изтерзаното ти съзнание. Разпалена е от огън, който не ѝ принадлежи — смъртта на баща ти.

— Да, надявам се да е така, но никога не съм познавала стар египтянин. Жреците в Храма бяха римляни. Освен това, ако опитаме да разтълкуваме тези сънища, какво символизират те? Защо плаче Кралицата? Защо слънцето ме убива? Кралицата е в окови. Тя е в затвор. Кралицата е в агония!

— Престани. — Жрицата потръпна. После ме прегърна, сякаш тя имаше нужда от мен. Усетих твърдия лен и гъстата перука, а под тях долових ускорения ритъм на сърцето ѝ. — Не — каза тя. — Ти си обладана от демон и ние можем да го прогоним от теб! Може би пътят за този зъл демон е бил отворен, когато са нападнали баща ти пред собственото му Огнище.

— Наистина ли вярваш, че това е възможно? — попитах аз.

— Чуй ме — заговори тя така предразполагащо, както жените отвън. — Искам да се изкъпеш и да облечеш чисти дрехи. Каква част от парите си можеш да ми дадеш? Ако не можеш, ние ще ти дадем всичко. Тук сме богати.

— Вътре има предостатъчно. Не ме е грижа. — Смъкнах кесията от пояса си.

— Аз ще се погрижа за всичко. Нови дрехи. Тази коприна е твърде тънка.

— На мен ли го казваш! — отвърнах.

— Тази мантия е скъсана, а косата ти не е сресана.

Изсипах около десетина златни монети — повече, отколкото бях платила за Флавий.

Това я изуми, но тя го прикри бързо. Внезапно се втренчи в мен и успя да размърда изрисуваната маска в някаква гримаса — намръщи се. Помислих, че маската ще се напука.

Реших, че ще се разплаче. Да разплаквам хората се бе превърнало в моя специалност. Мия и Лия бяха плакали, също и Флавий. Сега тя щеше да се разплаче. И Кралицата от съня ми плачеше!

Разсмях се неистово, отметнала глава назад, и тогава видях Кралицата! Видях я в някакъв далечен размит спомен и изпитах такава мъка, че и аз бих могла да заплача. Моят присмех бе богохулство. Аз лъжех себе си.

— Вземи златото за Храма — казах. — Вземи го за нови дрехи и всичко необходимо. Ето като дар за богинята искам да поднеса цветя и хляб, малък самун прясно опечен хляб.

— Много добре — каза тя, кимайки енергично. Тъкмо това иска Изида. Не ще кръв. Не! Никаква кръв!

Тя понечи да ми помогне да стана. Не помръднах.

— Нали разбираш, че в съня ми тя плаче. Не е доволна от онези кръвопийци, възмутена е и им се противопоставя. Тя самата не пие кръв.

Жрицата се смути, но после кимна.

— Да, това е очевидно, нали?

— Аз също се възмуствам и страдам — отвърнах.

— Да, ела — каза тя и ме поведе към висока масивна врата. Повери ме в ръцете на робите в храма. Отпуснах се. Бях уморена.

Заведоха ме в обредната баня, където прислужниците ме измиха и пак те ме преоблякоха старателно.

Какво удоволствие бе някой да направи всичко както трябва.

Прекарах известно време в безпомощни догадки дали ще ме облекат в бели надиплени дрехи и ще ми сложат черни плитки, но направиха всичко по римски маниер.

Косата ми бе грижливо оформена от тези момичета в малък правилен венец, който нямаше да се развали, а около лицето ми щедро се спускаха къдри.

Дрехите, които ми дадоха, бяха нови и ушити от прекрасен лен. По ръбовете бяха пришили цветя. Тази така щателно изработена премяна ми се стори по-ценна от злато.

Определено ме радваше повече от златото.

Чувствах се толкова уморена! Бях много благодарна.

После момичетата гримираха лицето ми по-умело, отколкото аз бих се справила, но по-скоро в египетски стил. Сепнах се, щом се видях в огледалото. Не бе съвсем същият грим, както на жрицата, но очите ми бяха оградени с черно.

— Как се осмелявам да се оплаквам? — прошепнах.

Оставих огледалото. За щастие, не е задължително човек да се оглежда.

Появих се в голямата зала на Храма като порядъчна римлянка, чието лице бе покрито с екстравагантния грим на Изтока. Обичайна гледка в Антиохия.

Заварих жрицата в компанията на две други жени, облечени официално като нея, и един жрец, който носеше същия древноегипетски накит на главата си, но без перука, а само с раирана качулка. Туниката му бе къса и плисирана. Той се обърна и ме изгледа свирепо, щом се приближих.

Страх. Сковаващ страх. Избягай от това място! Забрави за даровете, или остави те да ги поднесат от твое име. Върви си вкъщи. Флавий те чака. Изчезвай!

Бях вцепенена. Оставих жреца да ме дръпне встрани.

— Внимавай — каза ми той тихо, — сега ще те въведа в свещеното място. Ще те оставя да говориш с Майката. Но когато излезеш, трябва да дойдеш при мен! Не си тръгвай, без да си го направила. Трябва да ми обещаеш, че ще идваш всеки ден и ако сънуваш още такива сънища, ще ги споделяш с нас. Има човек, на когото трябва да ги разкажеш, искам да кажа, ако богинята не ги пропъди от ума ти.

— Разбира се, ще ги разкажа на всеки, който би могъл да помогне — отвърнах. — Ненавиждам тези сънища. Но защо си толкова разтревожен? Страхуваш ли се от мен?

Той поклати глава.

— Не ме е страх от теб, но има нещо, което трябва да ти доверя. Трябва да поговорим днес или утре. Налага се да говорим. Сега върви при Майката, а после ела при мен.

Другите ме поведоха към стаята, където се намираше светилището, пред олтара имаше бели ленени завеси. Видях там моите дарове — огромен венец от бели благоуханни цветя и топлия самун хляб. Завесите бяха дръпнати от невидими ръце и аз се озовах сама в стаята, коленичила пред тази *Regina Caeli*, Кралицата на Небето.

Отново бях поразена.

Това бе древна египетска статуя на нашата Изида, изваяна от черен базалт. Накитът на главата ѝ бе дълъг, тесен и затъкнат зад ушите. Имаше рога на главата си и върху тях бе закрепен огромен диск. Гърдите ѝ бяха голи. В скута ѝ седеше порасналият Фараон, синът ѝ Хор. Тя държеше лявата си гърда, за да го кърми.

Бях обзета от отчаяние! Това изображение не ми говореше нищо! Потърсих същността на Изида в този образ.

— Ти ли ми прати сънищата, Майко! — прошепнах.

Поставих цветята. Разчупих хляба.

Не чух нищо сред тишината на спокойната древна статуя.

Легнах на пода и протегнах ръце. И от дъното на душата си се помъчих да кажа: „Приемам те, вярвам ти, твоя съм, нуждая се от теб, нуждая се!“

Но се разплаках. Бях загубила всичко. Не само Рим и семейството си, но дори и моята Изида. Тази богиня въплъщаваше вярата на друга нация, друг народ.

Съвсем бавно започна да ме изпълва спокойствие.

Наистина ли е така, мислех си. Култът към моята Майка е навсякъде, от север до юг и от изток до запад. Не друго, а духът му го прави толкова могъщ. Не е нужно буквално да целувам краката на тази статуя. Не в това е смисълът.

Бавно изправих глава и седнах на колене. Осени ме истинско прозрение. Не мога точно да го изразя с думи. Но мигновено го осъзнах.

Осъзнах, че всяко едно нещо символизира друго! Разбрах, че всички ритуали пресъздават други събития! Практичният човешки ум

бе сътворил тези неща, дарявайки ги с необятна душевност, която да придаде смисъл на света.

А тази статуя бе символ на любовта. Любов, победила жестокостта. Любов, победила несправедливостта. Любов, победила самотата и порицанието.

Единствено това имаше значение. Взрях се в лицето на богинята и я познах! Погледнах малкия Фараон и гърдта, от която сучеше.

— Твоя съм! — казах студено.

Застиналите примитивни черти на египетското ѝ лице не обезкуражиха сърцето ми, погледнах дясната ръка, с която държеше гърдата си.

Любов. Тя ни призовава да бъдем силни, изисква от нас издръжливост и ни кара да приемем всичко непознато.

— Пропъди от ума ми онези сънища, Небесна Майко — промълвих. — Или ми посочи техния смисъл. И пътя, който да следвам. Моля те.

После изрекох на латински една стара молитва:

Ти си тази, която разделя Небето и Земята.

Ти си тази, която озарява небосвода.

Ти си тази, която дава сила на праведника.

Ти си тази, която кара децата да обичат родителите си.

Ти си тази, която е дарила с милост всеки, който я е помолил.

Вярвах в тези думи, но без да влагам в тях религиозен смисъл. Вярвах им, защото смятах, че култът към Изида е съчетал най-добрите идеи, които бе способен да роди човешкият мозък. В това бе и смисълът на нейното съществуване; от тази одухотвореност тя черпеше жизнените си сили.

Погубеният фалос на Озирис живее в Нил. А Нил опложда полята. О, беше толкова прекрасно.

Не ставаше дума да отхвърля това, както би предложил Лукреций, а да разбере смисъла на нейния образ. Да взема най-доброто от този образ и да го почувствам с душата си.

И когато погледнах красивите бели цветя, си помислих: „Те цъфтят благодарение на твоята мъдрост, Майко.“ И с това исках само да кажа, че светът е пълен с толкова много неща, които да ценим,

съхраняваме и почитаме — те ни носеха върховно удоволствие. А самата Изида възплащаваше тези представи, които бяха твърде съкровени, за да ги наречем идеи.

Обичах я — това олицетворение на доброто, което бе Изидата.

Колкото по-дълго се вирах в каменното ѝ лице, толкова повече ми се струваше, че ме вижда. Това не бе нищо ново. Продължавах да стоя на колене пред нея и ми се струваше, че тя ми говори. Позволих това да се случи, с ясното съзнание, че не значи нищо. Сънищата избледняха. Приличаха на загадка, която ще бъде разгадана по някакъв идиотски начин.

После с истински плам запълзах към нея и целунах краката ѝ.

Моето поклонение бе приключило. Излязох навън освежена и ликуваща. Вече нямаше да сънувам онези сънища. Още не се беше стъмнило. Бях щастлива.

Намерих много приятелки в двора на Храма. Докато седяхме под маслиновите дръвчета, получих много практически съвети за живота си от тях: къде да намеря доставчици, фризьори, и така нататък. Откъде да купя това или онова.

С други думи, моите богати приятелки ми разкриха всички възможни начини да поддържам добре дома си, без в краката ми да се мотаят нежелани от мен роби. Можех да остана само с Флавий и двете момичета. Чудесно. Всичко останало можех да наема или купя.

Накрая — вече много уморена и с глава, пълна с имена и напътствия, които да помня, но и много развеселена от шегите и историите на тези жени, очарована от лекотата, с която говореха гръцки (който винаги бях обожавала) — се облегнах назад и реших, че вече мога да си ида у дома.

Мога да започна.

Храмът бе все така оживен. Погледнах към входа му. Къде ли бе жрецът? Е, щях да се върна на следващия ден. В този момент определено няхах желание да съживявам онези сънища. Много хора идваха и си отиваха, носейки цветя и хляб. Някои носеха птици, които да пуснат на свобода в чест на богинята. Тези птици щяха да отлетят от високия прозорец на нейното светилище.

Колко топло бе тук. Какъв ярък цветен килим покриваше стената! Никога не бях и помисляла, че е възможно да съществува

място, красиво колкото Тоскана, но изглежда и тук бе не по-малко красиво.

Излязох от двора, озовах се на стълбите и поех към Форума.

Приблжих до един мъж под арките, който учеше група млади момчета на Диогеновата теория, че трябва да се откажем от всички плътски удоволствия и да водим праведен живот, отричайки се от сетивата.

Това напълно съвпаднаше с разказаното от Флавий. Но човекът вярваше в думите си и бе добре образован. Говореше за смирение, което ни прави свободни. Той ми допадна, защото смятах, че точно това се бе случило с мен в Храма — бях се изпълнила със смирение и се чувствах свободна.

Момчетата около него бяха твърде млади, за да знаят това. Но аз го знаех. Харесвах този мъж. Косата му бе сива и бе облечен в обикновена дълга туника. Липсваше онова показно обличане в дрипи.

Аз веднага го прекъснах. Със смирена усмивка заговорих за съветите на Епикур, че сетивата нямаше да ни бъдат дадени, ако са нещо лошо. Не е ли така? — Трябва ли да се отречем от себе си? Вижте двора на Храма на Изида, погледнете цветята, които красят стените му! Вгледайте се в тези прекрасни червени цветя! Сами по себе си те са достатъчни, за да избавят човек от мъката. Кой казва, че очите са по-мъдри от ръцете и устните?

Младежите се обърнаха към мен. Поведох разговор с няколко от тях. Колко красиви и млади бяха. Тук имаше дългокоси мъже от Вавилон и дори знатни евреи, до един с много космати ръце и гърди, както и много римляни от колониите, които бяха смаяни от моите твърдения, че в плътта и виното откриваме истината за живота.

— Цветята, звездите, виното, целувките на любимия — всички те несъмнено са част от природата — казах. Естествено, аз бях под пара, тъй като току-що бях излязла от Храма, освободена от всички страхове и отхвърлила всички съмнения. В този момент се чувствах непобедима. За мен светът беше нов.

Учителят, чието име беше Марсел, излезе от арката да ме поздрави.

— Ах, милостива госпожо, вие ме изумявате — каза той. — Но от кого всъщност сте възприели убежденията си? От Лукреций ли?

Или от собствен опит? Разбирате, че никога не бива да насърчаваме хората да се подчиняват на сетивата си!

— Нима съм споменала нещо за подчинение? — попитах. — Да се поддадеш не означава да се подчиниш, а да почиташ. Говоря за благоразумен живот, говоря за това да се вслушваме в мъдростта на телата си. Говоря за първичния разум на добротата и насладата. И ако искате да знаете, не съм научила кой знае колко от Лукреций. Той винаги ми се е струвал твърде скучен. Научих се да възприемам красотата на живота от поети като Овидий.

Сред групата момчета се понесоха радостни възгласи.

— Научих се от Овидий — долитаха викове.

— Е, много добре, но освен уроците, не забравяйте и доброто възпитание — казах строго.

Последваха още възгласи. После младежите започнаха да подхвърлят строфи от Овидиевите „Метаморфози“.

— Това е чудесно — заявих аз. — Колко души сте тук? Петнайсет. Защо не дойдете у дома на вечеря? — попитах. — След пет дни, всички до един. Ще ми трябва време да се подготвя. Имам много книги, които искам да ви покажа. Обещавам също да ви покажа как може да се отрази на душата вкусната храна!

Приеха поканата ми със смях и веселие. Обясних им къде се намира домът ми.

— Аз съм вдовица. Казвам се Пандора. Каня ви съвсем благоприлично и ще ви нагостя добре. Не очаквайте танцуващи момчета и момичета, защото под моя покрив няма да ги намерите. Но очаквайте вкусна храна. Очаквайте поезия. Кой от вас може да рецитира стиховете на Омир? Но наистина да ги рецитира? Кой иска сега да ни каже малко от тях по памет, за да ни развесели?

Последва смях и веселие. Победа. Очевидно всички умееха това и с радост приеха възможността. Някой деликатно спомена за друга римлянка, която много щяла да ревнува, ако разбере, че има конкурентка в Антиохия.

— Глупости — каза друг, — масата ѝ е препълнена с хора. Госпожо, може ли да целуна ръката ви?

— Трябва да ми кажете коя е тя — отвърнах. — Ще я поканя. Искам да я опозная и да разбера какво мога да науча от нея.

Учителят се усмихваше. Пъхнах в ръката му малко пари.

Здрачаваше се. Въздъхнах. Погледнах изгряващите звезди в сумрака на вечерта, след който щеше да настъпи пълен мрак.

Приех целомъдрените целувки на момчетата и потвърдих уговорката ни.

Но нещо се бе променило. Стана толкова бързо, колкото да мигнеш с очи. О, не, изрисувани очи.

Може би бе просто ужасният покров на здрача.

През тялото ми премина тръпка. „Аз те призовах.“ Кой изрече тези думи? „Пази се, защото сега ще те отнемат от мен, а аз няма да го позволя.“

Бях вцепенена. Стисках силно ръката на учителя. Той говореше за съдържаността в живота.

— Погледнете моята обикновена туника — каза той. — Тези момчета имат толкова много пари, че могат да се погубят.

Момчетата възразиха.

Но за мен всичко бе като в мъгла. Напрягах се да ги слушам. Погледът ми блуждаеше. Откъде се бе взел този глас! Кой изрече онези думи! Кой ме призоваваше и кой щеше да опита да ме отнеме?

После, обзета от безмълвно изумление, видях един мъж, покрил глава с тогата си, да ме наблюдава. Познах го веднага по челото и очите. Познах и походката му, докато бавно се отдалечаваше.

Това бе най-малкият ми брат, Луций, когото ненавиждах. Със сигурност беше той. А и видях колко хитро се скри в сенките, за да не го забележа.

Всичко у този човек ми бе познато. Луций. Спотайваше се в дъното на дългия портик.

Не можех да помръдна, а се стъмваше. Всички търговци, които работеха само през деня, си бяха отишли. Пред пивниците изнасяха фенери и факли. Един книжар още не бе затворил, изложил множество книги под лампите.

Луций — най-омразният от моите братя — не дойде да ме посрещне разплакан, а се шмугна в сенките на портика. Защо?

Опасявах се, че знам отговора.

В това време момчетата ме молеха да отида с тях в близката винарна, прекрасно място. Караха се кой да плати вечерята ми там.

Мисли, Пандора. Тази малка изкушаваща покана е някакво хитро изпитание за това докъде стигат смелостта и свободата ти. А и не бива

да ходя в някаква долнопробна кръчма с момчетата! Но след броени секунди щях да остана сама.

Форумът притихваше. Пред храмовете горяха огньове. Но и много места тънеха в мрак. Мъжът с тогата чакаше.

— Не, сега трябва да тръгвам — казах. Отчаяно се питах как ще се справя без факлоносец. Дали да помоля тези младежи да ме изпратят до вкъщи? Виждах, че робите им ги чакат и някои от тях вече палеха факли или фенери.

От храма на Изида се чуваха песни. „Аз те призовах. Пази се... заради мен и моята цел!“

— Това е безумие — прошепнах, докато махах за лека нощ на разотиващите се по двойки и тройки младежи. Насилих се да се усмихвам и да бъда учтива.

Погледнах свирепо далечната фигура на Луций, който сега вървеше прегърбен в дъното на портика пред затворените за през нощта врати. Самата стойка на тялото му издаваше потайност и страх.

Съвсем неочаквано усетих ръка върху рамото си. Веднага я отблъснах, за да огранича подобна близост, а после чух един мъж да шепне в ухото ми:

— Жрецът на Храма ви моли да се върнете, госпожо. Желаете да говори с вас. Казал ви е да не си тръгвате, без да сте говорили.

Обърнах се и видях, че до мен стои жрец с традиционен египетски накит на главата си, облечен в безупречни дрехи от бял лен и с медальон на богинята на врата.

О, слава Богу.

Но преди да се опомня или да му отговоря, още един мъж се приближи гордо, пристъпвайки с крака си от слонова кост. Придружаваха го двама факлоносци. Обгърна ни топла светлина.

— Желаете ли моята подарка да разговаря с този жрец? — попита той.

Това беше Флавий. Изпълнил бе моите заповеди. Облеклото му бе изискано като на римски благородник: дълга туника и широко наметало. Тъй като беше роб, нямаше право да носи тога. Косата му бе сресана и подстригана и видът ѝ бе не по-малко впечатляващ от този на свободните хора. Той блестеше от чистота и изглеждаше напълно уверен.

Марсел, учителят-философ, се спря до мен.

— Госпожо Пандора, вие сте много благородна и позволете да ви уверя, че пивницата, която посещават тези момчета би могла да роди някой Аристотел или Платон, но не е подходящо за вас място.

— Зная — отвърнах. — Не се безпокойте.

Учителят предпазливо погледна жреца и красивия Флавий. Сложих ръка на кръста на Флавий.

— Това в моят управител, който ще ви посрещне, щом дойдете на вечеря у дома. Благодаря, че ми позволихте да прекъсна обучението ви. Вие сте добър човек.

Лицето на учителя застина. После той се наведе по-близо:

— Под портика има един мъж. Не го поглеждайте сега, но ще са ви нужни още роби, които да ви пазят. Този град е размирнен и опасен.

— Да, значи и вие го виждате — отвърнах. — А и красивата му тога е белег за благороден произход!

— Стъмва се — каза Флавий. — Ще наема още факлоносци и носилка. Ето там има.

Той благодари на учителя, който неохотно се отдалечи.

Жрецът. Той все още чакаше. Флавий махна с ръка на двама други факлоносци и те се затичаха към нас. Сега имахме достатъчно светлина.

Обърнах се към жреца.

— Ще дойда направо в Храма, но първо трябва да поговоря с онзи мъж там! Мъжът в сенките. — посочих съвсем явно. Намирах се сред поток от светлина, достатъчен да огрее цяла сцена.

Видях как силуетът в далечината се сгърчи и опита да се слее със стената.

— Защо? — попита Флавий, сдържан почти като римски сенатор. — Има нещо нередно около този мъж. Той се навърта наоколо. Учителят беше прав.

— Знам — отвърнах. Чух далечен, кънтящ женски смях! О, богове, трябва да остана на себе си достатъчно дълго, за да се прибера вкъщи! Погледнах Флавий. Не бе чул смеха.

Имаше само един сигурен начин да го направя.

— Факлоносци, всички елате с мен — казах на четиримата мъже. — Флавий, ти остани с жреца и наблюдавай срещата ми с този мъж. Аз го познавам. Ела само ако те повикам.

— О, това не ми харесва — каза Флавий.

— На мен също — добави жрецът. — В Храма ви очакват, госпожо, и там разполагаме с достатъчно пазачи, които да ви придружат до дома ви.

— Няма да ви разочаровам — казах аз, но тръгнах направо към облечената в тога фигура, изминавайки метър след метър от павирания площад, докато факлите осветяваха пътя ми.

Мъжът в тогата отскочи силно с цялата си тежест, а после отстъпи на няколко крачки от стената.

Аз спрях, все така на площада.

Той трябваше да се приближи. Аз нямаше да помръдна. Четирите факли трептяха, поклащани от вятъра. Всеки, намиращ се близо до нас, можеше да ни види. Бяхме най-ярката част от Форума.

Мъжът се приближи. Вървеше бавно, после забърза. Светлината огря лицето му. Беше обзет от ярост.

— Луций — прошепнах аз. — Не мога да повярвам, че те виждам.

— Аз също — отвърна той. — Какво, по дяволите, правиш тук? — попита ме.

— Какво? — бях прекалено объркана, за да му отговоря.

— Семейството ни е в немилост в Рим, а ти ставаш за смях в центъра на Антиохия! Погледни се! Гримирана, напарфюмирана, а косата ти е цялата в помади! Ти си уличница.

— Луций! — проплаках. — Какво, за Бога, си мислиш? Баща ни е мъртъв! Собствените ти братя може би са мъртви. Как успя да избягаш? Защо не се радваш, че ме виждаш? Защо не ме заведеш в дома си?

— Да се радвам, че те виждам! — просъска той. Ние се крием тук, кучко!

— Колко сте? Кои сте? Ами Антоний? Какво стана с Флора?

Той се изсмя раздразнено.

— Убиха ги, Лидия и ако не се скриеш на някое сигурно място, където не може да те намери някой пътуващ римски гражданин, и с теб ще се случи същото. О, как можа да се появиш тук и да водиш философски беседи! Всички из пивниците говореха за теб! А и онзи роб с крак от слонова кост! Видях те на обяд, долна проклета напаст. Проклета да си, Лидия!

Това бе чиста, неподправена омраза.

Отново чух онзи отчетлив кънтящ смях. Разбира се, той не го чуваше. Само аз можех.

— А жена ти, къде е тя? Искам да я видя! Трябва да ме приемеш!

— Няма.

— Луций, аз съм ти сестра. Искам да видя жена ти. Имаш право. Държах се глупаво. Не обмислих добре нещата. От Рим ни делят толкова мили морска шир. Изобщо не ми мина през ума...

— Точно там е работата, Лидия, че ти всъщност никога не се сещаш за нещо разумно или практично. Никога не си го правила. Ти си непоправима мечтателка, а и глупава отгоре на всичко.

— Луций, какво мога да направя?

Той погледна вляво, после вдясно, преценявайки факлоносците.

Присви очи. Усещах омразата му. О, татко, дано не виждаш това от Небето или Подземния свят. Брат ми желае смъртта ми!

— Да — казах, — четирима факлоносци и се намираме в центъра на Форума. А не забравяй и мъжа с крак от слонова кост ето там, както и жрецът — добавих тихо. — Не подценявай и войниците пред императорския Храм. Внимавай. Какво става с жена ти? Трябва да я видя. Ще дойда тайно. Тя със сигурност ще се зарадва, че съм жива, защото я обичам като сестра. Никога няма да се свързвам с теб пред хора. Направих ужасна грешка.

— О, престани — каза той. — Сестра! Тя е мъртва! Отново се огледа в двете посоки. — Заклаха всички. Не разбираш ли? Стой далеч от мен. — Той отстъпи няколко крачки назад, но аз се приближих и отново го осветих.

— Но тогава с кого си? Кой избяга с теб? Кой друг е жив?

— Присила — отвърна той — и извадихме голям късмет, че успяхме да се измъкнем.

— Какво? Твоята любовница? Дошъл си тук с любовницата си? А децата, всички ли са мъртви?

— Да, разбира се, най-вероятно. Как биха могли да избягат? Виж, Лидия, давам ти една нощ да напуснеш този град и да се махнеш от мен. Устроил съм се удобно тук и няма да те търпя. Напусни Антиохия. Направи го по море или суша, все ми е едно, но изчезвай!

— Оставил си жена си и децата си да умрат? И си дошъл тук с Присила?

— Как, по дяволите, се измъкна, долна, разгонена кучка, отговори ми! Естествено, ти нямаше деца, прословутата ялова утроба в семейството! — Той погледна факлоносците. — Махнете се оттук! — извика им.

— Не мърдай от мястото си.

Сложих ръка върху кинжала. Отместих мантията, за да може той да види лъскавия метал.

Изглеждаше истински изненадан, после на лицето му се изписа отвратителна изкуствена усмивка. О, това бе отблъскващо!

— Лидия, за нищо на света не бих те наранил! каза, сякаш го бях обидила. — Просто се тревожа за всички нас. Разчу се какво е станало у дома. Всички бяха убити. Какво трябваше да направя, да се върна и да загина просто така?

— Лъжеш. И да не си ме нарекъл отново разгонена кучка, ако не искаш да те скопя. Зная, че лъжеш. Някой ти е подшушнал нещо и си се измъкнал! Или точно ти си предал всички ни.

Ах, колко жалко, че не бе по-хитър и бърз. Той не изрази обидата си от тези отвратителни обвинения по подобаващ начин. Само наведе глава и каза:

— Не, това не е вярно. Слушай, ела с мен. Отпрати тези мъже, отърви се от онзи роб и ще ти помогна. Присила те обожава.

— Тя е лъжкиня и развратница! И колко си невъзмутим, след като чу моите подозрения. Няма и следа от вълнението ти, когато ме видя! Току-що те обвиних, че си предал семейството ни на делаторите. Обвиних те, че си оставил жена си и децата си на императорската гвардия. Чуваш ли тези думи?

— Това е пълна глупост, никога не бих направил подобно нещо.

— Ти излъчваш вина. Погледни се. Трябва да те убия още сега!

Той се отдръпна.

— Напусни Антиохия! — каза. — Не ме е грижа какво е мнението ти за мен или онова, което е трябвало да направя, за да спася себе си и Присила. Махни се от Антиохия!

Не можех да изразя с думи своето мнение. То бе по-сурово, отколкото можеше да понесе сърцето ми.

Той се дръпна назад, а после закричи бързо в тъмнината и изчезна, преди да стигне до портика. Вслушвах се в стъпките му, които отекваха по улицата.

— Боже мой! — прошепнах. Бях готова да се разплача. Но ръката ми все така бе върху кинжала.

Обърнах се. Жрецът и Флавий се бяха приближили много повече, отколкото бях наредила. Наистина бях напълно объркана и обезкуражена. Не знаех какво да правя.

— Елате незабавно в Храма — каза жрецът.

— Добре — отвърнах. — Флавий, ти ще дойдеш с мен да стоиш на пост с четиримата факлоносци. Искам да не се отделяте от пазачите в Храма и да си отваряте очите за онзи мъж.

— Кой е той, госпожо? — прошепна Флавий, докато вървах пред тях двамата на път за храма.

Колко величествено изглеждаше. Имаше осанка на свободен човек. А туниката му бе от красива фина вълна на златни райета и със златен колан, и добре прилягаше на широкия му гръден кош. Дори кракът от слонова кост бе лъснат. Бях повече от доволна. Но дали бе въоръжен?

Зад мълчаливото му поведение се криеше силното му покровителствено отношение към мен. В нещастieto си аз не можах да намеря думи, за да му отговоря.

Няколко носилки прекосяваха площада, носени от забързани роби, докато други осветяваха с факли пътя им. Сред тази суматоха струеше някаква мека светлина. Хората отиваха на вечеря или частна церемония. Нещо ставаше в Храма.

Обърнах се към жреца.

— Ще охранявате ли моя роб и факлоносците?

— Да, госпожо — отвърна той.

Беше посред нощ. Ветреца бе приятен. Под дългите портици бяха запалили няколко фенера. Спряхме близо до огнището на богинята.

— Сега трябва да ви оставя — казах. — Давам ти разрешение да пазиш моята собственост, както преди време сам се изрази толкова красноречиво, до смърт. Не помръдвай от този вход. Няма да си тръгна оттук без теб. Няма да се бавя. Не искам да го правя. Но имаш ли нож?

— Да, госпожо, но не съм го пробвал. Беше сред вещите ви, а когато не се прибрахте вкъщи и се стъмни...

— Не ми разказвай цялата световна история — прекъснах го аз. — Постъпил си правилно. Вероятно винаги ще постъпваш правилно.

Извърнах се с гръб към площада и казах:

— Дай да го видя. Ще разбера дали е декоративен или е остър.

Когато го измъкна изпод лакътя си, аз го докоснах с пръст и от него потече кръв. Върнах му ножа. Някога той бе на баща ми. Значи освен с богатството си, баща ми бе напълнил сандъка ми и с оръжия, за да мога да оцелея!

Двамата с Флавий се погледнахме за последно.

Жрецьт стана много нетърпелив.

— Госпожо, моля ви, влезте вътре — каза той.

Въведоха ме през високите порти на Храма, където се озовах с жрицата и жреца от изминалия следобед.

— Искате ли нещо от мен? — попитах. Бях останала без дъх. Прималя ми. — Предстоят ми много неща, които трябва да свърша. Това не може ли да почака?

— Не, госпожо, не може! — отвърна жрецьт.

През тялото ми премина тръпка, сякаш някой ме наблюдаваше. Високите сенки в храмовете бяха твърде потайни.

— Добре — казах. — Става дума за онези ужасни сънища, нали?

— Да — отвърна жрецьт. — И не само.

6

Въведоха ни в друга стая, осветена само с една лампа с приглушена светлина.

Не виждах добре заради трептящия пламък и разбрах, че не мога да разпозная лицата на останалите жреци и жрици. Ориенталски параван от резбован абанос изолираше единия край на стаята и аз усетих нечие присъствие зад него.

Но събралите се тук хора излъчваха само добронамереност. Огледах се. Бях така нещастна заради брат си и толкова нетърпелива, че не можех да спазя любезния тон.

— Моля да ми простите — подех аз, — но се налага да побързам заради неотложен проблем. — Започвах да се тревожа за сигурността на Флавий. — Незабавно изпратете пазачи, които да охраняват моя роб отвън.

— Вече го сторихме, госпожо — отвърна жрецът, когото познавах. — Моля да останете и отново да разкажете историята си.

— Кой е там? — посочих. — Зад онзи параван. Защо този човек се крие? — Това бе много грубо и непочтително, но бях крайно обезпокоена.

— Това е един от нашите най-набожни последователи — отвърна жрецът, който по-рано ме бе придружил до олтара на Изида. — Той често идва вечер, за да се моли пред олтара и е дал много пари за Храма. Искане само да чуе какво ще си кажем.

— Хм, не съм толкова сигурна в това. Кажете му да излезе! — казах. — Освен това, какво толкова имаме да си казваме?

Внезапно ме обзе гняв, че може би са издали тайните ми. Не бях споделила истинското си римско име, разказах само своята трагедия, но Храмът бе свещено място.

Те много се разтревожиха, тъй като бяха мили хора.

Фигурата, облечена в тога, и много по-висока от брат ми, всъщност невероятно висока, излезе иззад паравана. Тогата бе тъмна,

но въпреки това класическа. Тя скриваше лицето. Виждах само устните му.

Той прошепна:

— Не се страхувай. Този следобед си разказала на жреца и жрицата кървави сънища.

— Но това бе поверително! — казах възмутена. Бях изпълнена с подозрения, защото разказах на тези хора много повече от кървавите сънища.

Опитах по-добре да огледам фигурата. В нея имаше нещо много познато — гласът, макар и само шепот... и още нещо.

— Госпожо Пандора — каза жрицата, която така ме бе утетила по-рано. — Вие ми разказахте за древен митичен култ, на който ние се противопоставяме и осъждаме. Култ към нашата Многообичана Майка, в който някога са извършвали жертвоприношения на хора. Казах ви, че ние се ужасяваме от такива неща. И наистина е така.

— Само че — каза жрецът — из Антиохия се подвизава някой, който наистина пие кръв от хора, и го прави докато не умрат. После захвърля телата им на нашите стълби преди зазоряване. На самите стъпала на Храма. — Той въздъхна. — Госпожо Пандора, гласувам ви огромно доверие.

Всички мисли за моя зъл брат ме напуснаха. Страшният звяр от сънищата се нахвърли върху ми и усещах сковаващия му дъх. Опитах да се взема в ръце. Отново се сетих за гласа, който бях чула в мислите си: „Аз те призовах.“ Смях на жена.

— Не, това бе женски смях — прошепнах.

— Госпожо Пандора?

— Казахте, че из Антиохия броди кръвопиец.

— Нощем. Той не може да се движи през деня отвърна жрецът.

Видях съня и изгряващото слънце, което ми даваше да разбера, че като кръвопиец щях да намеря смъртта си сред слънчевите лъчи.

— Искате да кажете, че кръвопийците от съня ми наистина съществуват? — попитах. — И един от тях е тук.

— Някой иска да вярваме в това — отвърна жрецът, — че старите легенди са истина, но не знаем кой е. И подозираме римските власти. Знаете какво се случи в Рим. Дойдохте и ни разказахте сънища, в които сте кръвопиец, а слънцето ви убива. Госпожо, аз не издавам

тайните ви. Този човек — той посочи високия — тълкува древните надписи. Прочел е легендите. Сънищата ви са отзвук от тях.

— Зле ми е — казах. — Трябва ми стол. Имам врагове, за които да се тревожа.

— Аз ще ви пазя от враговете ви — отвърна загадъчният висок мъж с тогата.

— Как бихте могли? Дори не знаете кои са.

Тогава от високия мъж с тогата до мен долетя глас: „Брат ти Луций предаде цялото ви семейство. Направи го от завист към брат ти Антоний. Продаде всички ви на делаторите срещу гарантирана една трета от семейното богатство и замина преди да започнат убийствата. Съучастник му бе Сеянус от Императорската гвардия. Той иска да те убие.“

Бях поразена, но пък не исках да отстъпвам пред този човек.

„Говориш точно като онази жена — отвърнах му мълчаливо. — Проникваш в мислите ми. Говориш като жената, която промълви в съзнанието ми: Аз те призовах.“

Усетих, че това го смая. Но аз също бях съкрушена, сякаш ми бяха нанесли смъртоносен удар. Значи това същество знаеше всичко за братята ми, а Луций ни бе предал. И онова създание го знаеше.

„Какъв си ти? — попитах говорещия с мисли, високия мъж. — Магьосник ли си?“

Не последва отговор.

Жрецът и жрицата, които не можеха да чуят този безмълвен разговор, подновиха своя.

— Този кръвопиец, госпожо Пандора, оставя човешките си жертви на стълбите на Храма преди зазоряване. Върху тях, със собствената им кръв, изписва някое древно име на египетски. Ако управата разбере за това, ще държи отговорен нашия Храм. Това не е нашият култ.

— Бихте ли ни разказали отново, заради нашия приятел тук, сънищата си? Трябва да пазим култа към Изида. Ние не вярвахме в онези древни легенди... докато не се появи това същество и не започна да убива. А после от морето изниква красива римлянка, която говори за подобни същества, обитаващи сънищата й.

— Кое име изписва върху жертвите си? — попитах. Онзи кръвопиец. Това на Изида ли?

— Безсмислено е, забранено. Древноегипетско. Едно от имената, с които някога наричали Изида, но ние никога не сме го ползвали.

— Кое е то?

Никой, дори и безмълвният, не ми отговори. Сред тази тишина аз се сетих за Луций и едва не заплаках. После бях обзета от омраза, силна омраза, каквато бях изпитала на Форума докато говорех с него и видях малодушния му гняв. Предал е цялото семейство. Да си слаб е опасно. Антоний и баща ми бяха толкова силни мъже.

— Госпожо Пандора — каза жрецьт. — Кажете ни какво знаете за това същество в Антиохия. Сънували ли сте го?

Спомних си сънищата. Опитах се да откликна изцяло на онова, което ми говореха тези хора в Храма. Високият римлянин от отсрещния край заговори:

— Госпожа Пандора не знае нищо за този кръвопиец. Тя казва истината. Познава само сънищата, а в тях не се изричат имена. В своите сънища тя вижда една по-ранна епоха в Египет.

— Е, благодаря, милостиви Боже! — казах гневно. И как точно достигнахте до това заключение?

— Като прочетох мислите ви! — отвърна съвсем невъзмутимо римлянинът. — По същия начин, както разбрах за онези, които ви излагат на опасност тук. Ще ви пазя от брат ви.

— Всъщност по-добре оставете това на мен. Само аз мога да си уредя сметките с него. Но нека не говорим за личното ми нещастие. А ти, най-умният от всички, ми обясни защо сънувам тези неща! Изрови някоя подходяща магия с твоето четене на мисли. Знаеш ли, човек с твоите дарби трябва да бъде назначен в съда и да решава делата вместо съдиите, щом умееш да четеш мисли. Защо не заминеш в Рим да станеш съветник на император Тиберий?

Усетих, наистина усетих леката възбуда в сърцето на отдалечения потаен римлянин. Отново ме обзе чувството за нещо познато в това същество. Естествено, знаех достатъчно за магьосниците, астролозите и оракулите. Но този мъж бе споменал конкретни имена Антоний, Луций. Беше ме изумил.

— Кажи ми, о, загадъчен човече — казах аз. — Доколко моите сънища се доближават до онова, което си прочел в древните писания? А този кръвопиец, който броди из Антиохия, смъртен ли е?

Тишина.

Напрегнах се да видя по-ясно римлянина, но не успях. Всъщност той сякаш се бе слял с мрака. Нервите ми бяха изопнати до краен предел. Искях да убия Луций; всъщност, нямах избор.

Римлянинът каза тихо:

— Тя не знае нищо за кръвопиеца в Антиохия. Кажете ѝ какво вие знаете за него — защото може би точно той ѝ изпраща сънищата.

Бях объркана. До неотдавна женският глас в главата ми бе толкова отчетлив: „Аз те призовах.“

Това всяваше смут у римлянина, усещах как тегне във въздуха.

— Виждали сме го — каза жрецьт. — Всъщност ние сме нащрек, за да можем да приберем онези клетки изцедени трупове, преди някой да ги е открил и стоварил вината върху нас. Той е обгорял, цялото му тяло е обгоряло и почерняло. Не би могъл да е мъж. Той е древно божество, обгоряло до черно като в ада.

— Амон Ра — казах аз. — Но защо не е умрял? В сънищата си аз умирам.

— О, то е ужасно за гледане — каза жрицата ненадейно, сякаш не можеше да се сдържа повече. — Това не би могло да е човешко същество. Костите се показват през черната кожа. Но то е слабо и жертвите му са слаби. Едва крета, но може да изпие до дъно кръвта на клетите осакатени души, от които се храни. Сутрин си отива пълзейки, сякаш няма сили да върви.

Жрецьт ми се стори нетърпелив.

— Но той е жив — каза. — Жив е. Все едно бог, демон или човек, той живее. И всеки път, когато пие кръв от някое от тези немощни създания, става малко по-силен. И идва направо от древните легенди, а ти си ги сънувала. Носи косата си дълга, както древните египтяни. Изпитва непосилна болка от изгарянията. Сипе ругатни в Храма.

— Какви ругатни?

Жрицата побърза да вметне:

— Изглежда мисли, че кралица Изидата го е предала. Говори на древно-египетски. Едва го разбираме. Нашият римски приятел тук, и наш благодетел, ни преведе думите му.

— Достатъчно! — настоях аз. — Главата ми се върти. Не казвайте повече. Онзи мъж там каза истината. Не знам нищо за това проклето обгоряло същество. Не знам защо сънувам онези сънища.

Мисля, че са ми пратени от жена. Може би от Кралицата, която ви описах, тази, която седи на трона в окови и плаче, незнайно защо!

— Никога ли не си виждала този мъж? — попита жрецът.

Римлянинът отговори вместо мен.

— Не е.

— О, отново проявяваш великолепия си талант на оратор! — казах му. — Направо съм възхитена! Защо се криеш зад тогата си? Защо си застанал там, толкова далеч, че да не мога да те виждам? Ти виждал ли си кръвопиеца?

— Бъди търпелива с мен — каза той. Изрече го с толкова обаяние, че не можах да си наложа да му кажа нещо повече. Обърнах се към жреца и жрицата.

— Защо не причакате това черно обгоряло същество — попитах ги, — това немошно създание? В главата си чувам гласове. Но до мен достигат думите на жена, която ме предупреждава за опасност. Жената се смее. Сега искам да си вървя. Искам да си ида у дома. Има нещо, което трябва да направя, но то трябва да се направи добре. Трябва да тръгвам.

— Ще те пазя от врага ти — каза римлянинът.

— Това е прекрасно — отвърнах. — Щом можеш да ме пазиш и знаеш кой е врагът ми, тогава защо не можеш да устроиш засада на този кръвопиец? Да го уловиш в гладиаторска мрежа. Да го промушиш с пет тризбеца. Петима от вас могат да го уловят. Нужно е само да го задържите до изгрев слънце, и лъчите на Амон Ра ще го погубят. Това може да отнеме два, дори три дни, но те ще го убият. Ще изгори, както аз го направих в съня си. А ти, четящият мисли, защо не помогнеш?

Замълчах, изумена и объркана. Защо ли бях толкова сигурна в това? Защо използвах така небрежно името на Амон Ра, сякаш вярвах в този бог? Познавах бегло преданията за него.

— Това същество знае кога му устройваме засада — казаха жрецът и жрицата. — Знае кога е тук нашият строен приятел и не идва тогава. Ние сме бдителни, търпеливи сме, решаваме, че повече няма да го видим, и тогава то се появява. А ето че и ти се появи със своите сънища.

Отново ме озари ярък, ослепителен проблясък от съня. Бях мъж. Спорех и хулах. Отказвах да направя нещо, което ми бе наредено. Една жена плачеше. Отблъснах онези, които опитваха да ме спрат. Но не бях

предвидил, че докато бягам, щях да стигна до безлюдно място, където няма къде да се скрия.

Дори и другите да са говорили, аз не им обърнах внимание. Чувах плача на жената от съня, окованата Кралица, която беше и кръвопийца. „Трябва да пиеш от Извора“ — каза мъжът в съня ми. И той не беше мъж. Аз не бях мъж. Бяхме богове. Кръвопийци. Затова слънцето ме погуби. Това бе силата на един по-могъщ бог. Зад този бляскав спомен се криеха много повече пластове от съня.

Дойдох на себе си, или по-скоро осъзнах присъствието на околните, когато някой сложи чаша вино в ръцете ми. Изпих го. Виното бе превъзходно, от Италия, и аз се почувствах освежена, макар че веднага след това усетих умора. Пътят към къщи би станал много по-изтощителен, ако изпиех още. Нуждаех се от силата си.

— Отнесете го — казах. Погледнах жрицата. — Както ти казах, в съня аз бях една от тях. Те искаха да пия от Кралицата. Наричаха я „Изворът“. Казаха, че не знае как да управлява. Казах ти това.

Жрицата избухна в плач и извърна гръб, привела тесните си рамене.

— Аз бях един от кръвопийците — казах. — Бях жадна за кръв. Чуй ме, аз не обичам кървавите жертвоприношения. Какво знаете вие тук? Дали кралица Изида се намира някъде в този Храм, прикована...

— Не! — извика жрецът.

Жрицата се обърна, пригласяйки ужасена на неговото отрицание.

— Добре тогава, но ми казахте, че има легенди, според които тя съществува някъде в материално изражение. И сега какво мислите, че се случва? Тя ме е повикала тук, за да помогна на това обгоряло немощно създание? Защо мен? Как бих могла да го направя? Аз съм смъртна. Това, че си спомням сънища от минал живот, не ме прави по-силна. Чуйте! Както ви казах, женски глас говореше в съзнанието ми преди по-малко от час, докато стоях на Форума, и той каза: „Аз те призовах“, чух го, и се закле, че няма да позволи да ме отнемат от нея. После се появи този смъртен, който е по-голяма заплаха за мен от всичко, намиращо се в главата ми. Гласът в главата ми ме е предупредил за него! Не желая нищо от вашата загадъчна египетска религия. Отказвам да полудея. Именно вие, всички вие — и най-вече талантливият четец на мисли — трябва да откриете това същество,

преди да е създадо още неприятности. Позволете ми да продължа пътя си.

Станах и тръгнах да излизам от стаята.

Римлянинът заговори зад гърба ми най-учтиво:

— Нима ще излезете в нощта сама, след като много добре знаете какво ви очаква — враг, който иска да ви убие, а заради нещата, които сте научили от сънищата си, кръвопиецът може да бъде привлечен от вас?

Това бе такъв обрат в поведението на стройния четец на мисли, такава забелка към един полусаркастичен език, че едва не се разсмях.

— Сега си отивам у дома! — заявих непреклонно.

Всички ме умоляваха в нестроен хор:

— Остани в Храма.

— Отказвам категорично — казах аз. — Ако сънищата се явят отново, ще ги запиша.

— Как може да си толкова глупава! — каза римлянинът с вежлив, нетърпелив тон.

Човек би помислил, че той ми е брат!

— Това е непростимо нахалство — отвърнах. — Нима добрите обноси не са задължителни и за магьосниците? — Обърнах се към жреца и жрицата. — Кой е този човек?

Излязох и те ме последваха. Забързах към вратата. Видях лицето на жрицата на светлината.

— Знаем само, че той е наш приятел. Моля те да се вслушаш в съвета ми. Той винаги е правил само добро за Храма. Идва тук да ни чете от египетските книги, които имаме. Купува ги от книжарниците веднага щом ги доставят по море. Мъдър е. Умее да чете мисли, както виждаш.

— Обещахте да ми осигурите охрана — казах аз.

„Аз също ще бъда с теб.“ Това бе гласът на римлянина, макар изобщо да не знаех къде се намира в момента. Нямаше го в голямата зала.

— Ела да живееш в Храма на Изида и нищо лошо няма да ти се случи — каза жрецът.

— Не съм достойна да живея в Храма — отвърнах, като се постарях да звуча колкото мога по-скромна и благодарна. — Ще ви подлудя за една седмица. Моля, отворете вратата.

Измъкнах се навън. Почувствах, че съм избягала от един тъмен, покрит с паяжини коридор, и сега отново се намирах сред римската нощ, заобиколена от римски колони и храмове.

Заварих Флавий да се взира в стъпалата, плътно притиснат в колоната до мен. Четиримата факлоносци се бяха скупчили около нас, много разтревожени.

Имаше и мъже, които явно бяха пазачи на Храма, но те също стояха плътно до портите, както и Флавий.

— Госпожо, върнете се вътре! — прошепна Флавий.

В долната част на стълбите стояха група римски войници с шлемове и в пълна военна униформа, с лъснати брони и къси червени пелерини и туники. Носеха смъртоносните си мечове готови за битка. Бронзовите им шлемове проблясваха, озарени от огньовете на храма.

Военна униформа в самия град. Липсваха само щитове. А кой бе техният предводител?

Брат ми Луций стоеше до предводителя. Беше облякъл червената си военна туника, но не носеше броня и меч. Тогата му бе сгъната на четири и праметната около лявата му ръка. Беше чист, косата му блестеше и видът му издаваше добро благосъстояние. Под лакътя си носеше кинжал, покрит със скъпоценни камъни, а на пояса си бе затыкнал още един.

Той ме посочи разтреперан.

— Ето я — каза. — Единствено тя от цялото семейство не се подчини на заповедта на Сеянус. Имаше заговор да убият Тиберий, но тя е успяла да си плати да я измъкнат от Рим!

Огледах набързо войниците. Имаше двама млади азиатци, но останалите бяха стари и истински римляни. Бяха шестима. Боже мой, сигурно ме мислеха за магьосницата Цирцея!

— Върнете се вътре — каза моят многообичан и предан Флавий, — и потърсете убежище.

— Не се тревожи — отвърнах. — Винаги има време за това.

Най-важен бе предводителят, а видях, че е възрастен мъж, по-голям от брат ми Антоний, макар да не бе на възрастта на баща ми. Веждите му бяха гъсти и посивели и бе много гладко обръснат.

Гордо носеше белезите от битките — един на бузата и още един на бедрото. Беше изтощен. Очите му бяха зачервени и той разтърси глава, сякаш да проясни погледа си.

Ръцете на този мъж бяха силно загорели от слънцето, но и с добре оформени мускули. Това говореше, че е участвал във войни — в много, много войни.

Луций заяви:

— Цялото семейство е осъдено. Трябва да бъде екзекутирана незабавно!

Обмислих стратегията си, сякаш самата аз бях император. Веднага заговорих и слязох с две стъпала надолу:

— Вие сте легатът, нали? Сигурно сте много уморен! — Задържах ръката му между своите две. — Под командването на Германик ли бяхте?

Той кимна.

Първият удар бе нанесен!

— Братята ми се сражаваха с Германик на Север продължих аз. — А най-големият, Антоний, живя достатъчно дълго след Триумфалния марш в Рим, за да ни разкаже за костите, намерени при Тевтобургската гора.

— О, госпожо, да бяхте видели онова поле с кости, където бяха обсадили цяла една армия и оставили телата на войниците да изгният!

— Двама от моите братя загинаха в тази битка. Било е по време на буря в Северно море.

— Госпожо, никога не сте виждали такова бедствие. Но нима допускате, че онзи варварски бог Тор би уплашил нашия Германик?

— Никога. Значи сте дошли тук с генерала?

— Следвах Германик навсякъде, от бреговете на Елба на север до южния бряг на река Нил.

— Това е прекрасно, господине, но вие сте толкова уморен — погледнете се, имате нужда от сън. Къде е прочутият губернатор Гней Калпурний Пизон? Защо му отне толкова време да въдвори ред в града?

— Защото той не е тук, госпожо, и не се осмелява да се завърне. Някои твърдят, че готви бунт в Гърция, други — че е избягал, за да спаси живота си.

— Престанете да я слушате! — извика Луций.

— В Рим също не го обичаха много — казах аз. Само Германик бе любимец на братята ми и ценен от баща ми.

— Така е, а ако ни бяха дали още една година само една година, госпожо — щяхме завинаги да потушим пожара, разпален от онзи проклет негодник крал Арминий! Дори нямаше да ни е нужно толкова време! Споменахте Северно море. Ние се сражавахме из цялата територия.

— О, да, из гъстата гора. Но кажете ми, господине, вие присъствахте ли, когато намериха изгубеното знаме на легионите на генерал Вар? Има ли нещо вярно в тази история?

— О, госпожо, никога не сте чували такива викове, както онези, които надаваха войниците, щом издигнаха флага със златния орел.

— Тази жена е лъжкиня и изменница — извика Луций.

Нахвърлих се върху него:

— Недей да преувеличаваш! Вече си изгубил всякакво търпение. Знаеш ли изобщо кои от легионите на генерал Вар са били обсадени при Тевтобургската гора? Съмнявам се! Били са Седми, Осми и Девети.

— Съвсем вярно — каза легатът. — А ние бихме могли да унищожим напълно онези племена. Империята можеше да се простира до Елба! Но поради някаква причина, за която аз нямам право да питам, нашият император Тиберий ни отзова!

— Хм, а след това е осъдил вашия любим предводител за това, че е ходил в Египет.

— Госпожо, пътуването на Германик до Египет не бе с цел да завземе властта. Беше свързано с глада.

— Да, и Германик бе провъзгласен за Imperium Mains на всички източни провинции — казах аз.

— А имаше толкова неприятности! — продължи легатът. — Нямате представа за духа и навиците на местните войници, но нашият генерал бе винаги нащрек! Щом разбра за настъпилия глад, замина незабавно!

— А вие последвахте ли го?

— До един, цялата му кохорта. В Египет той бе очарован от древните паметници, както и аз.

— О, това е било голямо удоволствие за него. Трябва да ми разкажете за Египет! Знаете, че като дъщеря на сенатор нямам право да пътувам дотам. А така бих искала...

— Защо, госпожо? — попита легатът.

— Тя те лъже! — изрева Луций. — Цялото й семейство е избито.

— Поради съвсем проста причина, господин трибун — отвърнах на легата. — Това не е държавна тайна. Рим до такава степен зависи от Египет заради зърното, че императорът иска да предпази страната от това да попадне под властта на един могъщ предател. Несъмнено и вие, подобно на мен, сте израснали в страх от нова Гражданска война.

— Аз се уповавам в нашите генерали — каза легатът.

— И с право. А у Германик сте видели единствено преданост, не е ли така?

— Напълно. Ах, Египет. Там видяхме такива храмове и статуи!

— А пеещите статуи? — попитах. — Видяхте ли онези огромни мъж и жена, които ридаят при изгрев слънце?

— Да, чух ги, госпожо — отвърна той, кимайки енергично. — Чух онзи звук! В него има нещо магическо. Египет е изпълнен с магия!

— Хм. — През тялото ми премина тръпка. Пропъдих я. Внезапно видях два слети образа: на високия римлянин с тогата, и на едно обгоряло лукаво същество! Разсъждавай трезво, Пандора!

— А в Храма на Рамзес Велики — каза легатът — един жрец ни прочете надписите по стените. Всички описваха победи и битки. Това ни разсмя, защото в действителност нищо не се променя, госпожо.

— А губернатор Пизон, вярвате ли на слуховете за него? Не можем ли да ги обсъждаме, без да се боим, защото слуховете не са нещо реално?

— Всички тук го презират! — отвърна легатът. — Той беше лош войн, да си го кажем направо! А Агрипина, многообичаната съпруга на Германик, в момента пътува към Рим, понесла тленните останки на генерала. Тя официално ще обвини губернатора пред сената!

— Да, това е много смело от нейна страна, и точно така трябва да постъпи. Ако хората биват осъждани без съдебен процес, значи живеем в тирания, нали? Е, безразсъдни ми приятелю, не си ли съгласен с това?

Луций остана без думи. Лицето му почервения.

— А в Тевтобургската гора — казах аз спокойно, — тази мрачна арена на нашата зла орис, видяхте ли разпръснатите кости на погубените ни легиони?

— Зарових ги, госпожо, с тези две ръце! — Легатът повдигна своите съсухрени задебели длапи. — Та кой можеше да каже кои

кости са наши и кои — техни? А и госпожо, подиумът на онзи малодушен, подъл крал все още стоеше. Оттам омразният дългокос негодник бе наредил да принесат в жертва нашите войни на неговите езически богове.

Останалите войници кимаха с глава и шепнеха одобрително.

— Аз бях съвсем малка — казах, — когато се разчу за засадата срещу генерал Вар. Но помня нашия Божествен император Август. Той остави косата си дълга в знак на траур и удряше глава в стените, докато плачеше: „Вар, върни ми легионите.“

— Наистина ли сте виждали да го прави?

— О, неведнъж. Една нощ дори присъствах, когато обсъждаха неговото често изразявано мнение, че империята не бива да прави опити да се разраства. Вместо това трябваше да контролира държавите, покорени досега.

— И Цезар Август наистина е казал това! — възкликна очарован легатът.

— Той бе загрижен за вас — казах му аз. — Колко години бяхте прекарвали на бойното поле? Женен ли сте?

— О, как копнея да се прибера у дома — отвърна легатът. — Особено сега, когато свалиха от власт моя генерал. Косите на съпругата ми са посивели като моите. Виждам я, когато отиваме в Рим на паради.

— Да, а по време на Републиката задължителната военна служба бе едва шест години. А сега колко време трябва да се сражавате? Дванайсет или дваисет години? Но коя съм аз да критикувам Август, когото обичах като баща си и мъртвите си братя?

Луций разбираше какво става. От устата му излизаше слюнка, когато заговори:

— Трибуне, прочетете моя пропуск! Прочетете го!

Легатът изглеждаше истински ядосан.

Брат ми мобилизира всичките си ораторски умения, а те далеч не бяха големи.

— Тя лъже. Осъдена е. Всички от семейството й са мъртви. Бях принуден да свидетелствам пред Сеянус, защото те искаха да убият самия Тиберий!

— Предал си собственото си семейство? — попита войнът.

— О, не хабете сили за това — казах аз. — Този мъж ме тормози цял ден. Разбрал е, че съм сама жена и наследница и си въобразява, че това е някакво варварско селище в империята, където може да повдига обвинения срещу дъщеря на сенатор, без да има доказателства. Безумни приятелю, бъди по-внимателен. Юлий Цезар превърна Антиохия в град преди по-малко от век. Тук има разквартирувани легиони, права ли съм?

Погледнах легата.

Той се извърна и свирепо изгледа разтреперания ми брат.

— Какъв е този пропуск? — попитах. — Той носи името на Тиберий.

Легатът го грабна от Луций преди той да успее да отговори и ми подаде свитъка. Наложих се да сваля ръката си от кинжала, за да разгъна документа.

— Ах, Сеянус от преторианската гвардия! Знаех си. И вероятно императорът не знае нищо за това. Трибуне, знаете ли, че охраната на двореца печели почти два пъти повече от един легионер? А сега към тях спадат и онези делатори, които са стимулирани да обвиняват хората в престъпления срещу една трета от имуществото на обвиняемия!

Сега легатът внимателно оглеждаше брат ми и всеки негов недостатък излезе наяве; страхливата му поза, треперещите ръце, хитрият поглед и растящото отчаяние в начина, по който присвиваше устни.

Обърнах се към Луций.

— Осъзнаваш ли, безумецо който и да си ти, какво искаш от този опитен римски офицер? Ами ако той повярва в абсурдните ти лъжи? Какво ще стане с него, когато от Рим пристигне писмо, в което се интересуват от моето местонахождение и управлението на богатството ми!

— Господине, тази жена е изменница! — извика Луций. — Кълна се в честта си...

— Що за чест е това? — попита войнът тихо. Погледът му бе прикован в Луций.

— Ако в Рим наистина бе възможно — казах аз, стари семейства като моето да бъдат убивани толкова лесно, както този човек иска да

постъпите с мен сега, тогава защо вдовицата на Германик би дръзнала да се изправи на съдебен процес пред Сената?

— Всички те са екзекутирани — каза брат ми, който в момента блестеше в най-черната си светлина, но бе много тържествен, и явно не следеше ефекта от думите си, — всички до един, защото участвах в заговор да убият Тиберий, а аз получих пропуск и ме освободиха, защото докладвах за това, както ми повеляваше дългът, на делаторите и на Сеянус, с когото говорих лично!

Легатът постепенно започваше да разбира ситуацията.

— Господине — обърнах се към Луций, — носите ли някакви други документи за самоличност?

— Не ми трябва нищо друго! — отвърна Луций. Твоята участ е да умреш.

— Същата като тази на баща ти? — попита легатът. — И на съпругата ти? Имахте ли деца?

— Хвърлете я в затвора тази вечер и пишете до Рим! — заяви Луций. — Ще видите, че казвам истината!

— А ти който и да си, къде ще бъдеш в това време? Ще ограбваш дома ми?

— Уличница! — извика Луций. — Не разбирате ли, че всичко това е женска хитрост и опит за отвличане на вниманието?

Войниците бяха изумени, а по лицето на легата се четеше отвращение. Флавий, който стоеше до мен, се размърда.

— Офицер — попита Флавий със смирено достойнство, — какво ми е разрешено да направя за господарката си, за да я избавя от този луд?

— Отново използвате онези думи, господине — казах строго на Луций, — и ще изгубя търпение.

Легатът хвана лакътя на Луций, но дясната ръка на брат ми се спусна върху кинжала.

— Кой сте вие? — настоя легатът. — Някой от делаторите! Казвате, че сте предали цялото си семейство?

— Трибуне — отвърнах аз, докосвайки съвсем леко ръката му, — корените на баща ми могат да бъдат проследени до епохата на Ромул и Рем. Произходът ни е изцяло римски. Същото се отнася до майка ми, която е била дъщеря на сенатор. Този човек говори много... ужасни неща.

— Така изглежда — отвърна легатът, присвил очи, докато оглеждаше Луций. — Къде са твоите приятели тук, другарите ти, къде живееш?

— Нищо не можете да ми сторите! — каза Луций.

Легатът погледна ръката на Луций, поставена върху кинжала.

— Нима се готвиш да го използваш срещу мен? попита той.

Луций изпадна в явно недоумение.

— Защо си дошъл в Антиохия? — настоях да ми каже. — Ти ли донесе отровата, умъртвила Германик?

— Арестувайте я! — извика Луций.

— Не, самата аз не вярвам в това обвинение. Дори Сеянус не би поверил подобно предателство в ръцете на дребен мошеник като теб! Е, какво друго те свързва с това семейство, с този пропуск, за който твърдиш, че е издаден от Сеянус?

Луций бе съвсем объркан.

— Със сигурност нищо в мен не ме свързва с твоите безумни, отвратителни саги и истории — казах аз.

Легатът ме прекъсна.

— Нищо не ви свързва с това име? — Той взе пропуска от ръката ми.

— Абсолютно нищо — отвърнах. — С изключение на този луд, който всява ужас и би могъл да накара хората да повярват, че императорът е изгубил разсъдъка си. Само че той ме замесва в този отвратителен заговор без свидетели или някакво потвърждение, и ме засипва с обиди.

Легатът сгъна пропуска.

— А вие с каква цел сте тук, госпожо? — попита той шепнешком.

— Да живея мирно и спокойно — отвърнах тихо. Да живея в безопасност и под сигурната закрила на римската власт.

Вече знаех, че битката е спечелена. Но трябваше още нещо, за да скрепим победата. Поех още един риск.

Бавно посегнах към кинжала си и го измъкнах изпод мантията.

Луций веднага отскочи назад. Извади кинжала си и се втурна към мен и бе незабавно прободен от легата и най-малко двама от войниците.

Брат ми увисна окървавен върху техните оръжия, погледът му шареше отляво надясно, а после опита да каже нещо, но устата му бе пълна с кръв. Очите му се разшириха; отново понечи да проговори. После, когато войниците издърпаха кинжалите си, тялото му се сви на кълбо върху калдъръма в долната част на стълбите.

Брат ми Луций бе застигнат от блажена смърт. Погледнах го и поклатих глава. Легатът се обърна към мен. Моментът бе важен и аз го разбирах.

— Кое е онова нещо, трибуне — попитах аз, — което ни отличава от дългокосите варвари на Севера? Не е ли законът? Писаният закон? Законът на традицията? Не е ли правосъдието? Това, че мъжете и жените трябва да отговарят за постъпките си?

— Да, госпожо — отвърна той.

— Знаете ли — продължих аз с почтителен глас, докато гледах купчината окървавени дрехи и плът върху камъните, — аз видях нашия велик император Цезар Август в деня, когато почина.

— Видели сте го? Наистина ли?

Кимнах.

— Когато се увериха, че ще умре, незабавно ни повикаха заедно с няколко други близки приятели. Така той се надяваше да прекрати слуховете, които се носеха из столицата и можеха да всеят смут. Бе наредил да му донесат огледало и бе сресал косата си. Видът му бе безупречен, облегнат върху възглавниците. И щом влязохме в стаята, той ни попита дали не мислим, че е изиграл добре ролята си в комедията на живота.

— „Каква смелост!“ — помислих си тогава. А после той отново се пошегува, като изрече онази стара театрална реплика, която казват след края на пиесата:

„Ако съм ви развеселил, моля изразете своята благодарност с едно сърдечно сбогуване.“

— Бих могла да ви разкажа още, но...

— О, моля ви, направете го — каза легатът.

— Ами, защо не? — попитах. — Предадоха ми, че императорът казал по повод Тиберий, неговият избран наследник: „Клетият Рим, да бъде дъвкан бавно от тази ленива челюст!“

Легатът се усмихна.

— Но така или иначе нямаше друг — промълви той шепнешком.

— Благодаря ви, трибуне, за цялата помощ, която ми оказахте. Бихте ли ми позволили да ви предложа достатъчно средства, за да почерпя вас и войниците ви с една чудесна вечеря...

— Не, госпожо, не бих допуснал да се говори, че аз или някой от тук присъстващите е бил подкупен. А сега за този мъртвец. Знаете ли нещо повече за него?

— Само това, господин офицер, че най-вероятно мястото му е в реката.

Сред войниците се разнесе смях.

— Лека нощ, милостива госпожо — каза офицерът. И аз потеглих, крачейки сред мрака на Форум, до мен вървеше моят предан Флавий, а около нас бяха факлоносците.

Едва сега цялата се разтреперах. Едва сега цялото ми тяло се обля в пот.

Когато потънахме дълбоко в непрогледния мрак на една малка алея, казах:

— Флавий, освободи тези факлоносци. Не е нужно да разбират къде отиваме.

— Госпожо, аз нямам фенер.

— Небето е обсипано със звезди, а луната е почти пълна. Погледни! Освен това зад нас вървят други хора от Храма.

— Така ли? — попита той. Плати на факлоносците и те се затичаха обратно към началото на улицата.

— Да. Има човек, който ни следва. А и бездруго можем да виждаме достатъчно добре заради осветените прозорци и небесната светлина, не мислиш ли? Уморена съм, много съм уморена.

Продължих да вървя, като не спирах да си напомням, че Флавий не може да бърза колкото мен. Разплаках се.

— Кажи ми нещо, след като знаеш толкова много за философията — казах аз и не спирах да вървя, твърдо решена да спра сълзите си. — Кажи защо лошите хора са толкова глупави? Защо повечето от тях са просто откровено глупави?

— Госпожо, мисля, че има немалко лоши хора, които са много умни — каза той. — Но никога не съм виждал човек да проявява такива умения в реториката, бил той лош или добър, така както вие го направихте току-що.

— Очарована съм, задето разбираш, че беше само това — отвърнах. — Реторика. А като си помисли човек, че ни обучаваха едни и същи учители, ползвахме една и съща библиотека, имахме един и същ баща... Гласът ми пресекна.

Той предпазливо ме прегърна през рамо и този път не му казах да се махне. Позволих му да ме утеши. Забързахме нататък като двойка.

— Не, Флавий — казах аз, — повечето лоши хора са истински глупави, виждала съм го през целия си живот. Наистина хитрият лош човек се среща рядко. Повечето нещастия в света са причинени от грешки, съвсем глупави грешки. Това да подцениш човека до себе си! Само гледай какво ще стане с Тиберий. Тиберий и неговата гвардия. Гледай какво ще стане с онзи проклет Сеянус. Можеш да посееш семето на недоверието навсякъде, а после да се изгубиш в избуяла нива.

— Пристигнахме у дома, госпожо — каза той.

— О, слава Богу, че я позна. Никога не бих казала, че това е нашата къща.

След секунди той спря и превъртя ключа в ключалката. Миризмата на урина се носеше навсякъде нещо характерно за задните улички на древните градове. Бледата светлина на един фенер огряваше дървената врата. Светлината хвърляше игриви отблясъци върху водната струя, излизаща от устата на фонтана с лъвска глава.

Флавий почука няколко пъти. Стори ми се, че жените, които отвориха вътрешната врата, плачат.

— О, Боже, сега пък какво? — попитах. — Прекалено много ми се спи. Каквото и да е, заеми се с него.

Влязох вътре.

— Госпожо — изпищя едно от момичетата. Не можах да си спомня името ѝ. — Не съм го пускала да влезе. Кълна се, че не съм отваряла вратата. Нямам ключ от портата. Подготвихме цялата къща за вас! — хлипаше тя.

— За какво, по дяволите, говориш? — попитах. Но вече знаех. Бях видяла с крайчеца на окото си.

Знаех. Обърнах се и видях един много висок римлянин да седи в новообзаведената ми гостна. Седеше спокойно, праметнал крак върху крак в един позлатен дървен стол.

— Всичко е наред, Флавий — казах. — Познавам го. И наистина го познавах. Защото това бе Мариус.

Мариус, високият келт. Мариус, който ме бе пленил в детството ми. Мариус, когото почти бях разпознала в сенките на Храма.

Той стана веднага.

Приближи се към мен до мястото, където бях застанала сред мрака на атриума, и прошепна:

— Моята прекрасна Пандора!

Той се спря за малко преди да ме докосне.

— О, моля те, направи го — казах.

Понечих да го целуна, но той се отдръпна. Из цялата стая имаше лампи. Той се спотайваше в сенките.

— Мариус, разбира се, че си Мариус! И не изглеждаш дори с ден по-стар от времето, когато те видях в момичешките си години. Лицето ти е лъчезарно, а очите ти — колко са красиви. Бих възпяла красотата ти под съпровода на лира, ако можех.

Флавий бавно се бе оттеглил, взел със себе си двете разстроени момичета, без да издаде и звук.

— Пандора — каза Мариус, — ще ми се да можех да те взема в обятията си, но има причини, поради които не мога да го направя. А и ти не бива да ме докосваш, не защото аз не го желая, а защото не съм това, за което ме мислиш. Онова, което виждаш у мен, не е признак на младост. То е нещо толкова различно от копнежите на младостта, че едва сега започвам да осъзнавам колко е мъчително.

Внезапно той извърна поглед. Вдигна ръка, за да ме помоли за тишина и търпение.

— Онова същество броди наоколо — казах аз. Обгорелият кръвопиец.

— Недей да мислиш за сънищата си точно сега каза ми той направо. — Мисли за своята младост. Обикнах те, когато бе едва десетгодишна. Щом навърши петнайсет години, поисках ръката ти от баща ти.

— Наистина ли? Той изобщо не ми го е казвал.

Той отново погледна встрани. После поклати глава.

— Обгорелият — казах аз.

— Опасявах се от това — прокле се той. — Той те е проследил от Храма! О, Мариус! Какъв глупак си. Падна в ръцете му. Но той не е толкова умен, за какъвто се мисли.

— Мариус, ти ли ми прати сънищата?

— Не, никога! Бих направил всичко по силите си, за да те предпазя от себе си.

— А от старите легенди?

— Не прибързвай с изводите, Пандора. Зная, че невероятната ти съобразителност ти послужи добре пред твоя омразен брат Луций и благородния легат. Но недей да мислиш твърде много за... сънища. Сънищата са маловажни и преходни.

— Значи сънищата са дошли от него, онзи противен обгорял убиец?

— Нямам обяснение! — отвърна той. — Но недей да мислиш за образите. Недей да го храниш с мислите си.

— Той умее да чете мисли — казах аз; — също като теб.

— Да. Но ти можеш да прикриеш мислите си. Това е умствен прием, който можеш да овладееш. Би могла да заключиш душата си в малка метална кутия в главата си.

Разбрах, че той изпитва голяма болка. Излъчваше неизмерима мъка.

— Не можем да допуснем това да се случи! — настоя той.

— За какво говориш, Мариус? За женския глас, или...

— Не, замълчи.

— Няма! Ще разнища тази история!

— Трябва да следваш указанията ми! — Той пристъпи напред и отново посегна да ме докосне, да ме вземе в обятията си, както би направил баща ми, но в крайна сметка не го направи.

— Не, ти трябва да ми разкажеш всичко — казах аз.

Бях удивена от белотата на кожата му, от безупречното й съвършенство. А блясъкът в очите му отново ми се стори почти нереален. Нечовешки.

Едва сега видях цялото великолепие на дългата му коса. Наистина приличаше на своите предци, келтите. Косата му стигаше до раменете. Тя бе златистобляскава, много светла и пшениченожълта, цялата на меки къдрици.

— Виж се само! — прошепнах. — Ти не си жив човек!

— Не, ти хвърли един последен поглед, защото си тръгваш оттук!

— Какво? — казах. — Последен поглед? — повторих думите му. — За какво говориш! Та аз току-що пристигнах, направих планове,

отървах се от брат си! Няма да си тръгна оттук. Да не би да искаш да кажеш, че ме напускаш?

По лицето му се четеше ужасна болка и дръзка молба, каквито не бях виждала у друг човек досега. Дори у баща ми, който бе действал така бързо в онези последни фатални мигове у дома, сякаш просто бе решил да ме изпрати да извърша някоя важна задача.

Очите на Мариус бяха зачервени. Той плачеше, очите му бяха възпалени от сълзите! Не! Тези сълзи наподобяваха сълзите на величествената Кралица от съня, която плачеше, прикована към трона си, а те обливаха бузите, гърлото и дрехите ѝ.

Той понечи да го отрече. Поклати глава, но знаеше, че съм напълно убедена в това.

— Пандора, когато видях, че си ти — поде той, когато дойде в Храма и разбрах, че ти си сънувала онези кървави сънища, направо обезумях. Трябва да те заведе далеч от всичко това, далеч от всяка опасност.

Изтръгнах се от неговото обаяние, от красотата, която излъчваше. Наблюдавах го хладнокръвно и се вслушвах в думите му, без да пропусна нито един детайл — от блясъка в очите му, до начина, по който жестикулираше.

— Трябва незабавно да напуснеш Антиохия — каза той. — Тази нощ ще остана при теб. А на сутринта, заедно с твоя предан Флавий и двете почтени момичета, ще заминеш оттук. През деня ще се отдалечиш на мили от това място и онова същество няма да може да те последва! Не ми казвай къде възнамеряваш да отидеш. Можеш да решиш утре сутрин на пристанището. Имаш достатъчно пари.

— Мариус, ти си този, който сънува, аз няма да заминавам никъде. От кого точно искаш да избягам? От плачещата Кралица, седнала на своя трон? Или от дебнешото обгоряло същество? Зовът на Кралицата ме застигна дори на стотици мили в морето. Тя ме предупреди за моя зъл брат. А от онова същество лесно мога да се отърва. Не се страхувам от него. Познавам го добре от своите сънища и знам как го е наранило слънцето, така че сама мога да го прикова към стената, докато то изгрее.

Той мълчеше и хапеше устни.

— Ще го направя заради нея, заради Кралицата от сънищата, ще отмъстя заради нея.

— Пандора, умолявам те.

— Безсмислено е — отвърнах. — Нима мислиш, че съм стигнала толкова далеч, за да избягам отново? А и гласът на жената...

— Откъде знаеш, че това е същата Кралица, която си сънувала? В този град може би има и други кръвопийци. Мъже, жени. Всички те желаят едно и също нещо.

— И ти се страхуваш от тях?

— Ненавиждам ги! И трябва да стоя настрана от тях, да не им давам онова, което желаят! Никога да не им го давам.

— О, разбирам всичко — отвърнах.

— Не разбираш! — каза той навъсено. Бе така жесток, така съвършен.

— Ти си един от тях, Мариус. Непокътнат си. Не си обгорял. Те се нуждаят от твоята кръв, за да се излекуват.

— Как можа да си помислиш подобно нещо?

— В моите сънища, те наричат Кралицата „Изворът“.

Втурнах се към него и го впримчих в обятията си! Той бе неимоверно силен, твърд като камък! Никога не бях усещала толкова твърди мускули у един мъж. Склоних глава на рамото му и почувствах колко студена е бузата му!

Но той ме прегърна нежно с две ръце, милваше косата ми и свали всички фиби от нея, като я остави да се спусне по гърба ми. Усетих как цялата ми кожа настръхва.

Твърдост, такава твърдост, но лишена от пулса на живота. В неговите нежни, сладостни ласки не усещах топлината на човешката кръв.

— Скъпа моя — каза той, — не знам кой ти праща тези сънища, но знам едно. Аз ще те пазя от тях. Никога няма да станеш част от онази древна история, която предават от уста на уста, както и да се мени светът! Аз няма да го допусна.

— Обясни ми тези неща. Няма да ти помогна, докато не ми обясниш всичко. Позната ли ти е болката на Кралицата от съня? Нейните сълзи са като твоите. Виж: кръв. Изцапал си туниката си! Кралицата тук ли е, тя ли ме призовава?

— Ами ако те е призовала и иска да те накаже за онзи минал живот, който сънуваш и в който злите богове са я оковали? Ако наистина е така!

— Не — отвърнах. — Тя не възнамерява да го направи. Освен това аз не бих сторила онова, за което говорят тъмните богове от съня. Не бих пила от „Извора“. Аз избягах и затова умрях в пустинята.

— Ах! — Той вдигна ръце! Отдалечи се. Погледна навън към тъмната колонада. Само звездите огряваха дърветата. Видях слаба светлина, която идваше от далечната трапезария в срещуположния край на къщата.

Погледнах го. Видях високото му тяло и изправения му гръб и начина, по който стоеше като прикован върху покрития с мозайки под. Русата му коса блестеше на лампите.

Чух го, макар че шепнеше, застанал с гръб към мен.

— Как можа да се случи такова глупаво нещо!

— Какво глупаво нещо? — настоях аз. Приблжих се до него. — Да не би това, че съм тук, в Антиохия. Ще ти кажа как стана. Баща ми се погрижи да избягам, и така...

— Не, не, не говоря за това. Искам да си невредима, жива, вън от всякаква опасност и закриляна, за да можеш да разцъфнеш, както е било писано. Погледни се: твоите листенца още не са попарени по краищата, а дързостта ти още повече разпалва красотата ти! Брат ти нямаше шансове срещу твоите познания и реторични умения. И все пак ти заплени войниците и ги превърна в роби със своето превъзходство, без дори за миг да предизвикаш възмущение у тях. Предстои ти дълъг живот! Но аз трябва да намеря начин да те предпазя. Разбираш ли, в това е същността. Трябва да напуснеш Антиохия през деня.

— „Приятел на Храма“ — така те нарекоха жрецът и жрицата. Казаха, че можеш да разчетеш древните надписи. Казаха, че си изкупил всички египетски книги, когато са пристигнали в пристанището. Защо? Ако търсиш нея, Кралицата, потърси я чрез мен, защото самата тя каза, че ме призовава.

— Не тя е говорила в сънищата! Не знаеш кой е изрекъл тези думи! Ами ако тези сънища извира от бродещата ти душа? Ако си живяла и преди? А сега идваш в Храма, където те дебне едно от онези омразни древни божества и си в опасност. Трябва да се измъкнеш — от това място, от мен, и от онзи ранен преследвач, когото ще открия.

— Не ми казваш всичко, което знаеш! Какво е станало с теб, Мариус? Какво? Кой ти причини това чудновато излъчване? Това не е

наметало, светлината идва отвътре!

— По дяволите, Пандора, нима мислиш, че исках да съкратят живота ми, а съдбата ми да удължат навеки! — Той страдеше. Погледна ме, без желание да говори, и аз почувствах как от него струи такава болка, такава самота, че за миг стана нетърпимо.

Долових полъха на собствената си мъка от изминалата дълга нощ, когато бях силно поразена от пълното безсмислие на всякакви религии и вероизповедания, а самият стремеж към праведен живот не бе нищо друго, освен капан за глупци.

Внезапно той ме изненада като ме обгърна с ръце, прегръщаше ме силно и нежно търкаше буза в косата ми, целувайки главата ми. В думите му прозираше мека като коприна нежност:

— Пандора, Пандора, Пандора — промълви той. Красивото малко момиченце, превърнало се в прекрасна жена.

Държах в ръце тази твърда статуя на най-прекрасния и забележителен мъж, когото някога бях виждала или познавала: държах я, но този път чух как бие сърцето му, долових отчетливия му ритъм.

— О, Мариус само ако можех да склоня глава до своята. Да можех да се оставя на своята закрила. Но ти ме пъдиш! Не обещавах покровителство, а ме обричаш на бягство, скитане и още кошмари, на тайнственост и отчаяние. Не. Не мога.

Отблъснах ласките му. Усещах неговите целувки върху косата си.

— Не ми казвай, че няма да те видя повече. Не си мисли, че мога да понеса и това, редом с всичко случило се. Нямам си никого тук, а после се появява не друг, а човекът, оставил такъв отпечатък в моминското ми сърце, че следите от него са по-дълбоки от тези върху най-скъпата монета. И ми казваш, че повече няма да се видим, че трябва да тръгвам.

Извърнах се.

В очите му проблесна похот. Но той я превъзмогна. С едва доловима усмивка ми призна тихо:

— Ах, как се възхитих на това, което направи с легата. Помислих, че двамата с него със собствени сили ще планирате превземането на германските племена. — Той въздъхна. — Трябва да започнеш почтен живот, охотен живот — живот, който да поддържа и тялото, и душата ти. — Лицето му бе озарено от нов пламък. Погледна

ме — първо гърдите ми, после бедрата, а накрая лицето ми. Засрами се и опита да го прикрие. Похот.

— Все още ли си мъж? — попитах.

Не ми отговори. Но изражението на лицето му охладня.

— Никога няма да разбереш напълно какъв съм!

— Ах, но не си и мъж! — казах. — Права ли съм? Не и мъж.

— Пандора, ти нарочно ме дразниш. Защо? Защо го правиш?

— Тази промяна — това, че се движиш сред кръвопийци, не е увеличило ръста ти. А дали е увеличило други части от тялото ти?

— Моля те, престани — каза той.

— Ти ме желаеш, Мариус. Кажи, че е така. Виждам го. Потвърди го с думи. Какво ще ти струва това?

— Вбесяваш ме! — отвърна той. Лицето му почервения от гняв и толкова силно присви устни, че те побеляха. — Слава Богу, че не те желая! Не и дотам, че да изменя на любовта заради някакъв мимолетен греховен екстаз.

— Хората от Храма не знаят какъв си всъщност, нали?

— Не! — каза той.

— И ти няма да ми разкриеш сърцето си.

— Никога. Ще ме забравиш и тези сънища ще изчезнат. Обзалагам се, че аз самият мога да ги накарам да изчезнат, като се моля за теб. И ще го направя.

— Много набожно поведение — отвърнах. — Какво те сближава толкова с древната Изида, която е пила кръв и е била Източникът?

— Не произнасяй тези думи, всички те са лъжи, до една. Не си сигурна, че видяната от теб Кралица е била Изида. Какво си научила от тези кошмари? Помисли. Разбрала си, че тази Кралица е била пленена от кръвопийци, които е осъдила! Те са били лоши. Мисли. Върни се в съня. Мисли. Тогава си помислила, че са лоши, и сега мислиш същото за тях. Докато беше в Храма, ти долови духа на злото. Знам, че го направи. Наблюдавах те.

— Да. Но ти не си лош, Мариус, не можеш да ме убедиш в това! Тялото ти е като мраморна статуя, кръвопиец си, но приличаш на бог и не си лош!

Той понечи да възрази, но отново замлъкна. Погледна с крайчеца на окото си. После бавно извърна глава и погледът му се зарея из покрива на колонадата.

— Зората ли настъпва — попитах, — това лъчите на Амон Ра ли са?

— Ти си най-влудяващото човешко същество, което някога съм срещал! — каза той. — Ако се бях оженил за теб, рано щеше да ме вкараш в гроба. Щеше да ми спестиш всичко това!

— Кое щях да ти спестя?

Той повика Флавий, който през цялото време стоеше наблизко и чу всичко.

— Флавий, сега си тръгвам — каза Мариус. — Така трябва. Но ти я пази. Щом се стъмни, ще дойда пак по най-бързия начин. Ако някой ме изпревари, някой жестоко белязан и ужасяващ нападател, прицели се в главата му с меча си. Нали запомни, в главата? Но, разбира се, твоята господарка несъмнено ще успее да ти помогне да я защитиш.

— Да, господине. Трябва ли да напуснем Антиохия?

— Мери си приказките, верни ми друже — казах аз. — Аз съм господарката тук. Няма да напускаме Антиохия.

— Постарай се да я убедиш да се подготви за път — каза Мариус.

Той ме погледна.

Последва дълго мълчание. Знаех, че чете мислите ми. После през тялото ми премина тръпка от кървавите ми сънища. Видях, че очите му светнаха. Нещо в изражението му се промени. Отърсих се от съня, обзета от ужас. Отказах да приема този ужас.

— Нещата са взаимосвързани — прошепнах, — сънищата, Храмът, твоето присъствие там и това, че те повикаха на помощ. Какъв си ти, някакъв светъл бог, слязъл на Земята, за да преследва мрачните кръвопийци, а? Жива ли е Кралицата?

— О, де да бях такъв бог! — каза той. — Ако можех, щях да бъда! В едно съм сигурен: няма да бъдат създавани повече кръвопийци. Нека поднасят цветя пред олтарите на базалтовите си статуи!

Изпитах силна любов и внезапно се втурнах към него.

— Вземи ме със себе си където и да отиваш.

— Не мога! — каза той. Примигна, сякаш нещо бе наранило очите му. Не успя да изправи главата си съвсем.

— Заради настъпващата светлина е, нали? Ти си един от тях.

— Пандора, когато отново дойда при теб, пригответи се да напуснеш това място! — каза той.

И изчезна.

Изчезна просто така. Просто така, вече го нямаше в обятията ми, във всекидневната и в дома ми.

Обърнах се и бавно закрачих из мрачната стая. Вгледах се в стенописите, във веселите танцуващи фигури с техните лаврови венци — Бакхус и неговите нимфи. Какво свенливо облекло за подобна разгулна компания!

Флавий заговори:

— Госпожо, сред вещите ви открих един меч, мога ли да го държа в готовност за действие?

— Да, както и всички налични кинжали и огън, не забравяй огъня. То ще избяга от него. — Въздъгнах. Откъде ли знаех това? Знаех го. Това бе достатъчно. Но, Флавий — обърнах се аз, — то няма да дойде преди да се стъмни. От тази нощ остана съвсем малко. Можем да заспим, щом небето се обагри в пурпур. — Вдигнах ръка към челото си. — Опитвам се да си спомня...

— Какво, госпожо? — попита Флавий. На външен вид той изглеждаше не по-зле от прекрасния Мариус. Просто бе мъж с различни пропорции, но също толкова привлекателен, при това с топла човешка плът.

— Дали сънищата се явяват през деня. Или винаги нощем? О, спи ми се и те ме зоват. Флавий, сложи лампа в банята ми. Но аз ще си легна. Доспа ми се. Можеш ли да останеш буден?

— Да, госпожо.

— Виж, звездите почти се скриха. Какво ли е да бъдеш една от тях, Флавий, да ти се възхищават само докато е тъмно, когато хората си служат със свещи и лампи. Да те познават и описват само сред непрогледната нощ, когато са приключили всички дневни занимания!

— Вие наистина сте най-изобретателната жена, която някога съм познавал — отвърна той. — Как въздадохте справедливост на мъжа, който ви обвини. — Той улови ръката ми и тръгнахме към спалнята, където се бях облякла тази сутрин.

Обичах го. Дори цял един живот, изпълнен с премеждия, не би могъл да подсили повече това чувство.

— Няма ли да спите в голямото легло в трапезарията?

— Не — отвърнах. — Това е брачно ложе, а аз никога вече няма да се омъжа. Искам да се изкъпя, но така ми се спи.

— Мога да събудя момичетата.

— Не, ще си лягам. Има ли подходяща стая?

— Да — той ме поведе нататък. Все още бе много тъмно. Стори ми се, че чух шумолене. После разбрах че няма нищо.

И там бе леглото с малката лампа до него, а отгоре имаше толкова много възглавнички в ориенталски стил — едно много меко гнезденце, в което се сгуших като персийка.

И сънят дойде:

Ние, кръвопийците, се бяхме събрали в огромен потънал в мрак храм. Ние виждахме в мрака така, като го правят някои животни. Кожата на всеки от нас бе с цвят на бронз, или загоряла от слънцето, или златиста. Всички бяхме мъже.

На пода лежеше Кралицата и пицеше. Кожата ѝ бе бяла. Чисто бяла. Дългата ѝ коса беше черна. Короната ѝ бе украсена с рога и слънце! Короната на Изида. Тя бе богинята! От двете ѝ страни стояха по петима кръвопийци, които я придържаха към земята. Тя мятеше неистово глава, а очите ѝ сякаш щяха да изскочат от Божията светлина.

— Аз съм вашата Кралица! Не можете да ми причинявате това! — Как ослепителна бе белотата ѝ, а писъците ѝ ставаха все по-отчаяни и умоляващи. — Всемогъщи Озирис, избави ме от това! Избави ме от тези богохулници! Избави ме от неверниците!

Жрецът до мен се изсмя ехидно.

Кралят седеше неподвижно на трона си. Но не към този Крал бяха отправени молитвите ѝ. Тя се молеше на Озирис от отвъдния свят.

— Дръжте я по-здраво.

Дойдоха още двама, които да хванат глезените ѝ.

— Пий! — каза ми жрецът. — Падни на колене и пий от кръвта ѝ. Нейната кръв е по-силна от всяка друга на този свят. Пий.

Тя плачеше тихо.

— Чудовища, деца на сатаната! — ридаше Кралицата.

— Няма да го направя — отвърнах.

— Направи го! Ти трябва да пиеш от кръвта ѝ!

— Не, не мога да наруша волята ѝ. Не и по този начин! Тя е нашата Майка Изида!

— Тя е наш Извор и наша пленница.

— Не — повторих.

Жрецът ме избута напред. Съборих го на земята. Погледнах я.

Тя ме гледаше с такова неразбиране, както и всички останали. Лицето ѝ бе изящено и изискано гримирано. Гневът не бе разкривил чертите ѝ. Говореше с тих глас, изпълнен с омраза.

— Ще унищожа всички ви — каза тя. — Някоя сутрин ще избягам и ще изляза на слънце, а всички вие ще изгорите! До един ще изгорите! Така, както горя аз! Защото аз съм Изворът! И злото в мен ще изгори и ще угасне у всички вас навеки. Ела, окаян новako — обърна се тя към мен. — Прави, каквото ти казват. Пий и ще дочакаш моята мъст.

— Бог Амон Ра ще въстане от Изток и аз ще поема към него, а смъртоносните му лъчи ще ме убият. Ще се превърна в огнено жертвоприношение, което ще погуби всеки един от вас, роден от мен и преобразен от кръвта ми! Вие, алчни, безпътни божества, които искате да ползвате нашата сила за лична изгода!

После в целия сън настъпи ужасяващ поврат. Тя се изправи на крака. Беше неосквернена и току-що накинена. Около нея лумнаха факли — първо една, после втора, трета, а накрая все повече, светеха, сякаш някой ги палеше мигновено, докато Кралицата не бе цялата обградена от пламъци. Божествата изчезнаха.

Тя се усмихна и ми кимна. Наведе глава, бялото на очите ѝ блесна, щом вдигна поглед към мен. Усмихна се. В нея имаше нещо лукаво.

Събудих се с писъци.

Бях в леглото си. В Антиохия. Лампата светеше. Флавий ме прегръщаше. Видях как светлината огрява протегнатия му крак от слонова кост. Тя огряваше и издяланите пръсти на стъпалото му.

— Не ме оставяй, прегърни ме! — казах. — Майко Изида! Прегърни ме. Колко време съм спала?

— Само няколко мига — отвърна той.

— Не.

— Слънцето току-що изгря. Може би искате да излезете и да полегнете под топлите му лъчи?

— Не! — изпищях аз.

Той подсили топлата си, отчаяно утешителна прегръдка.

— Това бе просто един лош сън, прекрасна госпожо — каза ми.
— Затворете очи. Аз ще спя до вас, без да изпускам кинжала.

— О, да, моля те, моля те, Флавий. Не ме оставяй. Прегърни ме
— проплаках.

Отпуснах се в леглото, а той се сгуши до мен, коленете му зад моите, и ме бе прегърнал с една ръка. Отворих очи. Отново чух гласа на Мариус:

— Слава Богу, че не те желая! Не и дотам, че да изменя на любовта заради някакъв мимолетен греховен екстаз.

— О, Флавий — казах. — Кожата ми! Гори ли? — понечих да стана. — Изгаси светлината. Угаси слънцето!

— Не, госпожо, кожата ви е прекрасна, както винаги. Легнете. Нека ви попея.

— Да, попей ми... — промълвих.

Вслушах се в песента му, беше от Омир, за Ахил и Хектор, и ми харесваше начинът, по който пее и паузите, които прави. Представях си онези герои и високите стени на обречената Троя, а очите ми натежаха. Унесох се. Отпуснах се.

Той сложи ръка на главата ми, сякаш да държи сънищата далеч и да ме избави от тях. А аз въздъхнах, докато галеше косата ми.

Представях си Мариус, блясъка на кожата му. Той така наподобяваше този на Кралицата, а и искрите в очите му бяха съвсем като нейните, и го чух да казва „По дяволите, Пандора, нима мислиш, че исках да съкратят живота ми, а съдбата ми да удължат навеки!“

И преди съзнанието ми да отплава, дойде пълното отчаяние — чувството за безполезност на всички наши усилия. Най-добре би било да сме просто животни — не по-различни от лъвовете на арената.

Събудих се. Чувах птиците. Не бях сигурна, н изчислих, че е все още сутрин — средата на сутринта.

Отидох боса в другата стая, а оттам преминах в колонадата. Тръгнах по покритата с плочи пръст и погледнах синьото небе. Слънцето още не се бе издигнало достатъчно високо на небосвода.

Отворих вратата и отидох боса до портата. Попитах първия човек, когото видях — някакъв бедуин с дълъг воал на главата:

— Кое време е? Пладне ли?

— О, не, госпожо — отвърна той. — Още не сме преполовили деня. Успяхте ли се? Каква късметлийка сте. — Той кимна и продължи пътя си.

Във всекидневната светеше лампа. Влязох там видях, че тя стои върху бюрото, подготвено за мен от прислугата.

Отгоре имаше мастило и писалки, както и няколко неизписани пергамента.

Седнах и написах всичко, което си спомнях за сънищата. Напрягах очи, за да мога да виждам на фона на тази мъждукаща в сенките лампа, прекалено отдалечена от светлината, която изпълваше свежата зелена градина зад колонадата.

Накрая ръката ме заболя заради бързината, с която пишех. Описах подробно последния сън: факлите, усмивката на Кралицата, начина, по който ми кимна с глава.

Приключих. Докато пишех, оставях страниците да се сушат на пода около мен. Нямах нито бриз, нито по-силен вятър, който да ги разпилее. Събрах ги една върху друга.

Отидох нарочно в края на градината, за да погледна синьото небе, притиснала към гърдите си купчината листа. То бе синьо и ясно.

— И ти покриваш този свят — казах. — И не се променяш, ако изключим една светлина, която изгрява и залязва — говорех аз на небето. — А после идва нощта, със своите измамни и изкусителни образи!

— Госпожо! — Зад мен стоеше Флавий, много сънен. — Почти не сте спали. Имате нужда от почивка. Върнете се в леглото.

— Веднага върви да ми донесеш сандалите, побързай — казах аз.

И щом той изчезна, същото направих и аз — минах през предния вход на къщата, вървах възможно най-бързо.

Бях изминала почти половината път до Храма на Изида, когато осъзнах колко неудобно е да стъпваш бос по мръсната улица. Осъзнах, че съм облечена с измачканите ленени дрехи, с които бях спала. Косата ми се вееше, но вървах все така бързо.

Бях въодушевена. Не се чувствах безпомощна, както когато напуснах дома на баща си. Не бях изнервена и изправена пред голяма опасност, както предната вечер, когато Луций ме бе причакал с римските войници.

Не бях скована от страха, който изпитах от усмивката на Кралицата в съня. Нито треперех, както при събуждането си.

Не спирах да вървя. Бях завладяна от неописуемата драма и щях да я изгледам до последното действие.

Разминавах се с разни хора — сутрешни работници, един старец с извита тояга. Почти не ги забелязвах.

Изпитах леко хладнокръвно удоволствие от това, че те виждат моята разпиляна коса и изпомачканите ми дрехи. Питам се какво ли е усещането да се откъснеш от цивилизования свят и никога вече да не се притесняваш за вида на облеклото или прическата си, да спиш на тревата, да не се боиш от нищо!

Да не се боиш от нищо! О, това ми се стори така прекрасно.

Стигнах до Форума. Тържищата бяха оживени, просяците бяха плъзнали навсякъде. Носачите разнасяха покрити със завеси носилки във всички посоки. Философите проповядваха своите учения под портиците. Чувах онези оглушителни странни звуци, които винаги долитат от пристанищата — вероятно от разтоварването на стоката, не бях сигурна. Усещах мириса на Оронт. Надявах се тялото на Луций да се носи из нея.

Изкачих стъпалата и влязох направо в Храма на Изида.

— Върховният жрец и жрицата — казах. — Трябва да ги видя. — Минах покрай млада жена, която очевидно бе девица, и отидох в страничната стая, където за първи път бях говорила с тях. Нямаше

маса. Бе останало само леглото. Отидох в друго помещение в Храма. Там видях маса. И свитьци.

Чух забързани стъпки. Жрицата дойде при мен. Дневният ѝ грим вече бе положен, а перуката и накитите бяха на мястото си. Не изпитах ужас, щом я погледнах.

— Чуйте — казах. — Сънувах нов сън. — Посочих листата, които грижливо бях подредила на масата. — Описах всичко, за да го прочетете.

Пристигна и жрецът. Приблужи се до масата и погледна листата.

— Прочетете всичко, всяка една дума. Прочетете ги сега. Бъдете мои свидетели, за да не се случи нещо с мен!

Жрецът и жрицата стояха от двете ми страни и мъжът внимателно вдигаше всяка една страница, за да я разгледа, без всъщност да прелиства купчината.

— Душата ми не може да намери покой — казах аз. — Тя иска някаква разплата или услуга от мен, не зная кое точно, но тя е жива! Не е просто статуя.

Те се втренчиха в мен.

— Е? Говорете? Всички идват при вас за съвет.

— Но, госпожо — отвърна жрецът, — ние не можем да разчетем това.

— Какво?

— Написано е на най-древната и сложна форма на пиктографското писмо.

— Какво??

Погледнах страниците. Виждах единствено собствените си думи, леещи се задъхано от съзнанието ми, които моята ръка и писалка бяха записали. Не можех да съсредоточа погледа си върху вида на буквите.

Взех последната страница и прочетох на глас:

— Усмивката ѝ бе лукава. Изпълни ме със страх.

Подадох им страницата.

Те категорично поклатиха глави.

Внезапно настана суматоха и Флавий, останал почти без дъх и зачервен, бе въведен в стаята. Носеше сандалите ми. Хвърли ми един поглед и се облегна на стената с видимо облекчение.

— Ела тук — казах.

Той се подчини.

— Сега погледни тези страници и ги прочети, не са ли на латински?

Дойдоха двама боязливи роби, които набързо измиха краката ми и закопчаха сандалите. Флавий се надвеси над мен и погледна страниците.

— Това е древноегипетско писмо — каза той. — Най-древната форма, която съм виждал. В Атина би струвало цяло състояние!

— Току-що го написах! — отвърнах аз. Погледнах към жреца, после към жрицата. — Повикайте вашия висок русокос приятел — казах. — Доведете го тук. Онзи, който умее да чете мисли и да тълкува древните писания.

— Не можем, госпожо. — Жрецът безпомощно погледна жрицата.

— Защо не? Къде е той? Идва само по тъмно, нали? — попитах.

И двамата кимнаха.

— А когато купува книги, всички онези книги за Египет, и това ли прави на нощно осветление? — Вече знаех отговора.

Те се спогледаха безпомощно.

— Къде живее?

— Госпожо, не знаем. Моля, не се опитвайте да го намерите. Той ще дойде веднага щом се здрачи. Снощи ни предупреди, че сте му много скъпа.

— Не знаете къде живее. — Изправих се. — Добре — рекох и взех купчината листа, моето невероятно древно писмо.

— А обгорелият — попитах, докато излизах от стаята, — убиващият кръвопиец. Дойде ли снощи? Остави ли ви своята жертва?

— Да — отвърна жрецът. Изглеждаше унижен. — Госпожо Пандора, починете си и хапнете нещо.

— Да — потвърди моят предан Флавий, — трябва да го направите.

— Няма да стане — заявих аз. Грабнах страниците и прекосих големия коридор, който водеше към входа. Те ме молеха настоятелно. Не им обърнах внимание.

Излязох сред топлината на деня. Флавий ме последва. Жрецът и жрицата ни умоляваха да останем.

Огледах огромния пазар. Всички продавачи на книги се намираха в далечния ляв край на Форум. Прекосих площада.

Флавий полагаше усилия да върви редом с мен.

— Госпожо, моля ви, какво възнамерявате да правите? Изгубили сте разсъдъка си.

— Не съм и ти го знаеш — отвърнах. — Снощи го видях!

— Госпожо, изчакайте го в Храма, както ви помоли — каза Флавий.

— Защо? Защо да го правя? — попитах. Книжарниците бяха много и в тях продаваха ръкописи на всякакви езици.

— Египет! Египет! — виках аз на латински и гръцки. Беше много шумно заради множеството купувачи и продавачи. Платон се намираше навсякъде, както и Аристотел. Видях цял куп от книгата за живота му, която Цезар Август бе успял да довърши през годините преди смъртта си.

— Египет! — извиках.

Търговците сочеха стари свитъци. Откъси.

Навесите плющяха заради бриза. Разглеждах стая след стая, където групи роби усилено преписваха, топваха писалките в мастилниците, без да дръзнат да вдигнат глава от заниманията си.

Отвън, на сянка, също имаше роби, които пишеха писма, диктувани им от скромни мъже и жени. Кипеше оживена дейност.

В един от магазините внасяха сандъци. Собственикът, един възстар мъж, дойде при мен.

— Мариус — казах аз. — Праца ме Мариус, високият рус мъж, който идва в магазина само нощем.

Мъжът не каза нищо.

Влязох в следващия магазин. Там всичко бе египетско, не само изложените свитъци, но и фрагментите от рисунки по стените, и гипсовите отливки, увековечили профила на някой владетел, и редиците малки делви, и фигури, дошли от някоя отдавна осквернена гробница. Египтяните обожаваша да изработват онези миниатюрни дървени фигурки.

И там видях точно този тип човек, когото търсех, истинския антиквар. Този сивокос мъж с голяма неохота вдигна поглед от книгата, която четеше — един кодекс на съвременен египетски.

— Нямате ли нещо, което да представлява интерес за Мариус? — попитах, докато влизах в магазина. На всяка крачка се блъсках в сандъци и кутии. — Нали се сещате, високият римлянин, Мариус,

който изучава древните ръкописи и купува най-ценните от тях? Познавате човека, за когото говоря. Много сини очи. Руса коса. Идва нощно време, не затваряйте заради него.

Мъжът кимна. Погледна Флавий и като вдигна вежди, каза:

— Слоновата кост на този крак е много качествена. — Образован грък. Прекрасно. — Гръцка, от Ориента и съвършено бяла.

— Идвам от името на Мариус — рекох.

— Пазя всичко за него, както ме е помолил — отвърна човекът и леко сви рамене. — Не продавам нищо, без първо да съм го показал на Мариус.

— Убедена съм, че е така. Дошла съм от негово име. — Огледах се. — Мога ли да седна?

— О, заповядайте, простете — каза мъжът. Посочи един твърд сандък. Смутен, Флавий остана прав. Мъжът отново седна зад претрупаната с вещи маса.

— Ще ми се да имах подходяща маса. Къде ли е робът ми? Знам, че тук някъде има вино. Аз... тъкмо четях най-невероятната история на света!

— Така ли? — отвърнах. — Е, погледнете тази! — пяхнах листовите в ръката му.

— Боже мой, та това е прекрасно копие — каза той, а и толкова ново! — Зашепна нещо под нос. Успя да разчете много от думите. — Мариус ще бъде много заинтригуван от това. Става въпрос за легендите за Изида, точно тях изучава той.

Аз деликатно дръпнах листата.

— Аз съм ги написала за него!

— Написали сте ги?

— Да, но нали разбирате, искам да му направя някаква изненада, подарък! Нещо новопристигнало, което още не е виждал.

— Ами, има доста такива неща.

— Флавий, пари.

— Госпожо, нямам никакви.

— Не е вярно, Флавий. Ти не би напуснал къщата без ключовете и пари. Дай ми ги.

— О, мога да ви дам на вересия, щом е за Мариус — каза старецът. — Хм-м, само тази седмица на пазара се появиха няколко неща. То е заради глада в Египет. Хората са били принудени да

продават, предполагам. Човек никога не знае откъде е дошъл някой египетски ръкопис. Но тук... — Той се протегна и свали един крехък папирус от мястото му върху прашния лабиринт от дървени лавици.

Постави го на масата почтително и го разтвори съвсем внимателно. Папирусът бе добре запазен, но по краищата се лющеше. Щеше да се разпадне, ако не се пипаше внимателно.

Станах, за да го погледна през рамото на човека. Зави ми се свят. Видях пустинята и град от колиби с покриви от палмови клони. Положих усилия да отворя очи.

— Това — каза старецът — със сигурност е най-старият египетски ръкопис, който някога съм виждал! Хайде, успокойте се, мила моя. Облегнете се на рамото ми. Нека ви дам стола си.

— Не, няма нужда — отвърнах аз, втренчена в буквите. Зачетох на глас: — „За моя господар, Нармер, владетел на Горен и Долен Египет. Кой са онези мои врагове, които твърдят, че не следвам пътя на справедливостта? Има ли случай Ваше Величество да е смятал, че не съм справедлив? Впрочем, аз винаги се стремя да правя повече от онова, което изискват или очакват от мен. Кога не съм изслушвал всяка една дума на обвиняемия, за да бъде той справедливо осъден, каквато е волята на Ваше Величество?...“

Престанах да чета. Главата ми се замая. Появи се някакъв откъслечен спомен. Бях дете и всички заедно се изкачвахме по планината над пустинята, за да помолим бог Озирис — бога на кръвта, да погледне в сърцето на злосторника. „Вижте“ — казаха хората около мен. Богът бе съвършено създание с бронзова кожа и стоеше под луната, той пое осъдения и източи кръвта му. Една жена до мен прошепна, че богът е произнесъл присъдата си, като е наложил наказание и лошата кръв ще бъде върната, за да се пречисти и прероди в друго тяло, където няма да върши злини.

Опитах се да пропъдя това видение, това усещане от обгърналия ме спомен. Флавий бе много разтревожен и ме хвана за раменете.

Стоях раздвоена между два свята. Гледах ярката слънчева светлина, огряла камъните на Форума, а живеех някъде другаде, където млад мъж тичаше по една планина, твърдейки, че съм невинна. „Призовете стария бог на кръвта! Той ще погледне в сърцето на моя съпруг и ще види, че лъже. Никога не съм била с друг.“ О, блажена тъмнина, ела! Нуждаех се от мрака, за да покрие планината, защото

богът на кръвта спеше скрит през деня, да не би Ра, богът на слънцето, да го открие и унищожи от завист.

— Защото тя е покорила всички тях — прошепнах. Говорех за Кралица Изиди. — Флавий, прегърни ме.

— Държа ви, госпожо.

— Елате — каза старецът, който бе станал и ме сложи да седна на стола му.

Над Египет се спусна звездна нощ. Виждах я така ясно, както и магазина в Антиохия, където се намирах по пладне. Погледнах звездите и разбрах, че съм победила. Богът щеше да отсъди, „О, наш многообичан Озирис, моля те да слезеш от тази планина и да погледнеш в сърцето ми и в това на моя съпруг и ако видиш, че съм съгрешила, то, нека кръвта ми да стане твоя.“ Той идваше! Стоеше там, както го бях виждала в детството си, преди жреците на Ра да забранят древния култ. „Справедливост, справедливост, справедливост!“ — скандираше тълпата. Мъжът, който бе мой съпруг, се сниши от страх, щом богът размаха пръст към него, произнасяйки присъдата си. „Дайте ми тази зла кръв, за да я изпия“ — каза богът. — „А после ми донесете дарове. Не се страхувайте от никакви богати жреци. Намирате се пред Бог.“ — Той посочи всеки един от селяните и назова имената им. Владееше занаята си. Можеше да чете мислите им! Устата му се разтегна в гримаса, която разкри кучешките му зъби. Видението изчезна. Гледах втренчено вещите около себе си, сякаш бяха одушевени и отровни.

— О, боже — изрекох с искрена мъка. — Трябва да намеря Мариус. Незабавно трябва да го намеря! — Щом чуеше тези неща, Мариус щеше да ми разкрие истината. Трябваше да го направи.

— Наеми носилка за господарката си — каза на Флавий старият книжар. — Прекомерно е изтощена, а пътят по хълма е твърде дълъг!

— Хълм ли? — надигнах се аз. Този човек знаеше къде живее Мариус! Отново ми прилоша, килнах глава и с уморен глас промълвих: — Моля ви, възрастни господине, обяснете на моя иконом как точно да стигнем до къщата.

— Разбира се. Зная два преки пътя, но единият е малко по-тежък от другия. Ние непрекъснато доставяме книги на Мариус.

Флавий гледаше втрещен.

Опитах да потисна усмивката си. Нещата се развиваха много по-добре, отколкото се бях надявала. Но бях разкъсвана и терзана от виденията за Египет. Мразех вида на пустинята и планините, както и мисълта за боговете на кръвта.

Изправих се, за да потегля.

— Той живее в една розова вила в самия край на града — каза старецът. — Намира се точно до стените, които ограждат реката, последната къща. Навремето жилището е било извън стените, провинциална къща. Разположена е върху каменисто възвишение. Но никой няма да ви отвори през деня. Всички знаят, че Мариус желае да спи по цял ден и да чете през нощта, както е обичайно за него. Оставяме книгите си на момчетата.

— Той ще ме приеме — отвърнах.

— Щом сте написали това, най-вероятно ще го направи — рече старецът.

След това потеглихме. Слънцето бе високо в небето. Площадът бе пълен с купувачи. Жените носеха кошници на главите си. Храмовете гъмжаха от хора. Беше цяло изкуство да се промушваш из тълпата оттук-оттам.

— Хайде, Флавий — казах аз.

Истинско мъчение бе да се съобразявам с бавния вървеж на Флавий, докато изкачвахме хълма, следвайки извивките му, които ни доближаваха до мястото.

— Знаете, че това е безумие! — каза Флавий. — Невъзможно е да е буден през деня, докажете го на мене и на себе си! Аз, недоверчивият атинянин, и вие, циничната римлянка. Какво правим ние?

Изкачвахме се все по-нагоре, като отминахме много луксозни къщи. Заклучени порти. Лай на кучета пазачи.

— Побързай. Вечно ли трябва да слушам твоите поучения? А, ето, виж, скъпи ми Флавий. Розовата къщата, последната. Мариус живее стилно. Погледни стените и портите.

Накрая хванах с ръце железните решетки. Флавий се строполи на тревата до тесния път. Беше капнал.

Дръпнах връвта на звънеца.

Над стените бяха надвиснали тежките клони на дървета. Сред тази плетеница от листа аз различих един силует, който излезе на

високата веранда на втория етаж.

— Не можете да влезете! — извика той.

— Трябва да видя Мариус — казах аз. — Той ме очаква. — Сложих ръце на устата си и се провикнах: — Той пожела да дойда. Той ми каза да дойда.

Флавий изрече кратка молитва под нос.

— О, господарке, надявам се да познавате този човек по-добре от брат си.

Засмях се.

— Не може да става дума за сравнение — рекох. Престани да се оплакваш.

Силуетът се бе скрил. Чух шум от бягащи крака.

Накрая пред мене се появиха две малки смугли момчета, почти деца, голобради, с дълги черни къдрици и облечени в красиви туники със златни орнаменти. Приличаха на халдейци.

— Отворете портата, бързо! — казах аз.

— Госпожо, не мога да ви пусна — каза едното от момчетата. — Не мога да пусна когото и да било в тази къща преди да е дошъл самият Мариус. Такива са неговите нареждания.

— А откъде ще дойде? — попитах.

— Госпожо, той идва, когато пожелае и тогава приема, когото пожелае. Моля, кажете ми името си и ще му предам, че сте идвали.

— Или отворете портата, или ще се прехвърля през оградата — казах аз.

Момчетата се ужасиха.

— Не, госпожо, не можете да го направите!

— Е? Няма ли да извикате помощ? — попитах.

Двамата роби гледаха удивени. Бяха толкова красиви. Единият бе малко по-висок от другия. И двамата носеха изящни гривни.

— Така си и мислех — казах. — Тук няма друг, освен вас. — Обърнах се и опитах да хвана гъстата извита лоза, надвиснала над зида. Подскочих и забих лявото си стъпало колкото можах по-високо в избуялата растителност и с още един скок се изтласках с ръце, за да се прехвърля от другата страна.

Флавий бе станал от тревата и се втурна към мен.

— Госпожо, умолявам ви да не го правите — каза той. — Това е много, много лошо! Не можете просто така да прескочите оградата на

човека.

Слугите отвътре си говореха нещо като обезумели. Мисля, че беше на халдейски.

— Госпожо, страхувам се за вас! — извика Флавий. Как бих могъл да ви защита от човек като Мариус? Госпожо, той ще ви бъде много сърдит!

Легнах по корем върху горния край на зида, за да си поема въздух. Градината вътре бе огромна и красива. Ах, какви мраморни фонтани имаше. Двамата роби се бяха отдръпнали и се взираха в мен, сякаш бях могъщо чудовище.

— Моля, моля! — умоляваха ме момчетата в един глас. — Той ще измисли ужасно отмъщение! Не го познавате. Моля, госпожо, почакайте!

— Подай ми изписаните листа, Флавий, побързай. Нямам време за твоето непокорство!

Флавий се подчини.

— О, това наистина е много, много нередно! — каза той. — То ще доведе само до ужасни недоразумения.

След това се спуснах от другата страна на зида, докато острите лъскави листа гъделичкаха цялото ми тяло, и положих глава сред плетеницата от ластари и цветчета. Не се боях от пчелите. Никога не съм се страхувала от тях. Отпуснах се. Здравно стисках изписаните страници. После отидох до портата, за да мога да видя Флавий.

— Остави на мен да се справя с Мариус — казах. Нали не си излязъл без кинжала си.

— Не, не съм — отвърна той и вдигна пелерината си, за да ми го покаже, — и с ваше позволение бих искал сега да го забия в сърцето си, за да съм напълно сигурен, че ще съм вече мъртвец, когато пристигне господарят на този дом и ви заvari да вилнеете из градината му.

— Не ти разрешавам — отвърнах. — Да не си посмял. Не чу ли всичко онова, което разказаха? Трябва да ме отбраняваш не от Мариус, а от един съсухрен куц демон с изгоряла плът. Той ще се появи по тъмно! Ами ако дойде тук преди Мариус?

— О, богове, помогнете ми! — Той закри лицето си с ръце.

— Флавий, стегни се. Ти си мъж! Постоянно ли трябва да ти го напомням? Ще дебнеш тази ужасна обгоряла торба кости, а и той е

немощен. Припомни си какво каза Мариус. Цели се в главата му. Намушкай очите му, просто не спирай да го кълцаш и ме повикай, аз ще дойда. Сега поспи, докато се стъмни. Той няма да дойде дотогава, ако изобщо знае как да стигне тук! Освен това мисля, че Мариус ще го изпревари.

Обърнах се и поех към отворените врати на вилата. Красивите дългокоси момчета плачеха.

За миг спокойствието и влажният хладен въздух на градината приспаха всичките ми страхове. Намирах се сред познати образи, далеч от мрачните храмове, бях в безопасната Тоскана, където семейството ни имаше градини, разкошни като тази.

— За последен път ви моля да излезете от градината на този мъж! — извика Флавий.

Не му обърнах внимание.

Всички врати на тази прекрасно боядисана вила бяха отворени — онези към верандите на втория етаж, както и входните врати долу. Вслушах се в ромоленето на фонтаните. Имаше лимонови дръвчета и много мраморни статуи на някакъв ленив чувствен бог или богиня, около които растяха пищни лилави и сини цветя. Диана, богинята на лова, се извисяваше сред постеля от оранжеви цветчета, а мраморът бе стар и нащърбен. По-нататък един ленив Ганимед, наполовина покрит със зелен мъх, сочеше пътя към обрасла с трева алея. В далечината видях приведената гола Венера, която се къпеше на ръба на един басейн. В него течеше вода. Навсякъде около себе си виждах фонтани.

Бяха избуяли обикновени малки бели лилии, а над тях — стари маслинови дръвчета с красиво извити стволове, по които обожавахме да се катерим като деца.

Всичко това излъчваше някаква пасторална приветливост, макар природата да бе пренебрегната. Гипсовите орнаменти по стените бяха прясно боядисани, както и широко отворените кепенци.

Двете момчета плачеха.

— Госпожо, той много ще се ядоса.

— Е, не и на вас — отвърнах, докато влизах в къщата. Бях минала по тревата и не оставих почти никакви следи от стъпки по мраморния под.

— Момчета, престанете да хленчите! Дори няма да ви се наложи да го молите да ви повярва. Не е ли така? Той ще прочете истината във

вашиите мисли.

Те се стреснаха от това — всеки по своему. Погледнаха ме предпазливо.

Спрях се, едва прекрачила прага. Долових нещо в къщата — не бе достатъчно силно, за да се нарече звук, но много приличаше на някаква ритмична прелюдия към звук. И преди бях чувала същия беззвучен ритъм. Кога ли? Не беше ли в Храма? Когато за първи път влязох в стаята, в която Мариус се бе скрил зад паравана?

Вървах по мраморния под, влизайки от стая в стая. Навсякъде бризът полюшваше висящите лампи. Имаше много лампи. И свещи. Колко много свещи. И настолни лампи. Но щом това място бе така осветено, вътре сигурно бе светло като ден!

И постепенно разбрах, че целият първи етаж е библиотека, като изключим неизбежната луксозна римска баня и един огромен гардероб, пълен с дрехи.

Всяка една стая бе пълна с книги. Единствено с книги. Естествено, имаше легла, на които да легнеш, за да четеш, както и писалища, но всички стени бяха покрити с огромни купчини от свитъци или рафтове с подвързани книги.

Имаше също и странни врати. Изглежда водеха към скрити стълбища. Но те нямаха ключалки и сякаш бяха направени от полиран гранит. Видях поне две такива! А една стая на първия етаж бе изцяло облицована с камък и заключена по същия начин, с непристъпни врати.

Докато робите трепереха и ридаеха, аз излязох и поех по стълбите към втория етаж. Там бе празно. Всички стаи бяха съвсем празни, ако изключим тази, която явно бе на момчетата! В нея видях леглата им и малки олтари на персийски божества, както и дебели килими и възглавнички с пискюли, и обичайните за ориенталския стил спираловидни мотиви.

Слязох долу.

Момчетата седяха при главния вход. Приличаха на мраморни статуи със своите свити колене и приведени глави, плачеха тихо, а това сигурно вече ги изтощаваше.

— Къде са спалните в тази къща? Къде е спалнята на Мариус? Къде е кухнята? Къде е олтарът на дома?

Единият проплака сподавено:

— Няма спални.

— Естествено, че няма — рекох аз.

— Носят ни храната — изхълца другият. — Сготвена и много вкусна. Но се боя, че без да щем, сме изяли последното си ястие.

— О, я по-спокойно. Защо ще ви обвинява за стореното от мен? Вие сте просто деца, а той е мил човек, нали така? Ето, сложете тези страници на бюрото му и ги затиснете с нещо, за да не се разхвърчат.

— Да, той е много мил — каза момчето. — Но и със строго установени навици.

Затворих очи. Отново долових онзи звук, който дръзко нахлуваше отнякъде. Дали искаше да бъде чул? Не можех да определя. Звучеше безлично, подобно на туптящото сърце на заспал човек или бликащата вода от фонтаните.

Отидох до голямо красиво легло, покрито с изящна коприна с персийски мотиви. То бе много широко и въпреки че бе гладко опънато, сякаш носеше отпечатъка от мъжка фигура. Отгоре имаше възглавница, чиста и пухкава, и при все това виждах вдлъбнатината от мястото, където беше лежал човекът.

— Той тук ли лежи?

Момчетата скочиха на крака, развели къдрици.

— Да, госпожо, това е неговото легло — каза говорителят на двамината. — Моля, моля не го пипайте. Той лежи тук с часове и чете. Моля ви, госпожо! Той особено много държи да не лежим и да не играем в леглото му, докато го няма, макар че ни дава пълна свобода във всяко друго отношение.

— Ще познае, дори само да го докоснете с пръст! — каза другото момче, проговорило за първи път.

— Ще поспя върху него — рекох. Легнах и затворих очи. Претърколих се и свих колене. — Уморена съм. Искам само да спя. За пръв път от толкова време насам се чувствам в безопасност.

— Така ли? — попита едно от момчетата.

— О, елате тук и легнете до мен. Донесете възглавници и за себе си, за да може да види мен преди вас. Той ме познава добре. Къде са страниците, които донесох — а, да, на бюрото — е, по тях ще разбере защо съм влязла. Вече всичко се промени. Искат нещо от мен. Нямам избор. Няма как да се прибера у дома. Мариус ще разбере. Дойдох възможно най-близо до него, за да ме защити.

Легнах точно във вдлъбнатината, която той бе оставил върху възглавницата. Поех дълбоко въздух.

— Бризът тук е като музика — прошепнах, — чувате ли го?

Унесох се в дълбокия сън на изтощението, който бях потискала с часове денем и нощем.

Сигурно бе минало много време.

Събудих се сепната. Небето бе пурпурно. Робите се бяха свили до леглото точно под мен, като ужасени животни.

Отново чух онзи звук, отчетлив като пулсиране. Незнайно защо се сетих за нещо, което обичах да правя като дете. Правех така: слагах ухо до гърдите на баща си. И щом чуех сърцето му, го целувах. Това винаги го развеселяваше.

Станах с ясното съзнание, че не съм съвсем будна, но и бях сигурна, че това не е сън. Намирах се в прекрасната вила на Мариус в Антиохия. Мраморните врати се отваряха една след друга.

Отидох в последната стая — онази, облицована с камък. Вратите бяха непосилно тежки. Но внезапно се отвориха тихо, сякаш някой отвътре ги блъсна.

Влязох в огромно помещение. Пред себе си видях още две врати. И те бяха от камък. Вероятно водеха към стълбище, защото точно там къщата свършваше.

И тези врати се отвориха неочаквано, сякаш някаква пружина се бе освободила!

Отдолу идваше светлина.

От вратата се спускаха стълби. Бяха от бял мрамор и наскоро направени, без следи от стъпки по тях. Всяка една плоча бе така гладка, така чиста.

Долу горяха множество меки пламъци и хвърляха странни сенки по стълбите.

Сега звукът ми се стори по-силен. Затворих очи. О, ако можеше целият свят да е побран в тези бляскави стаи и в тях да намеря обяснение за всичко съществуващо.

Внезапно чух силен вик.

— Госпожо Пандора!

Обърнах се.

— Пандора, той прескочи оградата!

Момчетата тичаха с писъци из къщата, повтаряйки вика на Флавий:

— Госпожо Пандора!

Плътен мрак се спусна пред очите ми, а после обгърна и мен, като изхвърли встрани беззащитните, молещи за пощада момчета. Едва не полетях надолу по стълбите.

После разбрах, че се намирам в хватката на обгорялото същество. Погледнах надолу и видях черната сбръчкана ръка, която ме държеше. Ноздрите ми се изпълниха с остри миризми. Противният, тънък крак и спаруженото стъпало, които виждах, бяха покрити с нови дрехи.

— Момчета, донесете лампите, подпалете това нещо! — извиках. Борех се отчаяно, избутах и двама ни от стълбите, но не можах да се освободя от тази твар. Момчета, свалете лампите!

Момчетата се бяха вкопчили едно в друго.

— Моя си! — прошепна тихо в ухото ми противното същество.

— Не, не съм! — отвърнах и силно го ударих с десния си лакът. Той изгуби равновесие. Едва не се прекатури. Но не ме пусна. Бялата му туника проблясна в сенките, когато повторно приклещи ръцете ми, оставяйки ме почти безпомощна.

— Момчета, напълнете лампите с газ, свалете ги долу! — казах. — Флавий!

Съществото ме стискаше като огромна змия. Едва дишах.

— Не можем да слезем долу! — извика едно от момчетата.

— Забранено ни е — каза другото.

Противната твар се изсмя в ухото ми. Смехът му бе гърлен и пронизителен.

— Не всички са готови на бунт като теб, красавице, надхитрила брат си в подножието на храма.

Смайващо бе да чуеш този ясен членоразделен глас да излиза от тяло, обгоряло извън всяка надежда за живот. Гледах как почернелите пръсти се движат върху моите. Усетих допира на нещо студено във врата си. После почувствах бодванията. Кучешките му зъби.

— Не! — извиках. Мяхах се напред-назад в прегръдката му, после го блъснах с цялата си тежест и той едва не се прекатури отново, но без да падне.

— Престани, кучко, или веднага ще те убия.

— Защо не го направиш? — настоях аз. Извърнах се да погледна лицето му. Приличаше на дълго престоял труп, съсухрен в пустинята, обгорял до черно, с гърбав нос. Изглеждаше невъзможно извитите устни да покрият белите зъби и особено двата кучешки, които сега бе оголил, докато ме гледаше. Очите му бяха кървясали като тези на Мариус. Косата му бе като четка, черна и лъскава, много гъста, свежа и чиста, сякаш растеше от тялото му, обновена по някакъв чудодееен начин.

— Да — заяви той уверено. — Точно това се случи. И съвсем скоро ще получа кръвта, която ми трябва, за да се обнова целия! Вече няма да бъда това противно чудовище, което виждаш. Ще се превърна в онова, което бях, преди онези глупаци от Египет да я изложат на слънце!

— Хм-м, значи е спазила обещанието си — рекох. Поела е към лъчите на Амон Ра, за да изгорите всички вие.

— Какво знаеш ти за това? Тя не е помръдвала или говорила от хиляда години. На такава възраст бях, когато махнаха камъните, които я обграждаха. Няма как да е поела към слънцето. Тя е огромна свещена фиала с кръв, обожествен извор на сила и нищо друго. А аз ще изпия тази кръв, която твоят Мариус открадна от Египет.

Замислих се, отчаяно търсейки начин да се освободя.

— Ти дойде при мен като дар — каза обгорелият. Беше всичко, от което се нуждаех, за да се добера до Мариус. Любовта и слабостта му към теб са като ярки копринени одежди, които той носи като мой ориентир!

— Разбирам — отвърнах.

— Не, не разбираш! — каза той. Хвана ме за косата и дръпна назад главата ми. Аз изпищях ядно.

Острите му зъби се впиха в шията ми. През тялото ми се спуснаха низ нагорещени жички.

Испаднах в несвяст. Някакъв екстаз не ми даваше да помръдна. Опитах да се съпротивя, но имах видения. Видях го в цялото му величие, мъж от Изтока, обгърнат в позлата, в храм от черепи. Носеше яркозелени копринени панталони, а на челото си имаше декорирана лента. Носът и устата му бяха изящни. После, необяснимо защо, видях как избухна в пламъци, от които робите му се разпищяха. Той се гърчеше сред тези пламъци, от които не умря, но силно страдаше.

Главата ми се въртеше и силите ме напускаха. От всички части на тялото ми течеше кръв, която се вливаше в деформираната му фигура. Сетих се за баща си, който ми бе казал: „Живей, Лидия!“. Изтръгнах шията си от него и се обърнах. Ударих го силно с рамо, после го блъснах с две ръце и той се подхлъзна назад. Вдигнах коляно насреща му. Нищо не можеше да го отдели от мен!

Опитах да взема кинжала си, но бях твърде замаяна, а и бездруго не беше у мене. Единственият ми шанс бе горящият газ на лампите в долната част на стълбите. Обърнах се олюлявайки се, а чудовището отново ме сграбчи с две ръце за косата. Дръпна ме силно назад.

— Зъл демон! — рекох. Силата му ме бе изтощила. Той бавно затегна хватката си. Разбрах, че след малко ръцете ми ще се счупят.

— Ах — каза той, отдръпвайки се от мен, но стиснал ме все така силно. — Целта ми е постигната.

Внезапно по стълбите се разля по-ярка светлина.

Някой постави факла в долния ѝ край. После се появи Мариус.

Изглеждаше напълно спокоен и гледаше през мен в очите на моя похитител.

— И какво ще правиш сега, Акбар? — попита Мариус. — Ако само още веднъж ѝ причиниш болка или я насилиш, ще те убия. Ако я убиеш, ще умреш в мъки. Пусни я и можеш да избягаш.

Той изкачваше стъпалата едно по едно.

— Подценяваш ме — каза обгорелият. — Нагъл римски празноглавец, мислиш, че не знам, че държиш Кралицата и Краля, че си ги откраднал от Египет? Това е добре известно. Мълвата се носи по света, из горите на Севера, из пустошта и земите, за които ти не знаеш нищо. Убил си Старейшината, който е охранявал Краля и Кралицата, и си ги откраднал. Кралят и Кралицата не са помръдвали или говорили от хиляда години. Отнел си нашата Кралица от Египет. Нима се мислиш за римски император? Нима мислиш, че е Кралица, която можеш да държиш в плен като Клеопатра! Клеопатра бе гръцка блудница. Това е нашата Изида, нашата Акаша! Ти, богохулник такъв! И ме въведи при Акаша. Ако ми се опълчиш, тази жена, единствената смъртна, която обичаш истински, ще умре.

Мариус се приближаваше към нас стъпка по стъпка.

— Акбар, твоите информатори предадоха ли ти, че Старейшината в Египет, нейният отколешен охранител, изложи

Кралската двойка на лъчите на слънцето? — попита Мариус. Той изкачи още едно стъпало. — Казаха ли ти, че Старейшината направи така, че слънцето да ги унищожи в пожара, погубил стотици от нас, като пощади само най-старите, за да живеят в мъки като теб?

Мариус бързо замахна. Усетих как зъбите се забиват дълбоко в шията ми. Не можех да се измъкна, отново видях това същество в предишния му блясък, мъчителната му красота, украсените със скъпоценности крака, които го носеха в танца, заобиколен от гримирани жени.

Чувах Мариус съвсем близо до себе си, но не разбирах думите му.

Осъзнах безумието на всичко това. Бях завела това същество при Мариус, но дали така искаше Майката? Акаша, такова бе древното име, изписано върху захвърлените пред Храма тела. Знаех името ѝ. Знаех го от сънищата. Губех съзнание.

— Мариус — извиках с всички сили.

Главата ми се отпусна напред, освободена от зъбите му. Борех се с тази всепоглъщаща отпадналост. Съзнателно си представих как император Август ни приема на смъртното си ложе.

— Няма да видя края на тази комедия — прошепнах.

— О, напротив, ще го видиш — чух спокойния глас на Мариус съвсем близо до нас. Отворих очи. — Акбар, недей да рискуваш повече, показва решителността си.

— Недей да посягаш към мен отново, Мариус — каза обгорялото същество. — Зъбите ми се плъзгат по шията ѝ. Но още една капка и сърцето ѝ ще замре.

Гъстият нощен мрак правеше още по-ярка факлата долу. Това бе всичко, което виждах. Факлата.

— Акаша — прошепнах.

Обгорелият пое дълбоко въздух, усещах как гърдите му се надигат насреща ми.

— Кръвта ѝ е превъзходна — каза той. Целуна бузата ми с пресъхналите си обгорели устни. Затворих очи. Беше ми все по-трудно да дишам. Не можех да отворя очите си.

Той продължи да говори.

— Виж, Мариус, аз не се боя да я отнеса със себе си в смъртта и ако трябва да умра от ръката ти, защо тя да не ми е спътница?

Думите му ехтяха в далечината.

— Вдигни я на ръце — каза Мариус. Беше много близо до нас. — Носи я внимателно, все едно е единственото ти любимо дете, и слез с мене в Светилището. Ела да видиш Майката. Падни на колене пред Акаша и да видим какво ще ти позволи!

Отново изпаднах в несвяст, но чух как съществото се смее. Наистина ме повдигна, сложил ръка под коленете ми, и главата ми увисна назад. Слязохме по стълбите.

— Мариус — казах аз, — той е слаб. Можеш да го убиеш. — Лицето ми се отпусна върху гърдите на обгорелия, докато слизахме. Усещах допира на костите му. Наистина е много слаб — промълвих, като едва успявах да остана в съзнание. Акаша, да, истинското й име.

— Внимавай, приятелю — каза Мариус. — Ако тя умре, ще те унищожа. Ти почти проигра шансовете си. И колкото по-тежко диша тя, толкова по-малки стават те. Пандора, замълчи, ако обичаш. Акбар е велик кръвопиец, велик бог.

Усетих как студена корава ръка сграбчва моята.

Бяхме слезли на долния етаж. Опитах да вдигна глава. Видях низ от лампи, невероятни картини в златни рамки по стените и позлатен таван. Отвориха се две големи каменни врати. Вътре имаше параклис, изпълнен с гъста трептяща свещена светлина и всепоглъщащия аромат на лилии.

Кръвопиецът, който ме държеше, нададе вик.

— Майко Изида — промълви той жалостиво. — О, Акаша!

Той ме пусна и ме остави на крака, а Мариус веднага ме пое, когато покритото с мехури и рани същество се втурна към олтара.

Аз гледах удивена. Но умирах. Не можех да дишам. Паднах на пода. Опитах да поема въздух, но не успях. Не можех да стоя права без Мариус.

Но как можех да напусна този свят и всичките му нещастия, запечатала такава гледка:

Те седяха там: великата богиня Изида и крал Озирис, или поне така ми се стори, цветът на кожата им бе бронзов, а не бял като на бедната пленена Кралица от сънищата ми. Бяха облечени в съвършени златнотъкани дрехи, ушити и драпирани в традиционния египетски стил. Черните им коси бяха дълги, истински и сплетени в плитки.

Гримът върху лицата им бе свеж: черна очна линия и спирала, червени устни.

Тя не носеше короната с рогата и слънчевия диск. Златната ѝ огърлица със скъпоценни камъни бе великолепна, а невероятният ѝ блясък ме заслепи.

— Трябва да взема короната, да възстановя короната! — казах на глас и чувах как този глас излиза от мен сякаш носен от друго, за да ме напътства. Затворих очи.

Черното същество коленичи пред Кралицата. Не можех да виждам ясно. Усещах ръката на Мариус, а после в устата ми нахлу струя гореща кръв.

— Не, Мариус, защити я! — опитах да проговоря. Думите ми се изгубиха сред този прилив на кръв. Защити Майката! — А кръвта отново изпълни устата ми и се наложи да я преглътна. Незабавно усетих силата, мощта на тази кръв, далеч по-силна от тласъка на Акбар. Подобно на толкова много реки, устремени към морето, кръвта се разля из тялото ми. Нямаше какво да я спре. Последва нова струя, сякаш силна буря бе понесла реката още по-бързо към делтата ѝ, а нейните разпилени хаотични потоци се устремяваха към всяко късче плът.

Разкри ми се широк чуден свят, който щеше да ме приеме, слънцето бе в гъстата гора, но аз не го виждах. Освободих се.

— Кралицата, спасете я от него! — прошепнах. Дали от устните ми капеше кръв? Не, тя се бе вляла в мен.

Мариус не искаше да ме чуе. Към устните ми отново се притисна кървяща рана и кръвта потече още по-бързо. Почувствах как въздухът изпълва дробовете ми. Усещах тялото си силно, то вече стоеше без чужда помощ. Кръвта гореше в мен като огън, тя сякаш бе възпламенила сърцето ми. Отворих очи. Стоях изправена като стълб. Видях лицето на Мариус, златистите му мигли, тъмносините му очи. Косата му, разделена на път, се спускаше до раменете. Той нямаше възраст, беше бог.

— Пази я! — извиках. Обърнах се и посочих с пръст. Едно було, което цял живот бе висяло между мен и околния свят, сега се вдигна. Вече приели истинския си облик, те издаваха съзнателната си цел: Кралицата се вираше напред, неподвижна като Краля. Животът не би могъл да възпроизведе такова спокойствие, такава пълна парализа.

Чувах как от цветята капе вода. Малки капчици се стичаха върху мраморния под, а едно листо падна. Обърнах се и го видях да се търкаля свито по камъните, това малко листенце. Чувах как бризът се движи под златистия таван. А огнените езици на лампите припяваха нещо.

Светът бе изтъкан от песни, той бе гоблен от песни. Пъстроцветните мозайки искряха, после изгубиха формата си, а накрая дори и шарките. Стените потънаха в облаци цветна мъгла, която ни обгърна и из която можехме да бродим навеки.

А тя седеше там, Кралицата на Небето, властваща над всички сред върховна и несмущавана тишина.

Всички копнежи на детското ми сърце се сбъднаха. „Тя е жива, истинска е и властва над Небето и Земята.“

Кралят и Кралицата. Те не помръдваха. Очите им не виждаха нищо. Не ни погледнаха. Не погледнаха обгорялото същество, докато то все повече се приближаваше към трона им.

Ръцете на Кралската двойка бяха покрити с множество гравирани и преплетени гривни. Седяха с ръце на бедрата си. Такъв бе стилът на много египетски статуи. Но нямаше статуя, която да може да се мери с тях двамата.

— Короната, тя трябва да си сложи короната — казах аз. Тръгнах към нея с учудваща енергичност.

Мариус хвана ръката ми. Той ожесточено гледаше как обгорелият приближава.

— Тя се е появила преди всички тези корони — каза Мариус, — те не значат нищо за нея.

Самата мисъл за това се разля със сладостта на грозде върху езика ми. Разбира се, че се е появила преди тях. В сънищата ми беше без корона. Тя бе в безопасност. Мариус я пазеше.

— Кралице моя — каза Мариус зад гърба ми. — Имате молител. Акбар от Изтока. Той би искал да пие от кралската кръв. Каква е волята ти, Майко?

Гласът му бе така спокоен! Той нямаше страхове.

— Майко Изида, позволи ми да пия! — проплака обгорялото същество. Изправи се, вдигна ръце нагоре и възпроизведе още едно видение на предишната си същност. Носеше колан, от който висяха човешки черепи. Имаше и огърлица от почернели човешки пръсти! И

още една с почернели човешки уши! Това бе зловещо и отблъскващо, макар че той явно го намираше за съблазнително и неустойимо. Внезапно образът го напусна. Богът от онази далечна страна бе коленичил.

— Аз съм ваш слуга и винаги съм бил! Просто убих злосторника, както наредихте. Никога не съм изоставял истинския култ към вас.

Колко крехък и незначителен изглеждаше този умоляващ бог, така отблъскващ. Бе толкова лесно да бъде пропъден от олтара ѝ. Погледнах Крал Озирис. И той бе далечен и равнодушен като Кралицата.

— Мариус — казах, — житото на Озирис, дали не иска житото? Той е бог на житото. — Изпълниха ме видения на нашите шествия в Рим, на пеещи хора, понесли дарове.

— Не, той не иска житото — отвърна Мариус. Сложи ръка върху рамото ми.

— Те са истински, съществуват! — извиках аз. — Всичко това е истина. Всичко е променено. Всичко е изкупено.

Обгорелият се обърна и ме изгледа свирепо. Но аз бях напълно обезумяла. Той отново се обърна към Кралицата и протегна ръка към крака ѝ.

Ноктите на краката ѝ пробляснаха на светлината заради златистата плът под тях. Но тя бе съвсем неподвижна, както и гологлавият Крал — с нищо не издаваха своето мнение или власт.

Внезапно съществото скочи и се опита да сграбчи Кралицата за шията!

Изпицях.

— Безсрамие, позор.

Застиналата дясна ръка на Кралицата бързо се вдигна, тя хвана черепа на обгорелия и го счупи, а кръвта му се лееше върху нея, докато изродът надаваше последния си вик за милост. Тя сграбчи тялото му, щом то се отпусна в скута ѝ. Хвърли го във въздуха, а крайниците му се отделиха от него и се разбиха в пода като дървени трески.

Полъхна вятър, който събра останките в едно, а една лампа падна от трикраката си стойка и ги заля с горящ газ.

— Виж, сърцето — казах аз. — Виждам сърцето му. То бие.

Но огънят бързо погълна сърцето и гърчещите се пръсти на ръцете и краката. Последва голямо раздвижване, нещо като танц сред

горящите кости: те се въртяха в пламъците, а после почернях, изпочупиха се и се превърнаха в отломки. Накрая всичко това стана димяща пепел, която се разпиля и се разстла по пода. После отново се появи бризът, изпълнен с уханието на градината. Той вдигна пепелта и я понесе надалече, подобно на цял рояк крехки дребни черни мушици, към мрака на преддверието. Бях запленена.

Кралицата седеше както преди, с ръка върху бедрото. Тя и Кралят се взираха пред себе си, сякаш нищо не се беше случило. Само отвратителното петно върху дрехата ѝ напомняше за станалото.

Погледите им не отчетоха присъствието на двама ни с Мариус.

После в параклиса настана пълна тишина. Само блажена благоуханна тишина. Златиста светлина. Дишах дълбоко. Чувах как газът в лампите се възпламенява. Мозайките изобразяваха изящно изработени богомолци. Виждах как различните цветя започваха бавно да вехнат и това приличаше просто на още един тон от една и съща песен, която олицетворяваше растежа им, а покафенелите им краища бяха просто още един цвят, който не помрачаваше прекрасните им цветове.

— Прости ми, Акаша — каза тихо Мариус, — че го допуснах толкова близо. Не постъпих разумно.

Заплаках. От очите ми рукох едри сълзи.

— Ти ме призова — казах на Кралицата през сълзи. — Ти ме повика тук! Ще направя всичко, което поискаш от мен.

Тя бавно вдигна дясната си ръка, отмести я от бедрото си и я изпъна, като леко сви китката в подканващия жест от съня, но не се усмихна, изразът на застиналото ѝ лице не се промени.

Усетих как ме обгръща нещо невидимо и неустойливо. Идваше от протегнатата ѝ приканваща ръка. Бе приятно, меко и милващо. Вълна от удоволствие се разля по цялото ми тяло и лице.

Пристъпих напред, подчинявайки се на волята му.

— Моля те, Акаша! — тихо промълви Мариус. — Моля те, в името на Инана, в името на Изиди, в името на всички богини, не я наранявай!

Мариус просто не разбираше! Той никога не бе познавал нейния култ! Аз го познавах. Знаех, че нейните деца-кръвопийци са били предопределени да съдят злосторниците и да пият само от осъдените,

както гласяха нейните закони. Видях божеството от тъмната пещера, което се бе явило във виденията ми. Разбрах всичко.

Исках да кажа на Мариус, но не можех. Не и сега. Светът се бе преродил, всички системи, основани на скептицизъм или егоизъм бяха крехки като паяжина и трябваше да бъдат унищожени. Дори моите мигове на отчаяние не бяха нещо повече от лутания из един безбожен и егоистичен мрак.

— Кралицата на Небето — прошепнах. Знаех, че говоря на древния език. От устните ми се отрони молитва.

— А Амон Ра, Богът на Слънцето, въпреки цялата си сила, никога няма да покори Краля на Мъртвите или неговата годеница, защото тя е владетел на звездното небе, на луната и онези, които ще принесат в жертва злосторника. Проклети да са онези, които злоупотребяват с тази магия. Проклети да са онези, които искат да я откраднат!

Опирах тялото си — то бе човешко, поддържано от преплетените нишки на кръвта, дадена ми от Мариус. Усетих силата на тази подкрепа. Тялото ми бе в безтегловност.

Издигнах се към нея. Тя ме обгърна с ръка и махна косата от лицето ми. Протегнах ръце да я прегърна през врата, защото друго не можех да направя. Бяхме твърде близо, за да мога да дам друг израз на любовта си.

Почувствах мекия копринен допир на естествената ѝ, сплетена в плитки коса, както и студенината и твърдостта на раменете и ръцете ѝ. Но тя не ме погледна. Беше вцепенена. Дали би могла да ме погледне? Дали нарочно бе решила да остане безмълвна, втрещена пред себе си? Или някаква зла магия я правеше безсилна — магия, от която биха могли да я пробудят хиляда химни?

В своето бълнуване видях думите, гравирани със златни букви между скъпоценностите на огърлицата ѝ: „Доведете ми злосторника и аз ще изпия кръвта му.“

Стори ми се, че съм в пустинята, а огърлицата се търкаляше из пясъка, носена от вятъра, както се бе търкулнало тялото на обгорелия. Пропаднало, унищожено, за да бъде създадено отново.

Усетих как придърпват главата ми към шията ѝ. Тя бе разперила пръсти над косата ми. Насочваше я така, че устните ми да почувстват кожата.

— Това искаш, нали? — попитах. Но думите ми се сториха далечни, някакъв патетичен израз на изпълнената ми докрай душа. — Да бъде твоя дъщеря!

Тя леко наклони глава и се отдръпна от мен, за да видя шията ѝ. Видях вената, от която искаше да пия.

Пръстът ѝ нежно се движеше из косата ми, без да я подръпне или нарани, само галеше главата ми, от което изпаднах в буен екстаз. Тя леко побутна главата ми надолу и устните ми вече не можеха да избегнат бляскавата ѝ кожа.

— О, моята обожавана Кралица — прошепнах. Никога не бях изпитвала такава сигурност, такъв безграничен екстаз без земна причина. Никога не бях изпитвала такава могъща, тържествуваща вяра като вярата ми в нея.

Отворих уста. Не беше по силите на човек да пробие тази твърда плът! Но тя поддаде, а кръвта се вля в мен, „Изворът“. Чувах как сърцето ѝ я изтласква с оглушителна сила, която пулсираше в тъпанчетата на ушите ми. Това не бе кръв. Това бе нектар. Беше всичко, което едно живо същество би могло да желае.

Докато пиех от нектара, пред мен се разкри ново царство. Звънливият ѝ смях огласи коридора, тя тичаше пред мен като малко момиченце и с игривостта на котка, необременена от своето величие. Кимна ми да я последва въвн под звездите Мариус седеше сам в своята притихнала безформена градина. Тя го посочи с пръст. Видях как Мариус се изправи и ме пое в обятията си. Дългата му коса бе така прекрасна. Разбрах какво иска тя. В това видение, докато пиех от нея, аз целувах Мариус, танцувах с Мариус.

Над главите ни се изля дъжд от листа на цветчета, както над младоженците в Рим, а Мариус ме държеше под ръка, сякаш току-що се бяхме оженили, навсякъде около нас пееха хора. Това бе съвършено щастие, толкова силно, че на този свят на малко хора им се удаваше да го изпитат.

Тя стоеше на върха на широк черен олтар от диор.

Беше нощ. Мястото бе закрито и пълно с хора, бе мрачно и хладно заради песъчливия вятър, който духаше откъм долината и тя сведе поглед към онзи, който ѝ принасяха в жертва. Беше мъж със затворени очи и вързани ръце. Не се съпротивляваше.

Тя оголи зъбите си, събралите се богомолци ахнаха, а после хвана мъжа за гърлото и изпи кръвта му. Когато приключи, го остави да падне и вдигна ръце.

— Всичко в мен е пречистено! — извика. Отново започнаха да се сипят пъстри цветчета, а около нас размахваха паунови пера и палмови клони. Последваха оглушителни песнопения, придружени от силно думкане с тъпан, а тя се усмихваше, докато гледаше всичко това от мястото си. Лицето ѝ бе невероятно поруменяло, оживено и човешко, а гримираните ѝ в черно очи оглеждаха богомолците.

Всички започнаха да танцуват. Само тя наблюдаваше, а после бавно отправи взор над главите им, през високите правоъгълни прозорци на това място и се вгледа в блещукащата небесна твърд. Засвириха гайди. Танцът прерасна в лудост.

Лицето ѝ бе помрачено от тайнствена умора, някакво безумие, сякаш душата ѝ бе отлетяла навън към Небето, а после тя тъжно погледна надолу. Изглеждаше безпомощна. Обзе я гняв.

После извика оглушително:

— Мнимият кръвопиец! — Тълпата утихна. — Доведете ми го.

Хората се разделиха на две, за да може това разгневено, дърпащо се божество да бъде изтикано до олтара ѝ.

— Как смееш да ме съдиш! — извика той. Беше от Вавилон, с дълги къдрици, брада и мустаци. Държаха го десет човека.

— Носете го към мястото за изгаряния в планината, на слънце, с най-тежките окови! — извика тя.

Повлякоха го нататък.

Тя отново погледна нагоре. Звездите станаха по-големи и древните съзвездия се виждаха ясно. Ние се носехме под тях.

Едно момче в изящен позлатен стол спореше с хората около себе си. Мъжете бяха стари и почти не се виждаха в мрака. Лампата огряваше лицето на момчето. Заставахме на вратата. Момчето беше слабо, а ръцете и краката му — като клечки.

— Значи твърдите — каза недоверчивото момче, че онези кръвопийци са почитани на хълма!

Разбрах, че е Фараон по свещения кичур коса, който растеше върху голата му глава и по това как му прислужваха околните. Той ужасен погледна нагоре, щом тя приближи. Охраната му избяга.

— Да — каза тя — и ти с нищо не можеш да спреш това!

Тя го повдигна — това малко крехко момче — и разкъса гърлото му като звяр, като остави кръвта да тече от смъртоносната рана.

— Малък владетел — каза. — Малка страна.

Видението свърши.

Студената ѝ бяла кожа се бе затворила под устните ми. Сега я целувах. Вече не пиех.

Усетих как собственото ми тяло се претърколи над ръката ѝ и аз се изплъзнах от прегръдката ѝ.

На бледата светлина профилът ѝ си остана тих и безчувствен както преди. По вкочаненото ѝ лице нямаше ни петънце, ни бръчка. Отпуснах се в ръцете на Мариус. Ръката ѝ зае предишната си скована поза.

Всичко бе ослепително ярко: неподвижните Крал и Кралица и изящните фигури от лазурит в златните мозайки.

Изпитах остра болка — в сърцето, в утробата си, сякаш някой ме бе намушкал с нож.

— Мариус! — извиках.

Той ме взе на ръце и ме изнесе от стаята.

— Не, искам да коленича в краката ѝ — рекох. Болката спираше дъха ми. Положих усилия да не се разпищя. О, светът се бе преродил току-що, а сега тази агония.

Той ме положи във високата трева, като я остави да се смачка под мене. От утробата ми рухна кисел човешки секрет, излизаше дори от устата ми. Видях цветя съвсем близо до мене. Видях приветливите Небеса, ярки като във видението ми. Болката бе неописуема.

Вече знаех защо ме беше изнесъл от Светилището.

Избърсах бузата си. Не можех да понасям тази мръсотия. Болката ме погълна. Напрегнах се отново да разбера какво ми бе разкрила тя, да си припомня думите ѝ, но тази болка ми пречеше твърде много.

— Мариус! — извиках.

Той легна върху мен и ме целуна по бузата.

— Пий от мен — каза, — пий, докато болката утихне. Само тялото ти умира, пий. Пандора, ти си безсмъртна.

— Изпълни ме, вземи ме — казах му. Сложих ръка между краката му.

— Това вече няма значение.

Но органът, който търсех, бе твърд, отдаден навеки на бог Озирис. Студен и твърд, аз го насочих към тялото си. После пих, и пих и когато отново усетих зъбите му върху шията си, когато той започна да извлича от мен новата смес, течаща във вените ми, това бе като приятно кърмене. И аз го познах, обикнах го и мигновено разбрах всичките му тайни, но те бяха без значение.

Беше прав. Нисшите органи бяха без значение. Той се хранеше от мен. Аз се хранех от него. Това бе нашият брак. Навсякъде около нас тревата леко се полюшваше от бриза, като прекрасно брачно ложе, и уханието на зеленината изпълни цялото ми същество.

Болката беше изчезнала. Протегнах ръка и усетих мекотата на цветята.

Той разкъса изпоцапаната ми рокля и ме повдигна. Отнесе ме в басейна, където мраморната Венера стоеше, навеки привела гръб и вдигнала единия си крак над студената вода.

— Пандора! — прошепна.

Момчетата стояха до него с кани в ръце.

Той потопи едната кана във водата и ме обля. Усещах под краката си плочките по дъното на басейна, докато водата се стичаше по кожата ми. Никога не бях изпитвала подобно усещане! Още една кана с вода ме обля сладостно. За миг се уплаших, че болката ще се върне, но не, тя бе изчезнала.

— Обичам те с цялото си сърце — казах. — Цялата ми любов е за тях и за теб, Мариус. Мариус, мога да виждам в тъмнината, мога да виждам в дълбокия мрак под дърветата.

Мариус ме държеше. Момчетата бавно ни къпеха, потапяха каните и изливаха сребристая вода отгоре ни.

— О, да те имам до мен — каза Мариус, — да те имам тук; да не бъда сам, а с теб, красавице моя, единствена от всички други души! Ти! — Той се отдръпна, а аз му се любувах, мокра до кости, и посегнах да докосна неговата дълга и буйна чуждоземна коса. Цялото му тяло блестеше от капчиците вода.

— Да — казах. — Точно това искаше тя.

Лицето му се смръзна. Той се намръщи. Втренчи се в мен. Нещо се бе променило и то към по-лошо. Усещах го.

— Какво? — попита той.

— Така искаше тя. Показа ми го съвсем ясно във виденията. Искаше да бъда с теб, за да не си сам.

Той отстъпи назад. Това гняв ли бе?

— Мариус, какво става с теб? Не разбираш ли какво направи тя?

Той пак отстъпи далеч от мен.

— Не си ли разбрал, че точно това стана?

Момчетата ни подхвърлиха кърпи. Мариус взе едната и избърса лицето и косата си.

Аз сторих същото.

Той беше вбесен. Трепереше от гняв.

Този момент носеше необяснима смесица от красота и ужас — бялото му тяло, блещукащият басейн, изящните светлини, идващи от

отворените врати на къщата, а над тях — звездите, нейните звезди. И разгневеният и настръхнал Мариус, в чиито очи се четеше обида.

Погледнах го.

— Сега аз съм нейна жрица — рекох. — Трябва да възстановя нейния култ. Така иска тя. Но ме изпрати и заради теб, защото беше сам — добавих. — Мариус, видях всичко това. Видях нашата сватба в Рим, сякаш живеехме в старото време и семействата ни бяха с нас. Видях нейните поклонници.

Той бе направо ужасен.

Отказвах да го приема. Навярно не го разбирах правилно.

Стъпих върху тревата. Оставих момчетата да ме подсушат. Погледнах звездите. Къщата със своите меки светлини изглеждаше ярка и крехка, някакъв неуспешен опит да бъдат подредени вещите, който не можеше да се сравнява със създаването на едно цвете.

— О, колко вълнуваща е обикновената нощ — казах. — Струва ми се, че обиждаме нощта, като говорим за цел и умисъл, щом този обикновен миг е изпълнен със свещен умисъл и спокойствие. Всяко едно нещо следва пътя си.

Отдръпнах се и се завъртях в кръг, за да се отърся от водата. Бях толкова силна. Не ми се виеше свят щом спрях. Усещах безкрайна власт.

Едно от момчетата ми подаде туника. Беше мъжка, но както вече неведнъж споменах, римското облекло беше семпло. Това бе просто къса туника. Облякох я и го оставих да върже пояса на кръста ми. Усмихнах му се. Той потрепери и се отдръпна от мен.

— Подсуши косата ми — казах му. Ах, какви усещания.

Бавно погледнах нагоре. Мариус също бе подсушен и облечен. Продължаваше да ме гледа със силно негодувание и открито възмущение.

— Някой трябва да влезе вътре — казах — и да смени златната й рокля. Онзи богохулник я изцапа с кръв.

— Аз ще го направя! — каза Мариус с нескрит гняв.

— О, значи за това става дума — рекох. Огледах се, така изкушена от красотата, че можех да забравя неговата и да се върна при него по-късно, след като се наскитам под маслиновите дръвчета и сетивата ми се слоят със съзвездията.

Но този гняв ми причини болка. Това бе странна и дълбока болка, нямаше различните нюанси, каквито придават на болката плътта и разумът на смъртните.

— О, не е ли прекрасно! — възкликнах. — Научих, че богинята властва, че е истинска и е създала всичко съществуващо! Че светът не е просто едно огромно гробище! Но го научих, когато станах част от уговорена женитба! И видях младоженеца! Видях го да подклажда собствения си гняв.

Той въздъхна и сведе глава. Дали щях да го видя как плаче отново, този безупречен, познат и обичан бог сред смачканите цветя?

Той вдигна поглед.

— Пандора — каза ми. — Тя не е богиня. Не е създала света.

— Как смееш да го кажеш!

— Длъжен съм да го кажа! Приживе бях готов да умра за истината, сега също бих го направил. Но тя няма да го допусне. Тя има нужда от мен, а и от теб, за да ме направиш щастлив!

— Много добре! — Разперих ръце. — Ще се радвам да го направя. А ние ще възстановим нейния култ.

— Няма да го направим! — рече той. — Как изобщо можеш да си помислиш подобно нещо.

— Мариус, ще ми се да го изпея от върха на планината; искам да кажа на света, че това чудо съществува. Искам да тичам и да пея из улиците. Ние ще я възстановим на престола в един голям храм в самия център на Антиохия!

— Говориш небивалици! — извика той.

Момчетата бяха избягали.

— Мариус, да не си си запушил ушите за нейните заповеди? Ние трябва да издирим и убием боговете изменници и да се погрижим от нея да се родят нови богове, които гледат в душите и търсят справедливост, а не лъжи. Богове, които не са капризни похотливи идиоти или пияните своенравни създания от Северното небе, които мятат мълнии. Нейният култ се основава на доброто, на чистото!

— Не, не, не — отвърна той. Отстъпи назад, сякаш това щеше да подсили думите му. — Говориш глупости! — каза. — Глупости и истинско суеверие!

— Не мога да повярвам, че ти каза тези думи! — извиках. — Ти си чудовище! — рекох. — Тя заслужава да бъде на престола! Както и

Кралят, който седи до нея. Те заслужават своите поклонници, които им носят цветя. Нима смяташ, че си получил способността да четеш мисли без основателна причина? — Приблжих се. — Помниш ли как за първи път те подиграх в Храма? Когато ти казах, че трябва да седиш в съда и да гледаш в уموвете на обвиняемите? Присмехът ми е бил точно попадение!

— Не! — изрева той. — Това изобщо не е вярно.

Обърна ми гръб и се втурна в къщата. Последвах го.

Мариус забърза по стълбите, влезе в Светилището и рязко спря пред нея. Тя и нейният Крал седяха както преди. Дори миглите им не трепваха. Само цветята напомняха за живота сред благоухания въздух.

Погледнах ръцете си, бяха толкова бели! Щях ли да умра сега? Щях ли да живея векове като обгорелия?

Разгледах божествените им лица. Те не се усмихваха. Не сънуваха. Просто гледаха.

Паднах на колене.

— Акаша — прошепнах. — Мога ли да те наричам така? Кажете ми какво искате.

Нищо у нея не се промени. Съвсем нищо.

— Е, говори, Майко! — рече Мариус, а гласът му бе натежал от мъка. — Говори! Това ли си искала винаги?

Внезапно той се втурна напред, изкачи двете стъпала на подиума и заудря с юмруци по гърдите ѝ.

Бях потресена.

Тя не помръдна, дори очите ѝ не трепнаха. Юмрукът му се удряше в твърдото ѝ тяло, но то не поддаде. Само косата ѝ, уцелена от лакътя му, леко се изви.

Изтичах до него и се опитах да го изблъскам.

— Престани, Мариус, тя ще те унищожи!

Бях изумена от силата си. По нищо не отстъпваше на неговата. Но той ме остави да го издърпам, а лицето му бе обляно в сълзи.

— Ах, какво направих! — каза той, вгледан в нея. О, Пандора, Пандора! Какво направих! Създадох още един кръвопиец, а се бях заклел, че никога, никога няма да бъдат създавани други, не и докато съм жив!

— Да се качим горе — казах спокойно. Погледнах Краля и Кралицата. Седяха все така безучастни и далечни. — Мариус, не е редно да се караме тук, в Светилището. Ела горе.

Той кимна.

Остави ме бавно да го изведа от стаята. Бе навел глава.

— Тази дълга варварска коса много ти подхожда рекох. — А и сега те гледам със съвсем други очи. Кръвта ни се сля, сякаш сме създали своя рожба.

Той си избърса носа, но не ме погледна. Влязохме в голямата библиотека.

— Мариус, няма ли нещо в мен, което да радва окото ти или да намираш за красиво?

— О, да, мила моя, всичко! — отвърна той. — Но за Бога, трябва да проумееш това! Не разбираш ли! Животът ти е отнет не заради някаква свята истина, а заради порочна мистерия! Това, че чета мисли, не ме прави по-мъдър от другите хора! Убивам, за да живея! Както го е правила тя преди хиляди години. О, и тя разбра, че трябва да го направи. Разбра, че е дошло време.

— Какво време? Какво е разбрала?

Втрених се в него. Постепенно осъзнах, че вече не мога да чета мислите му, както и той моите. Но сновящите наоколо момчета бяха като отворена книга заради своя страх. Те мислеха, че са слуги на мили, но много гръмогласни демони.

Мариус въздъхна.

— Направи го, защото почти бях събрал смелост да сторя онова, което трябва! Да запратя и трима ни при слънцето и завинаги да сложа край на това, което египетският Старейшина целеше — да избавя света от Краля и Кралицата и всички мъже и жени с дълги зъби, които се хранят от смъртта! О, тя е твърде умна.

— Наистина ли възнамеряваше да го направиш? — попитах. — Да принесеш в жертва тях и себе си?

Той издаде кратък, саркастичен звук.

— Да, разбира се, бях го планирал. Другата седмица, месец, година, през следващото десетилетие или след още сто години, може би двеста. Може би след като прочета всички книги на света и видя всички места, може би след петстотин години, може би... може би съвсем скоро в моето уединение.

В първия миг бях твърде смаяна, за да проговоря. Той ми се усмихна мъдро и тъжно.

— О, та аз плача като дете — каза тихо.

— Откъде идва тази решимост — попитах — така бързо да сложиш край на толкова неоспоримо и сложно доказателство за божествената магия!

— Магия! — Той изруга.

— Бих предпочела да не го правиш — казах. — Не говоря за плача, а за това да изгориш Майката, Бащата и...

— Сигурен съм, че е така! — отвърна ми Мариус. Мислиш ли, че бих понесъл да го направя против волята ти, да те хвърля в огъня? Теб, невинна и отчаяна слабоумна жена! Възстановете олтарите й! О! Възстановете нейния култ! О! Ти си полудяла!

— Слабоумна! Как смееш да ме обиждаш! Да не мислиш, че си довел робиня в къщата си? Не си довел даже и съпруга.

Да. Сега мислите ни бяха затворени един за друг и по-късно щях да разбера, че е заради многото кръв, която си бяхме разменили. Но тогава разбрах само, че ще трябва да се задоволим с думи като смъртните мъже и жени.

— Не исках да използвам дребни обиди! — каза той. Бях го засегнала.

— Ами тогава усъвършенствай своя велик мъжки разум и възвишения елегантен патрициански начин на изразяване! — рекох.

Гледахме се навъсено.

— Да! — каза той. — Разум — добави и вдигна пръст. Ти си най-умната жена, която познавам. И се вслушваш в разума. Ще ти обясня и ще разбереш. Това трябва да направим.

— Да, а ти си невъздържан и сантиментален и не спиращ да плачеш — и удряш самата Кралица като сърдито дете!

Лицето му веднага почервения от гняв. Това го принуди да замълчи.

Извърна се и си тръгна.

— Пъдиш ли ме? — попитах. — Искаш да си отида! извиках. — Къщата е твоя. Кажи, ако искаш да си отида. Веднага си тръгвам!

Той се спря.

— Не — отвърна.

Обърна се и ме погледна, развълнуван и изненадан. Промълви с дрезгав глас:

— Не си отивай, Пандора! — Примигна, сякаш искаше да проясни погледа си. — Не тръгвай. Моля те, недей. — И накрая прошепна: — Ние си принадлежим.

— И къде си тръгнал сега, да се отървеш от мен?

— Само ще ѝ сменя роклята — каза той с тъжна горчива усмивка. — Ще почистя и преоблека това „неоспоримо и сложно доказателство за божествената магия“.

И изчезна.

Обърнах се към виолетовия свят навън. Към облаците, които луната измъчваше в своя казан, за да се отрекат от мрака. Към големите стари дървета, които казваха: „Изкачи се по клоните ни, ние ще те прегърнем!“ Към цъфтящите навсякъде цветя, които шепнеха: „Ние сме твоето ложе. Легни при нас.“

И така започна двестагодишната разпра.

Всъщност тя така и не приключи.

Без да отварям очи, чувах гласовете на града и тези от близките къщи. Чух как си говорят някакви мъже, докато минават по пътя отвън. Чух музика да долита отнякъде и смеха на жени и деца. Ако се вслушах по-внимателно, можех да разбера дори какво говорят. Реших да не го правя и гласовете им се сляха с бриза. Изведнъж положението се оказа нетърпимо. Не оставаше нищо друго, освен да изтичам обратно в параклиса, да падна на колене и да се моля! Сетивата, които ми бяха дадени, изглежда не бяха годни за нищо друго. Ако съдбата ми бе такава, какво щеше да стане с мен?

Сред всичко това чух и една душа да плаче в агония; това бе отзвук от моята душа — душа, откъсната от пътя на голямата надежда, която не можеше да повярва, че такова добро начало би довело до трагедия! Беше Флавий.

Покатерих се в старото чворесто маслиново дърво. Оказа се много лесно — все едно да направиш крачка. Застанах сред клоните, после скочих в съседното дърво, а оттам на върха на оградата, покрита с лози. Тръгнах по нея към портата.

Той стоеше там, опрял чело в решетките, а двете му ръце стискаха желязото. На бузата си имаше няколко следи от камшик, които кървяха. Той скърцаше със зъби.

— Флавий! — казах.

Той се стресна и погледна нагоре.

— Госпожо Пандора!

Несъмнено на лунната светлина видях чудото, станало с мен каквото и да го бе причинило. Понеже аз видях смъртното у него, дълбоките бръчки по кожата му, болезнената възбуда в погледа и тънкия слой мръсотия, полепнал по тялото му заради естествената влажност на смъртната кожа.

— Трябва да си идеш у дома — казах аз и седнах върху оградната стена, а краката ми висяха навън. Наведох се, за да ме чува. Той не се отдръпна, но очите му се разшириха очаровано. — Върви да

нагледаш момичетата и да поспиш, а някой да се погрижи за раните ти. Демонът е мъртъв, вече няма от какво да се притесняваш. Ела отново тук утре вечер по залез слънце.

Той поклати глава. Опита се да каже нещо, но не можа. Опита се да размърда ръце, но не успя. Сърцето му биеше лудо. Погледна надолу към пътя и малките далечни светлини на Антиохия. После се извърна към мен. Чух как препуска сърцето му. Долових ужаса и страха му, но той се страхуваше за мен, не за себе си. Боеше се, че ме е сполетяла ужасна участ. Посегна към портата и се вкопчи в решетките, обви ги с дясната си ръка, а с лявата стискаше, сякаш бе залепнал там.

Видях се през неговите очи — облякла препасана момчешка туника, с разпусната коса и седнала върху оградата, сякаш имах младо и гъвкаво тяло. Всичките ми бръчки бяха изчезнали. Той виждаше лице, което никой не би могъл да нарисува.

Но ставаше дума за следното. Този мъж се беше изчерпал. Не можеше да продължи нататък. И аз разбрах съвсем ясно колко много го обичам.

— Добре — казах. Изправих се и провесих ръцете си. — Ела, ще те прехвърля през оградата, ако мога.

Той протегна ръце недоверчиво, а очите му все така жадно попиваха всяка подробност от моето превъплъщение.

Беше лек като перце. Повдигнах го и го оставих на крака от вътрешната страна на портата. Скочих на тревата до него и сложих ръка на раменете му. Колко голяма бе тревогата му и колко силна смелостта му.

— Успокой сърцето си — казах му. Поведох го към къщата, а той ме гледаше, гърдите му се повдигаха, сякаш не му достигаше въздух, но това бе просто от шока. — Ще се погрижа за теб.

— Хванах онова същество — каза той. — Хванах го за ръката! — Как глухо звучеше гласът му, изпълнен с живителна течност и напрежение. — Прободох го няколко пъти с кинжала си, но то само замахна към лицето ми и се скри зад оградата като рояк мушици, просто някакъв мрак, безплътен мрак!

— Флавий, той е мъртъв, превърна се в пепел!

— О, ако не бях чул гласа ти, щях да полудея! Чух как момчетата плачат. Не можех да прескоча оградата с този проклет крак. После чух гласа ти и разбрах, разбрах, че си жива! — Той бе изпълнен с щастие.

Беше със своя Мариус. — Лекотата, с която усещах любовта му, бе прекрасна и вдъхваше страхопочитание.

Внезапно едно усещане от Светилището ме връхлетя отново — за нектара на Кралицата и дъжда от цветя. Но трябваше да запазя равновесие в новото си състояние. Флавий също бе дълбоко смутен.

Целунах го по устните, по топлите, смъртни устни, а после бързо и ловко като котка облизах цялата кръв от раните му и през тялото ми премина тръпка.

Заведох го в библиотеката, която в този дом беше главната стая. Момчетата кръжаха някъде наоколо. Бяха запалили лампите навсякъде, а сега се спотайваха. Подушвах кръвта им и младата им човешка плът.

— Ще отседнеш при мен, Флавий. Момчета, можете ли да пригответе спалня за моя иконом на този етаж? Имате плодове и хляб, нали? Подушвам ги. Има ли достатъчно мебели да му стъкмите удобно местенце плътно вдясно, за да не пречи?

Те изскочиха от скривалищата си и също ме поразиха с осезаемия си човешки вид. Обезумях. И най-малката им естествена черта ми се струваше ценна — гъстите им черни вежди, малките кръгли устни, гладките бузи.

— Да, да, госпожо! — казаха те почти едновременно.

Бързо се приближиха.

— Това е Флавий, моят иконом. Той ще отседне при нас. На първо време го заведете в банята, подгрейте водата и го обслужете. Донесете му вино.

Те веднага хванаха Флавий за ръка. Но той се спря.

— Не ме изоставяйте, госпожо — внезапно каза той с най-сериозното и умислено изражение. — Верен съм ви във всяко отношение.

— Знам — отвърнах. — О, как ясно разбирам. Не можеш да си представиш.

После тръгна към банята с двамата вавилонци, които изглеждаха очаровани, че има какво да правят.

Открих огромните гардероби на Мариус. Имаше достатъчно дрехи да облече кралете на Партия и Армения, майката на императора, Ливия, мъртвата Клеопатра, както и някой екстравагантен патриций, който пет пари не дава за глупавите закони на Тиберий за намаляване на разходите.

Облякох една много по-красива, дълга туника, изтъкана от коприна и лен и избрах златен пояс. А с помощта на гребените и четките на Мариус оставих косата си да се спусне като мантия, без всякакво заплитане, вълниста и мека като в детските ми години.

Той имаше много огледала, които както е известно, в онези дни бяха просто лъснат метал. И в тях се видях мрачна и обгърната в тайнственост поради простата причина, че отново бях млада. Зърната на гърдите ми бяха розови, както казах, бръчките на старостта вече не прорязваха някогашната красота на лицето и ръцете ми. По-точно би било да кажа, че се намирах в безвремие. Безвремие в зряла възраст. И сякаш всеки твърд предмет беше там, за да е в услуга на новата ми сила.

Погледнах квадратните мраморни плочки, покрили пода и в тях видях някаква дълбочина, доказателство за един удивителен и почти непонятен процес.

Исках пак да изляза навън, да говоря с цветята, да ги бера с пълни шепи. Много исках да поговоря със звездите. Не смеех да потърся Светилището заради Мариус, но ако него го нямаше, щях да отида и да коленича пред Майката и просто да я погледам и да размишлявам наум, докато се заслушвам да чуя и най-малкия звук, макар че след като видях стореното от Мариус, бях съвсем сигурна, че такъв няма да последва.

Тя бе помръднала дясната си ръка без знанието на останалата част от тялото ѝ. Бе го направила, за да убие и още веднъж, за да приласкае.

Отидох в библиотеката, седнах зад бюрото с изписаните от мен страници, и зачаках.

Накрая, когато Мариус дойде, той също се бе преоблякал. Косата му се спускаше до раменете, разделена на път и сресана. Седна на един стол близо до мене. Столът бе абаносов, извит и инкрустиран със злато и аз погледнах Мариус, осъзнала колко много прилича на този стол — той бе като добре запазен придатък на всички материали, вложени в него. Природата се бе погрижила за дърворезбата и инкрустацията, а после всичко това беше лакирано.

Щеше ми се да поплача в обятията му, но превъзмогнах самотата си. Нощта никога нямаше да ме изостави и нейната преданост се

виждаше във всяка отворена врата с избуяла трева и в жилестите маслинови клони, устремени нагоре, за да уловят лунната светлина.

— Благословена е тази, която са превърнали в кръвопиец — подех аз — по пълнолуние, когато облаците се извисяват като планини в ефирната нощ.

— Сигурно е така — рече той.

Премести лампата, която стоеше на бюрото помежду ни, за да не свети в очите ми.

— Настаних иконома си тук — рекох. — Предоставих му баня, легло и дрехи. Прощаваш ли ми? Обичам го и не искам да го загубя. Вече е твърде късно да се връща при смъртните.

— Той е забележителен човек — каза Мариус — и е добре дошъл тук. Утре би могъл да доведе и момчетата. Така момчетата ще имат компания и през деня ще цари дисциплина. Освен това Флавий умее да чете.

— Много си мил. Беше ме страх да не се ядосаш. Защо страдаш толкова? Не мога да прочета мислите ти, не ми бе дадена тази дарба. — Това не беше вярно. Можех да чета мислите на Флавий. Знаех, че в този момент момчетата са много доволни от присъствието му, докато му помагаша да облече пижамата си.

— Много силно сме свързани чрез кръвта — отвърна той. — Аз също вече не мога да чета мислите ти. Трябва да разчитаме на думите като смъртните, само сетивата ни са много по-силни, а отчуждението, което понякога ще изпитваме, ще е студено като леда на север; на моменти ще ни изгарят чувства, силни като море от горяща лава.

— Хм-м — казах.

— Ти ме презираш — тихо и с разкаяние рече той, защото потиснах въодушевлението ти, отнех радостта ти и убежденията ти. — Изглеждаше искрено натъжен. — Причиних ти това в най-щастливия миг от твоето превъплъщение.

— Не бъди толкова сигурен, че си го потиснал. Все още бих могла да издигна нейните храмове и да разпространявам култа ѝ. Аз съм посветена. Едва сега започвам.

— Няма да възстановяваш нейния култ! — рече той. — Уверявам те в това! Никому няма да разказваш за нея, каква е и къде се намира и никога няма да създаваш друг кръвопиец.

— Ех, ако Тиберий имаше такъв авторитет, когато говори пред Сената! — възкликнах.

— Единственото, което Тиберий някога е искал, е да учи в гимназията в Родос, всеки ден да облича гръцка пелерина и сандали и да философства. Затова склонността към действие се събужда у помалодушни хора, които го използват в неговата безрадостна самота.

— Това да не би да е лекция за моето усъвършенстване? Мислиш ли, че не знам всичко това? Онова, което не ти е известно е, че Сенатът няма да помогне на Тиберий да управлява. Сега Рим се нуждае от император, когото да почита и харесва. Не друг, а твоето поколение по времето на Август ни приучи към четиридесетгодишно деспотично управление. Недей да ми говориш за политика, все едно съм глупачка.

— Трябваше да се досетя, че всичко това ти е ясно — отвърна той. — Помня те като малко момиченце. Никой не можеше да се мери с твоя интелект. Предаността ти към Овидий и еротичните му творби бе рядко срещана изтънченост и разбиране на сатирата и иронията. Добре възпитан римски дух.

Погледнах го. И неговото лице бе лишено от видима възраст. Сега имах време да му се полюбувам квадратните рамене, правата дълга шия, особенният израз на очите му и симетричните вежди. Бяхме превърнати в мраморни портрети на самите себе си, изработени от изкусен скулптор.

— Знаеш ли — рекох, — дори след този съкрушителен и досаден поток от обяснения и твърдения, с които ме заля, аз изпитвам любов към теб и много добре знам, че сме сами и сме венчани един за друг, и не съм нещастна.

Той изглеждаше изненадан, но не каза нищо.

— Аз съм въодушевена, с ранено сърце — продължих аз — и ревностен поклонник. Но ми се ще да не ми говориш така, сякаш да ме поучаваш и образоваш е първата ти грижа!

— Длъжен съм да говоря така! — каза той нежно. Гласът му бе олицетворение на вежливостта, макар и разпален. — Това наистина е първата ми грижа. Ако успееш да разбереш какво се е случило след края на Римската република, ако успееш да разбереш Лукреций и стоиците, едва тогава ще разбереш какви сме ние. Трябва да го направиш!

— Няма да обърна внимание на обидата ти — отвърнах. — Не съм в настроение да ти изброявам всички философи и поети, които съм чела. Нито пък да ти разказвам за нивото на разговорите, които водехме у дома на вечеря.

— Пандора, не исках да те обидя! Но Акаша не е богиня! Спомни си сънищата си. Тя е фиала с безценна сила. Твоите сънища ти показаха, че тя може да бъде използвана, че всеки безскрупулен кръвопиец би могъл да прелее кръвта на друг, че тя е нещо като демон, подслонил нашата сила.

— Тя може да те чуе! — прошепнах наскърбена.

— Разбира се, че може. Пазя я от петнайсет години. Отблъснах онези изменници от Изток. Също и други заговорници от африканските провинции. Тя знае какво представлява.

Никой не би познал възрастта му, освен по сериозното му изражение. Приличаше на мъж в превъзходна форма. Постарах се да не бъда заслепена от него и от трептящата зад гърба му нощ, и все пак така ми се щеше да се зарея из въздуха.

— Някакво сватбено тържество — казах. — Трябва да кажа нещо на дърветата.

— Те ще са там и утре вечер — отвърна той.

Пред очите ми изплува последният ѝ образ, обгърнат в екстаз. Тя повдигна малкия фараон от стола му и го натроши на парчета. Видях я преди това откровение, в началото на пристъпа, да тича по коридора и да се смее.

Бавно ме обзе страх.

— Какво има? — попита Мариус. — Довери ми се.

— Когато пих от нея, я видях като момиче, смееше се. — После разказах за сватбата, за дъжда от розови цветчета и странния египетски храм, пълен с обезумели поклонници. Накрая му казах как тя влезе в стаята на малкия владетел, чиито съветници го предупреждаваха за нейните богове.

— Тя го пречупи, сякаш бе направен от дърво. Каза: „Малък владетел, малка страна.“

Взех листата, които преди това бях сложила на бюрото. Описах последния сън за нея, когато крещеше и заплаши, че ще отиде при слънцето и ще унищожи непокорните си деца. Описах всичко, което бях видяла през дългото странстване на душата си.

Сърцето ме болеше много. Дори докато обяснявах, виждах нейната уязвимост, опасността, която криеше. Накрая разказах как бях написала всичко това на египетски.

Бях уморена и много ми се щеше да не се бях появявала на този свят! Отново изпитах пълното отчаяние от нощите, прекарани в плач в малката ми къща в Антиохия, когато удрях по стените и забивах кинжала си в земята. Ами ако тя не беше избягала, смеейки се, по онзи коридор! Какво ли значеше този образ? А малкият владетел, пречупен така безпощадно?

Приключих разказа си без особени затруднения. Очаквах пренебрежителните забележки на Мариус. Едва ли бих могла да ги изтърпя точно сега.

— Как го тълкуваш? — попита той мило. Понечи да хване ръката ми, но аз я отдръпнах.

— Това са откъси от нейни спомени — отвърнах. Бях съкрушена. — Тя си спомня тези неща. Във всичко това има само един намек за бъдещето — рекох. — Само един понятен образ за някакво пожелание: нашата сватба, това да бъдем заедно. — Гласът ми бе натежал от мъка, но все пак го попитах:

— Защо плачеш отново, Мариус? Тя сигурно събира спомените като цветя, откъснати безразборно от градината на този свят, като листа, паднали в ръцете ѝ — и от тези спомени ми е сплела венец! Сватбен венец! Клопка. Душата ми не се скита. Не вярвам в това. Но ако се скиташе, тогава защо единствено тя толкова архаична, безпомощна и чужда в този свят, вече забравена и без власт — защо точно тя би го разбрала? Защо би ми го показала? Единствената, която го знае?

Погледнах го. Той все така плачеше. Не се срамуваше от това и очевидно не възнамеряваше да се извинява.

— Какво каза преди? — попитах. — „Това, че чета мисли, не ме прави по-мъдър от човека до мен“? Усмяхнах се. — Това е ключът. Как се смееше тя, докато ме водеше към теб. Как искаше да те видя в самотата ти.

Той само кимна.

— Питам се как се е сетила да хвърли мрежите си толкова надалече — рекох, — и да ме открие сред бушуващото море.

— Луций — така е разбрала. Тя чува гласове от различни земи. Вижда онова, което иска да види. Една нощ тук аз много уплаших един римлянин, който изглежда ме беше познал и после се прокрадна в далечината, сякаш представлявах опасност за него. Тръгнах подире му и смътно долавях, че има нещо в неговия прекомерен страх.

Скоро разбрах, че съвестта му е измъчвана от голямо бреме и помрачава всяка негова мисъл и жест. Той много се страхуваше да не бъде разпознат от някой човек от столицата. Искаше да напусне града.

Отиде в дома на един гръцки търговец, потропа на вратата му късно вечерта, на светлината на факлите, и настоя да му бъде изплатен някакъв дълг към баща ти. Гъркът му отговори както и преди, че парите ще бъдат предадени лично на баща ти.

На следващата вечер отново потърсих Луций. Този път гъркът имаше изненада за него. Военен кораб току-що бе доставил писмо от баща ви. Това беше около четири дни преди да пристигнеш. В писмото накратко се съобщаваше, че баща ти моли гърка за услуга в името на честта и гостоприемството. Ако той му направел тази услуга, всичките му дългове щели да бъдат опростени. Всичко щяло да му бъде обяснено в писмо, придружаващо товар, пътуващ към Антиохия. Товарът щял да се забави малко, тъй като корабът трябвало да спира на много места. Услугата била изключително важна.

Заговорих Луций, щом измина няколко крачки. Естествено, той ме помнеше — чудакаът Мариус отпреди толкова много години. Престорих се на изненадан, че го виждам тук и попитах за теб. Обзе го паника и той скалъпи някаква история, че си омъжена и живееш в Тоскана и каза, че напуска града. Забърза нататък. Но този мимолетен контакт ми бе достатъчен да разбера за показанията, които бе дал пред императорската гвардия срещу семейството си — това бяха само лъжи — и да си представя последвалите събития.

Следващият път, когато се събудих, не можах да го открия. Държах под око къщата на гърците. Мислено прецених възможността да посетя стареца, гръцкия търговец, и да намеря начин да се сприятеля с него. Мислех за теб. Представях си те. Спомних си за теб. В главата ми се въртяха стихове, посветени на теб. Повече не чух и видях брат ти. Предположих, че е напуснал Антиохия.

После една нощ се събудих, качих се горе, погледнах навън и видях как на различни места из целия град горят огньове. Германик бе

мъртъв, без да оттегли обвиненията си, че Пизон го е отровил.

Когато стигнах до къщата на гръцкия търговец, от нея бе останала само изгоряла дървесина. От брат ти нямаше и следа. Доколкото разбрах, всички бяха мъртви — брат ти и семейството на гръцкия търговец.

През всички последвали нощи опитвах да зърна брат ти или да чуя за него. Нямах представа, че ти си тук, изпитвах само неистов копнеж по теб. Опитвах да си напомня, че ако скърбя за всяка смъртна връзка, която съм имал приживе, ще полудея много преди да съм опознал дарбите, дадени ми от нашите Крал и Кралица.

После, когато бях в книжарницата една привечер, жрецът се приближи до мен. Посочи те с пръст. Ти стоеше на Форума, а философът и учениците му се сбогуваха с теб. Бях толкова близо!

Изпитах такава любов, че дори не слушах жреца, докато не разбрах, че говори за странни сънища и сочи към теб. Твърдеше, че само аз бих могъл да сложа ред във всичко това. Ставаше дума за кръвопиеца, който отскоро се подвизава в Антиохия, което не бе нещо необичайно. Бях убивал и други кръвопийци. Обещах да заловя и този.

После видях Луций. Видях ви да идвате заедно. Гневът и вината му едва не заслепиха сетивата ми на кръвопиец. Чувах думите ти отдалече без особени усилия, но не исках да помръдна, докато не се отдалечиш на безопасно разстояние от него.

Тогава исках да го убия, но ми се стори по-разумно да стоя плътно с тебе, да вляза в Храма и да заста на до тебе. Не бях сигурен, че имам право да убия брат ти заради теб и че ти искаш това. Не можех да знам, преди да съм ти разказал за вината му. После разбрах колко много го искаш.

Естествено, аз нямах представа колко умна си станала и че все още притежаваш дарбата да размишляваш и ораторстваш, която ме бе накарала да те обикна, когато бе малко момиченце. Ненадейно ти се озова в Храма, а мисълта ти бе три пъти по-бърза от тази на останалите смъртни, преценяваше всеки аспект на това, което виждаше и надхитри всички. И тогава последва грандиозният сблъсък с брат ти, при който ти го оплете в най-хитрата мрежа от истини и така го уби, без дори да го докоснеш. Вместо това въввече като съучастници в смъртта му трима военни свидетели. — Той замълча, после добави: — Преди години те проследих в Рим. Беше на

шестнайсет. Спомням си първия ти брак. Баща ти ме дръпна встрани, беше толкова мил. „Мариус, ти си обречен да бъдеш странстващ историк“ — каза ми. Не посмях да му кажа истинското си мнение за съпруга ти.

А ето че сега ти идваш в Антиохия и аз, понеже съм егоист, както скоро ще забележиш, си мисля ако има жена, създадена за мен, това е тази жена. И знам, че веднага щом те оставя на сутринта, трябва някак да изведа Майката и Бащата от Антиохия, да ги измъкна, но пък този кръвопиец трябва да бъде унищожен и тогава, само тогава мога да те оставя в безопасност.

— Да ме напуснеш без опасност — казах.

— Обвиняваш ли ме? — попита той.

Въпросът ме свари неподготвена. Вгледах се в него за миг, но той ми се стори безкраен, оставих красотата му да изпълни очите ми и нетърпимо силно долових тъгата и отчаянието му. О, как се нуждаеше той от мен! Как отчаяно се нуждаеше не просто от някоя смъртна душа, на която да се довери, а точно от мен.

— Наистина си искал да ме защитиш, нали? — попитах. — И обяснението ти е съвсем разумно, отличава се с математическа точност. Няма прераждане, съдба или някаква чудодейна сила, която да е причина за случилото се.

— Аз вярвам в това — каза той рязко. Лицето му стана безизразно, а после придоби строг вид. — Никога не бих ти спестил истината. Нима си жена, която иска да я гледят?

— Не ставай фанатик в посвещаването си на разума — казах.

Думите ми го изумиха и обидиха.

— Недей да се придържаш толкова сляпо към разума в един свят, пълен с толкова много ужасни противоречия!

Той мълчеше.

— Ако си така отдаден на разума — рекох, — с течение на времето той би могъл да те провали и когато това стане, може би ще намериш утеха в лудостта.

— Какво, по дяволите, искаш да кажеш?

— Превърнал си разума и логиката в религия. Очевидно само по този начин можеш да понесеш случилото се: това, че си кръвопиец и пазител, както изглежда, на тези низвергнати и забравени божества.

— Те не са божества! — Той се ядоса. — Създадени са преди хиляди години от някаква смесица от дух и плът, която ги е превърнала в безсмъртни. Очевидно намират спасение в забравата. Ти бе така мила и я описа като градина, от която Майката е набрала цветя и листа, за да ти сплете венец или клопка, както го нарече. Но това е твоята сладка момичешка поезия. Не ни е известно те да са особено словоохотливи.

— Аз не съм сладко момиченце — рекох. — Поезията е на всички. Говори с мен! — настоях. — И не използвай думи като „момиче“ и „жена“. Не се страхувай от мен толкова много.

— Не се страхувам — каза той ядно.

— Напротив! Дори когато тази нова кръв пулсира във вените ми, поглъща ме и ме променя, аз не се придържам към разума или суеверията, за да се спася. Мога да вляза в някой мит, но и да го напусна!

Боиш се от мен, защото не знаеш каква съм. Изглеждам като жена, говоря като мъж, а разумът ти нашепва, че сборът от двете не може да съществува!

Той стана от масата. Лицето му блестеше сякаш от пот, но много по-силно.

— Нека ти разкажа какво стана с мен! — каза той решително.

— Хубаво, разкажи ми — отвърнах. — Но честно.

Той подмина забележката ми. Говорех против волята на сърцето си. Искях само да го обичам. Познавах сигналите му. Но въпреки цялата си мъдрост, той проявяваше огромна воля, мъжка воля, и аз трябваше да разбера откъде идва. Потиснах любовта си.

— Как те подмамиха?

— Не са ме подмамили — отвърна спокойно той. Бях пленен от келтите в Галия, в град Масилия. Заведоха ме на север, оставиха косата ми да порасне, а после ме затвориха заедно с други варвари в огромно издълбано дърво в Галия. Един изгорял кръвопиец ме превърна в „нов бог“ и ми каза да избягам от местните жреци, да отида на юг в Египет и да разбера защо всички кръвопийци са били запалени, младите са загинали, а старите са обречени на страдания. Отидох по лични причини! Искях да разбера какъв съм!

— Много добре разбирам — рекох.

— Но преди това видях най-зловещото и неопишуемо кърваво жертвоприношение — не забравяй, че аз бях бог на име Мариус, който

те следваше в захлас из цял Рим — и онези хора бяха жертвани в мое име.

— Чела съм го в историята на Цезар.

— Чела си го, но не си го виждала. Как смееш да се перчиш с нещо така банално!

— Прости ми, забравих за детинския ти нрав.

Той въздъхна.

— Прости ми, забравих за твоя практичен и нетърпелив по природа ум.

— Извинявай. Съжалявам за думите си. В Рим ставах свидетел на екзекуции. Това бе мое задължение. И се вършеше в името на закона. Кой страда повече? Жертвите на религията или на закона?

— Много добре. Избягах от онези келти и отидох в Египет. Там открих Старейшината, който пазеше Майката и Бащата, Кралицата и Краля — първите кръвопийци, на които дължим увеличения прилив на кръв в телата си. Този Старейшина ми разказа съмнителни, но интригуващи истории. Някога Кралската двойка били човешки същества, но не и сега. Някакъв дух или демон обладал един от тях и се загнездил толкова здраво, че никакви заклинания не успели да го прогонят. Кралската двойка можела да променя останалите като им дава от кръвта си. Те искали да създадат религия. Било им отказано. Отказвали им няколко пъти. Всеки, който притежава от кръвта им, може да създаде друг като себе си! Разбира се, Старейшината твърдеше, че не знае защо толкова много са изгорели. Но точно той бе извел на слънце поверените му свещени кралски особи, след като ги бе охранявал напразно стотици години! Той ми каза, че Египет е мъртъв. „Житницата на Рим“, така го нарече. Каза, че Кралската двойка не е помръдвала от хиляда години.

Това ме изпълни с неописуем ужас.

— Е, горещата светлина на един ден не била достатъчна да погуби древните родители, но децата им по целия свят страдали. А този страхлив Старейшина, чието възмездие било само болката от изгорялата кожа, не бил достатъчно смел, за да остави на слънце Кралската двойка. Няма какви основания за това.

Акаша ми проговори. Говори ми по най-добрия за нея начин. Чрез образи и картини на събитията от самото начало. Показа ми как общността от богове и богини е произлязла от нея, как е имало бунтове

и голяма част от историята е била погубена, както и смисълът на всичко това. А що се отнася до словесно общуване, тя успя да прошепне едва няколко изречения: „Мариус, изведи ни от Египет!“ — Той замълча. — „Изведи ни от Египет, Мариус. Старейшината иска да ни унищожи. Пази ни или ще загинем тук.“

Той си пое въздух. Вече бе по-спокоен, не така разгневен, но все пак много разстроен. И тъй като моята проникателност на вампир непрекъснато растеше, аз научих повече за него. Разбрах, че е много смел и твърдо решен да отстоява принципите, в които вярва, въпреки магията, която го бе покорила преди да е имал време да се опомни. Въпреки всичко, той се стремеше да живее почтено.

— Моята участ — каза той — бе пряко свързана с нейната, с тяхната! Ако ги изоставех, рано или късно Старейшината щеше отново да ги изложи на слънце и аз, лишен от кръвта на вековете, щях да се разтопя като восък! Животът ми, вече променен, щеше да приключи. Но Старейшината не поиска от мен да назнача нови жреци. Акаша не пожела да създам нова религия! Тя не каза нищо за олтари и култове. Само онова старо обгоряло божество от Северната гора на варварите ме бе помолило за такова нещо, когато ме изпрати на юг в Египет — родината на всички мистерии.

— От колко време ги пазиш?

— Повече от петнайсет години. Вече не знам точно колко са. Те не помръдват и не говорят. Ранените, които на времето са обгорели силно, ще се лекуват с векове. Те научават, че съм тук и идват. Опитвам да ги унищожа преди умовете им да са успели да разпространят новината до други далечни умове. Тя не напътства обгорелите си чеда до мястото, където се намира, както постъпи с мене! Ако ме подведат или объркат, тя помръдва само както видя да го прави, за да унищожи кръвопиеца. Но тя те е повикала, Пандора, протегнала ти е ръка. И вече знаем точно с каква цел. А аз бях жесток с теб. Непохватен.

Той се обърна към мен. Гласът му стана нежен.

— Каж ми, Пандора, в твоето видение, където се женим, млади ли сме или стари? Ти онова петнайсетгодишно момиче ли си, което пожелах твърде рано, или си зряла и цъфтяща както сега? Семействата ни щастливи ли са? Ние красиви ли сме?

Бях силно развълнувана от искрените му думи. От болката и молбата, които се криеха зад тях.

— Изглеждаме както сега — рекох и предпазливо отвърнах на усмивката му. — Ти приличаш на мъж, който завинаги ще остане в разцвета на силите си, а аз? Аз съм такава, каквато ме виждаш в момента.

— Повярвай ми — каза той и гласът му стана по благ, — не бих говорил толкова грубо точно в тази нощ, но ти предстоят още толкова много нощи. Вече нищо не може да те убие, освен слънцето или огънят. Нищо у теб няма да повехне. Предстои ти да изживееш още хиляди неща.

— Ами удоволствието, което изпитах, докато пиех от нея? — попитах го. — Какво ще кажеш за нейните начинания и страдания? Тя по никакъв начин ли не се отъждествява със свещеното?

— Кое е свещено? — попита той и вдигна рамене. Кажи ми. Кое е свещено? Нещо свещено ли видя в сънищата за нея?

Наведох глава. Не можех да отговоря.

— Със сигурност не и Римската империя — каза той. — Не и храмовете на Август Цезар. Не и култът към Кибела! Не и култът на онези, които боготворят огъня в Персия. Дали името на Изида е свещено все още и изобщо било ли е някога? Старейшината в Египет, моят пръв и единствен учител в тази материя, ми каза, че Акаша измислила историите за Изида и Озирис, за да постигне личните си цели, да придаде известна поетичност на своя култ. Аз мисля, че тя по-скоро си е приписала древните истории. Демонът у тях двамата расте с всеки новосъздаден кръвопиец. Сигурно е така.

— Но това е безрезултатно?

— Може би така той научава повече? — предположи Мариус. — Вижда и усеща повече чрез всеки един от нас, който носи кръвта му? Може би той е точно такава същество, а всеки от нас е просто малка частица от него, която носи неговите сетива и възможности и в замяна му дава своите преживявания. То посяга да опознае света чрез нас!

— Ще ти кажа нещо — продължи той. Замълча и сложи ръцете си на бюрото. — Това, което гори в мен, никак не се интересува дали жертвата е извършила или не някакво престъпление. То изпитва жажда. Не всяка нощ, но често! Не казва нищо! Не говори за олтари на сърцето ми! Пришпорва ме, сякаш съм боен кон, а то е генералът върху мен! Мариус различава доброто от злото съгласно древните обичаи, по

понятни за теб причини, но не и тази опустошителна жажда. Тази жажда познава природата, но не и морала.

— Обичам те, Мариус — казах. — Ти и баща ми сте единствените мъже, които някога съм обичала истински. Но сега трябва да изляза сама.

— Какво каза! — Той беше смаян. — Минава полунощ.

— Ти прояви голямо търпение, но сега трябва да повървя сама.

— Ще дойда с теб.

— Не, няма — казах.

— Но ти не можеш да се скиташ из Антиохия сама просто така.

— Защо не? Вече мога да чувам мислите на смъртните, ако поискам. Току-що мина една носилка. Робите са толкова пияни, че е цяло чудо как не са я изпуснали и изтърсили господаря си на пътя, а той самият спи дълбоко. Искам да повървя сама навън из града, из тъмните и опасните места, из злокобните места и местата, където дори... дори един бог не би отишъл.

— Това е твоето отмъщение към мен — каза той.

Тръгнах към портата и той ме последва.

— Пандора, не излизай сама.

— Мариус, любов моя — извърнах се аз и хванах ръката му. — Това не е отмъщение. Думите, които изрече преди малко, „момиче“ и „жена“, винаги са поставяли ограничения в живота ми. Сега искам да повървя без страх с голи ръце и разпусната коса и да вляза във всяко опасно кътче, където реша. Все още съм опиянена от нейната и твоята кръв! Нещата, които би трябвало да блестят, само мъждукат. Трябва да остана сама и да обмисля всичко, което ми каза.

— Но трябва да се върнеш преди зазоряване, много преди това. Трябва да бъдеш с мен долу в криптата. Не може просто да лежиш някъде в някаква стая. Смъртоносната светлина ще проникне...

Беше толкова покровителствен, толкова разпален, толкова разгневен.

— Ще се върна — казах, — при това много преди зазоряване. Но сърцето ми ще бъде разбито, ако от този момент нататък ние не си принадлежим.

— Принадлежим си — отвърна той. — Пандора, ти би могла да ме подлудиш.

Той спря при решетките на портата.

— Недей да идваш по-нататък — казах му, щом тръгнах.

Поех надолу към Антиохия. Краката ми бяха толкова силни и пъргави, а стъпалата ми не усещаха праха и камъчетата по пътя. Очите ми виждаха ясно в нощта и забелязваха всички потайни ходове на совите и малките мишки, които се стрелкаха из дърветата. Те ме поглеждаха, а после побягваха, сякаш сетивата им ги предупреждаваха да се пазят от мен.

Скоро навлязох в самия град. Мисля, че решителността, с която се движех от уличка в уличка, бе достатъчна, за да уплаши всеки, решил да ми стори нещо лошо. Чувах само страхливи похотливи ругатни в мрака, онези отвратителни двусмислени ругатни, с които мъжете обсипват жените, които желаят — полузаплашителни, полупренебрежителни.

Усещах как хората спят дълбоко в домовете си и чувах дежурните стражи, които разговаряха в казармите зад Форума.

Направих всички онези неща, които новосъздадените кръвопийци винаги правят. Докосвах стените и очарована се взирах в някоя факла, към която летяха нощни пеперуди. С голите си ръце и леката туника долавях сънищата на цяла Антиохия.

Из каналите и по улиците препускаха плъхове. Реката издаваше характерния си звук, а от закотвените кораби долиташе глух шепот дори и при най-лекото раздвижване на водата.

Форумът, грейнал от вечно горящите светлини, бе уловил луната, сякаш представляваше огромен човешки капан, насочен нагоре земен кратер, създадено от човека устройство, което можеше да бъде видяно и благословено от неумолимото небе.

Когато стигнах до собствената си къща, установих, че лесно мога да се покатеря отгоре и седнах на керемидения покрив. Бях толкова спокойна, сигурна и свободна, докато гледах вътрешния двор и колоната, където всъщност бях узнала истините — сама през онези три нощи — които ме подготвиха за кръвта на Акаша.

Спокойно и без да изпитвам болка, премислих всичко отново — сякаш дължах това на жената, която някога бях, новопосветената, жената, потърсила убежище в Храма. Мариус беше прав. Кралицата и Кралят бяха обладани от някакъв демон, който бе плъзнал из кръвта им, хранеше се с нея и растеше, и сега аз го усещах в себе си.

Кралят и Кралицата не бяха измислили справедливостта! Кралицата, натрошила на парчета малкия фараон, не бе в основата на законите и благоприличието!

А римските съдилища, суетящи се непохватно преди всяко решение, преценявайки всички страни и отхвърлили всякакви магически или религиозни похвати, дори и в тези ужасни времена се стремяха към справедливост. Съдебната система се основаваше не на божествените откровения, а на разума.

Но аз не съжалявах за онзи миг на опиянение, когато пих от кръвта ѝ и повярвах в нея и видях как цветята се сипят отгоре ни. Не съжалявах, че всеки мозък би могъл да сътвори подобна съвършена трансцеденталност.

Тя беше моя майка, моя Кралица, моя богиня, беше всичко за мен. Знаех го, както го знаем, когато пием еликсирите в Храма, когато пеем и се поклащаме под звуците на възторжени химни. А аз го бях разбрала в обятията ѝ. Бях го почувствала и в обятията на Мариус, но не така силно, и исках само да бъда с него сега.

Колко ужасен ми се стори нейният култ. Опорочен и невеж, а възнаграден с такава власт! И как ненадейно осъзнах, че в основата на мистериите лежат толкова низки обяснения. Кръвта, опръскала златната ѝ рокля!

Всички образи и повърхностни погледи ни разкриват по-дълбоки неща, мислех си аз отново, както някога в Храма, когато бях готова да приема утехата на една базалтова статуя.

Единствено аз и никой друг трябваше да превърна новия си живот в героична приказка.

Много се радвах, че Мариус намира такава утеха в разума. Но разумът бе просто нещо измислено, наложено на света чрез вярата, а звездите не обещават никому нищо.

Бях прозряла нещо по-дълбоко през онези мрачни нощи, когато се криех в къщата в Антиохия и скърбях за баща си. Бях разбрала, че е твърде вероятно в основата на Сътворението да лежи нещо толкова неконтролируемо и непонятно като бушуващ вулкан.

Неговата лава щеше да помете и дърветата, и поетите.

Затова приеми този дар, Пандора, казах си аз. Иди си у дома, благодарна, че отново си омъжена, защото никога не си се задомявала по-сполучливо и никога пред теб не е стояло по-примамливо бъдеще.

Когато се прибрах, а то стана много бързо, защото усвоих нови начини да се прехвърлям бързо между покривите, като едва ги докосвам, а също и над стените — та когато се прибрах, заварих Мариус в предишното състояние, както когато тръгвах, само че много по-тъжен. Седеше в градината, точно като във видението, показано ми от Акаша.

Това сигурно бе любимото му място, скътано зад вилата с многобройните ѝ врати. Имаше пейка, обърната към един шубрак, сред скалите ромолеше естествено поточе и се разливаше в силна струя из високата трева.

Той стана веднага. Поех го в обятията си.

— Мариус, прости ми — казах.

— Не говори така, аз съм виновен за всичко. А и не те предпазих.

Останахме прегърнати. Искях да впия зъбите си в него, да пия от кръвта му, и го направих, а после усетих, че и той пие от мен. Това обвързване бе по-силно от всяко друго, което бях изпитвала в брачното ложе, и аз му се отдадох така, както не се бях отдавала никому в живота си.

Внезапно почувствах изтощение. Сложих край на тази целувка със зъби.

— Хайде, да вървим — каза той. — Твоят роб спи. А през деня, когато ние трябва да спим, той ще донесе тук всички твои вещи и ще доведе онези момичета, в случай че искаш да ги задържиш.

Слязохме по стълбите и се озовахме в друга стая. Мариус се напрегна с всички сили да затвори вратата, а това означаваше, че никой смъртен не би могъл да го направи.

Вътре имаше саркофаг, съвсем обикновен, изработен от гранит.

— Можеш ли да повдигнеш капака на саркофага? — попита Мариус.

— Чувствам се отпаднала!

— Слънцето изгрява, опитай да повдигнеш капака. Приплъзни го настрани.

Направих това и видях вътре легло от смачкани лилии и листа от рози, копринени възглавници и сушени цветя за аромат.

Стъпих вътре, обърнах се, седнах и се излегнах в този затвор от камък. Мариус веднага зае мястото си в гробницата до мен и затвори

капака. Нито късче светлина не проникваше вътре, сякаш такава бе волята на мъртвите.

— Доспа ми се. Трудно ми е да говоря.

— Какво щастие — каза той.

— Не беше нужно да ме обиждаш така — промърморих. — Но ти прощавам.

— Пандора, обичам те! — каза той безпомощно.

— Сложи го в мен — казах, посягайки между краката му. — Изпълни ме и ме прегърни.

— Това е глупаво и суеверно!

— Не е нито едно от двете — рекох. — То носи символика и утеха.

Той се подчини. Телата ни се сляха, свързани чрез този стерилен орган, който бе безобиден като ръката му. Но аз така обичах ръката, с която ме прегърна и устните, целунали челото ми.

— Обичам те, Мариус, моят странен, висок и красив Мариус.

— Не ти вярвам — каза той, шепнейки едва доловимо.

— Какво искаш да кажеш?

— Съвсем скоро ще ме намразиш заради това, което ти причиних.

— О, няма, умнико. Противно на мнението ти, аз не изгарям от желание да остареея, да повехна и да умра. Ще ми се да имам възможност да науча повече, да видя повече...

Усещах устните му върху челото си.

— Наистина ли опита да се ожениш за мен, когато бях на петнайсет?

— О, мъчителни спомени! Обидите на баща ти още кънтят в ушите ми! Едва не ме изхвърли от дома ви!

— Обичам те с цялото си сърце — прошепнах. — И ти спечели. Сега съм твоя съпруга.

— Моя си, но не мисля, че „съпруга“ е точната дума. Учудвам се, че вече си забравила как яростно негодуваше преди срещу тази дума.

— Заедно — казах, като едва говорех заради целувките му. Спеше ми се и харесвах допира на устните му, внезапно закопнели за истинска любов. — Ще измислим друга, по-възвишена дума от „съпруга“.

Внезапно се отдръпнах. Не го виждах в тъмното.

— Да не би да ме целуваш, за да не говоря?

— Да, точно това правех — отвърна той.

Обърнах му гръб.

— Моля те, обърни се — каза той.

— Няма — рекох.

Лежах неподвижно, смътно осъзнала, че тялото му вече ми се струва съвсем нормално, защото и моето бе твърдо като неговото, а може би и също толкова силно. Какво върховно преимущество. О, но аз го обичах. Обичах го! Тогава нека целува врата ми! Не можеше да ме принуди да се обърна към него!

Слънцето сигурно бе изгряло.

Защото внезапно ме обгърна такава тишина, сякаш цялата вселена с нейните вулкани и бушуващи приливи — и всички императори, крале, съдии, сенатори, философи и жреци — бяха престанали да съществуват.

Е, Дейвид, това беше.

Бих могла да запълня още много страници с тази комедия в стила на Плот и Терънс. Бих могла да конкурирам Шекспировата пиеса „Много шум за нищо“.

Но това е основната история. Това се крие зад несериозната съкратена версия на „Вампирът Лестат“, чийто окончателен и банален вид е бил оформен от Мариус или Лестат, кой знае.

Нека ти разкрия онези моменти, които са свещени и тлеят в сърцето ми, макар да са били отхвърлени с лекота от някой друг.

А историята на нашата раздяла е не просто историята на едно противоречие, но може да бъде и поучителна.

Мариус ме научи да преследвам и залавям само злосторниците и да убивам безболезнено, като обгръщам душата на жертвата си в сладостни видения, или да я оставям да разкраси собствената си смърт с порой от фантазии, които не бива да преценявам, а само да поглъщам като кръвта. Всичко това не се нуждае от подробно описание.

Двамата бяхме еднакво силни. Когато някой обгорял и безмилостно амбициозен кръвопиец успееше да се добере до Антиохия — а това се случи едва няколко пъти, след което престана, — ние го убивахме заедно. Това бяха чудовищни умове, родени в непонятни за нас епохи, и те преследваха Кралицата така, както чакалите преследват телата на мъртвите хора.

Ние нямахме разногласия относно тях.

Често си четяхме на глас и се смеехме заедно на „Сатирикон“ от Петроний, а по-късно редувахме смеха със сълзи, докато четяхме непримиримите сатири на Ювенал. От Рим и Александрия непрекъснато пристигаха нови сатирични и исторически творби.

Но едно нещо остана завинаги между Мариус и мен.

Любовта ни се усилваше, но с нея зачестиха и вечните спорове. И така спорът постепенно се превърна в опасна спойка на нашата връзка.

През годините Мариус запази своя изтънчен разум, както една весталка пази свещения огън. Ако се случеше да ме обземе въодушевление, той ме сграбчваше за раменете и недвусмислено заявяваше, че това е неразумно. Неразумно, неразумно, неразумно!

Когато през втори век Антиохия бе застигната от ужасно земетресение, а ние останахме невредими, аз се осмелих да говоря за това като за Божия благословия. Това разяри Мариус и той побърза да изтъкне, че същата Божия намеса бе предпазила и римския император Траян, който се намираше в града по това време. Как бих си обяснила това?

Трябва да отбележа, че Антиохия бързо се възстанови, пазарите процъфтяваха, пристигаха все повече роби и нямаше какво да спре керваните, поели към корабите, както и корабите, пътуващи към керваните.

Но много преди това земетресение ние едва ли не стигаме до бой всяка нощ.

Ако се забавех с часове в стаята на Майката и Бащата, Мариус неизменно идваше да ме вземе и да ме вразуми. Заявяваше, че не може да чете спокойно, докато аз съм в това състояние. Не може да мисли, защото знае, че аз съм долу и съзнателно приемам лудостта.

Защо, питах аз, неговата власт трябваше да се простира из всяко кътче на къщата и градината? И как така бях равна нему по сила, когато някой стар обгорял кръвопиец дойдеше в Антиохия и трябваше да го убием?

— Нима не сме равни и по ум? — питах го.

— Само ти би могла да зададеш такъв въпрос! — отвърщаше той.

Естествено Майката и Бащата никога вече не помръднаха и не проговориха. Повече не ме споходиха кървави сънища или божествени напътствия. Само Мариус от време на време ми напомняше за това. Измина доста време преди той да ми разреши да се грижа за Светилището заедно с него, да разбере напълно тяхното мълчаливо и на пръв поглед безсмислено съгласие. Изглеждаха съвсем недосегаеми, взаимоотношенията им бяха мудни и всяваха страх.

Когато Флавий се разболя на четиридесет години, двамата с Мариус преживяхме първата си наистина ужасна битка. Това се случи много преди земетресението.

Впрочем това бяха чудни времена, защото хитрият стар Тиберий изпълваше Антиохия с прекрасни нови сгради. Тя бе достоен съперник на Рим. Но Флавий беше болен.

Мариус го понесе много тежко. Той не просто харесваше Флавий — двамата непрекъснато разговаряха за Аристотел, а Флавий се оказва човек, който може да прави всичко: еднакво добре ръководеше домакинството и умееше да препише най-трудния и разпадащ се текст съвсем безпогрешно.

Флавий никога не ни бе задавал въпроси за това какви сме. Установих, че в неговото съзнание предаността и толерантността са далеч по-важни от любопитството и страха.

Надявахме се, че болестта му не е нещо сериозно. Но накрая, когато треската му се усили, Флавий обръщаше гръб на Мариус всеки път, когато той идваше при него. Щом аз му протегнех ръка, обаче, той винаги я приемаше. Аз често лежах с часове до него, както някога той бе лежал до мен.

И тогава една нощ Мариус ме заведе до портата и ми каза:

— Докато се върна, той ще е мъртъв. Можеш ли да го понесеш сама?

— Бягаш ли от него? — попитах.

— Не — отвърна той. — Но той не иска да гледам как умира, не иска да виждам как стене от болка.

Кимнах с глава.

Мариус тръгна.

Преди много време той бе наложил правилото никога да не бъдат създавани други кръвопийци. Не си направих труда да го питам това.

Щом той си тръгна, превърнах Флавий във вампир. Направих го по същия начин, както обгорелият, Мариус и Акаша бяха постъпили с мене, тъй като с Мариус дълго време обсъждахме методите — изсмукваш възможно най-много кръв, която после връщаш малко преди да припаднеш.

Аз припаднах и когато се съвзех, видях този прекрасен грък да стои над мен леко усмихнат, а болестта му си бе отишла. Той се протегна да хване ръката ми и да ми помогне да се изправя.

Мариус влезе в стаята, погледна учудено преродения Флавий и каза:

— Махни се, напусни тази къща, този град, тази област и тази империя.

Последните думи на Флавий към мен бяха:

— Благодаря ти за този Мрачен дар. — Тогава за първи път чух този израз, така често споменаван в писанията на Лестат. Колко добре го разбираше образованият атинянин.

С часове отбягвах Мариус. Той никога нямаше да ми прости! После излязох в градината. Видях, че скърби и когато вдигна глава, разбрах, че е бил напълно убеден, че искам да замина с Флавий. Осъзнала това, аз го поех в обятията си. Изпълни го безмълвна утеха и любов, той веднага ми прости за моята „прекалена прибързаност“.

— Не разбираш ли — подех аз, хванала го за ръка, че те обожавам? Но ти не можеш да властваш над мен! Не можеш ли, какъвто си разумен, да проумееш, че по-голямата част от нашата дарба ти убягва — това е свободата от ограниченията на мъжкия и женския пол!

— Не можеш да ме убедиш — каза той — дори и за миг, че не чувстваш, разсъждаваш и постъпваш като жена. И двамата обичахме Флавий. Но защо трябваше да бъде създаван още един кръвопиец?

— Не знам. Знам само, че Флавий го желаше. Той знаеше всичко за нашите тайни, между нас двамата имаше някакво... разбиране! Той ми остана верен в най-тежките моменти от смъртния ми живот. О, не мога да го обясня.

— Именно, женска чувствителност. И ти изпрати това създание във вечността.

— Той ще се включи в нашето търсене — отвърнах.

Към средата на века, когато градът бе много богат, а в империята цареше такъв мир, какъвто в близките двеста години нямаше да има, в Антиохия пристигна християнинът Павел.

Една нощ отидох да послушам как говори и когато се прибрах у дома, небрежно подхвърлих, че този мъж би могъл да приобщи и камък към вратата си, толкова силна личност беше.

— Как може да отделяш време за такива неща! — настоя Мариус. — Християни. Те не са даже и култ! Някои боготворят Йоан, други Исус. Борят се помежду си! Не разбираш ли какво прави този човек Павел?

— Не, какво? — рекох. — Не съм казала, че ще постъпя в тяхната секта. Казах само, че съм се спряла да го послушам. Кой би пострадал от това?

— Ти, твоето съзнание, равновесието ти и здравият ти разум. Той е застрашен заради безсмислените неща, от които се интересуваш, а честно казано, и истината страда! — Това бе само началото.

— Нека ти разкажа за този човек Павел — каза Мариус. — Той никога не е познавал нито Йоан Кръстител, нито Исус Галилейски. Юдеите са го изхвърлили от общността. А Исус и Йоан са били юдеи! И затова сега Павел се обръща към всички. Без значение дали са юдеи или християни, римляни или гърци, той им казва: „Няма защо да спазвате юдейските обичаи. Забравете празненствата в Йерусалим. Забравете за Обрезанието Господне. Станете християни.“

— Да, така е — рекох с въздишка.

— Много лесно можеш да възприемеш такава религия — каза той. — Не се изисква нищо. Трябва да повярваш, че този човек е възкръснал от мъртвите. Между другото, аз прочетох внимателно текстовете, които заливат пазарите. А ти?

— Не. Изненадана съм, че си отделил от безценното си време за това.

— Никъде из писанията на онези, познавали Йоан и Исус, не се споменава някой от двамата да е казвал, че ще възкръсне от мъртвите или че всички повярвали в тях ще се радват на задгробен живот. Павел е добавил всичко това. Какво изкусително обещание! А трябва да чуеш как говори за Ада твой приятел! Каква жестокост — несъвършените простосмъртни могат да сторят толкова ужасни грехове в този живот, че да горят във вечни мъки.

— Той не ми е приятел. Много преувеличаваш моите случайни забележки. Защо се вълнуваш толкова?

— Казах ти, интересувам се от истината и разума!

— Е, има нещо, което ти убягва у тези християни; това, че когато се съберат заедно, те изпитват възторжена любов и вяра в безграничното великодушие...

— О, не започвай пак! Нима искаш да ми кажеш, че това е хубаво?

Не отговорих.

Той се канеше да възстанови заниманията си, когато заговорих.

— Ти се боиш от мен — казах му. — Страх те е, че някой вярващ може да ми грабне ума и да те изоставя. Не. Това не е вярно. Страх те, е че твоят ум може да бъде грабнат. Че по някакъв начин светът ще те подмами обратно при себе си и няма да живееш тук с мен, вече няма да бъдеш онзи надменен римлянин, страничен наблюдател и отшелник. Ще се завърнеш в търсене на смъртната утеха от дружбата и близостта с околните, на приятелство със смъртните, които ще те признаят за един от тях, без да си такъв!

— Пандора, говориш безсмислици.

— Запази надменните си тайни — казах. — Но аз се боя за тебе и го признавам.

— Боиш се за мене? И защо? — попита той.

— Защото не разбираш, че всичко е тленно, всичко е измислица! Че дори логиката, математиката и правосъдието не са еднозначни!

— Това не е вярно — рече той.

— О, напротив. Ще дойде нощ, в която ще видиш онова, което аз видях, когато за първи път дойдох в Антиохия, преди да ме намериш, преди това преобразуване, което трябваше да помете всичко по пътя си.

Ще видиш такава тъмнина — продължих аз, — толкова непроницаема, че Природата не я е създала никъде на тази земя когато и да е където и да е! Само човешката душа може да я познае. И тя трае вечно. И се моля, когато най-накрая не можеш да избягаш от нея и разбереш, че е навсякъде около теб, твоята логика и разум да ти дадат сили да се бориш с нея.

Той ме погледна много почтително. Но не каза нищо. Продължих:

— Примирението няма да ти е от полза, когато настъпи това време. Примирението изисква воля, а волята изисква решение, решението изисква вяра, а вярата — нещо, в което да вярваш! И всякакви действия или приемственост налагат идеята за свидетел! Е, няма да има никакви свидетели! Ти още не знаеш това, за разлика от мен. Надявам се щом го разбереш, да има кой да те утеши, докато обличаш и тъкмиш онези чудовищни реликви под стълбите! Докато им поднасяш цветя! — Бях много ядосана. Добавих:

— Обърни поглед към мене, когато настъпи този миг — ако не за опрощение, погледни на мен като модел за подражание. Защото аз

видях това и оцелях. И няма значение, че се спрях да чуя как Павел проповядва за Исус, или че сплитам корони от цветя за Кралицата, или че преди разсъмване танцувам като луда на лунна светлина в градината, или че... че те обичам. Няма значение. Защото няма нищо. И никой. Никой! — въздъгнах. Беше време да приключвам.

Върни се към твоята история, тази купчина лъжи, опитваща да свърже събитията в причинно-следствени отношения, тази нелепа вяра, която приема, че едно нещо е следствие от друго. Уверявам те, не е така. Но ти постъпваш като истински римлянин, щом мислиш по този начин.

Той седеше мълчаливо и ме гледаше. Не можех да определя за какво мисли или какво чувства. После ме попита:

— Какво искаш да направя? — Никога не бе изглеждал повинен.

Засмях се горчиво. Нима не говорехме на един език? Той не бе чул и дума от това, което казах. И не ме удостои с отговор, а само с този прост въпрос.

— Добре — казах. — Ще ти кажа какво искам. Обичай ме, Мариус, обичай ме, но ме остави на мира! — извиках. Дори не се замислих. Думите сами излязоха от устата ми. — Остави ме на мира, за да мога сама да намирам утеха и свои начини да остана жива, без значение колко глупави и безсмислени ти се струват те. Остави ме на мира!

Той бе засегнат, толкова неразбиращ и със същия невинен вид.

Докато годините се нижеха, ние имахме много такива спорове.

Понякога той идваше при мене, след това се впускаше в дълбокомислени разсъждения за онова, което според него ставаше в империята, как императорите полудяват, а Сенатът не притежава власт, как самият прогрес на човека е нещо уникално в природата, което трябва да бъде наблюдавано. Казваше, че ще копнее за живота до самия край.

— Дори да е останала само безлюдна пустош — говореше той, — бих искал да бъда там, да гледам как дюните се разстилат една над друга — не спираше той. Ако в целия свят остане само една лампа, бих искал да гледам нейния пламък. И ти би го искала.

Но условията на битката и нейната ожесточеност всъщност никога не се променяха.

Дълбоко в себе си той смяташе, че го мразя, защото е бил толкова груб в нощта, когато ми бе даден Мрачния дар. Казах му, че това е детинско. Не можех да го убедя, че душата и интелектът ми са далеч по-необятни, за да изпитват такава първична злоба, и че не му дължа обяснение за мислите, делата или думите си.

Ние живяхме заедно и се обичахме двеста години. Той ми се струваше все по-красив.

Тъй като все повече варвари от север и изток прииждаха в града, той вече не смяташе за нужно да се облича като римлянин и често носеше украсените с бижута дрехи на хората от Изтока. Косата му ставаше все по-прекрасна и светла. Той рядко я подстригваше, и всъщност трябваше да го прави всяка нощ, ако искаше да е къса. Тя стоеше като разкошен накит върху раменете му.

С течение на времето лицето му стана още по-гладко и бръчиците, които лесно биха му придали гневен вид, изчезнаха. Както съм казвала и преди, той много прилича на Лестат. Само че е по-добре сложен, а с възрастта челюстта и брадичката му бяха малко загрубели, преди да получи Мрачния дар. Но нежеланите бръчки около очите му намаляваха.

Понякога, от страх да не се скараме, не си говорехме по цели нощи. Между нас съществуваше непрекъснат физически контакт — прегръдки, целувки, или просто безмълвно сплетени ръце.

Но ние знаехме, че вече сме живели много по-дълго от обикновените хора.

Не е необходимо подробно да описвам тази забележителна епоха. Тя е твърде добре позната. Нека само напомня някои неща. Позволи ми само да ти опиша моите възгледи за промените, които се извършваха из цялата империя.

Тъй като Антиохия процъфтяваше, се оказа невъзможно градът да бъде унищожен. Той бе покровителстван и посещаван от императорите. Построени бяха още храмове на източните култове. И тогава там започнаха да се стичат всякакви християни.

Всъщност накрая християните в Антиохия представляваха огромна и очарователна група хора, които спореха помежду си.

Рим обяви война на юдеите, Йерусалим бе сравнен със земята, а свещеният юдейски храм бе разрушен. Много от големите юдейски мислители дойдоха в Антиохия и Александрия.

На два или три пъти покрай нас минаха римски легиони, отпратили се на север, към Партия. Веднъж дори преживяхме и малък местен бунт, но Рим винаги възстановяваше реда в града. Тогава пазарът бе затворен за един ден! Търговията не спираше — тази силна пристрастеност на керваните към корабите и на корабите към керваните, а Антиохия се превърна в тяхно брачно ложе.

Създаваше се малко съвременна поезия. Предимно сатира. Изглежда сега сатирата бе единственият безопасен и откровен изразител на римския дух, и така се появи дръзката и забавна история „Златното магаре“ от Апулей, която осмиваше всяка една религия. Но у поета Марциал се наблюдаваше известна язвителност. А писмата на Плиний, които достигаха до мен, бяха изпълнени с крайни мнения за моралния безпорядък в Рим.

Като вампир започнах да се храня предимно с войници. Харесвах тяхната осанка и сила. Хранех се с тях толкова често, че в своята небрежност се бях превърнала в легенда. Наричаха ме „Гръцката смърт“ заради дрехите ми, които им изглеждаха архаични. Нападах ги безразборно из тъмните улици. Нямаше как да ме обградят или да ми попречат — бях толкова ловка, силна и жадна.

Но по време на тяхната смърт виждах разни неща — блясъка на някоя решаваща битка на границата, ръкопашен бой сред стръмна планина. Аз нежно ги повеждах към финала, изпълнена до краен предел с кръвта им, а понякога като в мъгла виждах душите на онези, които самите те бяха убили.

Когато разказах това на Мариус, той отвърна, че от мене може да се очаква точно такава безумна мистика.

Повече не повдигнах въпроса.

Той наблюдаваше с неимоверен интерес развитието на Рим. На мене то ми се струваше направо изумително.

Той размишляваше над историите на Дион Касий, Плутарх и Тацит и заудря с юмрук, когато научи за безкрайните сражения по река Рейн и напредването на север към Британия, както и за изграждането на Адриановия вал, който да държи настрана шотландците, които подобно на германците не отстъпваха пред никого.

— Те вече не патрулират, нито охраняват или контролират империята — каза той. — Не става въпрос за запазване на начина на живот! Това е просто война и търговия!

Не можех да не се съглася.

Всъщност положението бе дори по-лошо от онова, за което той знаеше. Ако ходеше да слуша философите толкова често колкото мене, би се ужасил.

Навсякъде се появяваха магьосници, които твърдяха, че могат да летят, имат видения и умеят да лекуват с ръцете си! Те имаха пререкания с християните и юдеите. Не мисля, че римската армия им обръщаше някакво внимание.

Медицината, която аз познавах от живота си като смъртна, бе като море от Изтока, изпълнено с тайни формули, амулети, ритуали и малки статуи.

Повече от половината членове на Сената вече не бяха от италиански произход. Това говореше, че нашият Рим вече не е същият. А и титлата на императора се бе превърнала в обект на подигравки. Имаше толкова много убийства, заговори, сплетни, мними императори и дворцови преврати, че скоро стана съвсем ясно, че армията управлява. Армията избираше императора. Армията го поддържаше.

Християните се разделиха на враждуващи секти. Това бе наистина изумително. Религията не се изгуби в спора. Разцеплението я направи още по-силна. Отделните ожесточени гонения — при които екзекутираха хора за това, че не се молят пред римските олтари — сякаш само засилиха симпатиите на хората към този нов култ.

А новият култ изобилстваше с дебати по всички основни въпроси, свързани с юдеите, Бог и Исус.

Тази религия преживя нещо нечувано. Разпространила се бурно чрез бързите кораби, качествените пътища и добре поддържаните търговски маршрути, тя внезапно се озова в необичайно положение. Светът не бе изправен пред края си, както бяха предсказали Исус и Павел.

Всички, които някога бяха познавали или виждали Исус, вече бяха мъртви. Накрая и онези, познавали Павел, умряха.

Появиха се християнски философи, които подбираха измежду древните гръцки идеи и старите юдейски традиции.

Юстин от Атина пишеше, че Христос е логос, че човек би могъл да е атеист и пак да намери спасение у Христос, ако е на страната на разума.

Трябваше да кажа това на Мариус.

Бях убедена, че то ще го накара да се разприказва, а и нощта бе скучна, но той просто ме парира с още чудати приказки за гностиците.

— Днес на Форумата дойде един мъж на име Сатурнин. Може би си чувала за него. Той проповядва някаква дивашка версия на това християнско учение, което намираш толкова забавно, според която Богът на юдеите всъщност е Дяволът, а Исус е новият Бог. Мъжът не идва за първи път. Благодарение на местния християнски епископ Игнатий той и неговите последователи пътуват към Александрия.

— Тук вече има книги с тези идеи — казах, — донесени от Александрия. За мене те са непонятни. Но вероятно не и за теб. Говорят за София, женски първообраз на Мъдростта, който предшества Сътворението. И юдеи, и християни искат по някакъв начин да включат идеята за София във вярата си. Това много ми напомня за нашата многообичана Изиди.

— Твоята многообичана Изиди! — подчерта той.

— Изглежда има умове, които желаят да преплетат всичко в едно — всеки мит, или неговата същност, за да сътворят една великолепно картина.

— Пандора, пак ме ядосваш — предупреди ме той. Нека ти кажа какво правят твоите християни. Те изграждат стройна организация. Епископ Игнатий ще бъде последван от друг, а епископите сега искат да поддържат идеята, че ерата на тайното откровение е приключила. Те искат да отстранят всички безумни свитъци от пазара и да създадат канон, в който да вярват всички християни.

— Никога не съм мислила, че може да се случи такова нещо — казах. — Ти дори не разбра колко много те подкрепях, когато ги осъждаше.

— Те успяват, защото се отдалечават от емоционалната нравственост — каза той. — Организират се като римляни. Този епископ Игнатий е много строг. Той раздава власт. Негово бе изказването за достоверността на ръкописите. Обърни внимание, че прогонват пророците от Антиохия.

— Да, имаш право — рекох. — Как мислиш? Това добро ли е или лошо?

— Искам света да бъде по-добър — отвърна той. По-добро място за мъжете и жените. По-добро. Само едно е ясно: старите кръвопийци вече са измрели и нито ти или аз, нито Кралицата и Кралят можем да

направим нещо, за да попречим на хода на човешките събития. Смятам, че мъжете и жените трябва да бъдат по-упорити. Опитвам се да разбирам злото по-добре с всяка следваща жертва.

Всяка религия, която отправя фанатични твърдения и изисквания, основани на Божията воля, ме плаши.

— Ти си истински последовател на Август — казах. Съгласна съм с теб, но е забавно да четеш тези безумни гностици. Този Марциан, а и Валентин.

— За теб може би е забавно. Аз виждам опасност навсякъде. Това ново християнство не просто се разпространява, то се променя навсякъде, където достигне. Прилича на животно, което поглъща местната флора и фауна, а после придобива някаква особена сила от храната.

Не спорих с него.

Към края на втори век Антиохия беше предимно християнски град. И докато четях творбите на новите епископи и философи ми се струваше, че биха могли да ни сполетят и по-лоши неща от християнството.

Само че, Дейвид, разбери, че над Антиохия не тегнеше сянката на разрухата. Из въздуха не витаеше усещането за края на империята. Ако не друго, навсякъде кипеше енергия. Вероятно търговията оставя такова усещане у човека, онова лъжливо усещане за подем и съзидание, когато такива липсват. Вещите се разменят, без непременно да се усъвършенстват.

После за нас настъпиха мрачни времена. Обединиха се две сили, които връхлетяха Мариус и отнеха цялата му смелост. Антиохия бе по-интересна отвсякога.

Майката и Бащата не бяха помръдвали от нощта, когато дойдох за първи път!

Нека опиша първото нещастие, защото аз не го понесох толкова тежко, а само съчувствах на Мариус.

Както ти казах, въпросът кой да бъде император бе се превърнал в шега. Но смехът се превърна в плач след събитията от началото на втори век.

По онова време император бе Каракала, истински убиец. При едно пътуване до Александрия, за да разгледа останките на Александър Велики, той — поради никому неизвестни до днес

причини — заловил хиляди александрийци и ги избил. В Александрия никога не били виждали такова клане.

Мариус обезумя. Целият свят обезумя.

Мариус говореше да напуснем Антиохия, да избягаме колкото можем по-далеч от разрухата на империята. Започвах да споделям мнението му.

После онзи противен император Каракала поведе войската в нашата посока, с намерението да обяви война на Партия на север и изток от нас. Нищо необичайно за Антиохия!

Майка му — но няма нужда да помниш тези имена — Юлия Домна, се засели в Антиохия. Тя умираше от рак на гърдата. И тук искам да добавя, че тази жена, заедно със сина си Каракала, бе помогнала да бъде убит другият ѝ син, Гета, защото двамата братя дележа императорската власт и заплашваха да предизвикат гражданска война.

Но нека продължа, и пак ти напомням, че не е нужно да помниш имената.

Струпаха войски за тази Източна война срещу двама крале от Изтока, Вологез Пети и Артабан Пети. Каракала наистина им обяви война, победи ги и се завърна триумфално. После, само на няколко мили от Антиохия, той бе убит от своите войници, докато опитвал да се облекчи!

Всичко това доведе Мариус до състояние на безнадеждност. Той седеше в Светилището с часове, вгледан в Майката и Бащата. Усещах какво мисли: че трябва да принесем в жертва себе си и тях двамата, но не можех да понеса дори самата мисъл за това. Не исках да умирам. Не исках да губя живота си. Не исках да изгубя Мариус.

Не бях толкова загрижена за участието на Рим. Предстоеше ми още живот, пълен с обещания за чудеса.

Но да се върнем към комедията. Армията незабавно провъзгласи за император един мъж от провинциите на име Макрин, който беше мавър и носеше обица на ухото.

Той веднага се скара с майката на мъртвия император, Юлия Домна, защото не ѝ позволи да напусне Антиохия и да умре другаде. Тя се умори от глад.

Всичко това се случваше съвсем близо до дома ни! Тези лунатици бяха в нашия град, а не в далечната столица, по която

тъгувахме.

После отново избухна война, защото източните крале, които Каракала бе сварил неподготвени преди, вече бяха в готовност и Макрин трябваше да поведе легионите в битка.

Както ти казах, сега легионите контролираха всичко. Някой трябваше да го каже на Макрин. Вместо да се сражава, той плати откуп на врага. Войската едва ли се гордееше с това. А после той им наложи ограничения, като им отне част от привилегиите.

Изглежда не разбираше, че трябва да подхранва тяхното одобрение, за да оцелее. Макар че, разбира се, с какво бе помогнало това на Каракала, когото обичаха?

Както и да е, сестрата на Юлия Домна — Юлия Меса, която бе сирийка и семейството ѝ почиташе сирийския бог на слънцето, се възползва от този тъмен период в живота на силните легиони, за да издигне на власт като император своя внук, син на Юлия Семис! Всъщност планът ѝ беше скандален поради ред причини. Най-важната бе, че и трите Юлии бяха сирийки. Самото момче бе на четиринайсет години и освен това бе потомствен жрец на сирийския бог на слънцето.

Но по някакъв начин Юлия Меса и любовникът на дъщеря ѝ, Ганис, успяха да убедят група войници в една палатка, че този четиринайсетгодишен сириец трябва да стане император на Рим.

Армията изостави император Макрин, а той и синът му бяха намерени и убити.

И така, гордите войници понесоха високо на раменете си това четиринайсетгодишно момче! Но той не желаше да го наричат с римското му име. Искаше да се обръщат към него с името на бога, който почиташе в Сирия, Елагабал. Самото му присъствие в Антиохия изнервяше жителите на града. Накрая той и трите останали Юлии — леля му, майка му и баба му, до една сирийски жрици — напуснаха Антиохия.

В Никомидия, която бе много близо до нас, Елагабал уби любовника на майка си. Тогава кой бе предаден? Освен това той взе огромен черен камък и го донесе в Рим, заявявайки, че камъкът е свещен за сирийския бог на слънцето, когото сега всички трябвало да почитат.

Него го нямаше, беше отвъд морето, но понякога писмата от Рим до Антиохия пристигаха едва за единайсет дни и скоро навсякъде

плъзнаха слухове. Кой някога ще узнае истината за него?

Елагабал. Той построи Храм за камъка на Палатинския хълм. Караше римляните да стоят около него, облечени с финикийски дрехи, докато колеше крави и овце, за да ги принася в жертва.

Той помоли лекарите да опитат да го превърнат в жена, като направят съответния отвор между краката му. Това ужаси римляните. Нощем той се преобличаше като жена, слагаше перука и обикаляше кръчмите.

Навсякъде из империята войниците започнаха да се бунтуват.

Дори трите Юлии, бабата Юлия Меса, лелята Юлия Домна и собствената му майка Юлия Семис, започнаха да се отегчават от него. След четири години, забележи добре, четири години под управлението на този маниак, войниците го убиха и изхвърлиха тялото му в Тибър.

Мариус не мислеше, че е останало нещо от света, който някога наричахме Рим. И той бе крайно отегчен от всички християни в Антиохия с техните спорове по повод вярата. Вече намираще мистериозните религии за опасни. Сочеше онзи обезумял император като идеален пример за фанатизма, който печелеше почва по това време.

И беше прав. Прав беше.

Само това можех да направя, за да го избавя от отчаянието. Всъщност той още не се беше сблъскал с ужасната тъма, за която някога говорех; беше твърде развълнуван, твърде сприхав и раздразнителен. Но аз много се боях за него и страдах заради него. Не исках повече да вижда всичко в черно, както аз някога, да е резервиран, изгубил всяка надежда и едва ли не развеселен от краха на нашата империя.

Тогаваше се случи най-лошото — нещо, от което и двамата се бояхме по един или друг начин. То ни сполетя в най-тежката си форма.

Една нощ пред вечно отворените ни врати се появиха петима кръвопийци.

Никой от нас не ги бе чул да идват. Улисани в книгите си, ние вдигнахме глави и видяхме петимата: три жени, един мъж и момче, и установихме, че всички носят черни дрехи. Бяха облечени като християнските отшелници и аскети, които отричат плътта и гладуват. В безлюдните околности на Антиохия имаше много такива мъже.

Но тези бяха кръвопийци.

Стояха пред нас със скръстени ръце. Косите и очите им бяха тъмни, както и кожата им.

Тъмна кожа, помислих си веднага. Значи са млади. Създадени са след големия пожар. Какво от това, че са петима?

Като цяло лицата им бяха доста привлекателни с правилни черти, изписани вежди и дълбоки тъмни очи, и навсякъде виждах следите от живите им тела малки бръчици около очите и кокалчетата на ръцете.

И те като нас изглеждаха шокирани от това, че ни виждат. Оглеждаха ярко осветената библиотека, дивяха се на лъскавата ни премяна, която бе в пълен контраст с аскетичните им одежди.

— Е — каза Мариус, — кои сте вие?

Прикрих мислите си и се опитах да проникна в техните. Съзнанието им бе непроницаемо. Бяха се посветили на нещо, което граничеше с фанатизъм. Обзе ме ужасно предчувствие.

Те боязливо пристъпиха през отворената врата.

— Не, спрете, моля — каза на гръцки Мариус. — Това е моят дом. Кажете ми кои сте и после може да ви поканя да прекрачите прага.

— Християни сте, нали? — попита аз. — Притежавате техния плам.

— Така е! — отвърна на гръцки един от тях. Беше мъжът. — Ние сме бич за човечеството в името на Бог и неговия син Христос. Ние сме Децата на Мрака.

— Кой ви създаде? — попита Мариус.

— Създадени сме в свещена пещера и в нашия Храм — каза една жена, която също говореше гръцки. — Знаем истината за Змията и наказваме с нейните зъби.

Станах на крака и отидох при Мариус.

— Мислехме, че сте в Рим — каза младият мъж. Той имаше къса черна коса и много кръгли невинни очи. Защото християнският епископ в Рим сега е най-главен за християните, а теологията на Антиохия няма особено значение.

— Защо да сме в Рим? — попита Мариус. — Какво общо имаме с римския епископ?

Жената пристъпи напред. Косата ѝ бе строго разделена на път в средата, но лицето ѝ бе много величествено и правилно. Преди всичко имаше красиво оформени устни.

— Защо се криете? От години знаем за вас! Знаем, че са ви известни някои неща — за нас и произхода на Мрачния дар, известно ви е как Бог го е донесъл на земята, а вие сте спасили нашия вид от изчезване.

Мариус бе направо ужасен, но не го показва.

— Нямам какво да ви кажа — рече той малко прибързано. — Освен това, че не вярвам във вашия Бог или Исус, както не вярвам, че Бог е донесъл Мрачния дар, както го нарекохте, на земята. Допуснали сте ужасна грешка.

Те бяха много недоверчиви и напълно отдадени на вярата си.

— Вие почти сте постигнали избавлението — каза момчето в дъното на редицата, чиято дълга коса стигаше до раменете. Гласът му бе мъжествен, но имаше дребна фигура. — Намирате се почти на онзи етап, когато сте толкова силни, бели и чисти, че не се налага да пиете!

— Колкото и да ми се иска, това не е вярно — рече Мариус.

— Защо не ни приемете? — попита момчето. — Защо не ни напътствате и научите как по-добре да разпространим Черната кръв и да накажем смъртните за греховете им! Сърцата ни са чисти. Ние бяхме избрани. Всеки един от нас влезе смело в пещерата и там умиращият дявол — едно премазано същество, само от кръв и кости, което бяха прогонили от Рая с опустошителен огън — ни предаде своите уроци.

— Които се изразяваха в какво? — попита Мариус.

— Накарайте ги да страдат — каза жената. — Носете смърт. Откажете се от всичко земно, както стоиците и отшелниците в Египет, но носете смърт. Накажете ги.

Жената бе враждебно настроена.

— Този мъж няма да ни помогне — промълви тя шепнешком. — Този мъж е безбожник. Той е еретик.

— Но вие трябва да ни приемете — каза младият мъж, който бе проговорил пръв. — Ние ви търсихме толкова дълго и толкова надалеч и идваме при вас изпълнени със смирение. Ако желаете да живеете в палат, това вероятно е ваше право, заслужили сте го, но не и ние. Ние живеем в мрак, не познаваме друго удоволствие освен кръвта, наслаждаваме се еднакво на слабите, болните и невинните. Изпълняваме волята на Христос, както Змията изпълняваше Божията воля, когато изкуси Ева в Рая.

— Елате в нашия Храм — каза един от останалите и ще видите дървото на живота, около което е увита свещената Змия. Ние имаме нейните зъби. Притежаваме нейната сила. Бог я е създал, както е създал Юда Искаротски или Каин, или злите римски императори.

— О — казах аз, — разбирам. Преди да попаднете на онзи бог в пещерата, вие сте почитали змията. Вие сте Офити, Сетианци, Насенианци.

— Така се наричахме в началото — каза момчето. Но сега сме Децата на Мрака, отдадени на жертвоприношения и убийства, посветили сме се на това да причиняваме страдание.

— О, Марциан и Валентин — прошепна Мариус. Не знаете тези имена, нали? Те са поетите гностици, които преди сто години положиха началото на вашата мъглява философия. Двойственост — ще рече, че в християнския свят злото може да бъде толкова могъщо колкото доброто.

— Да, това ни е известно — заговориха те в хор. Не знаем тези езически имена. Но познаваме Змията и онова, което Бог иска от нас.

— В пустинята Мойсей е вдигнал Змията над главата си — каза момчето. — Дори Кралицата на Египет е познавала Змията и я е носила в короната си.

— Историята за великия Левиатан бе унищожена в Рим — каза жената. — Отстраниха я от свещените книги. Но ние я знаем!

— Значи сте научили всичко това от арменските християни — каза Мариус. — Или от сирийските.

Един нисък мъж със сиви очи не бе продумал през цялото време, но сега пристъпи напред и се обърна към Мариус с голям авторитет.

— Вие разполагате с древните истини — каза той и ги използвате за нечестиви цели. Всички знаят за вас. Русокосите Деца на Мрака в Северните гори ви познават и знаят, че сте откраднали някаква важна тайна от Египет преди Раждането на Христос. Много от тях са идвали тук, виждали са ви с тази жена, и са си тръгвали уплашени.

— Много мъдро — рече Мариус.

— Какво открихте в Египет? — попита една от жените. — Сега в старите стаи, които някога са били обитавани от раса кръвопийци, живеят християнски монаси. Монасите не знаят за нас, но ние знаем

всичко за тях и за вас. Там имаше надписи, тайни, както и нещо, което с Божията воля вече ни принадлежи.

— Не, нямаше нищо — рече Мариус.

Жената заговори отново:

— Когато юдеите напуснали Египет и Мойсей проправил път през Червено море, оставили ли са те нещо след себе си? Защо Мойсей вдигнал Змията в пустинята? Знаете ли колко на брой сме ние? Близо сто. Пътуваме до далечния Север, на юг и дори на изток към невероятни земи.

Виждах, че Мариус е смутен.

— Много добре — казах, — разбираме какво искате и защо са ви накарали да повярвате, че ние можем да задоволим вашите потребности. Най-учтиво ви моля да излезете в градината и да ни оставите да поговорим. Проявете уважение към дома ни. Не закачайте робите ни.

— Дори не бихме си го помислили.

— А ние ще се върнем след малко.

Сграбчих Мариус за ръката и го поведох по стълбите.

— Къде отиваш? — прошепна той. — Избий от главата си всички идеи! Те не бива да виждат нищо.

— Няма да видят — казах, — а от мястото, където ще стоя докато говорим, няма и да чуват.

Той изглежда ме разбра. Поведох го към Светилището на застиналите Майка и Баща и затворих каменните врати зад себе си.

Дръпнах Мариус зад седящите Крал и Кралица.

— Те сигурно чуват сърцата на Двойката — прошепнах възможно най-тихо. — Но може би няма да чуят гласовете ни на фона на този звук. Трябва да ги убием, да ги унищожим напълно.

Мариус се изуми.

— Виж, ти знаеш, че трябва да го направим! — казах. — Длъжен си да ги убиеш, както и всеки друг като тях, който някога ни доближи. Защо си толкова шокиран? Подготви се. Най-лесният начин е първо да ги накълцаме на парчета, а после да ги изгорим.

— О, Пандора — простена той.

— Мариус, защо се страхуваш?

— Не се страхувам, Пандора — отвърна той. — Усещам, че подобно деяние ще ме промени безвъзвратно. Да убивам, когато съм

жаден, да живея в самота и да пазя тук тези двамата, защото така трябва, е нещо, което правя отдавна. Но да се превърна в екзекутор? Да стана като императорите, които изгарят християни! Да започна война срещу тази раса, този орден, култ, или каквото и да е там, да заема такава позиция.

— Хайде, нямаме избор. В стаята, където спим, има много декоративни мечове. Ще вземем онези, които са големи и извити. Също и факлата. Ще отидем при тях и ще им кажем колко съжаляваме за това, което трябва да им причиним, а после ще го направим!

Той не каза нищо.

— Мариус, нима ще ги оставиш да си отидат, за да започнат да ни преследват и други? Можем да бъдем в безопасност само ако унищожаваме всеки кръвопиец, който някога открие нас и Кралската двойка.

Той се отдалечи от мен и застана пред Майката. Погледна я в очите. Знаех, че тихо говори с нея. Знаех също, че тя не му отвръща.

— Има още една възможност — казах — и тя е съвсем реална. — Направих му знак да се върне зад тях, където усещах, че е най-безопасно да говори.

— Каква е тя? — попита той.

— Да им дадем Краля и Кралицата. Тогава ти и аз ще сме свободни. Те ще се грижат за тях с религиозен плам! Може би Кралят и Кралицата дори ще им разрешат да пият...

— Това е немислимо! — рече той.

— Същото мисля и аз. Никога няма да знаем дали сме в безопасност. А те ще плъзнат по света като някакви свръхестествени гризачи. Е, имаш ли друг план?

— Не, но съм готов. Ще използваме огъня и мечовете едновременно. Можеш ли да им говориш някакви сладки лъжи, докато приближаваме въоръжени и с факли в ръка?

— О, да, разбира се — рекох.

Влязохме в стаята и взехме големите извити мечове, които бяха много остри и идваха от арабската пустиня. Запалихме още една факла от тази в подножието на стълбите и се качихме заедно.

— Елате при мен, деца — казах силно, докато влизах в стаята, — елате, защото това, което трябва да ви покажа, изисква светлината на

тази факла, а скоро ще разберете какво е свещеното предназначение на този меч. Колко сте набожни.

Ние застанахме пред тях.

— Колко сте млади! — рекох.

Внезапно, обзети от паника, те се вкопчиха един в друг. Струпани по този начин, много ни улесниха и ние приключихме за секунди, като подпалихме дрехите им и нарязяхме ръцете и краката им, без да обръщаме внимание на жалните им викове.

Никога не бях влагала цялата си сила и бързина, не бях отдавала цялата си воля така, както го направих срещу тях. Въодушевявах се докато ги съсичах, докато ги удрях с факлата и ги пробождах, докато паднат на земята, изгубили и последната капка живот. Но и не исках да страдат.

Тъй като бяха много млади, съвсем млади кръвопийци, ни отне доста време да изгорим костите им и да превърнем всичко в пепел.

Но накрая успяхме и застанахме заедно — Мариус и аз — в градината, дрехите ни бяха покрити със сажди, а ние се взирахме в димящата трева, за да се уверим с очите си, че пепелта се е разнесла навсякъде.

Мариус внезапно се извърна и бързо се отдалечи от мен, слезе по стълбите и отиде в Светилището на Майката.

Втурнах се подире му, обзета от паника. Той стоеше с факлата и окървавения меч в ръка — о, колко кръв бе изтекла — и гледаше Акаша в очите.

— О, безчувствена Майко! — прошепна той. Лицето му бе покрито с кръв и мръсотия. Погледна горящата факла, а после отново Кралицата.

Акаша и Енкил с нищо не показаха, че знаят за касапницата отвън. Не изразяваха нито одобрение, нито благодарност или някакви други чувства. По нищо не личеше, че виждат факлата в ръката му или чуват мислите му каквито и да са те.

С Мариус бе свършено — нямаше го онзи Мариус, когото по това време познавах и обичах.

Той реши да не напуска Антиохия. Аз исках да заминем, да заведем Краля и Кралицата надалеч, търсех бурни приключения и копнеех да видя чудесата на света.

Но той отказа. Имаше само едно задължение. И то бе да причаква пришълците, докато не ги избие до един.

Той не помръдна и не проговори със седмици, освен, ако не го разтърсех, при което ме умоляваше да го оставя на мира. Ставаше от саркофага само за да седи в очакване, стиснал меч и факлата.

Положението стана нетърпимо за мен. Изминаха месеци. Казах му:

— Полудяваш. Трябва да ги махнем оттук!

И тогава една нощ, когато бях много ядосана и самотна, глупаво извиках:

— Ще ми се да се избавя от тях и от теб! — Излязох от къщата и не се върнах три нощи.

Спах из тъмни закътани местенца, които лесно си стъкмявах сама. Всеки път щом помислех за него, се сещах за това как седи там неподвижно, съвсем като тях, и ме обземаше страх.

Само ако бе познал истинското отчаяние, само да се бе сблъскал с онова, което днес наричаме „абсурд“. Да се бе изправил пред нищото! Тогава клането нямаше да го сломи.

Накрая една сутрин, точно преди изгрев слънце, когато се бях скрила на сигурно място, в Антиохия настъпи странна тишина. Някакъв ритъм, който бях чувала през всичките си дни там, бе изчезнал. Мислех си: „Какво ли значи това?“. Но скоро щях да разбера.

Бях направила фатална грешка. Вилата беше празна. Той се бе погрижил за превоза през деня. Нямах представа къде е отишъл! Беше взел всичките си вещи, а моите бе оставил добросъвестно.

Бях го предала, когато имаше най-голяма нужда от мен. Обикалях в кръг около празното Светилище. Изпицях и оставих писъка да отекне в стените.

Той никога не се върна в Антиохия. Не получих дори и писмо.

След около шест месеца се отказах да чакам и заминах.

Ти, разбира се, знаеш, че набожните религиозни вампири така и не изчезнаха. Не и преди Лестат да се появи, облечен в червено кадифе и кожа, за да ги заслепи и да се подиграе с убежденията им. Това се случи през Века на разума. Тогава Мариус прие Лестат. Кой знае какви други вампирски култове съществуват още?

Колкото до мен, дотогава отново бях изгубила Мариус.

Бях го виждала само през една безценна нощ сто години по-рано, и разбира се, хилядолетия след краха на това, което наричаме „древния свят“.

Видях го! Беше през пищната и несигурна епоха на Луи XIV, Кралят Слънце. Бяхме на дворцов бал в Дрезден. Свиреше музика — онази колеблива смесица от клавиборд, лютня и цигулка, — която съпровождаше изкусните танци, представляващи предимно реверанси и въртене в кръг.

В дъното на една зала внезапно видях Мариус!

Той ме бе наблюдавал от доста време и сега ме дари с най-трагичната и любяща усмивка. Носеше голяма дълга къдрава перука, боядисана в същия цвят като косата му, и клоширан кадифен жакет с богат набор от дантели, които французите много обичаха. Кожата му бе златиста. Това говореше за огън. Внезапно разбрах, че е преживял нещо ужасно. Сините му очи радостно искряха от любов и без да променя небрежната си поза — беше опрял лакът на клавиборда — ми прати лека въздушна целувка.

Не можех да повярвам на очите си. Наистина ли той беше там? Дали аз самата се намирах на това място, облечена в корсаж с голямо деколте и с тези огромни фусты — едната ловко надиплена, за да се вижда другата? Кожата ми в онази епоха бе като изкуствена. Косата ми бе професионално оформена в претенциозен кок.

Не обръщах внимание на смъртните ръце, които силно ме притискаха. По онова време се бях оставила да бъда водена по света от свиреп азиатски вампир, към когото не изпитвах нищо. Бях попаднала във вечния капан за една жена: бях се превърнала в необвързан и показан придатък към личността на един мъж, който въпреки неприятния си остър език бе достатъчно силен, за да води и двама ни през времето.

Азиатецът се бе оттеглил, бавно повел своята внимателно подбрана жертва към една от спалните горе.

Мариус дойде при мен, целуна ме и ме прегърна. Затворих очи.

— Това е Мариус — прошепнах. — Наистина е Мариус.

— Пандора! — каза той и се отдръпна, за да ме погледне. — Моята Пандора!

Кожата му бе обгоряла. Виждах едва доловими белези. Но почти бе заздравяла.

Той ме заведе на подиума! Беше съвършено въплъщение на човешко същество. Поведе ме в стъпките на танца. Едва си поемах дъх. Следвах го, изумена при всяка нова извивка от възторженото му лице, и изгубих представа за столетията, дори за хилядолетията. Внезапно поисках да разбера всичко — къде е бил, какво го е сполетяло. Гордостта и срамът ме бяха напуснали. Дали виждаше, че сега съм само сянката на жената, която бе познавал?

— Ти си надеждата на моята душа — прошепнах.

Той бързо ме изведе навън. Качихме се в карета и поехме към двореца му. Той ме обсипа с целувки. Притиснах се в него.

— Ти — каза той, — моя мечта, мое безразсъдно пропиляно съкровище, ти си тук, оцеляла си.

— Тук съм, защото ти ме виждаш — казах горчиво. — Защото ме огряваш със свещта, аз почти виждам силата си в огледалото.

Внезапно чух звук, дъвен и ужасен звук. Сърцето на Акаша, сърцето на Енкил.

Каретата бе спряла. Железни порти. Прислуга.

Дворецът бе просторен и луксозен — показно жилище на богат благородник.

— Те вътре ли са, Майката и Бащата? — попитах.

— О, да, все същите. Съвсем благонадеждни в своето вечно мълчание — Гласът му сякаш се противопоставяше на целия този ужас.

Не можех да го понеса. Трябваше да избягам от звука на сърцето ѝ. Пред очите ми се изправи образът на вцепенените Крал и Кралица.

— Не! Изведи ме оттук. Не мога да вляза. Мариус, не мога да ги погледна!

— Пандора, те са скрити под двореца. Няма защо да ги гледаш. Няма да разберат. Пандора, те са все същите.

Ах! Същите! Мислите ми препускаха назад през опасни земи, към първите ми нощи, когато бях сама и смъртна в Антиохия, и към последвалите победи и загуби от онова време. Ах! Акаша беше същата! Страхувах се, че ще започна да пиця неудържимо.

— Много добре — каза Мариус, — ще отидем, където пожелаеш. Казах на кочияша адреса на своето скривалище.

Не можех да погледна Мариус. Той храбро се преструваше, че се радва на нашата среща. Говореше за наука и литература, за Шекспир,

Драйдън и Новия свят, пълен с джунгли и реки. Но в гласа му долових, че радостта го е напуснала.

Зарових лицето си в него. Когато каретата спря, скочих навън и хукнах към вратата на малката ми къща. Погледнах назад. Той стоеше на улицата.

Беше тъжен и уморен, бавно кимна с глава в знак на съгласие.

— Може ли да изчакам отвън? — попита. — Има ли надежда да промениш решението си? Ще чакам тук вечно!

— Решението не е мое! — казах. — Довечера напускам този град. Забрави ме. Забрави, че някога си ме виждал!

— Моя любов — каза той нежно. — Моя единствена любов.

Изтичах вътре и затворих вратата. Чух как каретата потегли. Обзе ме ярост, каквато не бях изпитвала от живота си като смъртна, удрях стените с юмруци, като опитвах да обуздам неимоверната си сила и се стараех да не дам воля на виковете, които напиреха в мен.

Накрая погледнах часовника. Оставаха три часа до изгрева.

Седнах зад бюрото и започнах да му пиша:

Мариус,

По изгрев слънце ще ни заведат в Москва. Първият ден ще пропътувам много мили в ковчега, където спя. Мариус, зашеметена съм. Не мога да търся убежище в твоя дом, под един и същ покрив с древните. Моля те, Мариус, ела в Москва. Помогни ми да изляза от това затруднение. По-късно можеш да ме съдиш и укоряваш. Имам нужда от теб. Мариус, ще се спотайвам близо до Царския дворец и Голямата църква, докато дойдеш. Мариус, знам, че искам ти да предприемеш дълго пътуване, но те моля да дойдеш. Аз съм подвластна на волята на този кръвопиец.

Обичам те, Пандора

Отново изтичах на улицата и забързах към къщата му, като опитвах да си припомня пътя, който така глупаво бях пренебрегнала.

Но какво щях да правя с ритъма на сърцата им? Щях отново да чуя този ужасен звук! Трябваше да тичам покрай него, да мина през него, да го търпя достатъчно дълго, за да дам това писмо на Мариус,

може би щях да го оставя да ме сграбчи за китката и да ме заведе на някое безопасно място, и преди зазоряване да прогони азиатския вампир, който ме държеше при себе си.

Тогаваше появи същата карета, а в нея беше моят партньор от бала, кръвопиецът.

Той веднага спря при мен.

Дръпнах кочияша настрана.

— Мъжът, който ме доведе вкъщи — казах. — Отидохме в неговия дом, огромен дворец.

— Да, граф Мариус — каза мъжът. — Току-що го закарах в дома му.

— Трябва да му занесеш това писмо. Побързай! Трябва да отидеш в дома му и да му го предадеш лично! Кажу му, че не съм имала пари да ти платя и че той трябва да го направи, настоявам да му го кажеш. Той ще ти плати. Кажу му, че писмото е от Пандора. Трябва да го намериш!

— За кого говорите? — попита моят азиатски партньор.

Дадох знак на кочияша да потегли!

— Тръгвай! — Моят спътник, естествено, се обиди. Но каретата вече беше потеглила.

Изминаха двеста години преди да науча простата истина: Мариус изобщо не бе получил онова писмо!

Беше се прибрал у дома, опаковал багажа си и на следващата вечер напуснал Дрезден натъжен, а писмото открил много след това, както разказал на вампира Лестат, „едно нищожно писъмце“, така го нарекул, „което бе паднало на дъното на претъпкан пътнически куфар“.

Кога го видях отново ли?

В днешно време. Когато древната Кралица стана от трона си и показа докъде се простират нейната мъдрост, воля и власт.

След две хиляди години, през нашия двадесети век, който е все така пълен с римски колони, статуи, фронтони и колонади, гъмжи от компютри и излъчващи топлина телевизори, а Цицерон и Овидий са във всяка обществена библиотека, нашата Кралица Акаша бе пробудена от образа на Лестат на телевизионния екран — най-съвременното и сигурно светилище, и бе призована да властва като богиня, не само над нас, но и над цялото човечество.

В най-опасния момент, когато тя заплаши да унищожи всички ни, ако не я последваме — а вече бе погубила мнозина, — именно Мариус, с неговия разум, оптимизъм и философия, говори с нея, опита се да я успокои и разсее, именно той осуети разрушителните ѝ намерения, докато се появи един древен враг, дошъл да изпълни древно проклятие, и я повали с лекотата на древните.

Дейвид, какво ми причини ти, когато ме подтикна да напиша този разказ?

Накара ме да се срамувам заради пропилените години. Накара ме да призная, че никога не е съществувал достатъчно дълбок мрак, който да погълне личното ми усещане за любов — любовта на смъртните, които ми дадоха живота, любовта към богини, изваяни от камък, любовта към Мариус.

Преди всичко не мога да отрека възродената любов към Мариус.

И навсякъде около себе си в този свят виждам доказателства за любовта. В образа на Светата Дева и Младенеца Исус, в образа на разпнатия Исус, в базалтовото изображение на Изида, което още помня. Виждам любовта. Виждам я в човешката борба. Виждам как е проникнала неудържимо във всички човешки постижения — в тяхната поезия, живопис и музика, в любовта им един към друг и отказа им да приемат страданието за своя участ.

Но най-вече я виждам в самото сътворение на този свят, което засенчва всяко изкуство и е невъзможно такава красота да е била възпроизведена съвсем случайно.

Любов. Но откъде идва тази любов? Защо така потайно крие произхода си тази любов, сътворила дъжда и дърветата и пръснала звездите над нас, както някога твърдыха, че са сторили боговете и богините?

И така Лестат, непослушният принц, пробуди Кралицата и ние оцеляхме от нейната разрушителна сила. Значи Лестат, непослушният принц, бе пребродил Ада и Рая, за да донесе безверието, ужаса и Воала на Вероника! Вероника, измислено християнско име, което означава *vera ikon*, или истинска икона. Той се озова в Палестина по времето на моя човешки живот, и там видя нещо, унищожило онези човешки способности, които толкова много ценим: вярата и разума.

Трябва да отида при Лестат, да го погледна в очите. Трябва да видя онова, което той е видял!

Нека младите възпяват смъртта. Те са глупави.

Най-прекрасното нещо под слънцето и луната е човешката душа. Възхищавам се от малките чудеса на добрината, които се случват между хората, възхищавам се от развитието на съвестта, от неотстъпчивостта на разума пред суеверието и отчаянието. Възхищавам се от човешката издръжливост.

Има още една история, която ще ти разкажа. Не знам защо искам да я напиша тук. Но е така. Вероятно, защото усещам, че ти — един вампир, който вижда духове — ще я разбереш, и сигурно ще разбереш защо останах така равнодушна към нея.

Веднъж през шести век — тоест, петстотин години след раждането на Христос и триста години, откакто бях напуснала Мариус — отидох да поскитам из варварска Италия. Остготите отдавна бяха опустошили полуострова.

После го нападнаха други племена, които плякосваха, горяха и изнасяха камъни от старите храмове.

Да отида там за мен бе като да вървя по горящи въглени.

Но Рим се бореше с някаква своя концепция, със своите принципи, опитвайки да обедини езическото с християнското и да намери покой от варварските нашествия.

Римският Сенат все още съществуваше. Единствен той бе оцелял от всички институции.

А един учен, произлязъл от семейство като моето, Боеций, много образован мъж, който изучаваше древните и светците, неотдавна бе наказан със смърт, но не и преди да ни е оставил една прекрасна книга. Днес тя може да се намери във всяка библиотека. Това, разбира се, е „Утешението на философията“.

Трябваше да видя със собствените си очи опустошения Форум, изгорелите голи римски хълмове, прасетата и козите, които се скитаха из местата, където някога Цицерон бе говорил пред тълпите. Трябваше да видя клетите бедняци, които живееха в отчаяние по бреговете на Тибър.

Наложи се да видя краха на класическия свят. Трябваше да видя християнските църкви и олтари.

Трябваше да видя един конкретен учен. И той като Боеций имаше старо римско потекло и също като него бе прочел класиците и

светците. Той беше мъж, чиито произведения обиколиха целия свят и стигнаха чак до учения Беда в Англия.

А той бе построил манастир, един огромен светъл лъч от творчество и оптимизъм, въпреки разрухата и войната.

Разбира се, този мъж бе ученият Касиодор, а неговият манастир се намирал на самия връх на италианския ботуш, сред райските земи на зелената Калабрия.

Пристигнах там в началото на вечерта, следвайки плана си, когато манастирът наподобяваше прекрасно осветено градче.

Монасите преписваха усилено в скрипториума.

А в своята килия, широко отворена към нощта, седеше самият Касиодор, зает с писане мъж, прехвърлил деветдесетте.

Той бе оцелял сред варварското управление, осъдило на смърт приятеля му Боеций. Бе служил на остготския император Теодорих и бе доживял да се оттегли от държавна служба — беше оцелял, за да построи мечтания от него манастир и да пише на монасите от целия свят, с които да сподели познанията си за древните и да съхрани мъдростта на гърците и римляните.

Дали той наистина беше последният човек от древния свят, както твърдят някои? Последният, който можеше да чете и на латински, и на гръцки? Последният, който би могъл да оцени и Аристотел, и канона на римския папа? Платон и свети Павел?

Тогава не знаех, че ще го помнят толкова дълго. Не знаех и колко скоро щяха да го забравят!

Вивариумът, разположен върху планинските склонове, бе тържество на архитектурата. Там имаше искрящи езерца, в които можеше да се лови и развъжда риба. Имаше и християнска църква със задължителния кръст, спални помещения и стаи за уморените посетители. Библиотеката му бе богата с книги на класиците от моето време, както и с Евангелия, които вече са изчезнали. Манастирът изобилстваше с всякакви диви плодове и зърнени култури, дървета, натежали от плод и пшеничени ниви.

Монасите се грижеха за всичко това и се отдаваха на денонощно преписване на книги в техния дълъг скрипториум.

Имаше и пчелни кошери на това прекрасно крайбрежие, окъпано в лунна светлина — стотици кошери, от които монасите добиваха мед за ядене, восък за църковните свещи и пчелно млечице за мехлеми.

Кошерите се намираха върху хълм, голям колкото овощната градина или фермата на вивариума.

Аз дебнех Касиодор. Промъквах се между кошерите и както винаги се възхищавах от необяснимата организация на пчелите, защото мистериозният им танц в търсене на цветен прашец и тяхното роене ми бяха познати дълго преди човешкият свят да узнае за тях.

Щом напуснах хълма с кошерите и поех към далечната светлина от лампата на Касиодор, аз погледнах назад.

Нещо се издигаше откъм кошерите, нещо необятно, невидимо и могъщо, което усещах и чувах. Не изпитах страх, а ме озари мимолетна надежда, че нещо Ново се е появило на този свят, защото никога не съм виждала духове.

Тази сила идваше от самите пчели, от тяхното загадъчно познание и неизброими изключителни възможности, сякаш я бяха породили съвсем случайно, или пък съзнателно я бяха предизвикали чрез своята безгранична съзидателност, педантичност и издръжливост.

Беше нещо като стария римски горски дух. Видях как това нещо полетя безгрижно над нивята. Видях го да влиза в тялото на едно плашило наред нивите, което монасите бяха направили с добре оформена кръгла глава от дърво, нарисувани очи, недодялан нос и смееща се уста — едно напълно завършено същество, което можеше да бъде местено от време на време, непокътнато в своите монашески одежди с качулка.

Видях как това плашило, този човек от слама и дърво, забързано се носеше из нивите и лозята, докато стигна до килията на Касиодор. Аз го последвах!

После чух, че съществото нададе тих стон. Чух го и видях как плашилото се превеи от мъка, притиснало сламените си ръце към несъществуващите уши. То се гърчеше от скръб.

Касиодор бе мъртъв. Бе угаснал тихо в осветената си килия с отворена врата, върху писалищната си маса. Сивокос, стар и безмълвен, той лежеше върху своя ръкопис. Бе живял повече от деветдесет години. А сега бе мъртъв.

Това същество, това плашило, бе обезумяло от мъка и болка, поклащаше се и стенеше, сякаш този звук не можеше да бъде чул от хората.

Аз, която никога не бях виждала духове, го гледах учудено. Тогава то усети присъствието ми. Обърна се. Той — поне така изглеждаше в тези дрипави дрехи и сламено тяло — се протегна към мен. Разпери сламените си ръце. От ръкавите се сипеше слама. Дървената му глава се клатеше върху пръта, който му служеше за гръбнак. Той — или То — ме умоляваше: молеше ме за отговор на най-важните въпроси, задавани някога от хората и безсмъртните. Обърна се към мен за тези отговори!

После, след като отново погледна мъртвия Касиодор, той се затича към мен през полегатата трева, и потребността му се изля от него, струеше от него, а ръцете му бяха разперени, докато ме гледаше. Не бих ли могла да обясня? Не бих ли могла да облека в някакъв Божествен Замисъл загадъчната загуба на Касиодор! Касиодор, който със своя вивариум бе достоен съперник на пчелните кошери по изисканост и разкош! Не друг, а вивариумът бе пробудил това усещане в кошерите! Не бих ли могла да облекча болката на това създание!

— В този свят има ужасни неща — прошепнах. — Той се гради на загадки и е зависим от тях. Ако искаш да намериш покой, върни се в кошерите, изгуби човешкия си облик и отново слез долу, потъни в безсмисления живот на доволните пчели, от които се роди.

Той стоеше неподвижно и ме слушаше.

— Ако искаш да водиш плътски живот, човешки живот, тежък живот, който може да се движи из времето и пространството, бори се за него. Ако искаш да възприемеш човешката философия, се бори и стани мъдър, тъй че никога нищо да не те наранява. Мъдростта е сила. Превърни се, каквото и да си сега, в нещо с цел.

Но разбери едно. Всичко под това небе е измислица. Всички митове, всяка религия, философия и история — всички те са лъжи.

Съществото, било то мъж или жена, вдигна сламените си ръце сякаш да покрие устата си. Аз му обърнах гръб.

Тръгнах тихо из лозята. Не след дълго монасите щяха да открият, че техният игумен, техният гений и светец, е издъхнал, работейки.

Погледнах назад и с учудване установих, че сламената фигура продължаваше да стои, оживяла и заела позата на изправен човек, и да ме наблюдава.

— Няма да ти се доверя! — извиках на сламения човек. — Няма да търся заедно с теб никакви отговори! Но запомни това: ако се

превърнеш в живо същество като мен, обичай всички мъже и жени и децата им. Не черпи силата си от кръвта! Недей да се храниш със страданието. Не се въздигай като бог над тълпи, които те славословят. Не лъжи!

То ме слушаше. Чуваше. Остана неподвижно.

Аз побягнах. Тичах по скалистите склонове из горите на Калабрия, докато се отдалечих от него. Под луната видях разгърнатото великолепие на вивариума с неговата обител и полегати покриви, откъснал бреговете на блещукация залив от морето.

Никога вече не видях сламеното същество. Не знам какво беше. Не искам да ме разпитваш за него.

Казваш, че бродят духове и привидения. Ние знаем, че съществуват такива създания. Но това бе последното свидетелство за онова същество.

Следващият път, когато скитах из Италия, вивариумът отдавна бе разрушен. Земетресенията бяха сринали и последните останали стени. Дали първото опустошение не бе дело на новата вълна високи невежи мъже от Северна Европа, вандалите? Дали земетресение бе причината за неговото окончателно разрушаване?

Никой не знае. От него са запазени единствено писмата, които Касиодор е изпращал.

Не след дълго класиците бяха обявени за богохулници. Папа Григорий пишеше разкази за магии и чудеса, защото това бе единственият начин да приобщи хиляди суеверни и непросветени северни племена към християнството в големи масови кръщения.

Той покори войните, които Рим никога не успя да покори.

След Касиодор историята на Италия потъна в пълен мрак за цели сто години. Какво пише в книгите ли? Цял един век за Италия не се споменава и дума.

Ах, какво мълчание!

Сега, Дейвид, когато четеш тези последни страници, трябва да ти призная, че те изоставих. Усмивките, с които ти дадох тези бележници, бяха измамни. Женски хитрини, би ги нарекъл Мариус. Обещанието ми да се срещнем тук, в Париж, утре вечер, беше лъжа. Докато стигнеш до тези редове, ще съм напуснала Париж. Заминавам за Ню Орлиънс.

Това е твоя заслуга, Дейвид. Ти ме преобрази. Ти ме дари с безразсъдната вяра, че в разказа има някакъв смисъл. Сега съм изпълнена с нова кипяща енергия. Ти, чрез своите изисквания към езика и паметта ми, ме научи да живея отново, да повярвам отново, че доброто съществува в света.

Искам да открия Мариус. Из въздуха витаят мислите на други безсмъртни. Викове, молби, странни послания...

Един от нас, когото смятахме за загинал, очевидно е оцелял.

Имам сериозни основания да вярвам, че Мариус е заминал за Ню Орлиънс и трябва да се срещна с него. Трябва да потърся Лестат, да видя този паднал непослушен принц, който лежи на пода на параклиса, онемял и неподвижен.

Ела с мен, Дейвид. Не се страхувай от Мариус! Знам, че той ще дойде да помогне на Лестат. Аз правя същото.

Върни се в Ню Орлиънс.

Дори Мариус да не е там, искам да видя Лестат. Искам отново да видя другите. Какво направи ти, Дейвид? Сега — с това ново любопитство, с тази изгаряща способност пак да обичам, с възстановената способност да пея — вече притежавам ужасяващата способност да искам и да обичам.

Ако не за друго, а всъщност има и много повече, поне за това ще ти бъда вечно благодарна. Каквито и страдания да ни предстоят, ти ми вдъхна живот. И каквото и да кажеш или направиш, любовта ми към теб никога няма да умре.

5 юли 1997

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.